

מבקר העירייה

דין וחשבון

על הביקורות השנתיות

בשנת 2018

יום חמישי 28 פברואר 2019

תוכן העניינים

עמודים

2	א.- תוכן העניינים
3	ב.- כתב הגשת דוח הביקורת לראש העיר
4	ג.- כללי
5-24	ד.- תקציר והמלצות
25-176	ד.- דוח הביקורת המפורט

יום חמישי 28 פברואר 2019

לכבוד
מר שמואל בוקסר
ראש העירייה

אדוני ראש העירייה,

הנדון: דוח על ממצאי הביקורת לשנת 2018

בהתאם לסעיף 170ג הריני להגיש דוח על ממצאי הביקורת לשנת 2018, הדוח מפרט את העבודות שבוצעו והם כוללים גם את המסקנות וההמלצות. דוחות מסכמים אלו, נמסרו לך מיד עם ביצועם, ולחלקם כבר בוצעו ויושמו ההמלצות, וחלקם בהליך בדיקה, דוחות אלו לאחר הערותיך והשלמות במידה ויבקשו יועבר לוועדה לענייני הביקורת, ולאחר מכן לאישור המליאה ומשם לצוות לתיקון ליקויים שידון בדרכים ובמועדים לתיקון הליקויים ומניעת הישנותם. הדוחות השנה כוללים מעקב אחר יישום המלצות ביקורת שבוצעו בעבר, עבודות ביקורת חדשות לפי תכנית הביקורת, ביקורות מתוך נסיבות של קבלת תלונות כממונה על התלונות וכמבקר ועדת בניין עיר, ביקורות לפי דרישת ראש העיר, לפי דרישת הועדת לענייני ביקורת ולפי פניות מאת מבקר המדינה ומאת משרד הפנים. ליישום המלצות הביקורת ושיכלול כלי הביקורת חשיבות רבה לקידום וייעול המערכות הפועלות בעירייה, כשעבודת הביקורת מתבצעת על פי החוק, התקנות וההנחיות, תוך שמירה על המדיניות העירונית לפעולות למען ולטובת תושבי העיר. ברצוני לציין את שיתוף הפעולה מעובדי העירייה ואת פעולותיהם ליישום המלצות הביקורת.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח

מבקר העירייה

וממונה על תלונות הציבור

ב. - כללי

עבודת הביקורת השנה הייתה רחבה, והתמקדה בטיפול אגף שפ"ע בתלונות תושבים ושכלול מערך קיים, טיפול ממוקד בנושאים כספיים שלהם השלכות על מנהלת החינוך וההנדסה, בחינת התקדמות ההנגשה המחויבת עפ"י החוק על רבדיה השונים, וכשהשנה ניתן ליווי למפקח המחוז מטעם נציבות השוויון שביקר 7 מבני ציבור כשהערותיו לגבי פעימות שהסתיימו הושלמו במלואם, נעשתה בדיקת עומק לתביעת נגישות, ומתנהל מעקב אחר יישום שאר ההערות שתום מועד יישומם טרם הגיע, נעשתה בחינת עומק נוכח האשמה חמורה להדלפת מידע שהתברר שלא הייתה, נבחנו טענות להיעדר התמצאות בחניון בסמיכות לעיר רחובות שהתברר שאינן נכונות, הומלץ על שיתופי פעולה בין אגפים של תושבים המקימים רעש מתמיד בלתי סביר, נבחנה תקינות הצבת אוטובוס בסמיכות למקום בו הייתה ממוקמת בעבר, נבחנה מסוכנות תנועה באזור פינני שלחלקו ניתן מענה וחלקו נמצא במעקב, הוצאת צו הפסקת עבודה לאחר בחינת תלונה ופתיחת תיק עבירת בניה בתלונה אחרת עקב אי עמידה בתנאים, הימנעות מחיכוך עם גובלים בעת ביצוע עבודות הנדסיות, וניתן מענה לפניית תושבים בתחום ההנדסי, הומלץ על שכלול ומתן תשומת לב לערעורי רישום למוסדות חינוך שאינם מתקבלים במחלקות הנכונות, הומלץ על רכוז לטיפול בכל הקשור להורים פרודים, והומלץ בחינוך לקבלת עובד רצוי עם מוגבלות לשם התגברות על מענה הטלפוני בתקופת הרישום, יש לקיים בחינה ברווחה להקמת יחידה לטיפול במכורים, ומתן הבהרות לציבור בנוגע למתן מלגות לסטודנטים, נבחנה התנהלות עמותה בית כנסת לקראת חידוש הקצאה והתנהגות קשיחה של העמותה וחלק מהמתפללים במקום נוכח חשש לפרץ אלימות, טופל בתלונה אנונימית למעורבות עובד בבחירות שהתברר כי הייתה שקרית, נעשה המשך מעקב אחר מילוי הצהרות הון ע"י בכירי העירייה ונבחרה נוכח הבחירות שהתקיימו השנה, נעשתה בדיקת עומק בנושא חופש המידע נוכח עתירות שהוגשו ועלה צורך בטיפול דחוף בערעורים וחובת זehירות ממידע לא מבוסס מגורמי חוץ.

עבודת הביקורת התבססה על: חוקים, תקנות, נהלים, הנחיות, מידע ספציפי, מידע מקצועי ומשפטי, ובאה מתוך כוונה להביא את המיטב לתוצאות הביקורת בכדי שישפרו הליכי ביצוע בעירייה, ויהלמו עקרונות של טוהר המידות, היעילות והחיסכון ומתן שירות איכותי לתושב.

הדוח סווג השנה לפי היחידות המבוקרות (12 במספר), בכל אחת ניתן פירוט עפ"י נושאים, בסה"כ בוצעו השנה 79 ביקורות.

ג. תקציר והמלצות

סעיף	עמ'	נושא	תקציר והמלצות ליישום	אחריות
1	25-27	שפ"ע		
1.1	25-28	טיפול איכות הסביבה		
1.1.1	25-27	עידוד וקידום בניה ירוקה	<p>הבדיקה בעקבות הכשרה בתחום שערך וזים מנהל מחלקת איכות הסביבה. בניה ירוקה- גישה מערכתית כוללת לתכנון, לבנייה ולתפעול של בניינים במטרה לחסוך אנרגיה, מים וחומרי גלם הפחתת אשפה ועידוד מחזור, המיושמת משלב התכנון המוקדם ועד לשימוש בבניין. מטרתה יצירת סביבת שהייה (מגורים /עבודה ועוד) בריאה ונוחה תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה במשאבים טבעיים מתכלים ובאיכות הסביבה, ובאה לידי ביטוי בשימוש בחומרים ידידותיים לסביבה ובחומרים ממוחזרים ותכנון שיאפשר חיסכון מקסימלי באנרגיה, ובכך לצמצם צריכה של משאבים מתכלים ושיפור תנאים בסביבה בנויה. מעודדת שימוש בתחבורה ציבורית ומעלה את תנאי המחיה של המתגוררים בבניין. הבנייה נעשית במגוון אסטרטגיות כגון: בידוד תרמי של גג הבניין קירותיו וחלונותיו, ניצול מסה תרמית ובידוד תרמי לחיסכון באנרגיה לצורך חימום או קירור, תכנון יעיל וחסכוני של השטח בבית וניצולו בין היתר על ידי ניצול מרבי של מי נגר יעיל להשקיה או להחדרה למי התהום והבטחה לשילובו בנוף, תוך מזעור היקף עבודות העפר (חפירה או מילוי). שימוש באבזרים חסכי מים ואנרגיה. שימוש במקורות אנרגיה נקיים ומתחדשים (רוח, שמש).</p> <p>חקיקה- לבנייה ירוקה אין חוקים או תקנות מחייבים. המלצה: מכוון שקיימת מחויבות ממשלתית לעודד את הבנייה הירוקה מתוך ראייה עתידית שתתרום לשיפור איכות החיים, ועל אף שטרם קיימת חקיקה בנושא הרי טוב שבכוונת העירייה המוצהרת להגביר את המודעות לבנייה ירוקה, וטוב גם כי תעודד שימוש בחומרים ירוקים וצריכת מוצרים בעלי יעילות גבוהה ונצילות אנרגטית גבוהה, תבנה ותשפץ בנייני ציבור בהתאם לתקן הישראלי לבנייה ירוקה (ת"י 5281), ותעודד חינוך דור העתיד בנושא.</p>	מנהל איכות הסביבה
1.1.2	27-28	מטרד רעש מבית קפה חדש- מעקב	<p>במסגרת טיפול בנושא הקמת רעש מבית קפה חדש המצוי בבניין חדש בעל 6 קומות שהוקם לאחרונה במרכז העיר, מעל מבנה לשימור המשמש למסחר, עלה כי נמצא פתרון לרעשים מבית הקפה ע"י הקמת מסגרת אקוסטית סביב המזגנים והמכונה לשאיבת עשן, וע"י מתן הודעה לבעלים לבל יקימו רעש בעת ניקוי בית הקפה אחר חצות, עניין אחר שעלה הוא הנגשת העלייה במדרגות לבית הקפה, וכאן על גרם המדרגות נבנה מעלון לאפשר את הנגישות. עם זאת עלה כי טרם ניתן טופס 4 ולפיכך טרם ניתן רישיון עסק מהסיבה כי בית הקפה לא הציב שילוט בהתאם למדיניות ראש העיר הקודם לשילוט אחיד במרכז העיר. המלצה: לקיים דיון למתן פתרון בשיתוף מהנדס העיר, אגף שפ"ע, יועצת המשפטית, מנכ"ל.</p>	מהנדס העיר
1.2	28-32	תברואה		
1.2.1	28	הודעה לציבור-פינוי גזם בימי חול המועד	<p>מתן מידע שגוי של מוקדן על אי פינוי גזם באחד מימי חול המועד פסח, הביא לבדיקה שהעלתה כי העירייה בניגוד לשנים קודמות לא פרסמה באתר האינטרנט את ימי הפינוי. המלצה: יש לחזור ולפרסם באתר העירוני, וגם בפייס בוק ובכל מקום אחר שנמסר פרסום לתושבים (כולל בדוחות ארנונה לתושבים) את מועדי פינוי האשפה והגזם בתקופות החגים, ולעדכן את המוקד במידע זה, יתרה מכך ראוי שהפרסום העירוני הקבוע על מועדי הפינוי בכל השנה יכלול מידע ייחודי על מועדי הפינוי בתקופת החגים.</p>	דובר
1.2.2	28-29	מטרד מפינוי אשפה בשעת בוקר מוקדמות	<p>משאית אשפה המגיעה תדיר לרחוב לפינוי אשפה לפני השעה 06:00 בבוקר, (בין 05:45-05:30) והקימה רעש הביאה לבדיקת הנושא, ועלה כי סעיף 6 בתקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג-1992 אוסרת הקמת רעש לפני 06:00 בבוקר, התברר שבמרשמי המוקד נמצאו 9 פניות בתקופה 06-12/18 ושם נרשם כי הנושא טופל, וגם הייתה שיחה עם הנהג, ובאחד המקרים נרשם כי אושר שהנהג יתחיל ב-05:45. בסיום הבדיקה הונחה הקבלן שלא להגיע לרחוב לפני 06:00 בבוקר.</p>	

<p>תלונה חוזרת מנציבות תלונות הציבור על קבלן האשפה הנוהג לצמצם בטרם פינוי את מכלי האשפה לריקון ע"י איסוף שקיות ממכלים אחרים, ובכך חלק מהזבל שנערס נופל מהשקיות, חתולים קורעים אותן והלכלוך מצטבר, ובתחתיות המכלים האחרים מצטבר בתחתית אשפה הגורמת לסירחון גם כתוצאה מאי סגירת המכלים. הממצאים העלו כי מדובר בתופעה רבת שנים ומתקיימת גם בערים אחרות, ולנוכח הישנות התופעה ההמלצות הם: 1. לקיים שיחת בירור עם הקבלן שבו תעלה כי עליו לדאוג שכל הפחים בעת איסוף האשפה יורמו, והתריע בפניו כי המשך התופעה תביא לכדי מימוש קנסות. 2. ביצוע בקרה יזומה במוקדים בעייתיים.</p>	<p>תלונה חוזרת על איסוף אשפה</p>	<p>29-31</p>	<p>1.2.3</p>
<p>טענות להזנחות מתחם השוק העירוני ואי ניקיונו ע"י העירייה הביאו לבדיקה שבה התברר כי המתחם נקי, וכי פקחי העירייה מסתובבים במקום וכשישנה פסולת הם פותחים פניה לאגף שפ"ע לטיפול המטופלת במידית.</p>	<p>תלונה על חוסר ניקיון במתחם השוק העירוני</p>	<p>31-32</p>	<p>1.2.4</p>
<p>בקשה להצבת מכולה (צפרדע) במתחם בין בניינים, נענתה בשלילה שכן הבקשה הייתה להצבה בשטח פרטי של חניה של בנייני מגורים, העירייה איננה מצביה מכולת לפסולת וגרוטאות במתחמים פרטיים ובכלל גם לא ברחבי העיר, היא אוספת גזם וגרוטאות פעם בשבוע ואיננה מחויבת להצבת מכולות לפינוי גזם.</p>	<p>דחיית בקשה להצבת מכולה במתחם פרטי</p>	<p>32</p>	<p>1.2.5</p>
	<p>הטיפול הוטרונרי</p>	<p>32-33</p>	<p>1.3</p>
<p>תקיפת כלבה ע"י כלבה אחרת הביא תושב להתעקש על צורך להסגרת הכלבה שתקפה, אלא שלמרות שהוסבר לנו שבקשתו אינה תואמת את הוראות החוק, פנה השנה לגורמים נוספים כולל משרד החקלאות אשר קיבלו את תוצאות בדיקת, ולא חזרו בשנית בעניין.</p>	<p>מעקב-הטיפול הוטרונרי בעקבות תקיפת כלבה</p>	<p>32-33</p>	<p>1.3.1</p>
	<p>גנים ונוף</p>	<p>33-39</p>	<p>1.4</p>
<p>בדיקת הצורך בגיזום עצים בבית ספר בניהול עצמי ובשטחי ציבור העלתה כי מחד לקיומם של עצים יש חשיבות אקולוגית גבוהה, אך מאידך ישנה חשיבות לבטיחותית מהם, שכן קיים חשש לנפילת גזעים חלולים, ענפים עבים וכבדים של עצים ותיקים, עצים בתקופת החורף ששורשיהם אינם מספיק יציבים, במיוחד בזמן סערות מזג אוויר שאז הסכנה גדולה פי כמה, מעצים גדולים שצמחו במהירות, שלעיתים מהם נוצר לכלוך מפרותיהם ענפיהם ומהחיות וציפורים השוכנות בתוכם וגם מהסתרת הראייה לנהגים, נגיעה בחוטי חשמל, ושל נפילת עצים וענפים בסביבת מגורים על מכוניות ובתים ויצורי אנוש. לשם מניעת מפגעים אלו עולה הצורך לבצע כריתת עצים, שם צריך לגזום ענפים מסוכנים או כריתת עץ כולו, וככול שיתבצע בצורה מבוקרת ומקצועית, אין חשש שייגרם נזק, כאשר שיא עבודות הגיזום והכריתה נעשים לקראת בוא החורף, כשאחריות לביצוע היא על כתפי הרשות המקומית ככול ומדובר בשטחים ציבוריים (רחוב, גנים ציבוריים, בתי ספר ועו). ואחריות התושבים ככול שמדובר בעץ פרטי שנשתל בחצר בית או גינה בבית משותף, או אז על הדיירים להזמין גוזמי עצים מקצועיים. ישנה חשיבות גיזום וכריתת עצים תתבצע מבלי לסכן אנשים ורכוש ומבלי לפגוע ביכולת צמיחה והתחדשות העץ. "חוק האילנות" קובע כי כל עץ בוגר היינו עץ שגובהו למעלה משני מטרים וקוטר גזעו עשרה סנטימטרים ויותר אסור כריתה, ונדרש אישור מפקיד היערות של הקרן הקיימת לישראל. המלצות: ממצאי הבדיקה מלמדים כי ראוי:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. לערוך מיפוי (שיירשם בתמ"א) וסקר עצים במוסדות חינוך ובשטחי ציבור, שיכלול סקר בסיסי וסקר סיכונים, כאשר ניתן לשתף את בתי הספר ואת התושבים בסקר בסיסי שיערך. 2. הכשרת פקיד יערות ולקבוע תקן עובד לכך. 3. כתיבת נוהל בכל הנוגע לטיפול בעצים מעת נטיעתם מיפויים מסוכנותם והעתקתם (בעיקר בעת בניה בשטחים ריקים). 	<p>גיזום עצים בבית ספר לניהול עצמי ובשטחי ציבור</p>	<p>33-36</p>	<p>1.4.1</p>

<p>בקשה לגזום ת עצי הפיקוס הנמצאים בגן מתתיהו משום שהעצים גדולים ובעלי פרי מלכלכים את הגינה והמדרכה באופן קבוע, ועטלפי הפירות יורקים את הפרי על קירות ומהווים מטריד ומפגע, נענתה כי נמצאו מספר מצומצם ביותר (4) ענפים קטנים שחודרים את קו הבניין, ואלו יגזמו, ומלבד זאת לא נמצא צורך בגיזום נוסף, עונת הפרי הסתיימה ולקראת החורף הבא יישקל מצב העצים ואם יצטרך יתבצע גיזום נוסף. בנוסף נחשפה כוונתה האמתית לבקשה, והיא הסתרת הנוף הנשקף מביתה, וכן עטלפי העצים הינם חיות מוגנת מכוח חוק הגנת חייית הבר.</p>	<p>גיזום עצי פיקוס</p>	<p>36-37</p>	<p>1.4.2</p>
<p>טענה לגיזום יתר של עצים ותיקים במתחם השוק, העלתה כי מדובר בעצים שהזריעו עצמם ונגזמו נוכח קרבתם למערכת הביוב, הגיזום לא דרש אישור ק.ק.ל., מכיוון שמדובר בגיזום עקב בטיחות ולא כריתה המחייבת אישור עפ"י ס' 14 בפקודת היערות.</p>	<p>גיזום עצים במתחם השוק</p>	<p>37-38</p>	<p>1.4.3</p>
<p>טענה על הזנחת גינון בשכונה לא נמצאה מוצדקת וכי הגינה מטופלת ומתוחזקת היטב.</p>	<p>תלונה על מצב הגינון</p>	<p>38</p>	<p>1.4.4</p>
<p>תושב שבסמיכות לביתו נעקרה צמחייה ביקש מידע וסורב אודות הנתבע שעקר את הצמחייה, קבל על כך ועל כי עצם העקירה ונטיעת צמחייה ע"י העירייה יפה במקומה, עלולה לעודד תושבים לשנות את הצמחייה בערוגות המצויות בסמיכות לביתם. התברר כי הצמחייה האחרת נשתלה ע"י העוקר שהוגשה תביעה נגדו, אין בכוונת העירייה להחליף צמחיה ברחוב ובשכונה עצמה, המדיניות היא החלפת פרחי עונה הנשתלים ברחובות הראשים ובכיכרות בלבד, אין העירייה פועלת לעקור צמחיה שנשתלה ע"י תושבים ככול שאין בה כדי לפגום ולהזיק לסביבה, ולעירייה מדיניות החדשה בנושא שתילה שתכלול נטיעת צמחים רב עונתיים שלהם צריכה נמוכה של מים, טוב גם שהעירייה פנתה לערכאות כנגד התושב שחיבל ברכוש ציבורי, וטוב שהעירייה לא ספקה מידע על האדם שנתבע משום שהיה בכך בכדי לפגוע בחוק הגנת הפרטיות.</p>	<p>בקשת מידע על תביעה משפטית</p>	<p>38</p>	<p>1.4.5</p>
<p>טענה על מצב לקוי של גינון וניקיון בשכונה הניעה לבקש מידע בכדי לבחון אם חלה ירידה בחיקף הטיפול והפיקוח, ממצאי הבדיקה העלו כי אופן טיפול הגינון תקין, אך בנושא הניקיון יש להגביר פיקוח ואכיפה מחמת צואת כלבים שבעלי כלבים אינם טורחים לאסוף, וגם כאלו הזורקים ברצפה בחוסר אכפתיות ניירת, ניילונים, בקבוקים וכו', וזאת על אף שהוקצה עובד למקום המנקה, אך הריטואל חוזר מידי יום שוב ושוב.</p> <p>המלצות: 1. על העירייה לטפל באופן יסודי בכל הנוגע בצואת כלבים, שהפכה לבעיה סביבתית חמורה, ע"י:</p> <p>א. הצבת עמודים עם שקיות ניילון לאיסוף צואת כלבים.</p> <p>ב. לערוך פיקוח בשעות חמות שבהם נוהגים בעלי כלבים להוציא לטיול את כלביהם: שעות בוקר מוקדמות. (בין 07:30-06:00), ושעות ערב לפני שקיעה.</p> <p>ג. הצבת מצלמות במקומות מועדים (גנים ומדרכות הומי אדם).</p> <p>ד. לפרסם את פעילות האכיפה מידי שבוע, עם היקף הקנסות וסכומם שהוטלו.</p> <p>ה. הגדלת כמות השילוט האוסרת על אי איסוף הצואה, ועל הענישה כתוצאה מכך.</p> <p>2. על העירייה לטפל באופן יסודי בכל הנוגע ללכלוך ברחובות בהתאם להמלצות בסעיף אחד</p>	<p>תלונה על מצב הגינון</p>	<p>39</p>	<p>1.4.6</p>
	<p>רישוי עסקים</p>	<p>40</p>	<p>1.5</p>
<p>טענה לדחייה בפתיחת הליך הרישוי, העלתה כי אכן היה עיכוב מיפעת צורך בהתארגנות במשרד חדש עם העברת משרדי שפ"ע למשכנם החדש ומשכך הוענק השיירות לשביעות רצון הפונה.</p>	<p>עיכוב בהליכי רישוי עסק</p>	<p>40</p>	<p>1.5.1</p>

		גזברות	41-67	2
מהנדס העיר יועמ"ש מנהל גבייה	בעלי נכס טענו לזכות להחזר רטרואקטיבי בארנונה של 20 שנה לפחות עקב טעות במדידת הנכס, אלא שמנהל הארנונה אישר החזר לשנה השוטפת בלבד, בדיקת עומק לאורך שנים רבות העלתה תכנית מאושרת אחרונה משנת 1989, אי ביצוע מדידת שטח פנימית בסקר מדידות 2009-2010 בשל אי היענות בעלי הנכס ובעקבות כך גידול בשטח החיוב ב-2012 עקב אומדן לפי מיטב השפיטה שלו התקבל סירוב מבעלי הנכס, כשעד אז היה חיוב ניכר בחסר, ב-2016 לבקשתם בוצעה מדידה וממנה עלה חיוב יתר של כ-7%, ומכאן באה בקשתם להחזרים, וכאשר לא הביאו בחשבון שעד 2012 חויבו בפחות. הבדיקה שערכתי העלתה תוצאות חמורות וקשות, כשהתברר כי בוצעה בנייה מהותית לא חוקית, הנכס פוצל ללא אישור ל-3 יח' מגורים, נחשף מרתף ללא היתר בגודל 73 מ"ר, לתוך מבנה המגורים הוכנסו מרפסות וחניה מקורה, ובמקום אחר נבנתה חניה מקורה ללא אישור, ישנה סטייה מהותית באחוז הבניה מהשטח העיקרי וכלל התוצאות הצביעו על חיוב ארנונה בחסר (לאחר זיכוי עודף גביה של 7 א' ש) של כ-33 א' ש וזאת ללא היטלים ואגרות בגין תוספות ושינויי הבנייה שחלקן אינן יכולות כלל לקבל אישור, אלא שעפ"י הקריטריונים בפסיקה לא זכאית העירייה לתבוע החזר רטרואקטיבי וגם המשפחה אינה זכאית להחזר, שכן העירייה לא פעלה ברשלנות, שכן לא יכלה לדעת עד המדידה, כי בנכס בוצעו תוספות ושינויים, וכי לא היה מצב של הסתמכות על נתוני ארנונה שגויים שהעירייה קבעה, כאשר הנסיבה של אי ההבהרה לבעלי הנכס את זכותם לערער על החלטתה לאי מתן זיכוי רטרואקטיבי בפני בית הדין והנסיבה של אי הרלוונטיות של טענת ההתיישנות אינן מוסיפות או גורעות. המלצה: על יחידת הפיקוח ההנדסי לערוך בדיקה מקפת לגבי הנכס של המתלוננים, ולהעביר את ממצאיהם נוכח היקף השטחים החריגים שנמצאו בבדיקה לתובע העירוני לבדיקת הכנת כתבי אישום נגד בעלי הנכס, ולמחלקת הארנונה לשם הגדלת שטחי החיוב.	דרישה להחזר רטרואקטיבי בארנונה	41-52	2.1
מנהל גבייה	אב טען כי מכרטיס האשראי שלו נגבו שני סכומים בלא שנתן הרשאה לכך, ובלא שצוין מהות הגביה, וכל שנרשם היה כי "הגבייה לטובת עיריית נס ציונה", עוד מסר כי יש לו חוב במסי ארנונה בסדר גודל דומה מתחילת השנה, אך תמה לאי קבלת הודעה על הגבייה. התברר כי היה חיוב קייטנה לחודש יולי 2018 בגין שני ילדיו כאשר הניכוי עבור הקייטנה מתבצע בשתי פעימות, מחלקת הגבייה יצרה קשר עם ההורה והוסבר לו מהות החיוב. המלצה: נוכח אי הבהירות בסוג התשלום שנגבה, מומלץ כי בפרטי הגביה באשראי יצוין מהות התשלום.	גביה באשראי ללא מתן הבהרה	53	2.2
מנהל גבייה	בבדיקת חיוב תשלומים מלאים בארנונה של ניצולת שואה שאירע לאחרונה התברר שקובץ נתונים שהתקבל לאחרונה מביטוח לאומי הושמט שם התושבת, הועברה לגבייה עדות לזכאות של תשלום גמלה חודשית ומשכך הוחזרה ההנחה. המלצות: ככול שמתברר כי בקבצים הנשלחים מביטוח לאומי ישנם שגיאות, ולבל יחזרו עליהן, על העירייה להתריע על כך לביטוח לאומי באמצעות איש/אשת קשר שימונה בתוך האגף לטיפול בנושא, ולמלא טופס הנחה (1), שם יודגש כי ההנחה ניתנת בהתאם למידע המצוי בידי העירייה, ולבקר קבצי ביטוח לאומי אחת לרבעון.	הנחה בארנונה לניצולת שואה	53-56	2.3
	דרישה להחזר שבוששה להגיע מאם לבן פעוט ששולם עבורו מאז אשתקד בהוראת קבע עבור השמתו במעון יום שיקומי בבאר יעקב והחלה גבייה גם השנה כאשר הוא נמצא במסגרת אחרת, מעורבות בעניין הביאה להחזר התשלום העודף.	החזר תשלום שנגביה ביתר	56	2.4
מ.א. חינוך	בדיקת בקשה להחזר כספי קייטנה מאם שלא הייתה מרוצה מתכני הפעילות בקייטנה הוציאה את ילדיה במחצית התקופה ושהעירייה סירבה להחזיר, העלתה כי טוב נהגה העירייה שלא החזירה כספים, שכן האם הייתה מודעת שחתמה על מסמך שאין החזרים כספיים לאחר הרישום, וכי לטענותיה על תכני הלימוד לא היה בסיס. המלצות: יש לקיים חמ"ל בחינוך בכל תקופת הקייטנות, ולתת מענים להורים מודאגים, שכן מדובר על כ-2,000 נרשמים מידי שנה, וטוב לערוך בירורים ותיקונים בזמן אמת, כמו גם מתן הכשרה מקדמית לעובדי הקייטנות, ולהחליף במידת הצורך עובדים שלא תואמים את הדרישות במהלך עבודתם.	בקשה להחזר כספי קייטנה עבור ילדים תאומים	56-57	2.5

<p>זכאות להנחת נכס חדש ריק נבדקה לאחר שסורבה ולא התקבלו טענות של קבלת דירה במצב לא סביר, צורך בתיקון ליקויים, השלמות נדרשות של התקנת מזגן והצבת ארונות ועוד, זאת משום שעלה כי הייתה צריכת חשמל מוגברת שאינה מתאימה בעת קבלת נכס חדש, על כן נדרש בעל הנכס ולא המציא קבלה מהמוביל וחיבור לגז, משכך הטיפול היה נאות.</p>	<p>הנחת נכס ריק</p>	<p>57-58</p>	<p>2.6</p>
<p>עובד קבל כי אין הוא מקבל חזרה כספים שהוציא עבור העירייה במסגרת עבודתו, למרות שהוא ביקש והציג קבלות, והמליץ כי טוב שיהיו קופות לאגפים במקום קופה מרכזית אחת הנמצאת בגזברות, שלמעשה חדלה מלפעול בהנחיית הגזבר. עובד אחר טען כי הגיש קבלה על הוצאת דלק שאבדה. לשם בדיקת הצורך נעשתה בחינת התנהלות קופות קטנות ברשויות אחרות והמסוכנות מהן וכן נעשתה ב-2013 ביקורת קופות בגני הילדים ושתוצאותיה מהוות גם הן את בסיס לבחינת הצורך בניהול קופות קטנות באגפים. ואכן נוכח הסייגים הרבים הנדרשים לניהול קופות קטנות, וממצאים של העדר משמעת של ציות לנהלים, והחשש של שימוש לרעה בכספי ציבור, אין הביקורת ממליצה על קיומם של קופות קטנות באגפים. עוד עלה כי קופת הגזברות לא נסגרה, יש נוהל, העובד שהתלונן על אי קבלת החזר הגיש רשימת הוצאות חורגות בהיקפן מהנוהל שנקבע וחלקן באלפי שקלים, כשהדבר מצריך התכנסות וועדת רכש ואלו הוצאות שאינן אמורות להיות משולמות במסגרת הקופה הקטנה, ובאשר לעובד שטען לאובדן קבלת דלק הרי שזו אמורה הייתה להימסר בהליך מסודר. המלצה: לאור חוסר הבהירות של העובדים באשר למותר והאסור ברכישה המזכה מהחזר מהקופה הקטנה, מומלץ להוסיף ולהרחיב את הנוהל הקיים באשר למותר והאסור ברכישה, להוסיף כיצד יש לרכוש במקרים דחופים ולהפיץ הנוהל בקרב העובדים, מומלץ לציין כי הקופה מיועדת בעיקר לרכישת מוצרים מתכלים וכיבוד קל בסכום מוגבל, ושחל איסור לקבל החזר עבור רכוש קבוע, פריטים המצויים במחסן העירייה, הוצאות אחזקה ותיקון מבנים, תשלומים עבור מרצים סופרים וימי עיון והשתלמויות, תשלומים לספקים או נותני שירותים שעובדים באופן קבוע עם העירייה ומתנהל עבורם חשבון חו"ז, הוצאות לגביהן יש להכין הזמנות תקופתיות, תשלומים לעובד המבוצעים במסגרת שכרו כמו גם תשלום אשל ונסיעות עבורו, ולגבי תשלומים חריגים יש לקבל אישור קודם הרכישה מהגזבר, לקבוע תקרה חודשית להוצאה חודשית, לא יתקבלו צילומים לעדות על רכישה, ויוגבל מועד הגשת הבקשות להחזר ההוצאה לתקופה שלא תעלה על פרק זמן מוגדר וקבוע מראש ממועד ביצוע ההוצאה.</p>	<p>בחינת הצורך בקופות קטנות באגפי העירייה</p>	<p>58-62</p>	<p>2.7</p>
<p>בדיקה לטענת כפילות בגביית אגרת שמירה, (פעם בתשלום מראש לכל השנה ופעם בהוראת קבע מידי חודש, העלתה כי האגרה אינה משולמת פעמיים, הארנונה שולמה מראש לכל השנה ואגרת השמירה נגבית בהוראת קבע. נוכח המענה הועלתה טענה לתכליתיות השמירה והביטחון ונמצא חוסר בפרסום העשייה בתחום. המלצה: יש להגביר את תחום הפרסום בכל הנוגע בעשייה למען ביטחון התושבים.</p>	<p>בקשה להחזר אגרת שמירה</p>	<p>62-63</p>	<p>2.8</p>
<p>קבילה על אי הליך זורם ומהיר של מתן אישורים לטאבו, שכן באתר העירייה חסר הנחיות למבקשים, בעירייה עצמה אין הכוונה נאותה, וצורך בהרחבת מידע בטופס הבקשה ומתן אפשרות להגשת בקשה מקוונת. נמצא כי ניתנה תשובה לתושב, ונושא ייעול הליך מתן האישורים מצוי בטיפול. בכל נושא של פרסום מידע באתר לקבלת אישורי טאבו, הרי שהטופס והמידע תקינים ומכילים את המידע שביקש המתלונן לדעת, באשר לאפשרות הגשת טופס מקוון, זמינות קבלת המידע ויחס למבקשים, הרי שכאן יש צורך בשיפור, ובביקורת בשנת 2016 הומלץ על מקצה שיפורים הכולל נוהל מסודר שהחל להיכתב, אך ההליך נעצר, וכן המלצות לבעלי תפקידים ולמערכות מידע. המלצה: יש להמשיך ולקדם את נוהל מתן אישורים לטאבו לאחר שההליך הכתיבה נעצר, ולבחון את יישום ההמלצות הביקורת שנמסרו בשנים 2016 ו-2017.</p>	<p>אישור עירייה לרישום משכנתא</p>	<p>63-64</p>	<p>2.9</p>
<p>פנייה חוזרת מאדם אשר פנה כבר בשנת 2014 שטען אז כי הוא מייצג חלק מבעלי קרקע בעסקת קומבינציה, שאינו מצליח לסגור את חשבון היטלים ולשחרר ערבות לאחר קבלת שומה מכרעת ותשלום היתרה. הבדיקה העלתה כי חלק מהעובדות שהציג אינן מדויקות, וכי פנייתו בלא סמכות, וכבר טופלה לאחר פנייה ישירה.</p>	<p>פניה חוזרת מ-2014 להחזר תשלום השבחה ביתר</p>	<p>64</p>	<p>2.10</p>

		2.11	64-65	בקשה לשחרור עיקול חשבון בנק של חברה	פנייה לשחרור עיקול מחשבון הבנק, בנימוק שהפעולה ללא הצדקה משום תשלום חוב ארנונה לאורך שנים, ואי קליטת תשלום שנעשה לאחרונה, וכאשר אישור התשלום שנשלח לגבייה לא זכה למענה כמו גם שיחה עם מוקד התשלומים. העברה מיידית לטיפול הגבייה הביא להסרת העיקול, עוד התברר כי התשלום לא נקלט עקב בקשה בסמיכות למועד התשלום לשינוי שם משלם, ובתקופת המעבר נקלט החיוב קודם השינוי.
		2.12	65	בקשה להקדמת מועד תשלום	פניית קבלן, לטיפול דחוף בקבלת תשלום המגיע לו כמידי חודש נוכח היקלעותו למצוקה, ושלא בדומה לפעמים קודמות לא נענתה הפעם בקשתו, נמצא שהעירייה עומדת בלוח זמנים לתשלום לקבלן, נוכח זאת הסתיימה הבדיקה.
מנהלת ג.י. מנהלת חינוך		2.13	65-66	גביית חוב בכרטיס אשראי ללא הרשאה	טענה לגבייה בכרטיס אשראי ללא רשות, וללא מתן מענה המסביר את שאירע הביא לבדיקה שממנה נמצא כי הפונה ביטלה שימוש בכרטיס אשראי שבו נהגה לשלם את התשלום בהיעדר תוקף, הסדירה חובה בכרטיס אחר, וביקשה לעדכן תשלומים עתידיים בכרטיס חדש, אך מאחר ומזכירת ג"י לא ערכה סריקת כרטיס חדש, הגבייה המשיכה בכרטיס האחר, ולאחר בירור בוצע עדכון גבייה בכרטיס החדש. המלצה : על מחלקת גני ילדים לגלות רגישות לפניית המקבלות לשינוי באמצעי תשלום, לעדכן ולעקוב בהתאם.
		2.14	66-67	יחס לא נאות בעת פנייה לגביית חוב	תלונה מתושבת בהליכים על כי מערכת האכיפה יצרה עמה קשר בעת שבו זוגה היה נוכח והכתיב את אופן הדיבור על חובה לעירייה המהווה מחצית מחוב קיים, כשהשיחה לוותה באיומים ובאזכרת כל מקורות הכנסותיה שמהם יילקח הכסף, וכאשר פנייתה בנושא לגבייה לא נענתה, התברר כי בן הזוג היה בפגישה אצל מנהל הגבייה גולל בפניו את הקושי בתשלום יתרת החוב של הנכס שבו הוא מתגורר יחד עם אשתו המסרבת לשלם את חלקה בחוב, לכן הגיש בקשה לבית הדין הרבני לקבל החלטה בנושא וסיכם עם מנהל הגבייה כי יישא במחצית החוב, ואת החצי השני יושתת על אשתו וככול שלא תהיה היענות יבוצעו הליכי גבייה ואלו אכן החלו וניתנה התראה להמשך פעולות האכיפה, חוסר היענות לתשלום הביא לעיקול שכר הפונה, ולמעשה לא נמצא צדק בתלונת הפונה.
		2.15	67	מועדים לגביית מסי ארנונה	בחינה לאי חוקיות גביית ארנונה מראש בחשבונות דו חודשיים שמשלם מהסיבה כי כל עוד לא סופק שירות אין לחייב בתשלום ארנונה, העלתה כי מועד התשלום בתחילת השנה רשום בצו המסים, עפ"י פקודת העיריות המועצה רשאית לקבוע את מועדי התשלום וכי בעירייה הקלה ע"י חלוקת החוב לפי חודשים במהלך השנה.
		3	68-88	נגישות	
		3.1	68-78	תחנות אוטובוס	
מנהל א. שפ"ע		3.1.1	68-77	תחנות אוטובוס- תובענה ייצוגית	נבדקה תביעה ייצוגית שהוגשה כנגד העירייה בעניין הנגשת תחנות אוטובוס, התביעה הוגשה ע"י שתי עמותות נכים שאין ולא היה להם שום קשר לעיר. נעשתה בדיקת עומק ונמצא כי מי שחתום על מסמכי התביעה הוא אותו נציג בשתי העמותות, הנציג נשא קלון שעדיין קיים והשתלט לפני שנתיים על אחת העמותות שהגישה תביעה, נמצא כי שתי העמותות הגישו תביעות רבות בנושא הנגישות ברחבי הארץ, מה שמעורר תהיה אם אין מדובר בעיסוק החייב ברישום במס הכנסה ובמע"מ, להגשת התביעה לא קדמה בקשה לתיקון ליקויים ככול שאלו נמצאו, עוד נמצא כי לבדוק מטעם לא הייתה הסמכה מקצועית, ואין הוא מורשה נגישות מתו"ס (מבנים תשתיות וסביבה) עפ"י חוק, עם הזמן חלק מסימני רחבת ההיערכות בתחנות דהו, אך אין בכך נסיבה להגיש בגינת תביעה ייצוגית, היו תחנות שיתכן והוחלפו מדרכות ורחבת ההערכות לא נצבעה מחדש או שנצבעה שלא בהתאם לתקן, ויתכן שהונחו מכשולים שאינם מאפשרים גישה נוחה לרחבת ההיערכות, אך זאת אינה נסיבה להגשת תובענות ייצוגיות בנושא. התובענה התבססה על מדגם תחנות, אך אלו אינן יכולות להעיד על הכלל מה גם שחלף זמן מעת הנגשתן ואז נכנסו הוראות חדשות. ב-18 התחנות המופיעות בתובענה (ושממנה ניסו התובעים להקיש על כלל התחנות בעיר) נעשו תיקונים של צביעה עקב דהייית סימני רחבת ההערכות, מילוי מרווחים בין משטחי התחנות עם הסככות למדרכות, ועוד. בתובענה צוין כי אין פסי הנחיה לתחנות האוטובוס לעיוורים וסימן זוהר בתחנות,

	<p>אך אלו תקנים שנכנסו מאוחר יותר, ולא בשלב שבו הונגשו כבר התחנות. בתובענה נטען כי השילוט בתחנות באחריות העירייה, אלא שבחוק הושתתה האחריות על מפעילי קווי האוטובוס. עוד נטען לצורך בהנמכת המדרכות המובילות לתחנות כולל מעברי החציה, אלא שהוראות חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), תשמ"ח-1988, אינו נזכר בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות ואינו יכול לשמש בסיס לתובענה ייצוגית וכי סימן ט' לחוק השוויון אשר אכן נועד לחייב הגשה של מדרכות ומעברי חציה, טרם נכנס לתוקף. התביעה הוגשה ללא ציון בבקשת המידע כי מדובר בפניה מוקדמת לפני תובענה ייצוגית, והתברר כי רק אחת העמותות הגישה בקשה למידע, כמו כן נציג התובעים לא צירף אישור העמותה, כי אכן היא מינתה אותו לייצגה בכל הנוגע לבקשה למידע. בתביעה נרשם שהעיר נס ציונה נמצאת ליד כרמיאל, (רשם גם על כביש עכו) על כן ייחוסה כעיר מחול ומשם גזרו את היקף המבקרים בעיר, לצורך הכנת תחשיבי סכומי התביעה הייצוגית. המומחה מטעם התביעה רשם כי נמצאו תחנות אוטובוס עם משטחים מוגבהים שאינם מאפשרים לאלו עם כסאות גלגלים לשהות בהן, אלא שיקר ולא צירף עדות לכך. לתביעה לא צורפה עדות של אדם עם מוגבלות מהעיר ואף מחוצה לה, שבא לטעון כי הוא השתמש/משתמש בתחבורה הציבורית וכי הוא נתקל בחסמים כלשהם המונעים ממנו שימוש נוח ושוויוני. המונחים שהתובעים השתמשו בהם לאורך התביעה היו פוגעניים ולא נכונים, שכן בהתייחסות באופן כללי לנכים הם כונו בעלי מוגבלויות בעוד שהמינוח שנקבע קבע כי הם אנשים עם מוגבלויות, שכן אין לאחד את האדם כפרט עם מוגבלותו. במחלקת פניות הציבור ובמוקד העירוני לא התקבלו כל פניה ביחס לבעיית נגישות בתחנת אוטובוס כלשהי ואילו הייתה מתקבלת אזי היא הייתה נבדקת ואם הייתה נמצאת נכונה הייתה מטופלת מיד. העמותות ביקשו להכיר כי תביעתם תוכר תביעה של כלל הנכים, אך לא כך היא עפ"י ייעודן ומטרותיהן. עיון בדוחות הכספיים של העמותות מצביעה על פעילות נמוכה וזניחה.</p> <p>כתב התביעה יוחסו לעירייה 5 הפרות ביחס ל-18 התחנות שנבדקו, בעניין זה ניתנה תשובה מפורטת ומנומקת ע"י עו"ד המייצג, ואכן בית המשפט מצא כי לא הייתה אף הפרה והציע למבקש להסתלק מהתובענה, אלא שנציג התובעים מאן העלה טענות חדשות ונוספות, והדיונים בעניין טרם הסתיימו. המלצות: בלא קשר לתביעה הייצוגית, אך בעטייה, טוב שאחת לשנה תעשה בדיקה של תחנות האוטובוס, בכדי לבדוק:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. אם סימני רחבת ההיערכות דהו שאזי יש לצבעם מחדש. 2. אם בסביבת התחנות מונחים מכשולים (עמודים, ספסלים, פחי אשפה, תיבות דואר, ברזיות, מרצפות שלא עפ"י תקן למניעת החלקה, בורות חשופים, וכו'), שלא היו קודם ומונעים מאנשים עם מוגבלויות להגיע לתחנה. (מכשולים יכולים גם להיווצר ע"י תאגידים בעלי סמכות לפעולות תשתית ברחבי העיר (מי ציונה, בזק, חב' חשמל, חב' הגז ועו'). 3. אם רחבת ההיערכות אינה קיימת נוכח כך שמדובר בתחנה חדשה, או שבוצע ריצוף מחדש של סביבת התחנה (מסיבה של פיתוח, עבודת תאגיד המים וטיפול במכשול), ואז יש צורך לצבוע אך זאת חייב להיות עפ"י הוראות תקן 1918 ובאישור והנחיית יועץ נגישות מתו"ס. 4. אם רוצפו פסי הכוונה לעיוורים לתחנות חדשות עפ"י הוראות תקן ישראלי 1918 שנקבע ברוויזיה חדשה ב-10/2012. 5. ככול שיימצא שילוט שאינו נגיש יש לפנות להנהלת חברת קווי האוטובוס (אגד). 6. בכל התחנות החדשות שבהן ממוקמת סככה יש לדאוג שמפלט הסככה הונמך וזהה למפלט המדרכה, ובתחנות הקיימות עם סככות יש לבצע תיקונים ככול שנוצרו מרווחים קטנים בין המדרכה לסככה. 7. יש לבדוק הזזת עמודים ממקומם המקורי (ובכך לאי התאמת מרחק עם רחבת ההערכות ולהשיבם למקומם המקורי, לחלופין במידה והתחנה מוקמה מחדש בתאום עם אגד אזי לבדוק שרחבת ההערכות מסומנת לפי תקן. 8. ככול שיש תחנות שבוטלו יש לבדוק מחיקת רחבת ההערכות, הסרת סככות ועמודים ותיקון מדרכות במידת הצורך. 			
--	--	--	--	--

	<p>9. מבדיקת תחנות האוטובוס עלה כי לא ניתן לבצע הנגשה לאחת מהתחנות, (קושי הנדסי), לפיכך נדרשת בחינת חלופה אחרת.</p> <p>10. לצורך הבדיקה יש להתבסס על מאגר המידע שהכין עבור העירייה יועץ הנגישות.</p> <p>11. ראוי כי כל מי שיוצב לבצע את בדיקת התחנות ראוי כי יוכשר לביצוע וילמד בין השאר את תקני הנגישות הרלוונטיים.</p>			
3.1.2	תחנת אוטובוס אהרון בוקסר 2	78	בחינת עמידת תחנת האוטובוס בתקן הנדרש לנגישות העלה כי שתי חניות שהוצבו במפרץ בקדמת התחנה מהוות מכשול שכן הן אינם מאפשרים עצירה בטוחה ברחבת ההיערכות, וגם למניעת אפשרות פינוי מכלים למחזור, העניין הובא לידיעת מנהלת מחלקת התנועה שדאגה לשנות את מיקום החניות.	
3.2	הנגשת הכניסה לבית המרקחת ברח' ביאליק	78-79	תושבת המתנועעת בקולנועית נחבלה לאחר שהקולנועית נפלה בכניסה לבית המרקחת, שכן נבנה כבס ללא אמצעי בטיחות, התברר כי המקום שייך לקופת חולים הכללית אשר אינה עסק טעון ברישיון, המקרה הועבר לאגף ההנדסה שמצא לנכון להתקין במקום מעקות בטיחות, המשמשים גם כמאחזי יד (בהתאם ל- ת"י 1918 חלק 2- נגישות הסביבה הבנויה - הסביבה שמחוץ לבניין).	
3.3	ביקורת הנציבות את מבני ציבור	79-84	<p>במטרה לבחון את פעולות העירייה בעניין הנגשת מבני ציבור ועמידה ביעדי ההנגשה עפ"י פעימות הגיע השנה מפקח המחוז מטעם נציבות השוויון לבדוק את פעולות העירייה במבנים שברובם הצהירה העירייה עליהם כנגישים, את בדיקתו ביצע ב-2 שלבים במועדים שונים, בשלב א' בחודש יוני בדק את המבנים הבאים שהוצהרו לנציבות השוויון כנגישים: בשלב א' נבדקו אולם ספורט צימרמן, אולם ספורט בן יהודה, ובית הנוער, הועלו ממצאים שהוסדרו ובחלקם הוצעו חלופות שהתקבלו. בשלב ב' נבדקו: יד לבנים, מבנה שי"ל, ומועדונית שלוות נועם וגם שם הוסדרו הממצאים בחלקם. בנוסף החליט המפקח לבדוק את אולם קבלת קהל בגבייה אשר טרם הוצהר על נגישותו ומיועד להנגשה עד סוף הפעימה השלישית ב- 22/06/2019 וגם שם הוסדרו הממצאים בחלקם. המלצות:</p> <p>1. בעת הבדיקה הראשונית שלב א', העלה המפקח את הצורך כי העירייה תכין את עצמה לבדיקה, תערוך סיור ותתקן ליקויים ואז לזמן את המפקח לבדיקה. הביקורת מאמצת המלצה זו.</p> <p>2. יש לבחון את הצורך בקבלת אישור בטיחות למעלון (הנמצא במשכן הפיס לאומניות) מכיוון שפגה תקופת האחראיות (בסמכות יועץ בטיחות או יועץ מעליות שקיבלו הכשרה בנושא),</p> <p>3. יש לערוך בירור עם מערכת החינוך באשר לייתכנות חנייה עבור אנשים הנושאים תג נכה בחניית בית ספר הדר ואנתרופוסופי.</p> <p>4. יש לערוך מפגשי הדרכה לאבות בית ומנהלי אולמות ספורט בכל הקשור להבנת צרכי הנגישות ולטיפול בנושא במידת הצורך,</p> <p>5. יש לבצע השלמת הנגשות בגבייה בהתאם להנחיות יועץ הנגישות.</p> <p>6. יש להשלים לגבי שלב ב' את צרכי הנגישות הבאים:</p> <p>א. יד לבנים- בשירותי נכים מאחז יד אופקי 60 ס"מ+ קולב עד 140 ס"מ גובה.</p> <p>ב. גבייה- בחדר המתנה הצבת כיסא נגיש. בדלפק – הצבת שילוט כי גביית כסף מתאפשרת בעמדה 3 באולם לאנשים עם מוגבלויות.</p> <p>ג. שי"ל – יצירת שיפוע בכניסה, העברה למקום כיסא נגיש, והימצאות לולאת שמע במקום.</p> <p>ד. מועדונית שלוות נועם- שילוט נגיש בכניסה ובשירותי נכים התקנת מאחז יד אופקי 60 ס"מ והתקנת קולב עד קולב עד 140 ס"מ גובה.</p>	
3.4	פטור ממלווה לנכה	84-85	<p>השנה התבקשו שני ברורים למתן כניסה בחינם לבריכת נס גלים, מאחר והייתה התלבטות באשר לזכות זו.</p> <p>מקרה 1- לאדם עם עיוורון של 100%, לא נרשם בתעודת הנכה שהונפקה ע"י ביטוח לאומי לזכאותו לפטור עבור מלווה. (במקרה זה רעייתו).</p> <p>מקרה 2- אם לבת בת 9 שלה נכות, ביקשה פטור בכניסה לבריכה, אך בכרטיס הפטור אינו רשום, ומביטוח לאומי נמסר לה כי רק מגיל 12</p>	

<p>מדפיסים על הכרטיס את הפטור. (אשתקד עלה מקרה של תושב שבתו בת ה-12 סובלת מאוטיזם, אינה אוכלת לבד, וזקוקה להשגחה של 24 שעות, ובכרטיס ביטוח לאומי צוין שהיא פטורה מתור בלבד). ונמסר:</p> <p>מקרה 1- פטור ממלווה חייב להיות מצוין על גבי הכרטיס, במצב זה מפנים את המבקש לבירור בביטוח לאומי, בתקופת ההסתגלות לחוק התאפשר כניסה חד פעמית פטורה, אך כעת יש להפנותם לביטוח לאומי, המלצתי בעבר להציב שלט מידע לציבור.</p> <p>מקרה 2- פטור ממלווה מתחת לגיל 12- תשובת הנציבות- הפטור אינו חל על מלווים של ילדים עם מוגבלות מתחת לגיל 12 מאחר וילדים בגילאים אלו אינם נכנסים בדרך כלל למקומות ציבוריים בתשלום, ללא ליווי של אדם מבוגר. מאחר וקיים שוויון בין ילדים שאינם עם מוגבלות וילדים שהם עם מוגבלות, בגילאים אלו, אין צורך בהתאמה.</p> <p>ובאשר לבדיקה אשתקד הרי שעלה כי אין מניעה שנותן שירות המעוניין לתת פטור מתשלום עבור כניסת מלווה או קדימות בתור לאנשים עם מוגבלות מעבר לדרישת התקנות, יעשה זאת. הובהר כי עפ"י האיגרת מהנציבות ניתן לדעת כי העירייה יכולה לנהוג עפ"י אמות המידה הרשומות בתקנות הנגישות, או שהיא גם יכולה להקל ככול שזו תהיה מדיניותה, ואין בהקלה פגיעה בציבור. ככלל בתקופת ההסתגלות להוראות החוק נקטה העירייה גישה מקלה המאפשרת כניסה חנם חד פעמית להורים לילדים נכים בגיל עד 12 שנה, ובמקביל הבהירה את הוראות החוק, גם עפ"י שלט שהוצב עפ"י המלצת הביקורת במקום. המלצה: ככול שמדובר בכניסה חד פעמית של מלווה לילד נכה, אזי מומלץ כי במקרה כזה תמשיך העירייה את מדיניותה מהעבר ותאפשר כניסה חד פעמית חנם למלווה.</p>			
<p>הבדיקה נוכח סתירה במידע המפורסם באשר למיקום עמוד חניה המורה כי מדובר בחניית נכה המקבילה למדרכה (תמרור 437), שכן בהנחיות עמותת נגישות ישראל נרשם כי הצבת עמוד תהיה בסוף הקצאת שטח החניה, אך לעומת זאת לפי תקנות משרד התחבורה התמרור יוצב בתחילת החניה. נמצא כי הנחיות משרד התחבורה גוברות על כל הנחיות אחרות בנדון, הגם שהאינפורמציה של עמותת נגישות ישראל מתפרסמת התנסויות בשטח הרי שהם בגדר המלצה בלבד.</p>	<p>סטייה בין ההנחיות להצבת תמרור המורה על חניית נכה</p>	<p>85</p>	<p>3.5</p>
<p>תושב המתנועע על כיסא גלגלים ביקש להנגיש גן שבו העירייה תחמה וייעדה את חלקו לכלבים, אלא ששם יש רמפה תלולה מאד מהחניה, שערים לא נגישים והיעדר שבילים. ואכן העירייה נענתה לבקשתו והוכנה הזמנה לביצוע.</p>	<p>נגישות לגינת כלבים</p>	<p>85-86</p>	<p>3.6</p>
<p>אב המתנועע בכיסא גלגלים טען בפני ובפני נציבות השוויון כי מבנה קריית התרבות אינו מונגש במקומות שבהם מתנהלים חוגים אשר ילדיו לומדים שם, משום שרוב אולמות החוגים נמצאים בקומה הראשונה שאליהם עולים בגרם מדרגות שאין בו מעלון או מעלית, וכך קורה כי אין הוא יכול ללוות את ילדיו לחוגים המתקיימים מפעם לפעם, עוד נטען לליקויי נגישות רבים כגון: התקנת דלתות זכוכית כבדות וצרות במשרד הכרטיסים המונעות לחלוטין כניסה של כיסא גלגלים לקופות, ובהיכל המקומות לכיסאות גלגלים הם בשורה האחרונה באולם או ביציע, דבר הלא מתאים להורים עם ילדים קטנים הרוצים להגיע ולצפות בהצגה מבין ההצגות הרבות המתקיימות לילדים. בעניין זה הובהר לנציבות כי ההיכל שייך לחברה למוסדות חינוך וספורט והוקצה לשנים ארוכות לקריית התרבות וכי סוכם לאחר ביצוע סקר נגישות ע"י העירייה כי כל ההנגשה מחוץ לקריה תושבת על העירייה וההנגשה הפנימית על הקריה ואכן העירייה עמדה בסיכומים, על כן יש לפנות לקריה שלה גם יועץ נגישות משלה, משכך התבקשתי למסור לנציבות את תכנית ההנגשה. מתברר כי טענות ההורה לאי הנגשת גרם המדרגות לא היו נכונות, שכן לגרם המדרגות הוצמד מעלון התואם את הוראות הנגישות. מנכ"ל הקריה מסר כי בידו אישור נגישות לכלל המבנה, כולל הספרייה העירונית שחובת הנגשתה חלה על העירייה. בבדיקה עלתה בקשה נוספת מאותו גורם להנגשת גינת השעשועים בגן נווה, שכן מדובר בפארק רחב ממדים שאינו מונגש לילדים ואנשים עם מוגבלות מכיוון שהוא מצוי על חול שאינו מאפשר התניידות וגם לא בילוי לילדים הרגישים לחול, מה גם שעפ"י החוק הגינה נכללת ברשימת</p>	<p>הנגשת מבנה קריית התרבות</p>	<p>86-87</p>	<p>3.7</p>

			<p>המקומות העומדים לרשות הציבור והחייבים בנגישות. כאן נמצא כי הפנייה נסמכת על מידע מסויג שניתן לציבור ע"י הנציבות, כאשר הייתה התעלמות מהסייגים בה נרשם שרשימת המקומות אינה סגורה, ולכל סעיף יש הגדרה רחבה המתייחסת למהות המקום. מתברר כי העירייה פועלת בנדון בהתאם להוראות חוק שוויון לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח-1998, ובהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), תשע"ד-2013, לפיהם הועברו בין השאר רשימות של גנים המחוויבים בהנגשה, כשהעירייה עומת בחובת ההנגשה עפ"י הפעילות שנקבעו בתקנות, ובבדיקה נמצא כי הגן מיועד להנגשה (במסגרת הנגשת המרחב של גנים ציבוריים) כולל הנגשת גינת המשחקים נשוא הבקשה, והותר שההנגשה תסתיים ב-01/11/2021.</p>
3.8	87-88	בקשה למתן שירות בשפת הסימנים בבית ספר	<p>אם שלה לקות שמיעה וילדים ללא לקות שמיעתית הלומדים בביה"ס "ראשוניים" פנתה בדבר זכאותה לקבלת שירות תרגום בשפת הסימנים בעת קיום: אספות הורים, מסיבות סיום, טקסים ועוד, וזאת על חשבון בית הספר בהתאם לתקנות התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה אשר פורסמו ברשומות ביום 30 ביולי 2018 ונכנסו לתוקף ביום 29 באוגוסט 2018, העוסקות בהתאמות הנגישות להן זכאים תלמידים עם מוגבלות הלומדים או נרשמים למערכת החינוך והורי תלמידים שהם אנשים עם מוגבלות, כאשר ההתאמות ניתנות לבקשת ההורה או התלמיד. נמצא כי על האם היה למלא טופס בקשה בהתאם לתוספת הראשונה שיועבר לעירייה ושלה יצורפו מסמכים רפואיים, תמצית סוגי ההתאמות המבוקשות, ופרוט זכאות לסיוע מגורם אחר: משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד הכלכלה, משרד החינוך דרך מערך החינוך המיוחד, תמיכה מסל שילוב או בדרך אחרת, הרשות המקומית, הביטוח הלאומי, עמותה פרטית או כל גוף אחר, לצרף מסמכים המעידים על מהות הסיוע והיקפו, כאשר על העירייה לתת מענה בתוך 30 יום, וככול שתהיה מחלוקת ניתן לערער על ההחלטה בפני הממונה מטעם המדינה כנקבע בתקנות.</p>
3.9	88	תפיסת חניית נכה בדואר המרכזי בידי עובד שלהם עם מוגבלות.	<p>פנייה מאדם עם מוגבלות בניידות שקבל על תפיסת חניית הנכה הממוקמת בדואר המרכזי בעיר, ע"י עובד רשות הדואר, וביקש שהחניה תהיה פנויה גם לציבור עם מוגבלות המגיע לקבל שירות מהדואר, לפונה הוסבר שרשות הדואר הינה גוף האחראי על הנגישות שלו, ומומלץ כי יפנה אליו ישירות, ואכן מאז נשאר חניית הנכה בדואר פנויה לשימוש הציבור.</p>
4	89-108	ביטחון	
4.1	89-97	תלונה על להדלפת מידע מהמוקד	<p>עוזרת בית של משפחה המתגוררת בבית דו משפחתי התלוננה כי בעת שפנתה למוקד העירוני ודיווחה על נביחות מטרידות מבית השכן של כלב קטן למוקד העירוני, לא קיבלה מענה, אך אוימה ע"י בן השכן שאמר לה כי "הוא יודע היכן היא גרה", וזאת משום שילדיו של השכן עובדים בשיטור העירוני והיא חוששת לדליפת מידע מהמוקד העירוני לבניו של השכן. מכיוון שמדובר בתלונה חמורה ביותר, זומן בנו של השכן שהוא פקח עירוני לחקירה, נבדקו הקלטות המוקד של המתלוננת, כשנבדק מדוע העוזרת היא זו הפונה במקום בעלי הנכס הגרים במקום. ממצאי הבדיקה העלו כי לא הייתה דליפת מידע, נהפוך הוא היה רצון של העוזרת ובעלת הנכס להכשיל את המוקד בכך שלא הזדהתה כמי שאינה בעלת הנכס ומתגוררת בו, המוקדן לא עלה על הטריק של הפונה ושל בעלת הבית אך לדעת מנהל המוקד מוקדן רציני היה בודק עם מי הוא משוחח. נהלי המוקד והחתמת העובדים בכל הקשור לחסיון המידע תקינים, עניין אחר שעלה שיבוץ לא נכון של סרט הקלטה, שכן שויך לפנייה אחרת, ולפי דעת מנהל המוקד יתכן ומדובר בבעיה טכנית ותפעולית הנגרמת ממוגבלות התוכנות (אינטגרציה בין 3 תוכנות – קומפיוצ'ר, סופטוק ומרכזיה). עוד עלה טעויות ברישום שם המתלונן במוקד אך כשכאן הייתה ערנות מצד המוקד לא היה שיתוף פעולה מצד בעלת הנכס שסירבה לשתף פעולה ואף "תקפה בבוטות" את המוקדן, בשיחת המוקד עמה היא טענה על איום בן השכן ברצח של העוזרת, אשר בחרה שלא להתלונן במשטרה. אלא שניתוח מעמיק לימד כי לא היה איום, אלא אמירת סרק. והמסקנה הכללית מהבדיקה- פעולות המוקד היו ראויות ונכונות, מלבד שיבוץ לא נכון של סרט הקלטה, כשליקוי זה כבר תוקן, ועל כן לא מעלה הדבר צורך במתן המלצה.</p>

<p>יועמ"ש תובע עירוני</p>	<p>הועלו טענות לגבי חניון "גולדה מאיר" הגובל בחניון של העיר רחובות כי אין בו שילוט מתאים המאפשר התמצאות בו, כך שניתן להתבלבל בין 2 החניונים ולסבור כי נמצאים בחניון העיר רחובות, כשיש גם שוני בזמני התשלום עבור החניון שכן משעות הלילה לא גובים עבור החניון בעיר רחובות לעומת זה שבחניון גולדה מאיר גובים עד חצות הלילה, נהגים רבים מתבלבלים ולא משלמים וכי אם תתבצע בדיקה ניתן יהיה לראות כי 99% מהרכבים ששהו באותו יום בחניון קיבלו דוח מאותה סיבה של התבלבלות והעירייה במקום לתקן את המצב נהנית מהספק. בנוסף הועלתה טענה לתשובה מאוחרת לערעור, שכן לקח שנה עד שנמסר מענה מהעירייה, וכי יש לבצע מספר שיפורים נוכח הטענות שהועלו. נמצא כי אכן קיימת בעיה של מתן תשובות לערעורים, עפ"י הוראות שהעירייה קבעה ועפ"י הוראות של מתן מענה לציבור, לגבי שאר הטענות עלה בבדיקה כי הן לא היו נכונות וכי אין בעיית התמצאות בחניון "גולדה מאיר", אך כן יש מקום לזרז את הטיפול בערעורים, עד כדי מצב שתשובה על ערעור לא תארך מעבר ל-4 חודשים. המלצה: על היועצת המשפטית לפעול לזירוז הליך מתן מענה לערעורים, עד כדי הגעה למצב שלא יוותרו יותר מ-500 ערעורים המחכים למענה, ובכל מקרה מתן המענה יהיה עד 4 חודשים.</p>	<p>שילוט בחניון "גולדה מאיר" 98-104</p>	<p>4.2</p>
	<p>תושבת התלונה על אי מתן מענה במחלקת פיקוח וחניה כשכל מבוקשה לשלם דוח חניה שהלך אצלה לאיבוד, עם העברת התלונה למחלקת החנייה נעשו מספר ניסיונות להתקשרות עם הפונה, אך הדבר לא צלח, הושארה הודעה במשיבו עם טלפון אישי של מנהלת הגבייה מטעם מילגם לחזרה אליה, והומלץ לשלוח בשנית לכתובת מגוריה את הדוח לתשלום.</p>	<p>אי מתן מענה במחלקת החנייה 104</p>	<p>4.3</p>
	<p>נמסר טענות על אופן הסיור באופניים של הפקחים ברחבי העיר, שכן לא היה ברור מדוע חלקם רוכבים על מדרכות וחלקם רוכבים על כבישים, ומדוע אין הם מצוידים בקסדות, וכשרוכבים על המדרכה וגם כשיורדים לכביש במעבר חציה לא בודקים אם הכביש פנוי ועושים זאת בהפתעה גמורה. נמצא כי בשלב זה אין הפקחים נדרשים לרדת לכביש, וגם לא אוכפים רוכבי אופניים היוורדים לכביש, ולגבי חבישת קסדות הרי שטרם ישנה חובה מעל גיל 18, וככול שתקבע חובה בחוק כך ייעשה.</p>	<p>אופן רכיבת פקחים על אופניים בעת ביצוע תפקידיהם 104-105</p>	<p>4.4</p>
	<p>תושב פנה בקשר לדוח חניה על כי לא ערער במועד משום לא הגיע אליו וכעת קיבל קנס מוגדל, לטענתו נציגת השירות אפשרה לו אורכה של חודש, אך לאחר מכן מצא כי הייתה שגיאה בכתובת הנמען, (שגיאה בשם העיר) וכי קיימת התיישנות כאשר נלקח בחשבון הטעות בכתובת. נמצא כי הדוח נמצא בערעור, באשר לחריגה במועד משלוח הקנס, כיוון שעל פי הצגת הנתונים על ידו חלפה מעל שנה ממועד מתן הדוח עד מועד המשלוח, נעשתה בדיקת רישומים ומדובר בדוח על רכב שכור שבוצעה לו הסבה, ולא חלה לגביו התיישנות שכן עפ"י סעיף 225א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הסבת דוחות ניתן לבצע עד שנתיים מתאריך העבירה, והייתה עמידה בלוח זמנים.</p>	<p>ערעור על קנס בשל מען לא תקין 105-106</p>	<p>4.5</p>
<p>קב"ט מ.א. רווחה מ. גישור ק. מ. מוקד</p>	<p>נמסרה על הקמת רעש באופן קבוע ומתמשך ע"י שכן בשעות הלילה המאוחרות וכאשר מקים הרעש מוכר לשיטור והפיקוח העירוני כמי שעושה רעש, אך הוא יודע להתחמק מהשיטור בכל פעם שמגיעים לבדוק, על כן ביקש שיגיע גורם מקצועי לבדיקת רעשים. בבדיקה עם הקב"ט ובסריקת מידע במוקד לא נמצא אישוש לטענת הרעש המתמיד, אך כן נמצא אי הלימה בין ההקלטה לכתובת השיח במוקד, עם זאת הפונה היה איתן בטענותיו להקמת הרעש, וכי נבדקו הוראות החוק שגם הם הצביעו על האיסור להקמת רעש בשעות המנוחה. המלצות: 1. לאור שיתוף הפעולה בין המשטרה לפיקוח העירוני מומלץ שבמקרים של הפרעות רעש קשות ונשנות על הקב"ט לכנס את נציג המשטרה המקומית, מנהלת אגף הרווחה, מנהלת המרכז לגישור והידברות בקהילה, בכדי לדון בדרכים להביא למניעת רעשים והטרדות לשכנים. 2. כעולה מבדיקת תלונת מוקד שבו לא הייתה הלימה בין ההקלטה לבין הדיווח (שנרשם בטיפול המקרה), הרי שעל מנהל המוקד לבחון קיום של הלימה בין הרשום על אופן הטיפול, לבין המידע המסופח. (הקלטות).</p>	<p>מפגע רעש 106-108</p>	<p>4.6</p>

4.7	108	אי קבלת קנס בשל אי עדכון כתובת מגורים	תושב שקיבל דוח עבור השלכת פסולת מלפני 5 שנים ולטענתו התודע אליו באופן מקרי עת היגיע לעירייה לבירור בנושא אחר, אז התברר לו כי הדוח נשלח לכתובת מגורים שגויה ושכלל לא הגיע לידיעתו, אלא שכאן נתקל באטימות, לגבי הדוח ציין כי קיבל אותו ביום הפינוי, הוצגה לו תמונה של ארגז מלא בדברים שבתוכו היה מסמך ששמו מופיע עליו, לטענתו כשביקש הסברים לא קיבל מידע עובדתי וממצא לשביעות רצונו, ונהפוך הוא העובדות היו מבולבלות, לא היה הסבר שמניח את הדעת מדוע לא קיבל את הדו"ח במהלך השנים מאז נרשם, ומה היה דבר העבירה ואיך הפקח הסיק שהפסולת שייכת לו, ויתכן שרק מעטפה אחת שלו השתרבבה שם, הוסיף שהתבקש להמציא מסמכים ממשרד הפנים לחיזוק טענותיו, אך בשל נכות זמנית התקשה בכך, אך גם איתם ניתקל בחוסר הבנה וחוסר הסבר לנסיבות המקרה, תוך שהוא נדרש לשלם את הקנס. בבדיקה התברר כי במהלך השנים נשלח הקנס במשך 6 פעמים לכתובת הרשומה במשרד הפנים, ובכל הפעמים חזרו המכתבים, מהסיבה "עזב", משמע- התושב לא דאג לעדכון כתובתו, ועל כן הוא חייב בתשלום הדוח.
4.8	108	בקשה להקבלת סרטון מתאונת דרכים	תושב שהיה מעורב בתאונה, ביקש עדות ע"י קבלת סרטון במועד בו הייתה התאונה, התברר כי מדיניות העירייה לא לספק סרטי צילום, זולת בהוראת בית המשפט, ואו הוראת המשטרה, ולנוכח הבקשה הסרט בעת האירוע יישמר והועבר אף למשטרה.
5	109-123	הנדסה	
5.1	109-113	הצבה מחדש של תחנת אוטובוס ברח' העצמאות	מנהנדס העיר נבדקה תלונה על הצבה מחדש של תחנת אוטובוס בסמיכות לבית המתלונן, בה נטען כי הצבת התחנה אינה בטוחה בהיות הרחוב חד סטרי עם חניות רק בצדו האחד של הכביש, הרחוב מתעגל כך שהאוטובוס כך שלא נראה למי שעומד בתחנה, ליד התחנה יש שביל גובל בפארק המהווה סכנה לילדים רבים החולפים במקום, 15 מ' מהתחנה יש גן ילדים ובבוקר כשמבאים את הילדים לגן יש הפרעת תנועה, 10 מ' מהתחנה יש בית כנסת ומקווה, כשגם שם מגיעים תושבים וחונים ברחוב, נוצר פקק גדול במצב שגם מורידים ילדים לגן, גם משאית זבל מגיעה וגם אוטובוס ואז הרחוב נחסם, יש גם בעיית תשתית שכן אין מפרץ חניה ובכל פעם שאוטובוס יעצור בתחנה הוא יחסום את התנועה ברחוב הצר, ובנוסף אין צורך בתחנה שכן במרחק 4 דקות הליכה (400 מ') ובמרחק 8 דקות יש תחנות, המצב גם גורם להחרפת מצוקת החניה שכן נלקחים 6 חניות. הטענות נבדקו לאחר שערכתי סיור במקום ונמסר לבדיקת מנהלת מחלקת התנועה, והתברר כי אינן נכוונות ואין חשש, וכל מה שביקש להטיב עמו, התחנה מול ביתו, עוד עלה כי בפניה לטיפול כונו עובדי העירייה הנוגעים לדבר "צוות יהיה בסדר", דבר שיכל לשמש עילה לתביעה נגדו, וכך גם ניתנה תשובתי בנושא. בנוסף תוך כדי הבדיקה פנתה מנהלת מחלקת התנועה למנהנדס התנועה הראשי של אגד שהודיע כי ביקש להעביר את המק"ט במערכות הרישוי על מנת שנהגים יוכלו לעצור בתחנה בהקדם האפשרי, עוד ציין עצם קיומה של התחנה בשטח ולאור הביקוש, הנהגים עוצרים על דעת עצמם מעת לעת. המלצה : נוכח שינוי תפקידה של מי שהייתה ממונה כאשת קשר עם חברת אגד בכל הקשור לטיפול בתחנות אוטובוס (שינוי תחנות, הצבה חדשה, ביטול תחנות, בעיות בקשר לתנועה ועו"ל), אזי טוב למנות את מנהלת מחלקת התנועה כאשת קשר חדשה לכך, ואפשר שהתפקיד יושתת על מ"מ מנהלת תחום מערך תחבורה ואדמיניסטרציה באגף הנדסה.
5.2	114	היערמות פסולת בניה כתוצאה מעבודות הנדסיות	פניית תושב על כי ברחבת החניה בקניון יש ערימות של פסולת בנייה, אבנים משתלבות וחומרי בניין שהונחו ע"י יחידת הנדסה של העירייה, אל מול בית המתלונן, דבר שלטענתו מעכיר את הסביבה, וגורם לאבק ולכלוך, בפנייתו ליחידת הנדסה נאמר לו, כי מדובר במצב זמני, אלא שמאז חלפו שלושה חודשים והערימה עדיין נמצאת, מה גם שמדובר בערימה הנמצאת על שטח פרטי. נמצא כי מדובר בעבודות תשתית של תאגיד מים וביוב- מי ציונה בע"מ, ומענה ניתן ע"י מהנדס התאגיד שהשיב כי במסגרת תכניות השקעות של התאגיד מבצעים החלפת תשתיות ישנות של מים וביוב ברחבי העיר. השנה הם ממשיכים בהחלפת קווי המים הישנים ברחובות ביל"ו, השריון ועמק השושנים, ונמצאים בעיצומו של הפרויקט. כרגע ישנה הפסקת עבודה מאולצת בשל הצורך בחידוש אישור הסדרי תנועה (עירייה + משטרה) אך בימים הקרובים נמשיך בעבודות. שטח

	ההתארגנות אושר לתאגיד באופן זמני ע"י גורמים בעירייה, הוגבל וגודר לשטח מצומצם ברחבת החנייה של הקניון. על מנת שהכבישים והמדרכות יישארו פנויים ונקיים כמו היום הם חייבים את שטח העירום הפסולת לטובת המשך העבודות. הערכה לסיום – 4 חודשים ולאחר הגמר הם יפנו וינקו את האתר. עוד הוסיף כי הם עושים מאמץ ניכר לבצע העבודות ללא הפרעה לתושבי האזור והעיר, והם יקפידו על ניקיון וסדר בשטח והגבלתו לשטח שהוגדר להם.			
מנכ"ל	בדיקה בעקבות אי מתן מענה לעו"ד-נוטריון אשר ביקש ממחלקת תכנון עיר אישור מפות לצרכי רישום, מדובר בתשובה מעוכבת במשך 9 חודשים (4-12/18). כאשר במשך תקופה זו פנה מספר פעמים, ובאחד המקרים ציין כי אני פי חוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 החובה לתן מענה לא יאוחר מ-45 יום מיום פנייתו, וככל שלא יקבל תשובה בתוך 10 ימים אעתור לבית המשפט למתן סעד. לבית המשפט הוא לא פנה, והבדיקה היא שלי מתוך כוונה לבחינת נאותות מתן המענה במחלקת תכנון עיר. נמצא כי לפונה ניתן מענה כעבור 4 חודשים עם התנצלות והסבר כי בשל יציאת עובדת המחלקה לחופשת לידה נוצר עומס בלוי"ז לבדיקת תכניות, וכי במהלך חודש אוגוסט יש חופשה מרוכזת של העירייה ועומס על בדיקת התיקים עוד יתגבר, כאשר החלקה עושה כמיטב יכולתה ומקווה שבמהלך חודש אוגוסט התצי"ר ייבדק. בביקורת מעקב שנעשתה בשלהי 12/18 התברר כי טרם ניתן מענה ונמסר כי עיכוב של חודשים נוצר מאחר והמודד לא יצר עם המחלקה קשר, התכניות הגיעו בתאריך 25/12/2018, הן תיבדקנה בהקדם ותשלח התייחסות. נמצא כי למחלקת תכנון עיר יש נוהל למתן מענה. נמצא כי בהנדסה נוהל קבלת בקשה למידע וטיפול בו, אך למחלקת התכנון עצמה אין נוהל שכזה, וגם נוהל כללי של העירייה המטפל בבקשות למידע. המלצה: יש לערוך נוהל חוצה ארגון לטיפול בפניות הציבור חוצה אגפים ומחלקות, ויימשך המעקב אחר מתן מענה למבקש ע"י מחלקת תכנון עיר.	מתן מענה- מפות לצרכי רישום	114-115	5.3
	תושב פנה נוכח אי קבלת מענה לחששותיו למצוקת חניה ברח' קטן בו הוא מתגורר שבו מעט בתים פרטיים עקב המשך מתן אישורי בניה ברחוב, התברר כי הדרכים שנקבעו ברחוב הינם סטטוטוריים מכוח תבי"ע קיימת, לכל יח"ד הדיור להן כבר יש היתר בניה, ניתנו פתרונות חניה בתחום החלקה, לנושא המגרשים הריקים, כרגע אין בקשות חדשות להיתר, אבל ככל שיבקשו, לא תהיה מניעה לאשרם בכפוף לעמידה בין היתר בזכויות הבניה, חניות בתחום החלקה וכדומה.	חשש תושב ממצוקת חניה ברחוב בו הוא מתגורר	115-116	5.4
מ.א. שפי"ע מהנדס העיר	תושב הגר בבניין חדש במסגרת פרויקט התחדשות עירונית בצד הצפון מזרחי של העיר, הגיע נסער לאגף ההנדסה וטען לסכנה קיימת בסביבת מגוריו כאשר ילד בן 3 ירד לכביש וכמעט ונדרס, לפיכך זומן ללשכתי והעלה כי כביש הגישה לבניינים החדשים מעוקל ומסוכן, ולו מדרכה צרה הנמצאת רק בדופן אחת של הכביש, חלקה חסום בפחי אשפה, מה שמאלץ הולכים ושבים לרדת לכביש הגישה. (החשש קיים לאלו הגרים במקום והנוסעים ברכבם, ובעיקר אלו שאינם מכירים את תנאי הכביש ובאים לביקור), וצפיפות במקום קיימת עת לוקחים ומחזירים ילדים לגנים ומהגנים הנמצאים ברח' אלי כהן וירושלים. לנוחות התושבים הולכי הרגל נסללה דרך מעבר חליפית, אך זו שהודקה לקרקע, בתוך חודשים וחצי אינה מאפשרת מעבר. (מה גם שקרבים לתחילת שנת הלימודים), בכביש הגישה אין בטיחות מעבר לילדים לגן משחקים הצמוד לכביש שהוא עצמו אינו מטופח ומסוכן), כיום מתגוררים במקום 57 משפחות, והאזור עומד לפני פיתוח, בתכנון מגורים לעוד כ-200 משפחות. מכיוון שיש מגבלת תנועה באזור בשעות הבוקר, נהגים גורמים לחסימת תנועה והגברת העומס ביציאה מרחובם, במקום סכנה וממטרד- מטרקטורונים הנוסעים במהירות בכביש הגישה, ממשאיות חונות בלילות וממעבר משאיות פיראטיות השוכנות באזור פסולת בניין, וכי גם מכלי מחזוריות מרוקנים כל 3-4 חודשים. בבדיקה נמצא כי באמצע המדרכה המתפתלת הצרה ברחוב הוצבו 2 עמודי חסימה לירידה לכביש, כעל פניו לא נמצא סבירות וצורך בהצבה, יתכן ומדובר ביצירת מפגע, על המדרכה היו 2 עגלות אשפה מול בתים 12 ו-14 שחסמו את המעבר במדרכה והוצע ליצור פילרים בחצר הבתים, והתברר כי רק לבית מספר 12 פילר ושבו מתגוררים 4 דיירים, באשר לחסימת שביל המעבר ע"י	דרך גישה לבניינים חדשים	116-118	5.5

	מכונניות חונות ניתן פתרון להצבת מחסומי עמודים ונסלל שביל מעבר תקין, לגבי הפקק שנוצר בשעות הבוקר אזי יש הליך לבצע תנועה חד סטרית מעגלית, כביש הגישה למבנים בהתאם לתכניות שאושרו וכאשר יבוצע פרויקט פינוי בינוי הכביש יורחב, באשר למעבר טרקטורונים והמשאיות הפורקות באופן לא חוקי פסולת בניין העוברות שם דווח על יצירת חסימות, ונמסר כי התופעה של שפיכת פסולת בניין במקום כבר אינה קיימת, טרם ניתן מענה לגדרות הלא בטיחותיות בגן המשחקים, אך בתכנון הקמת גן חדש. המלצות: 1. על אגף שפייע לדאוג בדחפיות להצבת פילר בבניין המצוי ברח' אלי כהן 12. 2. על אגף ההנדסה להבהיר לתושבי המקום את תכניות העירייה לגן משחקים במקום, תכנונו, מועדי ביצוע, וכן לדאוג בתאום עם אגף שפייע לשיפור הבטיחות של הגעה למקום ובטיחות גן הילדים (גדרות חבולות ומתנדנדות).			
5.6	118-119	בניית קיר תומך למניעת מטרד לשכן.	תושב הגר בטירת שלום, התלונן כי מאתר בנייה המתבצע מזה מספר שנים, בסמיכות לבית בו הוא מתגורר, זורמים מים לשטח ביתו, ולאחרונה עבודת דחפור גרמה לחסימת נתיב זרימת מי הגשם, ואלו זורמים למגרשו נערמים ומציפים את הבית, שיחה עם בעל המגרש הסמוך לא הניבה תוצאות כמו גם התקשרות למוקד, יתרה מכך צפוי שביל גישה ועמוד חשמל בצמוד, בגובה של 2-3 מטרים מעליו אשר ייצור בעיה באין קיר תומך. התברר כי תשובה נשלחה לפונה, חלק מעבודות הנדרשות כבר בוצעו, והחלק הקשור לבניית קיר התומך בהליך וייקח זמן.	
5.7	119-120	ניקוז קולטני גשם	תושב פנה בקשר לטיפול בכביש ברחוב השריון בסמיכות לבית מס' 19, וביקש הוספת קולטנים, במפרים, סימון מעברי חצייה ותוספת תאורה החלשה בשעות הלילה, הוסיף כי הכביש מוצף בחורף עד ללובי הבניין בו הוא מתגורר וגורם להפסקות חשמל, יתרה מכך נהגים נוסעים שם במהירות גבוהה, ויש הרבה פגיעות ברוכבי אופניים, כל יום חוצים את הכביש ילדי החטיבות והתיכונים ויש סכנת נפשות, בלילה נהגים לא רואים וילדים חוצים את הכביש בהיסוס ופחד. סיים כי פתח קריאות במוקד אך שום דבר לא נעשה. נמצא כי בנושא פסי האטה הנושא נדון בוועדת תנועה המקומית מספר פעמים, וההחלטה הייתה לדחות את הבקשה, ולגבי שאר הטענות גם להן לא נמצא מקום, מה שכן בתחילת החורף השנה הכיכר בסמיכות לצומת הלב-עוגן הייתי עד להצפה בתחילת החורף, ובמוקד אף נמצאו עדויות להצפה השנה ובגשמים האחרונים אשתקד, בסמיכות לביתו, העניין נמסר לבדיקת מנהל מחלקת תשתיות שדיווח כי מדובר בסתימת הקולטנים מהגשם ראשון (פלסטיקים, עלים, ...), ועקב שקיעה יש צורך בתחזוקה צמודה בזמן הגשם. המלצה: על אגף שפייע להמציא כל שנה במהלך חודשי הקיץ להנהלת העירייה תכנית למניעת נזקי חורף ובניהם ניקוי קולטים, אופן, מקום, זמן ביצוע, והארה על מסוכנות ומקומות המיועדים לפרענות נוכח ניסיון העבר.	מ.א. שפייע
5.8	120-121	תחנת מוניות חדשה בשכונת ארגמן	תלונה על הקמת תחנת מוניות פירטית ומיותרת בשכונת ארגמן שה נטען כי במקום מצוקת חנייה, נמצאה כלא מוצדקת שכן הקמת התחנה בוצעה כחוק, וכי מצוקת חניה אינה מהווה שיקול מספיק לאי קיומה של תחבורה ציבורית נוכח ראיית כלל צרכי התושבים.	
5.9	122	השהייה בהנפקת תעודת עובד ציבור	תלונה מבת זוג, התובעת את בן זוגה עמו היא נמצאת בהליכים בעניין נכסי, על עיכוב מכוון מזה כשנה וארבע חודשים במתן תעודת עובד ציבור, על אף שתי החלטות בנידון שניתנו ע"י בית המשפט, וכאשר כשמונה חודשים עוד קודם לכן הוגשה בקשה לאגף ההנדסה לקבל את תיק הבניין הרלוונטי, אך העירייה סירבה למסרו, משכך התבקשה העירייה למסור מידע אודות הנכס במחלוקת, כאן התבקשה הפונה ע"י העירייה להמציא החלטת בית משפט שתורה על המצאת עובד ציבור, ואכן נעשתה פנייה לבית המשפט, אך גם לאחר קבלת הצו לא סיפקה העירייה את התעודה המבוקשת, על כן ביקש עו"ד המייצג את התובעת לזמן לעדות לשיבת הוכחות את מנהל אגף ההנדסה ואת מנהלת מחלקת הרישוי, כאשר בית המשפט החליט להוציא צו נוסף למתן תעודת עובד (בסה"כ 2 צווים). נמצא כי במהותה תעודת עובד ציבור ניתנת ע"י פקודת העיריות (נוסח חדש), תשל"א-1971, תוספת ראשונה, סעיף 24, לשם הגשתה כראיה ע"י עובד ציבור לבית המשפט, ובו רשומים פרטי העובד ומשרתו, פרטים על מקום עבודתו, פרטי התובע והנתבע, כאשר בתעודה מצהיר עובד הציבור על כי הוא מודע לעניין החוק הפלילי בדבר עדות שקר בשבועה בבית	

	המשפט, וכי דין התעודה כשהיא חתומה על ידו כדין עדות בשבועה שנתן בבית המשפט, באשר לבחינת המקרה נדרשו בירורים ופרטים נוספים ומשאלו הושלמו נמסרה תעודת העובד למיצגה של התובעת.			
5.10	122-123	הצבת מראות הכוונה ביציאה מחניון בבניין מגורים	פנייה להצבת מראות ביציאה מחניון תת קרקעי בניין מגורים נוכח מסוכנות וחוסר ראות נענתה בשלילה משום שהצבה כזו עלולה לגרום להטעיה בתפיסה של מצב התנועה, לכן מדיניות העירייה היא שלא להשתמש במראות כאביזר הבטיחות.	
5.11	123	חובת חיבור בתים עם בורות ספיגה למערכת הביוב העירונית	שוכר בבית הפרטי ביקש לברר את חובת החיבור, מאחר ובבית בו הוא מתגורר הביוב עלה על גדותיו, והמשכיר מתמהמה בהזמנת ביובית. העניין הועבר לתאגיד המים שהשיב כי כל עוד קיימת מערכת ביוב עירונית ציבורית בקרבת הנכס ואין מניעה הנדסית, על בעל הנכס להתחבר למערכת הביוב העירונית, ומכתב התראה לחובת התחברות יצא למשכיר. עוד ציינו כי כל נכס שלו בור סופג מחויב לתחזק את הבור בהתאם להנחיות הגני"ס. (כללי תאגידי מים וביוב-2013).	
6	124-137	חינוך		
6.1	124-127	הגשת ערעור באיחור לשיבוץ בגן ילדים	תושבת חדשה שפנתה אשתקד ושטענתיה לא נמצאו מוצדקות ערערה השנה באיחור על רישום בתה בגן ילדים, למרות שניתן היה לדחות את בקשתה שכן שיבוץ הגן נעשה על פי החלוקה לאזורי רישום, הייתה התחשבות נוכח זאת שהגישה ערעור שני למחלקת בתי ספר ולא למחלקת גיי ונעשה שיבוץ בגן קרוב לביתה כשהדבר התאפשר עם פרישה מרישום של אחד הילדים. המלצה: על אף שלא היה זה מחובת מזכירת בתי הספר להעביר את הערעור השני למחלקת גני הילדים, הרי טוב שמנהלת אגף החינוך תוציא הנחיה למזכירות לגלות רגישות בתקופת הגשת הערעורים לפני תחילת שנת הלימודים למכתבים/ערעורים המתקבלים במיילים אצלם בנושא גני הילדים ולדאוג להעבירם במיידות למחלקה לפני תום ההחלטות בענייני הערעורים.	
6.2	127	דחיית ערעור לבקשה להעברה לגן מועדף	פנייה עקב אי הסכמה לדחיית ערעור להעברה לגן אחר למרות שנטען כי בגן הקיים סיכון רגשי לפגיעה בילדים וחוסר קשב, התברר כי לגן בו ביקשה להעביר את בתה מבוקש מאוד, הפונה לא הציגה בערעור נימוקים סבירים אישיים לבקשה וההשמצות לא היו נסיבה למעבר גן.	
6.3	127-133	הורות משותפת	פנייה מעמותת "הורות משותפת=טובת הילד" לבקשת מידע של שליחת אישורי רישום לשני הורים גרושים המתגוררים בנפרד (ולא רק לאחד מהם) בהתאם להנחיות משרד החינוך בכל אחד ממועדי הרישום, והמצאת נתוני אחוז הילדים אשר הוריהם חיים בנפרד והרשות שלחה להורה האחר אישור על עצם ביצוע הרישום לגן ולכיתה א'. עוד ציינו כי יש רשויות שאשתקד בחרו לשלוח את כל המכתבים יחדיו בסוף אפריל, רק לאחר מועד הרישום האחרון ולא לאחר כל מועד רישום. מתברר כי המידע נשלח, וכי מכתבים לרישום כיתות א' תשע"ט נשלחו שבועיים לפני מועד הרישום. רשימות הורים גרושים התקבלו ע"פ מרשם התושבים של משרד הפנים. לאלו החיים בנפרד, בעניין זה פורסם חוזר מנכ"ל משרד החינוך (חוזר תשע"ד/7(א), א' אדר ב' תשע"ד, 03 במרץ 2014) ושם נמסרו הנחיות מפורטות למוסדות החינוך כיצד להתנהל עם משפחות תלמידים להורים פרודים או גרושים, בכפיפות להוראות "חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות". בהנחיות מסר אודות חשיבות מעורבות שני ההורים בתפקודו הלימודי ובהתפתחותו של ילדם והוא בא לענות על שאלות שעולות במצבים מורכבים הנוצרים בבית הספר שמקורן בגירושין או בפירוד של ההורים. בהנחיות דרכי פעולה לדיווח ויידוע ההורים את זכויותיהם בעניין, ונדרשות ההורים לעדכוני מידע, ונקבעו כללים במצב שאין הסכמת 2 הורים וכללים להכברת מידע. מסקנות הבדיקה העלו כי לא ממונה ניצג אחראי מיומן שרכז ויעקוב אחרי התנהלות מוסדות החינוך בנושא בהתאם להמלצת הביקורת שבחנה את הנושא בשנת 2011. המלצה: אמנם הנוהל של משרד החינוך אינו דורש מאגף החינוך מיינו רכז להורות משותפת, אך לנוכח הרגישות הרבה ומילוי הוראות החוק והנחיות משרד החינוך זהו צעד נדרש אשר יפעל ויעקוב אחר מוסדות החינוך בכל הנוגע למילוי הנחיות קשר של מוסדות החינוך עם הורים גרושים/פרודים ואשר יהיה מקשר עם אגף הרווחה לקבלה והעברת מידע, ידאג לריענון הידע	

			בנושא מידי שנה במוסדות חינוך, ידאג לקבלת מידע על התאקלמות הילדים במוסדות חינוך, לבלימת הוצאות מיידיעים ככול שאלו נאסרו/נמנעו ע"י בתי המשפט, למילוי טופסי רישום במועד עפ"י הנחיית משרד החינוך ואספקת מידע להורה שני וטיפול ככול בהתאם להנחיות ככל שקיימת אי הסכמה בין ההורים, וכן לטפל ככול שעולים קשיים בנושא במוסדות החינוך.
6.4	133	שיבוץ בגן שאינו בסמיכות לבית המבקשים	הורים לבן בן 3 ששובץ לגן הרחוק מביתם יותר מקילומטר תמחו על שיבוץ ילדם נוכח זאת ש-15 מטרים מבתם יש גן אחר, אלא שהתברר כי באזור הרישום ריבוי ילדים בגיל 3 ושתי מבנים ששימשו כגנים לא עברו אישורי בטיחות, לכן הוחלט להרסם ולהעביר הגנים למקום חדש.
6.5	133-134	אי השתתפות במימון הסעות לתלמידי י"א-י"ב בתוך העיר	בירור שהתבקש מאב לבן בכיתה יא, שעד שנה קודמת עת הבן היה בכיתה י' הוא קיבל מטעם העירייה כרטיסיות נסיעה באוטובוס, ואלו השנה בית הספר הודיע לו שהעירייה בהחלטה שקיבלה היא ביטלה מימון הסעות לתלמידים בכיתות יא-יב, לטענתו ההחלטה אינה שוויונית, מה גם שהדבר נודע לו באקראי. נמצא כי על פי קריטריונים של משרד החינוך ובהתאם לחוזר מנכ"ל הרשות משתתפת בהוצאות נסיעה לזכאים עפ"י מרחק מגני חובה ועד כיתה י'.
6.6	134-135	מחסור בסייעת קבועה בצהרון	פניית אב שלא קיבל מענה למחסור בסייעת קבועה בצהרון בו מתחנכת בתו מזה כחודש וחצי, שב והתריע בעת שמובילת הצהרון הייתה חולה והיו 2 סייעות מחליפות, טענותיו כי בצהרון טרום טרום חובה שבו מתחנכים כ-30 ילדים בני 3, ישנה מובילת גן, סייעת רפואית צמודה לילדה, וסייעת לא קבועה ומתחלפת, כך שיש מחסור בסייעת קבועה מה שמונע הסתגלות של ילדים הקטנים לצהרון ומסוכן נוכח צמידות הסייעת הרפואית לילדה אחת, והוסיף כי חסר לו מידע באשר לתכנית החינוכית בצהרון, חופשות, גביה, תפריט, מה שבעניו מצביע על התנהלות כיד המקרה. נמצא כי קיבל מענה למחסור בכוח אדם ואי הצלחת גיוס סייעת קבועה לצהרון וכי קיים קושי ארצי במציאת עובדות לצהרונים הנדרשות לעבוד בין השעות 17:00-13:00, בגן שבו לומדת בתו שובצה בתחילת השנה עובדת ואולם היא החליטה ברגע האחרון שהיא אינה מעוניינת במשרה, ולאחריה שובצה עובדת אחרת אך גם היא מסיבות אישיות עזבה את המערכת, בצהרון מובילה קבועה ומאו שובצו סייעות שונות שלא הסכימו לתת מענה קבוע לכל אורך התקופה ולכן לא הייתה רציפות של סייעות מאז פתיחת הצהרון השנה ובמשך זמן (של חודש ומחצה) העירייה המשיכה לחפש עובדות לצהרון ובמקביל שובצו סייעות מוכרות לעירייה לתת מענה זמני עד לשיבוצה של הסייעת הקבועה. ולאחרונה נמצאה סייעת קבועה, האב עודכן והסיר את תלונתו.
6.7	135-136	מקום קבע לגן תקשורת לילדים על הרצף האוטיסטי	קבוצת הורים ל-8 ילדים הנמצאים על הרצף האוטיסטי פנו בטענה כי הגן של ילדיהם "נודד" זה 7 שנים ברחבי העיר כשעד כה העירייה לא מצאה לנכון למצוא מקום קבע לגן, כשבעת הנדידה ממבנה למבנה נוצרים ליקויים בטיחותיים, מחסור בציוד וצורך בתיקונים ובהתאמות. נמצא כי במחלקת ג"י לא התקבלה פנייה מנציגות ההורים, ומיד עם קבלת הפנייה והבקשות בוצע טיפול לשביעות רצון ההורים.
6.8	137	מעקב- מענה טלפוני בחינוך	קשיים במתן מענה טלפוני בעיקר בתקופת הרישום לבתי ספר וגנים הביאו לרכישת מרכזיה חדשה ובחינת אופציות של מתן מענה, אלא שהיה כשל, גם בשל עומס ואי שיתוף פעולה מספק, כך שאין מנוס שמלבד שינויים טכנולוגיים יש צורך בשינוי מנהלתי. הוצע בביקורות שהתקיימו בנושא לקבל קהל ולענות לטלפון באופן מאורגן עפ"י שעות קבלה ושעות נפרדות להיענות לטלפון, אלא שהדבר לא יושם, עוד הומלץ על מתן מענה בתבניות קבועות, עידוד תושבים לשימוש באימייל ב- "צור קשר", פינוי טלפונים לתושבים בלבד ע"י עידוד גורמים פנימיים להשתמש בתקשורת ממוחשבת כך שהשימוש שלהם בטלפון יהיה מינימאלי. השנה בוצעה בדיקה חוזרת פיזית בחינוך שהעלתה כי כאשר תושבים מתקשרים לקו המרכזי אזי במקרים של אי מתן מענה/צליל תפוס מועברת השיחה למוקד חיצון, אך בשאר השלוחות (המופצות לציבור) השיחות נופלות ככול שאין מענה או הקווים תפוסים, המלצות : פרסום מספרי השלוחות, בניית מערך עם תקן של מענה אנושי בחינוך (טוב שיועסק אדם עם מוגבלות- לאחר הכשרה) בתקופת הרישום. קביעת שעות קבלת קהל ושעות מענה טלפוני, צמצום שימוש פנימי בקווי הטלפון ושימוש בתקשורת חלופית, ומתן מענה

	בתבניות קבועות לשאלות חוזרות.			
		רווחה	138-143	7
מ. א. רווחה	הבדיקה לאור בקשת ראש העיר לתת מענה לביקורת שערך מבקר המדינה בכל הנוגע לטיפול העירייה בהתמכרויות, על פי ממצאיו עיריית נס ציונה האחראית לטפל בנוקדים בתחומיה דחתה את הצעת משרד הרווחה להקים מסגרת של טיפול בהתמכרויות, כולל תקן לעו"ס מתמחה בתחום, ומעשה סירבה לפתח מענים לטיפול במכורים, על אף שמשד הרווחה מצא אותן מתאימות לפי הקריטריונים, (וגם מוכן היה לתקצב 75% מעלות השירות), מה שעלול להביא לפגיעה במכורים הנדרשים לטיפול ובמשפחותיהם. נמצא כי העירייה לא דחתה את ההצעה, אלא ציינה שבכוונתה לקיים בחינה יסודית בנושא, לאחר מועד הבחירות. עיתוי קבלת הבקשה היה בשנת בחירות, שבה על העירייה להתנהל לפי חוזר מנכ"ל (01/18-ניהול מערך משאבי אנוש ברשויות המקומיות בשנת בחירות), האוסר על איוש משרות מוניציפאליות חדשות (הגם שאינן משרות בכירות) בתקופה השנייה של שנת הבחירות (6 חודשים לפני מועד הבחירות). בכוונת אגף הרווחה לבדוק הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 הנכון). המלצה: על מנהלת אגף הרווחה לבחון הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 ולגייס במידת הצורך כ"א מתאים לשם כך.	138-141	7.1	
דובר	סטודנטית הלומדת בצפון הארץ טענה כי לא זכתה למענה ראוי באשר לטיפול בבקשתה למלגה. לדבריה התנדבה בפרויקט פר"ח בקריית שמונה, ופנתה לקבלת מלגה מהעירייה בהתאם לפרסומי העירייה כי מי שעושה פרויקט פר"ח או פרויקט יד לילד המיוחד זכאי למלגה מהעירייה בנוסף למלגה מהעמותה, אלא שהמענה שקיבלה היה כי עלה לבצע פעילות התנדבותית בעיר, וכשסיימה אותו נמסר לה כי התנדבותה הנוספת בעיר הייתה מיותרת והיא יכלה לקבל את המענק בלעדיה. נמצא כי הסטודנטית לא הבינה את הנקרא באשר לקבלת מלגה מהעירייה עבור פרויקט פר"ח ויד לילד המיוחד שכן היא הייתה אמורה להשקיע שם 116 שעות ו-120 שעות בהתאמה, עם זאת היא צדקה כי אין התייחסות בפרסומים למי שכבר מתנדב או התנדב לאחרונה בפרויקט פר"ח. המלצה: בפרסומי העירייה יש להבהיר בכל הנוגע לזכאות למלגה, כי מי שמבצע פעילות התנדבותית בפרויקט פר"ח או יד לילד המיוחד, בהיקף של 25 שעות (הגם שאינה בעיר) הוא זכאי למלגה בתום התקופה, ללא צורך בפעילות התנדבותית נוספת	מלגות לסטודנטים- פרויקט פר"ח	142-143	7.2
	אדם טען כי מזה יותר מחודשיים לא קיבל מענה לטלפון, גם לא כשהתקשר לשלוחות הרווחה. נמצא כי כלל לא יצר קשר עם מזכירות הרווחה, בעקבות הבדיקה האגף יצר קשר עם הפונה.	אי מתן מענה בטלפון באגף הרווחה	143	7.3
		תרבות תורנית ומוסדות דת	144-157	8
	הבדיקה התבקשה ע"י ראש העיר בכדי לבחון המשך הקצאת נוספת של מבנה בית הכנסת לעמותת "בן פורת יוסף", (להלן העמותה), נוכח מחלוקות ואי הסכמות בין קב' מתפללים לבין הנהלת העמותה. בכללי נמצא כי כי העמותה מנהלת ספרי חשבונות ומדווחת לרשויות ולרשם העמותות על פעילותה. לה עודף כספים שהצטבר בשנים קודמות, מקפידה לקיים ישיבות ועד אך אינה עוקבת אחר יישום ההחלטות המתקבלות בה, להנהלת העמותה אין שליטה על התנהלות המתפללים, וכך נמצא שממ"ד בית הכנסת היה סגור לאורך שנים שכן הופקד בידי מתפלל אחד שאחסן בו מזון ופתח אותו כרצונו, מה שבעת מלחמה עלול היה להוות סכנה ממשית (מאידך טען כי היו כאלו ששתו לשכרה מבקבוקי שתיה חריפה שהיו שם באמצע תפילה ובנשפים ליליים), אוחסנו חפצים אישיים במרתף בית הכנסת דבר שהנהלת העמותה לא הצליחה למנוע, התאפשרה לינת אורחים ומתפללים במרתף, יומן אירועים לא היה נגיש להנהלת העמותה והופקד בהחלטתה בידי אדם אחד. התקבלו כספי תרומות שלא הגיעו לקופת בית הכנסת, תקנון העמותה המעודכן לא היה חתום ונושא תאריך, וכן חסר מס' עמותה, מען וכתובת למשלוחי דואר, התקנון לא נבחן על מנת ליישב סתירות מול התקנון הכללי, בעמותה מונו במקביל שני גבאים מה שהיווה מקור חיכוך וגרימת אווירה לא נאותה בבית הכנסת, גבאי שפרש לא הודיע על פרישתו להנהלת העמותה, העמותה נהגה בשמרנות בכל הקשור לצירוף חברים חדשים למרות גידול ניכר במספר המתפללים	בדיקת התנהלות עמותת "בית הכנסת בן פורת יוסף"	144-157	8.1

			<p>בעלי זיקה לבית הכנסת, נוכח המחלוקות שהיו בחרה העמותה רב ליישום הלכות בית הכנסת, אלא שהלו העמיק את מידת החיכוכים בין המתפללים לעמותה נוכח מעורבותו גם בעניינים ניהוליים, חבר ועדת ביקורת פוטר כיוון שעמד על דרישתו לקבלת מידע מחוץ לכותלי בית הכנסת, דבר שהעמיק את החיכוך הקיים, בישיבות ועד העמותה הייתה נוכחות דלה, קוימו אירועים שאינם למטרות דת מלאות, ומפתחות בית הכנסת הושארו לא אחת במקום ידוע לגורמים רבים, ולא תמיד הייתה השגחה על הבאים ובאלו שעות, העמותה קיימה אסיפה כללית, אך לא פרסמה את תקצור האסיפה במלואו, אלא תיארה אותה לפי ראות ההנהלה, מכיוון שביית הכנסת משמש גם לאורחים חד פעמיים ההנהלה לא הציבה שילוט למניעת חילול שבת (שימוש בטלפונים סלולריים), מה שהעמיק שם את החיכוך. הממצאים הובאו לידיעת ראש העיר אשר החליט נוכח החיכוכים בבית הכנסת להאריך לתקופות קצרות את רשות השימוש עד לסיום נוהל ההקצאה וקבלת החלטה בדבר הגוף המפעיל ועל מנת לאפשר המשכיות ורציפות בפעילות בית הכנסת, עפ"י ההסכם הקיים של העמותה עם העירייה. המשך החיכוכים הביא גם למעורבותו של רב העיר במטרה להשכיך שלום, והנושא הגיע אף לדיון בבית המשפט ערב ט' באב. לנוכח זאת שטרם התקבלה החלטה אחרת לניהול המקום, מנועה הביקורת להביא מידע והמלצות העלויות להשפיע על אופן הבחירה, אך לצד זאת אציין כי הועלתה בפניי הצעה כי העירייה תעלה הצעה להשכרת המקום לגורם שישלם שכירות וינהלה בשנים הקרובות תחת מעקב, וטוב בכל מקרה שההנהלה תקבל החלטה מושכלת נוכח ממצאי בדיקה זו.</p>
9	158-161	משאבי אנוש	
9.1	158-159	תלונות על הטרדות מיניות	<p>התקבלו 2 תלונות האחת עובד שפוטר והתלונן על כי הממונה עליו שפיטר אותו השמיע "התבטאויות מניות בצורה ישירה או עקיפה" כלפי עובדות הנתונות למרותו בשימוש חוזר ובשפה לא הולמת הרומזת על רמזים מיניים, והשנייה בקשה מראש העיר לבדוק פניית מורה במשרה חלקית שהיא אשתקד בהטרדה מינית, אך לאחר בדיקת הממונה לפי חוק על הטרדות מיניות התברר כי אין המדובר באירועים המוגדרים כהטרדה מינית כמשמעה בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, התוצאות הועברו למשרד החינוך ולפקידת הסעד ברווחה וזו העבירה דיווח למשטרה. המורה סיים אשתקד את עבודתו ועבר לעבוד בעיר אחרת, אלא שכאן הופסקה עבודתו ע"י משרד החינוך משום שתיקו עדיין תלוי ועומד במשטרה בחשדות שיוחסו לו. על כן הוא פנה לראש העיר וביקש מכתב כי לא פוטר במהלך עבודתו בעירייה וכי אין חקירה המתנהלת בעניינו, וזאת לשם הצגת המענה בדיון שאמור היה להתקיים בעניינו במשרד החינוך. במקרה הראשון הועבר הטיפול לממונה לפי חוק למניעת הטרדה מינית, שבדקה ולא מצאה ממש בטענות. ולאחר שבחנתי הפונה פוטר נוכח התנהגות שאינה הולמת ואי עמידה בהנחיות הביצוע, הפנייה בעניין הטרדה הגיע לא מצד מהמקור-"הנפגעות" כביכול אלא מצד ג' ששמע ופירש התנהגות לתפיסתו שאינה עומדת במבחן הפרשנות האובייקטיבית של הדברים, את טענותיו השמיע לעוד מספר עובדים ובכך עבר הוא על חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, וכל מטרות הייתה לפגוע ולנקום בעובד הממונה וליצור "כאוס" שמן הסתם ניסה ליצור גם במהלך עבודתו ובעתיה הייתה גם הסיבה לפיטוריו. מקרה השני מצאתי כי בעניינו מתקיים הליך משפטי, ומעין משפטי בשרד החינוך, כאשר ההליכים טרם מוצו, ועל כן העירייה אינה יכולה להיענות לבקשתו.</p>
9.2	159-160	מעורבות עובד בתקופת בחירות	<p>הבדיקה לבקשת ראש העיר לאור פניית מנהלת אגף בכיר לביקורת ברשויות המקומיות והממונה על החשבונות בה ציינה כי התקבלה פניה באגף שממנה עולה חשש לכאורה להטיית תוצאות הבחירות, וזאת עקב כך שהעובד משכנע אזרחים הנוקקים לשירותי העירייה לתלות שלטים לבחירת מועמד ספציפי, כאשר חוזרי מנכ"ל משרד הפנים והנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנושא התנהלות הרשויות ועובדי הרשויות בתקופת הבחירות מחייבים בין היתר את העובדים לשמירת תדמית ניטרלית, שאינה משועבדת להשקפה פוליטית מוגדרת, ולהקפיד שמעשיהם והתנהגותם לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של רשימה כלשהי או מועמד מסוים. נמצא כי הפניה הייתה אנונימית ולא היה בה דברי אמת. המלצות: מלימוד הדרך בה מודעים לעובדים על האיסורים החלים עליהם בתקופת הבחירות, הרי טוב שלא להסתפק בפרסום הנשלח לעובדים במייל עפ"י</p>

	חוזרי מנכ"ל והנחיות היועץ המשפטי לממשלה, ולנוכח אופציות התקשורת החדשות (פייסבוק, ווטסאפ ואח'), ראוי שהעירייה תפעל בערוצים נוספים להפיץ את האיסורים ותחיל בכך בתחילת שנת בחירות, כשבין הערוצים הנוספים אפשר שיהיה: מכתב לעובד המצורף לתלוש השכר, הדרכות כוללניות למנהלים, והדרכות פנימיות באגפים כשנוכחות העובדים חובה, מינוי רכז לנושא שיטפל בתלונות ופניות הבהרה של עובדים.			
9.3	160-161	מעקב- חובת מילוי הצהרות הון לבכירים ונבחרים	החובה החדשה הקיימת להגשת הצהרות הון גם ע"י בכירים (חוק שירות הציבור (הצהרת הון), תשע"ז-2016), ולנוכח בחירת ראש עיר חדש, שינויים פרסונליים הרבים עם פרישה והיבחרות חדשה של עובדים, מינוי סגנים חדשים ופרישת הקודמים, וטרם איוש משרת מנהל מש"א, נמצא לנכון להתריע על חיוב הוראות החוק ראש הרשות המקומיות וסגניו (הצהרת הון), התשנ"ד-1993 להגיש הצהרת הון בתוך 60 יום מיום הבחירה, וגם תוך 60 יום מיום סיום הכהונה, הוכנה רשימה מסודרת של החייבים ושל הפורשים, ונמסרה לבחינה ובדיקה של אגף מש"א. המלצות: הביקורת ממשכה להמליץ על קיום נוהל מסודר לבחינה מעקב ודיווח למשרד הפנים ולראש העיר בכל הקשור למילוי הצהרות ההון, ריענון לעובדים החייבים בדיווח אחת לשנה את חובת הצהרת ההון וקבלת הצהרתם בדבר בחינת הונם אם חל בו גידול משמעותי (מעל 1 מ' ₪ צמוד מיום פרסום החוק), בחינת חלוף הזמן לפטור זמני במידה וניתן (ככול שהוגשה הצהרת הון למס הכנסה ב-6 השנים האחרונות), והכללת הדרישה בנוהל קבלת עובד ובפרישתו.	מ.מ. אנוש
10	162-172	חופש המידע		
10.1	162-169	עתירות עקב אי מסירת מידע	הבדיקה בעקבות בקשת ראש העיר לבחון כיצד אירע שלשתי בקשות למידע הוגשו עתירות על אי מסירת מידע, וכעת מוטל חוב על העירייה בכדי להסירם, והאם ניתן היה למנוע מצבים אלו. בשני המקרים נמצא כי הטיפול התחילי היה תקין, אך לא הייתה לו המשכיות, לא בוצעה הפרדה בין הטיפול הפנימי לזה החיצוני, שכן לגבי הטיפול החיצוני היה על הממונה להמשיך לספור את הימים עד מתן המענה, לבקש ארכה שלעוד 30 יום לידע בכך את הגורמים הפנימיים שמהם התבקש המענה ולשלוח להם אזהרות בדבר אזילת הימים למן מענה וככול שלא יימסר מענה עד לתום המניין החדש, הרי שיש לפעול להגיש בקשה מנומקת לעוד 60 ימים (ס' 7 לחוק חופש המידע), עוד יצוין כי היעדרות מהעבודה אינה מעכבת את מנין הימים למתן מענה, זולת אותם ימי חופש בחגים. לעניין הפגימה במתן מענה עלה כי העובדים המקבלים את בקשות המידע לטיפול לא היו ערים דיים לסכנות החדשות, של מתן מידע בפרק הזמן שנקבע בחוק הגם שהממונה התריעה וראש העיר וכן המנכ"ל דרשו מהעובדים לתת חשיבות והיענות מידית, אין מערכת מעקב אחר בקשות- בחינת קבלת הבקשות וטיפולם עולה שאין מערכת העוקבת לספירת הימים מעת הבקשה או התשלום ועד למסירת המידע, אין מערכת התראה לימים, ואין הודעות לעובדים בדבר הסכנה להפרת מתן המידע ולאחריותם האישית על כך. יש גם חוסר בהדרכת עובדים בנושא. סיכום הבדיקה העלה כי הממונה על חופש המידע לא הגיבה נכון ויעיל על אותן בקשות למידע שהפכו לעתירות, שכן היא לא יצרה קשר עם מבקשי המידע בטרם חלף המועד, הגם שלדבריה התעכב קבלת המידע הרי שהיא לא ספרה ימים והתריע באופן תדיר לעובדים מספקי המידע בדבר הזמן האוזל למתן מענה, ולא ציינה את אחריותם כולל זו האישית למסירת המידע. עם זאת הגשת העתירות היא תופעה חדשה מה גם שהוגשו במהירות, נמצא גם כי לא קיים נוהל המסדיר את הליכי הביצוע באופן פרטני. הומלץ על מתן התראה לממונה על אי מילוי נאות של תפקידה הרגיש, עם זאת יצוין היא עברה לתפקיד אחר שאינו קשור לתפקידה הקודם. המלצות: א. למנות מקרב עובדי העירייה ממונה על חוק חופשה המידע, עם אחריות להעמדת מידע לרשות הציבור, ולטיפול בבקשות מידע, ויישום הוראות החוק. ב. לדאוג שלא יהיה ניגוד עניינים פוטנציאלי בין תפקיד הממונה לתפקידים האחרים המתבצעים ע"י העובד/ת. ג. לקיים הדרכת עובדים בכדי להטמיע את הוראות החוק וליצירת אינטגרציה בין העובדים והממונה שתסייע ליישום החוק.	מנכ"ל

	<p>ד. להודיע למשרד המשפטים- היחידה הממשלתית לחופש המידע על הבחירה החדשה.</p> <p>ה. להודיע בכל פרסומי העירייה כולל: האתר עירוני על הבחירה, ועל מקום מושבו/ה כולל מען, כתובת מייל וטלפון.</p> <p>ז. על הממונה על חופש המידע החדש/ה לעבור הכשרה מקצועית, לעיין בחומר מקצועי ולבנות כללי מתן מענה שהם מבחינת מדיניות העירייה (ובניהם לשם דיוק במתן המידע: אבחון וצרכיו), וכן ליצירת אינטגרציה עם העובדים.</p> <p>ח. יש למסד נוהל- הליכי ביצוע עפ"י חוק חופש המידע ואפשר להסתייע בנוהל של יחידת חופש המידע במשרד המשפטים.</p>			
10.2	170-172	בחינת מתן מענה ע"י הממונה על חוק חופש המידע.	נוכח המקרים של אי מתן מענה במועד עפ"י חוק חופש המידע שבעתיים הוגשו עתירות, נבדקו 7 בקשות לקבלת מידע, והתברר כי ישנם מבקשי מידע שבקשתם נרחבת ואינה ספציפית וכאלו שבקשתם היא נטל רב מידי על העירייה, מבקשים שלא מונו כנציגים לקבלת מידע, מבקשים שבעניינם מתקיים הליך מעין משפטי, מבקשים שפנו למרות שהמידע בעירייה אינו המקור, וגם מקרים שבו עוכב המידע ע"י עובדי העירייה. (על כן כפי שהומלץ בסעיף לעיל לקיים הדרכה לעובדים).	
11	173-174	לשכה משפטית		
11.1	173	בקשה למידע בהליך פלילי	הבדיקה לאור פניית אם אשר ביקשה ולטענתה לא נענתה לקבלת חומר ראיות עליהן נסמכת העירייה בתביעתה הפלילית נגדה ונגד בעלה (לאחר הליך שימוע-אי פקידת הבת את בית הספר), והוסיפה כי עפ"י חוק העירייה מחויבת למסירת המידע. התובע העירוני השיב בנושא כי בהחלטת ביהמ"ש נקבע בין היתר שההורים יוכלו לפנות למאשימה (העירייה) לקבלת חומר החקירה, אלא שהם כלל לא פנו בצורה מסודרת בדרישה לקבל לידיהם את חומר החקירה וככול שיפנו ייקבע עמם מועד למסירתו, ומבירור שנעשה החומר שביקשו נמסר להם.	
11.2	173-174	הטיפול בערעורים לאחר קבלת מידע נוסף	תושבת שקיבלה קנסות על שוטטות כלבה נדחתה בערעור, וביקשה בחינה מחודשת נוכח מצבה, התברר כי בערעור שהגישה לא נכלל צו כינוס נכסים, מידע על מצב רפואי בתהליך ירידה שכן היא עברה להתנועע בכיסא גלגלים. כמו הציגה קנסות נוספים ע"י בת זוגתה. נמצא כי היה מדובר ב-6 דוחות שקיבלה, ואלו הופנו לתובע העירוני, בבקשה לבחינה מחודשת נוכח המידע הנוסף שלא נמסר בערעור, וכאשר 4 דוחות נוספים ע"י בת זוגתה לא הועברו מחדש לבחינת התובע. לאור המידע החדש החליט התובע להמיר באזהרה את 6 הדוחות שהיו תחת שמה ושמה בלבד.	
12	175-176	דוברות		
12.1	175-176	בדיקות חוץ מגורמים לא מקצועיים	גורמים שאינם מקצועיים פונים מפעם לפעם לעירייה ומבקשים התייחסות לעצם בדיקתם, לצורך פרסום וקידום אישי, או לצרכי לימוד, וכל זאת מבלי שהם מכירים ומבינים באופן מעמיק את נושא בדיקתם, וכאשר גם ההדרכה אותה הם מקבלים אינה יעילה ומקצועית, מה שמביא לפגימה מהותית בתוצאות בדיקתם, למסקנות לקויות הנגזרות ממנה, ולהפצת מידע מטעה לציבור. המלצה: על יחידת הדוברות לבקש לקבל את כל המידע הכולל תוצאות בדיקה מפורטות וכן הסתמכות החוקית של עצם הבדיקה ולהעבירן ליחידות השונות לבדיקה בהתאם, כשמענה העירייה יהיה בהסתמך על הוראות החוק ולאחר בחינה פרטנית של תוצאות הבדיקה שנעשתה על ידי הגורם הפונה.	דובר

ד. - דוחות ביקורת פרטניים

1. שפ"ע-

1.1. טיפול איכות הסביבה

1.1.1- עידוד וקידום בנייה ירוקה

א. כללי

השנה יזם וערך מנהל מחלקת איכות הסביבה קורס בנושא בנייה ירוקה, שהעשיר את הידע בתחום לעובדי אגף ההנדסה, ולעובדים מאגפים אחרים שיש להם עניין בהבנת התחום.

בנייה ירוקה- היא גישה מערכתית כוללת לתכנון, לבנייה ולתפעול של בניינים במטרה לחסוך אנרגיה, מים וחומרי גלם הפחתת אשפה ועידוד מחזור, המיושמת משלב התכנון המוקדם ועד לשימוש בבניין. מטרתה יצירת סביבת שהייה (מגורים/עבודה ועוד) בריאה ונוחה תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה במשאבים טבעיים מתכלים ובאיכות הסביבה, ובאה לידי ביטוי בשימוש בחומרים ידידותיים לסביבה ובחומרים ממוחזרים ותכנון שיאפשר חיסכון מקסימלי באנרגיה, ובכך לצמצם צריכה של משאבים מתכלים ושיפור תנאים בסביבה בנויה. מעודדת שימוש בתחבורה ציבורית ומעלה את תנאי המחיה של המתגוררים בבניין. הבנייה נעשית במגוון אסטרטגיות כגון: בידוד תרמי של גג הבניין קירותיו וחלונותיו, ניצול מסה תרמית ובידוד תרמי לחיסכון באנרגיה לצורך חימום או קירור, תכנון יעיל וחסכוני של השטח בבית וניצולו בין היתר על ידי ניצול מרבי של מי נגר עילי להשקיה או להחדרה למי התהום והבטחה לשילובו בנוף, תוך מזעור היקף עבודות העפר (חפירה או מילוי). שימוש באביזרים חסכי מים ואנרגיה. שימוש במקורות אנרגיה נקיים ומתחדשים (רוח, שמש).

הצורך בבנייה ירוקה- עולה מכיוון שבניינים הם אחד הגורמים העיקריים לצריכת האנרגיה ופליטות גזים מזהמים, ואחראיים לכ-40% מצריכת האנרגיה העולמית. במהלך 40 השנים האחרונות דרישת האנרגיה בבניינים עלתה ב-1.8% בשנה והצפי הוא שדרישה זו תמשיך לעלות בעשורים הקרובים בכמעט 60% עד לשנת 2050, בהשוואה לשנת 2010. הבניינים תורמים שליש מפליטות הגלובליות של חממה על כך שיש חשיבות רבה לצמצום ובנייה ירוקה זו אחת הדרכים להשגת מטרה זו. בשימוש בנייה ירוקה נוצר חיסכון בשימוש המחפה לאורך זמן על עלות הקמה גבוהה יותר מבניין קונבנציונאלי, ומתאפשר בחירת כיוונים מיטביים לחיסכון באנרגיה וחדירת אור שמש למבנה. כמו כן אדם פרודוקטיבי עד כדי 25% יותר תודות לתנאי הבניין הירוק, כמו כן בנייה ירוקה מפחיתה משמעותית את הקרינה הנפלטת מהבניינים.

תקן ישראלי לבניה ירוקה- זהו תקן וולונטרי מספרו 5281, הושק לראשונה בשנת 2005 וכלל התייחסות לבנייה חדשה במגורים ומשרדים בלבד. בשנת 2011 עודכן ביוזמת המשרד להגנת הסביבה ומכון התקנים על למנת לייצר תקן לבחינה מהו מבנה ירוק באמצעות אמות מידה מדויקות. התקן החדש מורכב מסדרת תקנים החלים על מגוון סוגי בניינים, לרבות מבנים קיימים לשיפוץ. בתקן שמונה חלקים שונים לגרסת 2011 הכוללים דרישות כלליות, התייחסות למבני מגורים, התייחסות לבנייני משרדים, מוסדות בריאות ועוד. בשנת 2016 התקן עודכן וכלל התייחסות חדשה למבני תעשייה חדשים וקיימים והתייחסות לבניינים שאינם מבני מגורים, (מוסדות חינוך ואחסון תיירותי), בנייני מגורים, ובנייני גרעין ומעטפת- בנייני משרדים (ששטחם גדול מ-500 מ"ר), ובנייני רבי קומות שבנייתם אושרה. בתקן מסלולי הערכה שונים לפי סוג הבניין: חדש, משופץ, ותוספת לבניין. בכל מסלול יש תנאי סף שונים, ניקוד מינימלי שונה, השטח המוערך שונה ולכן האישור שיינתן מדיניות בנייה ירוקה בישראל- במסגרת ההתחייבויות הממשלה בהצטרפות ל-OECD, היא הודיעה כי "תפעל לקידום אסטרטגיה מקיפה להפחתת פליטות, לרבות מדיניות לניהול אנרגיה, וכן קביעת יעדים וצעדים נדרשים לעניין הפחתת פליטות גזי חממה", ולשם כך הוחלט לקדם הבנייה הירוקה בישראל ע"י צעדים אופרטיביים של הקמת מרכז ידע ישראלי לבנייה ירוקה אשר יעסוק בין היתר בקידום הידע האקדמי ובריכוז מידע בתחום זה, הקמת מסגרת הכשרת כוח אדם מקצועי בתחום זה לקהלי יעד שונים (כגון מתכננים, מהנדסי בניין, קבלנים ובודקי התקן), כתיבה ועדכון תקנים על ידי מכון התקנים הישראלי, הקמת מסגרת הכשרות לעמידת מבנים בדרישות התקנים השונים הנוגעים בדבר.

חקיקה- לבנייה ירוקה אין חוקים או תקנות מחייבים.

פורם ה-15- מוסד ב-13 בפברואר 2013 ע"י חתימת אמנה להפחתת זיהום אוויר ולהגנת אקלים. הערים התחייבו להציב יעדי הפחתה כמותיים ברורים של פליטות גזי חממה וזיהום אוויר בעיר ולהכין תכנית פעולה עירונית שתוביל להגשמת יעדים אלו. התחייבויות כללו הפחתת פליטת גזי חממה ב-20% עד 2020, האמנה כוללת צעדים ממשליים לפי שלבים שהם: שלב מקדמי - הקמת פורום מוביל בעירייה (ועדת היגוי עירונית), סדנת הכשרה לוועדת ההיגוי. אישור תקציב ועדת ההיגוי, בחירת חברת ייעוץ או צוות ייעוץ מקצועי לתכנון והכנת התוכנית. תהליך התכנון - סקר עירוני למיפוי ואפיון הפליטות, הגדרת חזון ומדיניות, הגדרת יעדי הפחתה כמותיים שלא יפחתו מההתחייבות הכללית, פירוט התוכנית והתחלת פרויקטים שזמינותם מיידית. הטמעה ויישום - של דפוס ארגון וניהול, תקצוב והתחלת תכנון, תקצוב יישום וביצוע פרויקטים פיזיים, חינוך, הסברה, שיווק והנחייה, חקיקה

ואכיפה, עמידה ביעדים שנתיים, ניטור ובקרה. ראשי עיריות הפורום ה-15 החליטו על אימוץ כלים מידיים להטמעת בנייה ירוקה הכוללים:

1. מחויבות להכללת עקרונות בנייה ירוקה בכל בקשה שתוגש לאישור הוועדה המקומית לתכנון ובנייה.
  2. קידום המלצה לאימוץ הדרגתי של תקן הישראלי לבנייה ירוקה שהתקבלה ביוני 2013. (ת"י 5281 וכולל מבני מגורים, מבני עירייה, משרדים, מבני תיירות).
  3. הקמת פורום עירוני לתכנון ובנייה בני קיימא אשר חברים בו נציגי מהנדסי הערים של העיריות החברות באמנת האקלים, נציגי ממשלה ונציגי גופים מקצועיים ותוך מטרה לגבש מדיניות בנייה ירוקה ותכנון בר קיימא בערים. שכונה 360 מעלות- אלו פרמטרים לבניה ירוקה לא מחייבת שנקבעו לסביבת בניין המקורים ומכיל 14 קריטריונים.
- בנייה ירוקה אינה יכולה להיווצר רק בהגברת המודעות ויש צורך במיקוד בפיתוח טכנולוגי של ניצול האנרגיה מתחדשת וחדשה, בהתייחס לכל השינויים המודרניים הקיימים ביום יום, ועולה הצורך בתמיכת הממשל.

ב. ממצאים ומסקנות והמלצה

מכיוון שקיימת מחויבות ממשלתית לעודד את הבנייה הירוקה מתוך ראייה עתידית שתתרום לשיפור איכות החיים, ועל אף שטרם קיימת חקיקה בנושא הרי טוב שבכוונת העירייה המוצהרת להגביר את המודעות לבנייה ירוקה, וטוב גם כי תעודד שימוש בחומרים ירוקים וצריכת מוצרים בעלי יעילות גבוהה ונצילות אנרגטית גבוהה, תבנה ותשפץ בנייני ציבור בהתאם לתקן הישראלי לבנייה ירוקה (ת"י 5281), ותעודד חינוך דור העתיד בנושא.

1.1.2- מטרד רעש מבית קפה חדש- מעקב

א. כללי

במסגרת טיפול בנושא הקמת רעש מבית קפה חדש המצוי בבניין חדש בעל 6 קומות שהוקם לאחרונה במרכז העיר, מעל מבנה לשימור המשמש למסחר, עלה כי נמצא פתרון לרעשים מבית הקפה ע"י הקמת מסגרת אקוסטית סביב המזגנים והמכונה לשאיבת עשן, וע"י מתן הודעה לבעלים לבל יקימו רעש בעת ניקוי בית הקפה אחר חצות, עניין אחר שעלה הוא הנגשת העלייה במדרגות לבית הקפה, וכאן על גרם המדרגות נבנה מעלון לאפשר את הנגישות.

עם זאת עלה כי טרם ניתן טופס 4 ולפיכך טרם ניתן רישיון עסק מהסיבה כי בית הקפה לא הציב שילוט בהתאם למדיניות ראש העיר לשילוט אחיד במרכז העיר.

ב. ממצאים ומסקנות

עניין זה הועבר השנה ע"י מנהל אגף שפ"ע להחלטת היועצת המשפטית, אך טרם ניתן פתרון.

1.2. תברואה

1.2.1- הודעה לציבור- פינוי גזם בימי חול המועד.

א. כללי

תלונה מתושבת על כי פנתה באחד מימי חול המועד פסח למוקד לבדוק אם יפונה גזם ביום שלמחרת מהרחוב בו היא מתגוררת, וזאת משום שהוא מודעת לכך כי אין להוציא גזם אלא בימים המורשים לכך, אך מאחר ונמצאים בחול המועד היא ביקשה לוודא זאת טרם הוצאת הגזם, אלא שהנציג במוקד מסר לה כי לא יהיה איסוף גזם בכלל בחול המועד, אך למחרת משאית הגזם הגיעה כרגיל לרחוב בו היא גרה, ומאחר והיא לא הוציאה את הגזם היא דרשה ולא נענתה לפינוי מידי של הגזם מחצרה, כך שהיא נשאר עם הגזם עד לסבב הבא של הפינוי שהיה לאחר החג.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה מסר מנהל התברואה כי העירייה פרסמה את ימי פינוי הגזם בערבי החג ובחול המועד פעמיים בעיתון המקומי, כך שהמוקדן מסר אינפורמציה שגויה, ורצוי היה להפנות את התושב לפרסום שם, אלא שכאן נמצא כי שנים קודמות נמסר המידע גם באתר העירוני, אך השנה הפרסום נפקד משם.

ג. המלצה

יש לחזור ולפרסם באתר העירוני, וגם בפייס בוק ובכל מקום אחר שנמסר פרסום לתושבים (כולל בדוחות ארנונה לתושבים) את מועדי פינוי האשפה והגזם בתקופות החגים, ויש לעדכן את המוקד במידע זה, יתרה מכך ראוי שהפרסום העירוני הקבוע על מועדי הפינוי בכל השנה יכלול מידע ייחודי על מועדי הפינוי בתקופת החגים.

1.2.2 מטрд מפינוי אשפה בשעת בוקר מוקדמת

א. כללי

תושב הגר ברח' הרימון התלונן בקשר לשעת פינוי אשפה, לדבריו משאית האשפה מגיעה לרחוב לפני השעה 06:00 בבוקר, (בין 05:45-05:30), והדבר מפריע ומטרדי, בקשתו שהמשאית תגיע לרחוב ב-06:00 בבוקר, כשהדבר קורה בחצי השנה האחרונה, בעניין זה התקשר למזכירת שפ"ע אשר דיברה עם הקבלן ללא הועיל, הוסיף כי שכנתו פנתה בנושא למוקד אך המשאית ממשיכה ומגיעה השקם בבוקר.

ב. ממצאים מסקנות

קודם העברת הנושא לבדיקת מנהל התברואה, ערכתי בדיקה במרשמי המוקד העירוני ונמצאו 9 פניות בתקופה 06-12/18 ושם נרשם כי הנושא טופל, והייתה שיחה עם הנהג. ובאחד המקרים נרשם כי אושר שהנהג יתחיל ב-45:05. סעיף 6 בתקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג-1992 אוסר על הקמת רעש ממכלית לפני השעה 06:00 בבוקר. במענה השיב מנהל התברואה כי הנושא טופל ומשאית האשפה לא תכנס לרחוב לפני השעה 06-00 בבוקר, נוכח זאת סיימתי את בדיקתי.

1.2.3- תלונה חוזרת על איסוף אשפה

א. כללי

תלונה חוזרת שהתקבלה מנציבות תלונות הציבור על קבלן האשפה הנוהג לאסוף ולרכז בטרם פינוי את האשפה ממכלים לא מלאים למיכל אחד ע"י איסוף שקיות מהם, לטענתו הדבר נעשה מטעמי נוחות וקיצור זמן שכן כך הוא מפנה רק מיכל אחד ובכך חוסך זמן ועלויות נוספות, איסוף בשיטה זו של צמצום מכלי פינוי גורם לעומס אשפה במיכל המיועד לפינוי כשחלק מהזבל שנערם נופל מהשקיות ואז חתולים קורעים אותן והלכלוך מצטבר, מה גם כשלא מרוקנים את המכלים מצטבר בתחתיתם אשפה הגורמת לסירחון גם כתוצאה מאי סגירת המכלים.

ב. ממצאים מסקנות

התברר כי אין זו פנייתו הראשונה בנושא, שכן עוד בשנת 2007 פנה בנושא למוקד העירוני ומאז פנה פעמים נוספות, ונמסר לו אז כי מדובר באירוע חד פעמי ויוגבר הפיקוח, עניין זה עלה גם בדוח הביקורת לשנת 2015 ובדוח הביקורת לשנת 2016 ששם נעשה מעקב על תוצאות הבדיקה בשנת 2015. בביקורת משנת 2015 נרשם: "נמצא כי תלונות על אי פינוי נאות של פח האשפה בחצרו התקבלו עוד בשנת 2008 ואז נמסר לו ע"י המוקד העירוני כי מדובר באירוע חד פעמי וכי ההשגחה בקשר לפינוי תתוגבר. מבדיקתי נמצאו פניות נוספות שלו בעניין בשנים 2007, 2008, 2009, 2011 ו-2012, ואז נרשם כי יש קבלן פינוי חדש המועסק משנת 2014, מדובר בתופעה שולית, כאשר העירייה עוקבת, מפקחת ומטילה קנסות כנגד הקבלן, יתרה מכך פוטרו עובדים של הקבלן שנהגו לצמצם מכלי הפינוי, עם זאת ולמרות הפיקוח ההדוק עלולה התופעה להמשיך ולהתקיים נוכח הרווח בצדה". וכהמלצה נרשם "על עובדי ומנהלי התברואה לקיים פיקוח הדוק על אופן פינוי האשפה, נוכח הישנות ריכוז אשפה במכלים בודדים טרם הפינוי", בביקורת לשנת 2016 כי "מבדיקה אקראית של הפניות ב- "צור קשר" במחלקת תברואה נמצא תלונה דומה של צמצום נשנה של פחים לפינוי, כך שבמקום לרוקן את כל הפחים, עובד שטח של הקבלן דואג להעביר את האשפה מפח לפח, ובכך אין מפונת כל האשפה מהפחים, וחלק ממנה נשפך ברצפה מה שיוצר מפגע של לכלוך סביבתי. ובתוך כך נמצאו עוד 3 תלונות ב "צור קשר" על צמצום ורקון חלקי של פחי אשפה, ותלונה נוספת התקבלה מעובדת עירייה, שדרשה בתוקף את הפסקת ריקון הפחים, והומלץ בנוסף להמלצה

הקודמת "לפרסם באתר העירוני כי על הציבור לתת את תשומת לבו לצמצום פחים, ולהתריע על כך במוקד העירוני, ובמקרים אלו יטפל מנהל התברואה אל מול הקבלן בזמינות מיידית כולל מתן הדרכה נשנית לעובדי הקבלן".

מכיוון שהבדיקות טרם הניבו את התוצאות המקוות נעשתה פנייה למנהל התברואה, שאמר כי מדובר ברחוב צר, שבו בעיקר בימי שישי יש ריכוז גבוה של מכוניות פרטיות חונות, דבר המקשה את מעבר משאית האשפה ואת ריקון הפחים נוכח הצפיפות הרבה ברחוב.

ג. המלצות

נוכח הישנות התופעה מומלץ:

1. לקיים שיחת ברור עם הקבלן שבו תעלה כי עליו לדאוג שכל הפחים בעת איסוף האשפה יורמו, והתריע בפניו כי המשך התופעה תביא לכדי מימוש קנסות.
2. ביצוע בקרה יזומה במוקדים בעייתיים.

להלן המענה שנמסר לתושב:

יום חמישי 10 ינואר 2019
ד' שבט, תשע"ט

לכבוד:

מר איתן מור
בר כוכבא 18 ב
נס ציונה

באמצעות מייל : etmr19@gmail.com

א, נ.,

הנדון: תלונתך בעניין תברואה בשכונת מליבו

סימוכין: מכתב נציב תלונות הציבור מתאריך 20/11/2018, תיק מס' 1060041

מנציבות תלונות הציבור הגיעה תלונתך אלי, ולהלן תשובתי לאחר בדיקה שביצעתי ועיון בפנייתך הקודמות באשר לאיסוף אשפה ממכלים העברתם למכלים בודדים לשם ריקון ופינוי אשפה באופן מרוכז.

אציין, העניין נבדק בשנים קודמות וניתנו המלצות, אולם נוכח המשך התופעה, בכוונת העירייה לקיים שיחת בירור עם הקבלן ולהגביר את האכיפה, לצד זאת חשוב שייאמר כי תנועת משאיות האשפה ברחוב בו אתה מתגורר אינה קלה כיוון שמדובר ברחוב צר ובו בעיקר בימי שישי ישנה צפיפות של רכבים פרטיים המקשה על פינוי האשפה.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח
מבקר העירייה
וממונה על תלונות הציבור

העתקים : מר שמואל בוקסר, ראש העיר
הגב' אורטל אמת, עו"ד- עוזרת למנהלת נציבות תלונות הציבור

1.2.4- תלונה על חוסר ניקיון במתחם השוק העירוני

א. כללי

פניה של תושב שלו עסק במתחם השוק הטוען כי מזה זמן רב הוא קובל מזה כי מתחם השוק העירוני מוזנח, בכל בוקר הוא מוצא זוהמה על הרצפה, עשבייה, ניירות, פלסטיקים, ניילונים, קרטונים ולכלוך אחר שנצבר במשך שבועות וחודשים, ואין אף עובד ניקיון מטעם העירייה המגיע ומטפל, כשגם השירותים הציבוריים במקום מזוהמים עם בעיות תברואה וזוהמה רבה, על כן הוא דורש שיצוו למקום עובד ניקיון שיגיע למקום בקביעות יום יומית של לפחות חצי שעה וינקה את המתחם.

ב. ממצאים מסקנות

במענה לבדיקה השיב סגן מנהל אגף הביטחון ומנהל מחלקת פיקוח וחניה, כי המתחם נקי, פקחי העירייה מסתובבים במקום וכשישנה פסולת הם פותחים פניה לאגף שפייע לטיפול המטופלת במידית.

בחנתי את תלונות התושב במוקד, ולא מצאתי ריבוי תלונות בנושא, אך בעת שפנה אילי פנה גם למוקד העירוני, ושם טופלה פנייתו ונסגרה, אלא שחודש לאחר מכן פנה שוב וביקש לנקות את המתחם המזרחי וגם שם העירייה ניקתה וטיפלה, כמו כן פנה השנה גם בקשר לגיזום עצים המלכלכים עקב עלים ופריחה, שורשיהם חוסמים צנרת ביוב וגורמים לסתימות וסכנה מצמיחה פראית של ענפים הפוגעים בגג חנויות וגם כאן נענה והעירייה גזמה ודיללה עצים שהזריעו (לא מוגנים). ביקרתי מספר

פעמים במקום ומצאתי כי המקום נקי ומסודר, לצד זאת ציינו מנהל מחלקת התברואה ומנהל מחלקת ניקיון כי לרשות הסוחרים בשוק הוצבו מכלי איסוף, אלא שהם ממעטים להשתמש בהם. נוכח זאת הסתיימה בדיקתי.

1.2.5- דחיית בקשה להצבת מכולה במתחם פרטי

א. כללי

תושב הגר באזור עם בנייני קומות, פנה אלי עקב דחיית בקשתו להצבת מכולה (צפרדע) במתחם הסמוך לביתו בין הבניינים, לטענתו התנהלות העירייה ותגובתה אינם מראים נכונות ליצור עיר נקייה הלכה למעשה, שכן אנשים מהבניינים הסמוכים זורקים זבל בכניסה למתחם ולא רק בימי הפינוי, כשאינן שליטה ויש מצב של ערמות פסולת המכערות את האזור, מה גם שמתבצע פינוי אחת לשבוע (גזם) ואז אוספים את רוב הפסולת אך לא את כולה.

ב. ממצאים מסקנות

במענה השיב מנהל התברואה כי הבקשה היא להצבת מכולה בשטח פרטי חניה של בנייני מגורים, במקום המשמש לחניה פרטית, אלא שהעירייה איננה מציבה מכולת לפסולת וגרוטאות במתחמים פרטיים ובכלל גם לא ברחבי העיר, הוסבר לפונה שהעירייה אוספת גזם וגרוטאות פעם בשבוע ואיננה מחויבת להצבת מכולות עבורם. נוכח המענה לא מצאתי מקום למעורבות בנושא.

1.3. הטיפול הווטרינרי

1.3.1- מעקב- הטיפול הווטרינרי העירוני בעקבות תקיפת כלבה

א. כללי

אשתקד קבל תושב שכונת לב המושבה על תקיפת כלבתו הקטנה ע"י כלב גדול, וכאשר היא נחתכה בבטן והייתה זקוקה לתפרים, התושב ביקש את הסגרת הכלב אך לטענתו הווטרינר סירב בטענה שככל שלא מדובר בתקיפת אדם אין הסגר, עם זאת הוסיף כי הכלב התוקף מחוסן. טענת הווטרינר נבדקה והיא תואמת את הרשום בסעיף 9(ב) לחוק עזר לנס ציונה (פיקוח על כלבים), התשנ"ג-1992, והוסר לבעל הכלב כי ככול שהוא מוצא לנכון לפעול כנגד הכלב התוקף עליו לפנות למשטרה ולערכאות משפטיות.

ב. ממצאים מסקנות

אלא שלא כך חשב הפונה לעשות והוא פנה השנה לגורמים נוספים כולל משרד החקלאות אשר ביקשו את ממצאי בדיקתי, ומשהמידע נמסר (למרכזת פניות

הציבור והקובלנות, וממונה על העמדת מידע לציבור-השירותים הווטרנרים משרד החקלאות ופיתוח הכפר), לא חזרו בשנית בעניין.

1.4. גנים ונוף

1.4.1- גיזום עצים בבית ספר לניהול עצמי ובשטחי ציבור

א. כללי

פניה מתושבת הגרה ברח' ההסתדרות בסמיכות לבית ספר בניהול עצמי- בן צבי, שטענה כי עצים גבוהים הצומחים בבית הספר מאפילים על ביתה, כשהיא פנתה בנושא עשרות פעמים למזכירות בית הספר, אך זו הפנתה אותה לטיפול העירייה, וכאן טענה גם לגבי עצים הנטועים על מדרכה לאורך הרחוב בסמיכות לביתה והנוגעים בחוטי חשמל.

ב. ממצאים מסקנות

נכון הדבר שלקיומם של עצים יש חשיבות אקולוגית (מקור חמצן, הורדת אבק, צל, יופי וחוץ, מזון ומעון לציפורים ולחיות טבע, הפחתת חום סביבתית, הפריית אדמה ועו'), אלא שיש גם חשיבות בטיחותית רבה, שכן קיים חשש לנפילת גזעים חלולים, או ענפים עבים וכבדים של עצים ותיקים, ועצים בתקופת החורף ששורשיהם אינם מספיק יציבים, במיוחד בזמן סערות מזג אוויר שאז הסכנה גדולה פי כמה, ומעצים גדולים שצמחו במהירות, שלעיתים מהם נוצר לכלוך מפרותיהם ענפיהם ומהחיות והציפורים השוכנות בתוכם וגם מהסתרת הראייה לנהגים, וכך נוצרת סכנה מעבר להסתרת נוף, של האצלה ונגיעה בחוטי חשמל, וכן של נפילת עצים וענפים בסביבת מגורים על מכוניות ובתים ויצורי אנוש. לשם מניעת מפגעים אלו עולה הצורך לבצע כריתת עצים, שבם צריך לגזום ענפים מסוכנים או כריתת עץ כולו, וככול שיתבצע בצורה מבוקרת ומקצועית, אין חשש שייגרם נזק, כאשר שיא עבודות הגיזום והכריתה נעשים לקראת בוא החורף, כשאחריות לביצוע היא על כתפי הרשות המקומית ככול ומדובר בשטחים ציבוריים (רחוב, גנים ציבוריים, בתי ספר ועו'). ואחריות התושבים ככול שמדובר בעץ פרטי שנשתל בחצר בית או גינה בבית משותף, או אז על הדיירים להזמין גוזמי עצים מקצועיים. ישנה חשיבות שגיזום וכריתת עצים תתבצע מבלי לסכן אנשים ורכוש ומבלי לפגוע ביכולת צמיחה והתחדשות העץ.

בהיבט החוקי יש "חוק האילנות" שמטרתו להגדיר אילו סוגי עצים הינם עצים המוגנים מפני כריתת עצים. החוק קובע, כי עץ בוגר היינו עץ שגובהו למעלה משני מטרים וקוטר גזעו עשרה סנטימטרים ויותר, (עפ"י פקודת היערות עד שנת 2008 נאסרו לכריתה עצים שהופיעו ברשימת העצים המוגנים כ-70 עצי בר ונוי, מאז ועם תיקון נוסף בשנת 2012 נקבע כי החוק יגן על כל עץ בוגר בישראל ללא כל סיווג, ושם

נרשם בס' 15- "לא יכרות אדם עץ זית או עץ חרוב או כל אילן אחר המוגן לפי צו שניתן עפ"י סעיף 14 מפקודה זו, בכל מקום שהם גדלים, ולא יעביר את עצייהם של אותם אילנות אלא אם קיבל תחילה רישיון לכך בטופס הקבוע מפקיד היערות", הינו עץ המוגן בפני כריתה, ולא משנה היכן הוא נטוע (מקום ציבורי/גינה פרטית), במקרה זה כדי לכרות יש לקבל אישור כריתה מפקיד היערות של הקרן הקיימת לישראל, כשקודם האישור יש להגיש טופס בקשה מסודרת לכריתה או להעתקת העץ. גיזום עצים אינו מוזכר בחוק, משום שבדרך כלל הוא מתבצע בעיקר מטעמי בטיחות ובכל מקרה – בלי לפגוע בעץ.

להלן מצבים המחייבים כריתת עצים מוגנים המחייבים אישור מפקיד היערות:

מפגע בטיחותי – עץ שמהווה סכנה בטיחותית חייב בכריתה. אלו עצים מטים לנפול (לא יציבים, מטים לנפול בעת סכרה/רוחות חזקות), או עצים הסמוכים מדי לכבלים חשמליים (סכנת מגע), או עצים רקובים שעלולים ליפול וכד'.
מזיקים – ישנם מזיקי עצים העלולים לסכן את בני האדם הנמצאים בקרבתם או לחלופין כאלה שאינם מרפים מהעץ ומהווים סכנה ממשית גם עבורו.
מחלות – עצים חולים שאנשי מקצוע לא הצליחו למצוא פתרון למחלתם (לא ניתנים לשיקום) ומהווים סכנה עבור עצים אחרים.
מקרים אחרים של קינון עטלפים, חדירת השורשים למערכת הביוב, הסתרה של השמש, ענפים שגדלים "פרא" או עלים שנושרים, בדרך כלל לא יזכו לקבל אישור כריתה שכן ניתן לפתור את בעיות אלו באמצעות גיזום עצים.

אם כך הפניה מתייחסת ל-2 מיקומי עצים הנדרשים לטענתה לגיזום:

1. עצים הצומחים בבית ספר-

בעניין זה טענה מנהלת גנים ונוף כי בית הספר מתנהל בניהול עצמי, ואינו באחריות העירייה. ולאחר מכן בשיחתי עמה הוסיפה כי אחת לשנתיים נעשית בדיקת הצורך בגיזום בכל בתי הספר כולל ניהול עצמי. בשיחתי עם הקב"ט ועם יועץ הבטיחות העירוני הם ציינו כי יש לבצע סקר עצים אחת לשנה.

ב- 20/09/2016 הנפיק האגף הבכיר לביטחון, בטיחות ושע"ח שבמשרד החינוך מסמך על חשיבות העצים במוסדות חינוך- סקירת תועלות העצים וטיפול נכון המונע סיכונים, שם נמסר מחד על חשיבות העצים לסביבה, (עץ אחד מוריד בקיץ את הטמפרטורה עד - 5 מעלות, יכול לספוג בשנה 20 ק"ג אבק ו"לבלוע" 80 ק"ג תרחיפים שמכילים מתכות רעילות ככספית, ליתיום, עופרת וכדומה, מנקה, מסנן ומטהר 100.000 מ"ק אויר מזוהם, מייצר 700 ק"ג חמצן, קולט 20 טון פחמן דו חמצני, משמש מתקן המשחקים אהוב על ילדים מזה אלפי שנים, בקרבת בית דומה

לקיר אקוסטי- בולם רעשים ומוריד את עוצמת הרעש, ויכול לשמש בית לעשרות ציפורים), אך מאידך המודעות ההולכת וגוברת לבטיחות במוסדות חינוך פוגעת שלא בצדק בעצים עקב גיזום מתוך זהירות יתר המצביע סכנה מהעצים מעצם גודלם, כך שעצים במוסדות חינוך נגזמים בגסות ונכרתים שלא לצורך. וכאשר האחריות לטיפול בעצים במוסד חינוך חלה על הרשות המקומית (או על בעלי המקום ככול שאינה הרשות המקומית), אשר היא האמורה לטפל בעצים ולדאוג לבריאותם, גיזומם, והתאמתם לסביבה החינוכית בהצללה ובשילוב הנופי, מטרת המסמך הייתה ליצור איזון נכון בין בטיחות הילדים לבין זכותם ליהנות מתועלות העץ הרבות. במסמך אזהרה מפני טיפול לא מקצועי, שכן העץ הוא אורגניזם חי, עם טיפול נכון הוא יכול לחיות מאות שנים ולהעניק תועלות רבות, אך כאשר הטיפול בו אינו מקצועי הדבר פוגע בו, נוצרים פצעים ורקבונות והעץ עלול להפוך מסוכן, (לעיתים נדמה שעץ גדול הוא עץ מסוכן והדרך לדאוג לביטחון הילדים הוא לקצר אותו, אך האמת היא שתפיסה זו היא ההיפך הגמור מהאמת. חיתוך ענפים בצורה בלתי מקצועי גורם לפריצה של ענפים מסוכנים. הענף הגדל על החתך למעשה גדל על פצע והוא הופך לשביר ומסוכן ביותר. במקומות שיורדים שלגים ניתן לראות בברור שעצים שבוצעו בהם גיזומים בלתי מקצועיים קרסו תחת משקל השלג. מעבר לסיכון הגדול שיש בכך לחיי אדם, חיתוך מעין זה מקצר את חיי העץ ולעיתים פשוט גורם למותו), לכן הטיפול בעצים צריך להיעשות רק על ידי אנשי מקצוע שהוכשרו והוסמכו לכך, גם כאשר מדובר בגיזום עץ הרי שיש לבדוק שלגוזם תעודת גוזם מומחה שהונפקה על ידי משרד החקלאות ושהיא בתוקף. לרוב מספר העצים אינו רשום ואין גם מעקב רשום אחרי הטיפול בעצים לכן קיימת חשיבות לבצע סקר עצים, לדעת את מצבם לעקוב אחר דרישות טיפול וביצועם ולנהל את הטיפול ותחזוקתם השוטפת כדי להסיר סיכונים ולמנוע קריסת עצים בסערות, סקרים אלו יכולים להיות מבוצעים ע"י סוקרים מיומנים ומומחים לטיפול בעצים המכונים מפרטי טיפול, ואפשר לדרוש מהרשות לבצע סקר מצאי וסקר סיכונים, מכאן שסקר עצים צריך לכלול:

סקר בסיסי כולל: מיקום העץ, מין העץ, מספור, אלרגני/רעיל/דוקרני, גובה, קוטר וקוטר נוף, השקיה, קירבה לתשתית, צילום.

סקר סיכונים: חוות דעת ומפרט טיפול של מומחה, לעצים בעלי פוטנציאל סיכון.

מודל הניהול העצמי של בתי הספר מעמיד במרכז את התלמיד, הכיתה והמורה ואוצל למנהל בית הספר ולצוות המורים סמכויות רחבות היקף ואחריות להישגי התלמידים. לבית הספר מוקנית גמישות מרבית לעניין השימוש במכלול המשאבים

העומדים לרשותו, לשם שיפור הישגי תלמידיו. מטרתו העיקרית של מודל הניהול העצמי היא לאפשר להנהלת בית הספר ולמוריו לקבל החלטות שיאפשרו לשפר את הישגי התלמידים. העקרונות שעליהם מתבסס המודל הם ריכוז המשאבים הפדגוגיים, משאבי כוח האדם והמשאבים החומריים בידי הנהלת בית הספר והרחבת היקף סמכותה ואחריותה של ההנהלה בתחום התכנון החינוכי. לעניין המשאבים החומריים הרי שאלו כוללים תחזוקה שוטפת (חשמל, מים, טלפון, ניקיון, תיקונים קלים, משרדיות), אך בכל הקשור לטיפול בתשתיות הרי שאלו נותרו בחזקתה ובאחריותה של הרשות המקומית.

מסקנה - להתיר את גיזום העצים בידי הנהלות בתי הספר (כפי המענה שנתנה מנהלת מחלקת הגינון) הוא מסוכן ולא אחראי, אפשר שסקר בסיסי של העצים בבית הספר ייעשו ע"י הנהלת בית הספר (ובכך יש ערך מוסף לתלמידים), אך בכל הקשור לסקר סיכונים, גיזום או כריתה מחויב הדבר להתבצע במקצועיות רק על ידי העירייה עצמה.

2. עצים הצומחים בשטחי ציבור-

בעניין זה מסרה מנהלת מחלקת גנים, כי לא מתבצעים סקירה ובדיקה של עצים במהלך השנה. מבדיקה במוקד עולה כי בשלוש השנים האחרונות היו 62 מקרים של נפילת עצים וענפים (כולל במוסדות חינוך), כשהיו מקרים של נפילה על בית כנסת, על רכבים, בגן ילדים ובשטחי ציבור אחרים, עוד עלה מהבדיקה כי העירייה גזמה עצים עפ"י פניות שהגיעו למוקד ככול שראתה שקיים לכך צורך.

ג. המלצות

ממצאי הבדיקה מלמדים כי ראוי:

1. לערוך מיפוי (שיירשם בתמ"א) וסקר עצים במוסדות חינוך ובשטחי ציבור, שיכלול סקר בסיסי וסקר סיכונים, כאשר ניתן לשתף את בתי הספר ואת התושבים בסקר בסיסי שיערך.
2. הכשרת פקיד יערות ולקבוע תקן עובד לכך.
3. כתיבת נוהל בכל הנוגע לטיפול בעצים מעת נטיעתם מיפויים מסוכנותם והעתקתם (בעיקר בעת בניה בשטחים ריקים).

1.4.2- גיזום עצי פיקוס

א. כללי

תושבת חדשה הגרה בסמיכות לגן מתתיהו, פנתה בבקשה לגזום את עצי הפיקוס הנמצאים בגן מתתיהו באופן קבוע כפי שנעשה ברחוב הסמוך לה, ברחוב ביאליק ובעוד רחובות ברחבי העיר. לטענתה העצים גדולים ובעלי פרי מלכלכים את הגינה

והמדרכה באופן קבוע, לטענתה עטלפי הפירות יורקים את הפרי על קירות ביתה ובכל אזור המחיייה שלה הם נמצאים באופן קבוע כל לילה ומהווים מטרד ומפגע, לדידה מפוחדים וחוששים להימצא בשעות החשיכה בגן שעשועים, היא מודעת לכך שעצי הפיקוס הינם עצים מוגנים ולכן היא מבקשת לשמר אותם ולבצע רק גיזום לצמצום העצים ולהסרת מפגע העטלפים ומפגע הפירות, הגינה מהווה מקום מפגש קבוע לתושבי הרחובות הסמוכים והיא רוצה לשמור שכך זה ימשיך להיות. בעבר פנתה למחלקת גנים ונוף ובוצע גיזום לאחר הפניה, עוד ציינה כי פניותיה למוקד העירוני בנושא נתקלו בסירוב.

ב. ממצאים מסקנות

במענה השיבה מנהלת גנים ונוף כי בקשתה נבדקה ונמצאו מספר מצומצם ביותר (4) ענפים קטנים שחודרים את קו הבניין, ענפים אלו יגזמו, ומלבד זאת לא נמצא צורך בגיזום נוסף, העצים מספקים צל מסייעים להורדת הטמפרטורה ותורמים רבות לסביבה, מה גם עונת הפרי הסתיימה. לקראת החורף הבא יישקל מצב העצים ואם יצטרך יתבצע גיזום נוסף, עוד הוסיפה כי העצים קיימים עשרות שנים, דבר שהיה ידוע לתושבת החדשה עוד לפני רכישת ביתה הגובל בגן.

מסקנות- מתברר כי הפנייה מגב' שעברה לאחרונה לגור בסמיכות לגן, ביקשה לרווח לעצמה בכך שתוכל להנאות מהנוף הנשקף מביתה ככל שהעירייה תסכים לגזום את העצים עפ"י רצונה. לעטלפי העצים הגנה מכוח חוק הגנת חיית הבר, תורמים רבות לאקולוגיה ולאיכות הסביבה, פעילותם מתחילה בתקופת האביב, כשבחורף ישנים ובדרך כלל אין להם פעילות מסיבית. אסור לרשות המקומית לנקוט שום פעולה העלולה לפגוע בהם.

1.4.3- גיזום עצים במתחם השוק

א. כללי

תושב שלו עסק במתחם השוק פנה בטענה כי נגזמו עשרה עצים עד השורש בני למעלה מ-35 שנה, וכשהעיר על כך, קיבל יחס לא נאות מצד עובד עירייה, כמו כן טען למשוא פנים בגיזום שכן הדבר נועד לקרוב של עובד שפתח עסק במתחם.

ב. ממצאים מסקנות

באשר לצורך בגיזום השיבה מנהלת גנים ונוף כי במקום עצים לא מוגנים שהזריעו את עצמם ונגזמו נוכח קרבתם למערכת הביוב, מדובר בגיזום ולא כריתה ובביקורי במקום לא מצאתי כי קיים יסוד לטענות שהעלה על גיזום יתר ועל מניע שאינו עפ"י צורך, מה גם שמדובר בגיזום עקב בטיחות ולא כריתה המחייבת אישור עפ"י סי' 14

בפקודת היערות, ולנוכח זאת סיימתי את הטיפול בתלונה. כמו כן לא נמצא מקום למשוא פנים לקרוב כפי שטען.

1.4.4- תלונה על מצב גינון

א. כללי

תושב התקשר וטען כי הוא בין הממונים מטעם השכונה כוועד חוץ שבו כתב על מצב הגינון במקום מגוריו, לטענתו מערכת השקיה לא עובדת זמן רב, ויש הזנחת גינון, הוסיף כי קיבל תעודה על אכפתיות ציבורית.

ב. ממצאים מסקנות

התלונה הועברה למנהלת מחלקת הגינון שהשיבה כי הגינה מטופלת ומתוחזקת היטב. ואכן לא מצאתי הצדקה לטענותיו. נוכח זאת סיימתי את הבדיקה.

1.4.5- בקשת מידע על תביעה משפטית

א. כללי

תושב שהערוגה ליד ביתו נתלשה ובמקומה נשתלה צמחיה אחרת, ביקש לקבל מידע ממנהלת מחלקת הגינון על התביעה המשפטית שמנהלת העירייה כנגד התושב שעקר צמחיה קיימת סורב והופנה לגורם המטפל בעירייה, על כן הפנה את בקשתו למנהלת פניות והציבור וחופש המידע, וגם כאן המידע לא נמסר לו. כמו כן קבל כי עקירת צמחיה שהעירייה שתלה ונטיעת אחרת במקומה, הגם שהיא יפה ונאה יותר, עלולה לעודד תושבים לשנות את הצמחיה בערוגות המצויות בסמיכות לביתם, וכי צריך להיות חוק אחיד לכולם.

ב. ממצאים מסקנות

במענה השיבה מנהלת גנים ונוף כי הערוגה נעקרה ע"י תושב ללא אישור העירייה ונשתלה צמחיה אחרת על ידו. הוגשה נגדו תביעה הנמצאת בהליך משפטי. העירייה לא מתכננת להחליף צמחיה ברחוב ובשכונה עצמה, המדיניות היא החלפת פרחי עונה הנשתלים ברחובות הראשים ובכירות בלבד.

נמצא כי ככלל העירייה אינה פועלת לעקור צמחיה שנשתלה ע"י תושבים ככול שאין בה כדי לפגום ולהזיק לסביבה, יש לציין גם את המדיניות החדשה בנושא שתילה שתכלול נטיעת צמחים רב עונתיים שלהם צריכה נמוכה של מים, עם זאת טוב שהעירייה פנתה לערכאות כנגד התושב שחיבל ברכוש ציבורי, וזה עונה על שאלתו לגבי עקירת שתילים ע"י תושבים, שכן קיימת אכיפה ומי שעוקר צפוי להיתבע, כמו כן טוב שלא סופק מידע על האדם שנתבע משום שהיה בכך בכדי לפגוע בחוק הגנת הפרטיות. נוכח זאת הסתיימה בדיקתי בנושא.

1.4.6 - תלונה על מצב גינון

א. כללי

תושבת הגרה בגני איריס התלוננה בשלהי הקיץ כי במסגרת צעדותיה פעמיים ביום בוקר ערב בסביבת מגוריה, היא ראתה שיש שינוי לא חיובי באופן הטיפול בצמחייה ובניקיון רחובות, שכן המדרכות מלוכלכות שכן יש ניירות ולכלוך ברצפה, בנוסף ראתה צמחיה ואדמה יבשים מחוסר השקיה ואי חידוש צמחיה, מה שגורם לה לתחושה שלילית, על כן היא בקשה לדעת אם צמצמו את כמות העובדים ותדירות הניקיון, אם צומצמה ההשקיה ובדיקת צנרת וסתימות, אם חלף מועד השתלות חדשות וריענון צמחיה, אם חלה ירידה בהיקף הפיקוח.

ב. ממצאים מסקנות

התלונה הועברה למנהלת גנים ונוף שהשיבה כי הגינה מטופלת ומתוחזקת היטב, ההשקיה הוגבלה לפי הקצאה, החלפת צמחיה נעשית פעמיים בשנה, לקבלן הגינון במערב העיר מפקח אחד למרות הכפלת שטחי טיפול, ובסוף הקיץ הנראות הכללית קצת יותר חומה יבשה. בביקורי במקום מצאתי סבירות בעניין הצמחייה, אך בנושא הניקיון יש להגביר פיקוח ואכיפה מחמת צואת כלבים שבעלי כלבים אינם טורחים לאסוף, וגם כאלו הזורקים ברצפה בחוסר אכפתיות ניירת, ניילונים, בקבוקים וכו', וזאת על אף שהוקצה עובד למקום המנקה, אך הריטואל חוזר מידי יום שוב ושוב.

ג. המלצות

1. על העירייה לטפל באופן יסודי בכל הנוגע בצואת כלבים, שהפכה לבעיה סביבתית חמורה, ע"י:

- א. הצבת עמודים עם שקיות ניילון לאיסוף צואת כלבים.
- ב. לערוך פיקוח בשעות חמות שבהם נוהגים בעלי כלבים להוציא לטיול את כלביהם: שעות בוקר מוקדמות. (בין 07:30 - 00:06), ושעות ערב לפני שקיעה.
- ג. הצבת מצלמות במקומות מועדים (גנים ומדרכות הומי אדם).
- ד. לפרסם את פעילות האכיפה מידי שבוע, עם היקף הקנסות וסכומם שהוטלו.
- ה. הגדלת כמות השילוט האוסרת על אי איסוף הצואה, ועל הענישה כתוצאה מכך.

2. על העירייה לטפל באופן יסודי בכל הנוגע לכלוך ברחובות בהתאם להמלצות בסעיף אחד.

1.5. רישוי עסקים
1.5.1- עיכוב בהליך רישוי עסק
א. כללי

פניה ממנהל עבודה בחברה, בטענה שמנהל הרישוי דחה אותו עת ביקש להמשיך בהליך הרישוי, הסביר שהוא מודע לדחייה שהתקבלה ממהנדס העיר שבה הוא נימק את הדחייה עד להריסת חריגות הבנייה והתאמת המצב בשטח להיתר הבניה, אך בדחייתו סיבה המצדיקה את עצירת כלל ההליך ולנוכח זאת שהחברה פועלת ועושה מאמצים לקיים הנחיות מהנדס העיר.

ב. ממצאים מסקנות

בבירור שערכתי עם מנהל הרישוי, הוא ציין נסיבה אחרת לאי המשך ההליך, והוא התארגנות במשרד חדש עם העברת משרדי שפ"ע למשכנם החדש, ולמעשה המהנדס אליו הועבר "טופס נלווה להמלצת מהנדס העיר לרישוי עסקים" העיר כי קיימות חריגות בנייה רבות, ועד שיחזור המצב לקדמותו, לא ניתן לאשר, אך מדובר בתנאי שאינו מעכב המשך הליך וניתן להמשיך ולמלא טופס בקשה קטנה, (בה נדרש הגשת תכניות סניטריות לאישור ע"י אגף ההנדסה (סקיצה + העתקת שמש), אישור ממכבי אש לפיו ננקטו כל האמצעים הבטיחותיים הנדרשים להבטחת המקום, אישור ממחלקת הגבייה בעירייה כי העסק נרשם בקובץ הארנונה, אישור מורשה נגישות, אישורים נוספים הנגזרים מאופי העסק ויהוו חלק בלתי נפרד מתנאי הרישיון, אישור על תשלום אגרת רישיון עסק). מספר ימים לאחר שמסרתי את המענה, הוא נשאל על ידי אם מבחינתו המענה היה מספק והוא המשיך בהליך הרישוי? הוא מסר שכן, והודה על השירות, נוכח זאת סיימתי את בדיקתי.

2. גזברות -

2.1. - דרישה להחזר רטרואקטיבי בארנונה

א. כללי

התקבלה תלונה מנציבות תלונות הציבור ובה טענו המתלוננים לזכאות להחזר רטרואקטיבי בארנונה של 20 שנה לפחות, עקב טעות במדידת הנכס, אלא שמנהל הארנונה לא אישר החזר מעבר לשנה השוטפת, על כן פנו לסיוע הנציבות בבקשה לקבלת פיצוי, שכן לטענתם מדובר בטעות של מודד מטעם העירייה שאיליו לא היו מודעים ולנוכח מצב רפואי לא התאפשר להם לפנות לקבל החזר.

ב. ממצאים מסקנות

עקב הבקשה המיוחדת לבדיקה היסטורית ובשל מורכבותה, ערכתי בחינת נתונים והשוואתם לאורך שנות הנכס המובאים בטבלה מצורפת (נספח 1), הנתונים רוכזו עפ"י מועדי שינוי שטחי החיוב ועפ"י מפרט שטחי הנכס, ומתוצאות הבדיקה התברר כי:

- א. התכנית האחרונה המאשרת שינוי בניה היא משנת 1989, היינו לפני 28.
- ב. בשנים 2009-2010 ערכה העירייה סקר מדידת נכסים לבדיקת שטחי ארנונה בכל הנכסים ברחבי העיר וביצעה התאמות חיוב בהתאם.
- ג. הליך הסקר כלל פרסום ברחבי העיר, הודעה ספציפית שנשלחה לתושבים עם בקשה לתיאום ביצוע המדידה עם מודד מוסמך מטעם העירייה, אי היענות לבקשה הביאה לשליחת מכתב נוסף, ומי שהשטח נמדד אצלו, זכה לקבל מכתב נוסף המאפשר לחלוק על תוצאות המדידה אם ע"י ביצוע מדידה חוזרת, ואף לחלוק ספציפית על חישובי המודד (ע"י מדידה חדשה מטעמים). למסרבים למדידת נכסיהם נעשה בשלהי התקופה קביעה לפי מיטב השפיטה, בהתאם לביקור חיצון לנכס שערך המודד ובחינתו בסמיכות לגבולות הנכס.
- ד. לנכס הספציפי לא בוצעה מדידה בפועל, על כן בשנת 2011 בוצע לנכס הערכה לפי מיטב השפיטה, כששנה לאחר מכן שטחי החיוב נקבעו-לא רטרואקטיבי בסך של 486 מ"ר עפ"י תוצאות הערכה.
- ה. עד אז (06/12/2012) עפ"י המידע ממחלקת הגביה עד ליום 06/12/2012 חויבו בעלי הנכס בשטחי ארנונה בסך 324 מ"ר. (היינו חיוב בחסר של 162 מ"ר!). תיעוד לגבי שינוי החיוב מצוי בגבייה, ששם נרשם בתאריך-14/04/2013 "על אף שנשלח המודד למדידה חוזרת, ביקשה לשלם את החוב, לדבריה השטח נראה סביר ותחליט מול הפקח הצורך במדידה חוזרת".
- ו. בתכתובת אימייל של בעלת הנכס עם מזכירת הגביה עת העלתה את בקשתה

להחזר רטרואקטיבי, רשמה המזכירה ב- 08/08/2017 "בהמשך לפנייתך למוקד הבירורים ובהמשך לשיחתנו הטלפונית, מצורף העתק מדיני העיריות בנושא הגשת השגה, כמו כן מצורפות השגותיך על חיוב הארנונה וכן תשובתו של מנהל הארנונה להשגות אלו. כפי שהסברתי בשיחתנו, החזר ממיסים ניתן מיום הגשת ההשגה ולא באופן רטרואקטיבי. בשנת 2013 פנית לעירייה בטענה כי גודל הנכס המעודכן בספרי העירייה הינו שגוי ועל כן העירייה ביקשה לשלוח פקח לביצוע מדידה חדשה, אך לפני תיאום מועד המדידה חזרת בך וטענת כי גודל הנכס סביר, בשיחתנו היום אמרת ששהיתם בחו"ל לתקופה ארוכה, כך שגם מקרה זה לא מזכה בהחזר רטרואקטיבי. המועד להגשת השגה כפי שרשום בדיני העיריות הוא 90 ימים לאחר קבלת השומה הכללית ומשלא הגשת השגה במועד, ההחזר שקיבלת הינו מיום 1/5/16- מועד הגשת ההשגה".

מסקנות הבדיקה שהינם גם נגזרת מהמדידה שבוצעה בפועל ב-16/06/2016, הצביעו על תוצאות חמורות וקשות, שכן מהם עלה כי:

- א. בוצעה בנייה מהותית לא חוקית,
  - ב. הנכס פוצל ללא אישור ל-3 יח' מגורים,
  - ג. נחשף מרתף ללא היתר בגודל 73 מ"ר,
  - ד. לתוך מבנה המגורים הוכנסו מרפסות וחניה מקורה, ובמקום אחר נבנתה חניה מקורה ללא אישור,
  - ה. ישנה סטייה מהותית באחוז הבניה מהשטח העיקרי.
- ו. עד שנת 1989 דאגה המשפחה בהגינות עפ"י החוק לקבל אישור על כל שינוי ותוספת.

מכאן שחיוב הארנונה גדל משמעותית מעת שהעירייה החליטה ליישם את החיוב עפ"י הערכת המודד מטעמה ב-06/11/2012, אלא שהערכה זו לא הייתה רחוקה מתוצאות המדידה בפועל ב-20/06/2016, ולמעשה מדובר בחיוב יתר של 35 מטר לשנה בין התקופות 06/11/12 עד 20/06/16, (היינו 3 שנים ו-8 חודשים ובסה"כ כ-6,700 ₪). לעומת זאת אובדן ההכנסה לעירייה מאי הצהרת אמת על תוספות ושינויים שחושבו מעת פטירת אם בעלת הנכס ב-2007, מגיעים לכדי כ-40,000 ₪, וזאת כמובן ללא היטלים ואגרות בגין תוספות ושינויי הבנייה שחלקן אינן יכולות כלל לקבל אישור, וכאשר החישובים נעשו ללא התייחסות למרכיב זיכוי/חיוב רטרואקטיבי שאליו אתייחס בהמשך. בתאריך 18/10/2016 ציין מנהל הארנונה במכתבו אל בעלי הנכס את שטחי החיוב החדשים החל ממועד הפניה הראשונה לתיקון החיוב ב-15/05/2016 (כשהמדידה עצמה בוצעה ב-16/06/2016) ודחה את

בקשת החזר בהסתמכו על הוראות חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), תשל"ו-1976 בנימוק כי לא נשלחו השגות על חיובי הארנונה בפרק הזמן שהחוק מתיר (90 יום), כך ששומות הארנונה הפכו לחלוטות, עוד הוסיף כי ניתן להגיש ערר על תשובתו. קודם למכתבו זה ב-20/07/2016 מנהלת השומה וסגן מנהלת מחלקת הגביה שלחה מכתב לבעלי הנכס עם ציון שטחי החיוב החדשים והוסיפה כי את הערר ניתן להגיש על יסוד 3 טענות שאחת מהן "נפלה טעות בהודעת התשלום, ציון סוג הנכס, גודלו או השימוש בו".

אם כן האם בכל זאת קמה הזכות לבעלי הנכס לקבל החזר רטרואקטיבי? והאם לעירייה הזכות לבוא ולדרוש עוד קודם את החיוב בחסר?

הטעמים העיקריים לבחינה שנרשמו בפסיקה כוללים :

רשלנות- על הרשות המקומית מוטלת חובה שבדין לבצע מדידה נכונה של הנכס, כאשר לפי שטח הנכס, מיקומו ושימושו, נקבעת שומת הארנונה לנכס, וכאשר היא שוגה בחישוב גובה הארנונה עליה להשיב את הפער הכספי בין החיוב לבפועל לאור עקרון ההשבה בעילת "עשיית עושר ולא במשפט" עקב התרשלות הרשות המקומית, גם טעות בתום לב אין בה כדי לשלול את חובת ההשבה, וכי עליה להקפיד על שגביית המס תהיה הוגנת ונאותה וחישוב גובה הארנונה יתבצע באופן מדויק ומקצועי, כך שהאזרח יחוש שהרשות נוהגת עמו ביושר וידע שהוא חופשי להיענות לדרישת תשלום של השלטון, בודעו שאם יתברר כי נפלה טעות יוחזר לו כספו, מה גם שלרשות סמכות להיכנס בכל עת סבירה לנכסים ולערוך בהם בדיקות ומדידות ולדרוש מכל בעל נכס או מחזיק בנכס למסור כל ידיעה או מסמך הקשורים בו, וזאת בכדי להעריך את שטח הנכס נכונה ולעמוד בחובת הרשות המקומית כאמור, עוד קבע בית המשפט כי "אפילו היה לאזרח חלק במעשה רשלנות אין בהן כדי לשלול את זכותו להשבת מלוא הכספים ששילם ביתר. אדם המשלם בחשבו שהוראה חוקית מחייבת אותו לשלם סכום כסף, שעה שההוראה איננה חלה עליו, טועה טעות יסודית, ולכאורה הוא זכאי להשבה ואף אם היה לתובע היכולת לברר את שטח הנכס האמתי, אין בכך כדי למנוע השבת הכספים, שהרי מדובר בגביית יתר של כספים שלא כדין".

התיישנות- בית המשפט בחן תביעה להשבת חיובי יתר של ארנונה לאור דיני התיישנות, כאשר הנטל להוכחת התקיימותו של כלל הגילויי המאוחר רובץ על הצד הטוען לו וככול שנעלם מעיניו של המבקש העובדות המהוות את עילת התובענה מסיבות שלא היו תלויות בו ושאר בזהירות סבירה לא היה יכול למנוע אותן, עולה

מכך כי אם לאזרח התובע השבה בגין גביית ארנונת יתר, הייתה הזדמנות לעמוד על שטחו האמתי של הנכס ובתוך כך לעמוד על טעותה של העירייה, הרי שטענת ההתיישנות תתקבל וייתכן כי במקרים מסוימים תישלל ההשבה, עקב כך, וכאשר כי טענת השיהוי אין בה, כשלעצמה להוות הגנה בפני תביעת השבה. כך שטענת רשות מקומית כי אזרח השתהה עם הגשת תביעתו ולא פעל באופן מידי במועד בו נודע לו על חישוב הארנונה השגוי. חובת ההשבה הרטרואקטיבית של ארנונה ששולמה בגביית יתר אינה מתייתרת כאשר אזרח אינו פונה באופן מידי לרשות לקבלת החזר. התיישנות שלא מדעת- ס' 8 לחוק ההתיישנות יכולה להיטען שלאזרח לא הייתה לו כל סיבה לחשוד שרשות מקומית טעתה בקביעת גודלו של הנכס, בסעיף נרשם "נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה", למעשה יש 3 תנאים מצטברים, שרק בהתקיים שלושתם יחדיו תידחה תחילתה של תקופת ההתיישנות: העובדות המהוות את עילת התביעה לא היו ידועות לתובע; הדבר נגרם מחמת סיבות שאינן תלויות בתובע; אפילו בזהירות סבירה התובע לא יכול היה למנוע את הסיבות לאי ידיעת העובדות.

השבה רטרואקטיבית- בבית המשפט עלה דבר מדידת יתר של רשות מקומית כשמדיניות המענה הייתה בדומה למכתבו של מנהל הארנונה כי התיקון במסגרת סקר מדידות של דירות מגורים בעיר, וכי בתוך 90 ימים מיום קבלת הודעת השומה המתקנת ניתן להגיש עליה ערר בפני מנהל הארנונה, ומשלא הוגש ערר, הפכו שומות הארנונה לחלוטות, ואין להשיב ארנונה בגינן, בתביעת ההשבה נטען יסוד עשיית עושר ולא במשפט, וכי הרשות המקומית התרשלה במדידת שטח הדירה ומקימה להם זכות להשיג על חיובי הארנונה בדרך של תביעה רגילה להשבה, והרשות אישרה כי נפלה טעות במדידה שבעטייה נגבו תשלומים ביתר, וכאן נעתר בית המשפט וחייב החזר רטרואקטיבי בעילה של התרשלות הרשות והסתמכות על נתונים שגויים. רשות מקומית, השוקלת לשנות באופן רטרואקטיבי את חיובי הארנונה, חייבת להביא בחשבון, לצד האינטרס הציבורי בגביית מס אמת, גם את האינטרס של הפרט. בין השיקולים שיבואו בחשבון בקבלת ההחלטה ניתן למנות את משך הזמן לגביו מבוצעת התחולה הרטרואקטיבית, מידת ההסתמכות מצד האזרח ומידת היעילות והצדק שבחיוב למפרע. חשיבות לא מבוטלת נודעת גם לשאלה האם קיימת כיום אפשרות לברר את העובדות לאשורן והאם הטעות נגרמה בשל הטעייה מצד האזרח. לדעתי, ככלל, רק במקרים מיוחדים יש הצדקה לערוך שינוי רטרואקטיבי של חיוב ארנונה. מן הראוי ששומת הארנונה תהיה קבועה

ויציבה בהקדם האפשרי. עיון בפסיקה מלמד כי כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו, ואין איסור גורף חל על תיקון למפרע של חיובי ארנונה. הדברים נאמרו בקשר להטלת חיוב רטרואקטיבי על האזרח, ולא בתיקון עוול חמור שנגרם לאזרח הנובע מטעות של העירייה, לרעתו של האזרח, שלא ניתן לייחס את האחריות לו אלא לעירייה לבדה, וכי אין המדובר בטעות שהיא תוצאה של מהטעייה מצדו של האזרח, ששילם כל השנים לפי תומו תשלומי ארנונה בייתר משום שלא העלה על דעתו כי העירייה תשלח אליו הודעות חיוב שגויות. הנטייה להעדיף בדרך כלל את האינטרס של כלל הציבור המחייב וודאות וסופיות של שומות הארנונה, כדי שלא לפגוע באינטרס ההסתמכות של העירייה, עם זאת, במקרים מתאימים, כאשר העוול הוא חמור במיוחד, וכאשר לא ניתן לייחס לאזרח אשם תורם כלשהו לתקלה שקרתה אצל העירייה, לא יעלה על הדעת שתביעתו של האזרח הנישום תושב ריקם משיקולים של יעילות כלכלית ושמירה על קופת הציבור. זו צריכה להבנות על גביית מס אמת, ולא על התעשרות שלא כדין על חשבוננו של הפרט.

חסימה מלהשיג על חיובי ארנונה - זאת בחלוף 90 יום, הרי שהוראת סי' 3(ג) לחוק הערר, מאפשרות בכל הליך משפטי, ברשות בית המשפט, להעלות כל טענה בעניין הארנונה ולמחול על מחדלו באי הגשת ההשגה לפי חוק הערר, ובמקרים מתאימים, לאפשר לו להעלות בפני בית המשפט את הטענה שצריך היה להעלותה במסגרת הליכי ההשגה לפי חוק הערר, בדרך כלל לא ייטה בית המשפט לעשות שימוש בסמכות זו, שכן רצוי כי מחלוקות בתחום הארנונה תתבררנה על פי המתווה הקבוע בחוק הערר. הגם כאשר פתוחה בפני נישום דרך ההשגה, יש שלא תיסגר בפניו דרך הפנייה לבית המשפט, ולכן דרך הגנתו של מי שחויב בתשלום ארנונה אינה נחסמת לחלוטין בשל כך שלא הגיש השגה. מי שחויב בתשלום ארנונה ולא השיג תוך המועד הקבוע, רשאי בכל הליך משפטי, ברשות בית המשפט, להעלות טענה שהיה ניתן להעלותה בהשגה. פתיחת הערכאות השיפוטיות הרגילות בפני החייב בתשלום ארנונה נתונה כעת לשיקול דעתו של בית המשפט. כאשר מועלת בפניו טענה המנויה בסעיף 3 לחוק הערר, יש לשקול האם להתיר את העלאתה. נראה כי בנושאים עובדתיים וטכניים, הנטייה תהיה להגביל את האזרח להליכי ההשגה המנהלית וככול שעולים נושאים עקרוניים בעלי חשיבות כללית וחשיבות ציבורית, הרשות להעלות טענות מסוג זה בערכאות השיפוטיות הרגילות תינתן ביתר קלות. גם כאשר פתוחה בפני נישום דרך ההשגה, יש שלא תיסגר בפניו דרך הפנייה לבית המשפט. לבית המשפט נתונה הסמכות לדון בתובענה גם כאשר המחוקק קבע מסלול אחר לטפל בעניין, אלא שבית המשפט לא יפעיל סמכות זו כדבר שבשגרה, כאשר פתוחה בפני התובע דרך אחרת. לא בהכרח מוציאה דרך ההשגה את האפשרות לפנות לבית-

משפט, במיוחד כאשר מדובר בנושאים בעלי חשיבות עקרונית או בהבטחה שלטונית נטענת, שיקולים נוספים הבאים בחשבון הם מידת מודעותו של האזרח להליכי ההשגה המנהליים ומידת הפגיעה ועיוות הדין שיגרמו לאזרח כתוצאה מחסימת דרכו לערכאות השיפוטיות הרגילות.

ולאחר בחינת הפסיקה הרי בעניין החוזר הרטרואקטיבי לבעלי הנכס, נבחנות הטענות ל:

רשלנות - טענה זו אינה יכולה להיטען כנגד העירייה מאחר וביצעה מדידה רק בשנת 2016 כשקודם מנעו ממנה בעלי הנכס לבצע זאת, יתרה מכך שנים רבות העירייה הסתמכה בחיוב שטחי הארנונה על תוספות הבניה שדווחו, ולא ניתן היה לראות, בדרך בדיקה רגילה, כי בבית פנימה בוצעו שינויים מהותיים והנכס פוצל ל-3 והושכר, וזו הייתה חובת בעלי הנכס לבוא ולהצהיר על שינויים ואף לקבל אישור, מה גם שבעבר בכל עת שבנכס זה בוצעו תוספות ושינויים, הרי שבעלי הנכס קודם פטירתם היו מבצעים אותה כחוק.

התיישנות - לגבי החוזר רטרואקטיבי אינה מתקיימת עדיין שכן מדובר משנת 2012-2016, כשלפני כן לא היה חיוב עודף, יתרה מכך בעלי הנכס ידעו ולא דיווחו כי הם נהנים משטחי ארנונה באופן מהותי, ללא כל פרופורציה להחזר, שיתכן ולו היו זכאים לו היו נוהגים בתום לב.

השבה רטרואקטיבית - נועדה לשרת בעת הסתמכות הרשות המקומית על נתונים שגויים, והבאת אינטרס הציבורי של גביית מס אמת ואינטרס הפרט בחשבון, אלא שכאן לעירייה לא היה סיבה לחשוד, כי בתוך הנכס מבוצעים פעולות בלתי חוקיות ובכך בעלי הנכס מבצעים הטעייה וגביית מס נמוך, כך שנגרם לה עוול. חסימה מלהשיג על חיובי הארנונה - כאן אמנם היה ראוי כי במכתבי העירייה על חסימת האפשרות להשגה, היה רשום את זכותם לערער בבית המשפט ככול שהם מוצאים כי יש בכך חשיבות כללית וחשיבות ציבורית, אלא שגם כאן חזקת תום הלב אינה עומדת לזכותם.

מסקנה - נוכח זאת שהעירייה לא פעלה ברשלנות, שכן לא יכלה לדעת עד המדידה, כי בנכס בוצעו תוספות ושינויים, וכי לא היה מצב של הסתמכות על נתוני ארנונה שגויים שהעירייה קבעה, כאשר הנסיבה של אי ההבהרה לבעלי הנכס את זכותם לערער על החלטתה לאי מתן זיכוי רטרואקטיבי בפני בית הדין והנסיבה של אי הרלוונטיות של טענת ההתיישנות אינן מוסיפות או גורעות מקבלת המסקנה שבעלי הנכס כלל אינם זכאים להחזר רטרואקטיבי שהיה רק בין השנים 2012-2016 (והגיע לכדי 6,700 ₪).

גם זכותה של העירייה להחזרים רטרואקטיביים להיבחן באותם טעמים, מדובר למעשה בחיובי חסר ממועד לא ידוע ועד למדידה לפי מיטב השפיטה, תוך הסתמכות על מדידה בפועל כעבור כ-4 שנים.

רשלנות- טענה זו כאן יכולה להתקבל שכן על העירייה היה לחשוך לאחר המדידות שביצעה בכל הנכסים בעיר שבעלי הנכס מסתירים דבר מה, מעצם העובדה שלא אפשרו לה ביקור של מודד מטעמם, היה על מחלקת הגביה להעביר את הנושא לפיקח ההנדסי לבדיקה, מה גם שנמצאה סטייה ניכרת של שטחי החיוב קודם להערכה ולאחריה, (162 מ"ר).

התיישנות- כאן מדובר בתקופה של מעבר ל-7 שנים לפני 2012, וההנחה היא שהשינויים בנכס בוצעו לאחר פטירת האם ב-2007, וקבלת הנכס בירושה אצל הבת. וכאן טענת ההתיישנות אינה מתקיימת שכן העירייה ממבט חיצוני לא יכלה לדעת את 3 התנאים המצטברים, שכן היא לא ידעה על השינויים בנכס, השינויים בנכס לא הובאו לפתחה והיות ומדובר בשינויים בפנים הנכס היא לא יכלה למנעם.

השבה רטרואקטיבית- עקרון היסוד של עשיית עושר ולא במשפט עומדת לזכותה של העירייה נוכח התנהלות בעלי הנכס שהסתירו היטב היטב את מעשיהם הנלוזים, הטעו את העירייה גרמו לגביית חסר ולעוול, בכך פגעו באינטרס הציבורי ולמעשה נחשפו רק כעת בבדיקה זו.

חסימה מלהשיג על חיובי הארנונה- עניין זה אינו רלוונטי לתביעה להשבת הפרשי ארנונה.

מסקנה- בשל רשלנות העירייה שלא בחנה את הפערים בין השומה שקבעה ובין החיוב בפועל לאחר המדידות שביצעה, ובשל החלטה שבכל מקרה לא תפעל לבצע חיובים רטרואקטיביים לאחר ביצוע מדידה חדשה, הרי שנסללת זכות העירייה להשבת כספים (כ-40,000 ₪).

תוצאות הבדיקה- מצביעות כי טענות המתלוננים לגבי תוספות בניה בעבר שאושרו, ואי אישור החזר רטרואקטיבי נכונות, אלא שאין בהן כדי לחזק את טענות בעלי הנכס לזכות להחזר כספי, ולמדידות שגויות, נהפוך הוא העירייה חייבה את בעלי הנכס באופן תקין עפ"י גודלו במשך שנים, לאחר פטירת בעלת הנכס ירשה אתו הבת יחד עם בעלה, ונעשו שינויים והרחבות מעבר לזכויות הבניה המתאפשרות, כשהתנהגות בעלי הנכס העידה על חוסר תום לב, עוול התנהגות שלא ביושר ובהגינות ופגיעה באינטרס הציבורי. המלצות בעניין יימסרו לאגף ההנדסה ולמחלקת הגבייה.

עם זאת נוכח ציון מחלות של בעל הנכס, הרי עומדת זכותם לבחינת ההנחות המגיעות להם מתוקף המחלה שצינו כאן לראשונה, כמו כן אמנם בעלי הנכס טענו כי מגיע להם החזר של עשרות אלפי שקלים, טענה שנמצאה רחוקה מאוד מהמציאות, אך כבר עלה בפסיקה שלא קיימת חובת בעל הנכס להוכיח את סכום ההחזר המגיע לו, שכן בחזקת העירייה מצויים הנתונים בעניין הכספים שגבתה בגין הארנונה, ובהיותה גוף ציבורי הפועל בנאמנות לטובת כלל הציבור, ראוי שהעירייה תמציא את הנתונים העומדים ברשותה, ואכן כך נעשה וחושב, **אך כאמור אין לבעלי הנכס כלל זמאות להחזר.**

ג. המלצה

על יחידת הפיקוח ההנדסי לערוך בדיקה מקפת לגבי הנכס של המתלוננים, ולהעביר את ממצאיהם נוכח היקף השטחים החריגים שנמצאו בבדיקה לתובע העירוני לבדיקת הכנת כתבי אישום נגד בעלי הנכס, למחלקת הארנונה לשם הגדלת שטחי החיוב.

להלן המענה שניתן לנציבות תלונות הציבור:

יום שני 22 אוקטובר 2018
י"ג חשוון, תשע"ט

לכבוד
עו"ד רונייה בריטברד
עוזרת בכירה למנהל נציבות תלונות הציבור
נציבות תלונות הציבור
באמצעות מייל ronia_b@mevaker.gov.il

ג, נ.

הנדון: תלונת מר א.ב.ג. - חיוב יתר בארנונה
סימוכין: מכתבכם מתאריך 05/08/2018, תיק מס' 1061741/1

מכתבך שבסימוכין הועברו לטיפול ע"י ראש העירייה, ולהלן תשובתי המסתמכת על המידע המצוי באגף ההנדסה, מערכת הגביה, וכן חוקים תקנות ופסיקות רלוונטיות:

1. המתלוננים, בעלי בית פרטי ברח' נ. בנס ציונה טענו כי:
  - א. בנכס נעשתה בעבר תוספת בניה עפ"י רישיון והיתר ובוצעה מדידת שטח המבנה.
  - ב. כ- 20 שנה לאחר הבניה נמצא כי הייתה שגיאה (היסטורית) במדידה.
  - ג. אי לכך הוזמן מודד מטעם העירייה לבדיקה חוזרת.
  - ד. תוצאות בדיקת המודד- גביית יתר של 68 מ"ר במשך עשרות שנים.
  - ה. מנהל מחלקת הגביה לא אישר החזר מעבר לשנה שוטפת.

- ו. מבקשים את עזרת הנציבות לקבלת פיצוי עבור גביית היתר עקב שגיאת המודד מטעם העירייה המגיע לכדי עשרות אלפי שקלים.
- ז. נוכח מצב רפואי של בעל הנכס לא התאפשר להם לפנות ובכל מקרה לא היו מודעים לגביית היתר שכולו באחריות העירייה.
2. עקב הבקשה המיוחדת לבדיקה היסטורית ובשל מורכבותה, ערכתי בחינת נתונים והשוואתם לאורך שנות הנכס המובאים בטבלה מצורפת (נספח 1), הנתונים רוכזו עפ"י מועדי שינוי שטחי החיוב ועפ"י מפרט שטחי הנכס, ומהתוצאות הבדיקה התברר כי:
- א. התכנית האחרונה המאשרת שינוי בניה היא משנת 1989, היינו לפני 28.
- ב. בשנים 2009-2010 ערכה העירייה סקר מדידת נכסים לבדיקת שטחי ארנונה בכל הנכסים ברחבי העיר וביצעה התאמות חיוב בהתאם.
- ג. הליך הסקר כלל פרסום ברחבי העיר, הודעה ספציפית שנשלחה לתושבים עם בקשה לתיאום ביצוע המדידה עם מודד מוסמך מטעם העירייה, אי היענות לבקשה הביאה לשליחת מכתב נוסף, ומי שהשטח נמדד אצלו, זכה לקבל מכתב נוסף המאפשר לחלוק על תוצאות המדידה אם ע"י ביצוע מדידה חוזרת, ואף לחלוק ספציפית על חישובי המודד. המסרבים למדידה נעשה בשלהי התקופה קביעה לפי מיטב השפיטה, בהתאם לביקור המודד ובחינתו בסמיכות לגבולות הנכס.
- ד. לנכס הספציפי לא בוצעה מדידה בפועל, על כן בשנת 2011 בוצע לנכס הערכה לפי מיטב השפיטה, כששנה לאחר מכן שטחי החיוב נקבעו (לא רטרואקטיבית) בסך של 486 מ"ר עפ"י תוצאות הערכה.
- ה. עד אז (06/12/2012) עפ"י המידע ממחלקת הגביה עד ליום 06/12/2012 חויבו בעלי הנכס בשטחי ארנונה בסך 324 מ"ר. (היינו חוסר בחיוב של 162 מ"ר!).
- ה. תיעוד לגבי שינוי החיוב מצוי בגבייה, ששם נרשם בתאריך-14/04/2013 "על אף שנשלח המודד למדידה חוזרת, ביקשה לשלם את החוב, לדבריה השטח נראה סביר ותחליט מול הפקח הצורך במדידה חוזרת".
- ו. בתכתובת אימייל של בעלת הנכס עם מזכירת הגביה עת העלתה את בקשתה להחזר רטרואקטיבי, רשמה המזכירה ב-08/08/2017 "בהמשך לפנייתך למוקד הבירורים ובהמשך לשיחתנו הטלפונית, מצורף העתק מדיני העיריות בנושא הגשת השגה, כמו כן מצורפות השגותיך על חיוב הארנונה וכן תשובתו של מנהל הארנונה להשגות אלו. כפי שהסברתי בשיחתנו, החזר ממיסים ניתן מיום הגשת ההשגה ולא באופן רטרואקטיבי. בשנת 2013 פנית לעירייה בטענה כי גודל הנכס המעודכן בספרי העירייה הינו שגוי ועל כן העירייה ביקשה לשלוח פקח לביצוע מדידה חדשה, אך לפני תיאום מועד המדידה חזרת בך וטענת כי גודל הנכס סביר, בשיחתנו היום אמרת ששהיתם בחו"ל לתקופה ארוכה, כך שגם מקרה זה לא מזכה בהחזר רטרו. המועד להגשת השגה כפי שרשום בדיני העיריות הוא 90 ימים לאחר קבלת השומה הכללית ומשלא הגשת השגה במועד, ההחזר שקיבלת הינו מיום 1/5/16- מועד הגשת ההשגה".
3. **מסקנות הבדיקה** שהינם גם נגזרת מהמדידה שבוצעה בפועל ב-16/06/2016, הצביעו על תוצאות חמורות וקשות, שכן מהם עלה כי:
- א. בוצעה בנייה מהותית לא חוקית,
- ב. הנכס פוצל ללא אישור ל-3 יח' מגורים,
- ג. נחשף מרתף ללא היתר בגודל 73 מ"ר,
- ד. לתוך מבנה המגורים הוכנסו מרפסות וחניה מקורה, ובמקום אחר נבנתה חניה מקורה ללא אישור,
- ה. ישנה סטייה מהותית באחוז הבניה מהשטח העיקרי.
- ו. עד שנת 1989 דאגה המשפחה בהגיונות עפ"י החוק לקבל אישור על כל שינוי ותוספת.
4. כאמור לעיל חיוב הארנונה גדל משמעותית מעת שהעירייה החליטה ליישם את החיוב עפ"י הערכת המודד מטעמה ב-06/11/2012, אלא שהערכה זו לא הייתה רחוקה מתוצאות המדידה בפועל ב-20/06/2016, ולמעשה מדובר בחיוב יתר של 35 מטר לשנה בין התקופות 06/11/12 עד 20/06/16, (היינו 3 שנים ו-8 חודשים ובסה"כ כ-6,700 ₪).
5. לעומת זאת אובדן ההכנסה לעירייה מאי הצהרת אמת על תוספות ושינויים שחושבו מעת פטירת אם בעלת הנכס ב-2007, מגיעים לכדי כ-40,000 ₪, וזאת כמובן ללא היטלים ואגרות בגין תוספות ושינויי הבנייה שחלקן אינן יכולות כלל לקבל אישור, וכאשר החישובים נעשו ללא התייחסות למרכיב זיכוי/חיוב רטרואקטיבי שאליו אתייחס בהמשך.
6. בתאריך 18/10/2016 ציין מנהל הארנונה במכתבו אל בעלי הנכס את שטחי החיוב החדשים החל ממועד הפניה הראשונה לתיקון החיוב ב-15/05/2016 (כשהמדידה עצמה בוצעה ב-16/06/2016) ודחה את בקשת החזר בהסתמכו על הוראות חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), תשל"ו-1976 בנימוק כי לא נשלחו השגות על

חיובי הארנונה בפרק הזמן שהחוק מתיר (90 יום), כך ששומות הארנונה הפכו לחלוטות, עוד הוסיף כי ניתן להגיש ערר על תשובתו. קודם למכתבו זה ב-20/07/2016 מנהלת השומה וסגן מנהלת מחלקת הגביה שלחה מכתב לבעלי הנכס עם ציון שטחי החיוב החדשים והוסיפה כי את הערר ניתן להגיש על יסוד 3 טענות שאחת מהן "נפלה טעות בהודעת התשלום, ציון סוג הנכס, גודלו או השימוש בו".

אם כן האם בכל זאת קמה הזכות לבעלי הנכס לקבל החזר רטרואקטיבי? והאם לעירייה הזכות לבוא ולדרוש עוד קודם את החיוב בחסר?

הטעמים העיקריים לבחינה שנרשמו בפסיקה כוללים:

רשלנות- על הרשות המקומית מוטלת חובה שבדין לבצע מדידה נכונה של הנכס, כאשר לפי שטח הנכס, מיקומו ושימושו, נקבעת שומת הארנונה לנכס, וכאשר היא שוגה בחישוב גובה הארנונה עליה להשיב את הפער הכספי בין החיוב לבפועל לאור עקרון ההשבה בעילת "עשיית עושר ולא במשפט" עקב התרשלות הרשות המקומית, גם טעות בתום לב אין בה כדי לשלול את חובת ההשבה, וכי עליה להקפיד על שגביית המס תהיה הוגנת ונאותה וחישוב גובה הארנונה יתבצע באופן מדויק ומקצועי, כך שהאזרח יחוש שהרשות נוהגת עמו ביושר וידע שהוא חופשי להיענות לדרישת תשלום של השלטון, בידעו שאם יתברר כי נפלה טעות יוחזר לו כספו, מה גם שלרשות סמכות להיכנס בכל עת סבירה לנכסים ולערוך בהם בדיקות ומדידות ולדרוש מכל בעל נכס או מחזיק בנכס למסור כל ידיעה או מסמך הקשורים בו, וזאת בכדי להעריך את שטח הנכס נכונה ולעמוד בחובת הרשות המקומית כאמור, עוד קבע בית המשפט כי "אפילו היה לאזרח חלק במעשה רשלנות אין בהן כדי לשלול את זכותו להשבת מלוא הכספים ששילם ביתר. אדם המשלם בחשבו שהוראה חוקית מחייבת אותו לשלם סכום כסף, שעה שההוראה איננה חלה עליו, טועה טעות יסודית, ולכאורה הוא זכאי להשבה ואף אם היה לתובע היכולת לברר את שטח הנכס האמתי, אין בכך כדי למנוע השבת הכספים, שהרי מדובר בגביית יתר של כספים שלא כדין".

התיישנות- בית המשפט בחן תביעה להשבת חיובי יתר של ארנונה לאור דיני התיישנות, כאשר הנטל להוכחת התקיימותו של כלל הגילוי המאוחר רובץ על הצד הטוען לו וככול שנעלם מעיניו של המבקש העובדות המהוות את עילת התובענה מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא היה יכול למנוע אותן, עולה מכך כי אם לאזרח התובע השבה בגין גביית ארנונת יתר, הייתה הזדמנות לעמוד על שטחו האמתי של הנכס ובתוך כך לעמוד על טעותה של העירייה, הרי שטענת התיישנות תתקבל וייתכן כי במקרים מסוימים תישלל ההשבה, עקב כך, וכאשר כי טענת השיהוי אין בה, כשלעצמה להוות הגנה בפני תביעת השבה. כך שטענת רשות מקומית כי אזרח השתהה עם הגשת תביעתו ולא פעל באופן מידי במועד בו נודע לו על חישוב הארנונה השגוי. חובת ההשבה הרטרואקטיבית של ארנונה ששולמה בגביית יתר אינה מתייגתת כאשר אזרח אינו פונה באופן מידי לרשות לקבלת החזר. התיישנות שלא מדעת- ס' 8 לחוק התיישנות יכולה להיטען שלאזרח לא הייתה לו כל סיבה לחשוד שרשות מקומית טעתה בקביעת גודלו של הנכס, בסעיף נרשם "נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת התיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה", למעשה יש 3 תנאים מצטברים, שרק בהתקיים שלושתם יחדיו תידחה תחילתה של תקופת התיישנות: העובדות המהוות את עילת התביעה לא היו ידועות לתובע; הדבר נגרם מחמת סיבות שאינן תלויות בתובע; אפילו בזהירות סבירה התובע לא יכול היה למנוע את הסיבות לאי ידיעת העובדות.

השבה רטרואקטיבית- בבית המשפט עלה דבר מדידת יתר של רשות מקומית כשמדיניות המענה הייתה בדומה למכתבו של מנהל הארנונה כי התיקון במסגרת סקר מדידות של דירות מגורים בעיר, וכי בתוך 90 ימים מיום קבלת הודעת השומה המתקנת ניתן להגיש עליה ערר בפני מנהל הארנונה, ומשלא הוגש ערר, הפכו שומות הארנונה לחלוטות, ואין להשיב ארנונה בגינן, בתביעת ההשבה נטען יסוד עשיית עושר ולא במשפט, וכי הרשות המקומית התרשלה במדידת שטח הדירה ומקימה להם זכות להשיג על חיובי הארנונה בדרך של תביעה רגילה להשבה, והרשות אישרה כי נפלה טעות במדידה שבעטיה נגבו תשלומים ביתר, וכאן נעתר בית המשפט וחיוב החזר רטרואקטיבי בעילה של התרשלות הרשות והסתמכות על נתונים שגויים. רשות מקומית, השוקלת לשנות באופן רטרואקטיבי את חיובי הארנונה, חייבת להביא בחשבון, לצד האינטרס הציבורי בגביית מס אמת, גם את האינטרס של הפרט. בין השיקולים שיבואו בחשבון בקבלת ההחלטה ניתן למנות את משך הזמן לגביו מבוצעת התחולה הרטרואקטיבית, מידת ההסתמכות מצד האזרח ומידת היעילות והצדק שבחיוב למפרע. חשיבות לא מבוטלת נודעת גם לשאלה האם קיימת כיום אפשרות לברר את העובדות לאשורן והאם הטעות נגרמה בשל הטעיה מצד האזרח. לדעתי, ככלל, רק במקרים מיוחדים יש הצדקה לערוך שינוי רטרואקטיבי של חיוב ארנונה. מן הראוי ששומת הארנונה תהיה קבועה ויציבה בהקדם האפשרי. עיון בפסיקה מלמד כי כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו, ואין איסור גורף חל על תיקון למפרע של חיובי ארנונה. הדברים נאמרו בקשר להטלת חיוב רטרואקטיבי על האזרח, ולא בתיקון עוול חמור שנגרם לאזרח הנובע

מטעות של העירייה, לרעתו של האזרח, שלא ניתן לייחס את האחריות לו אלא לעירייה לבדה, וכי אין המדובר בטעות שהיא תוצאה של מהטעייה מצדו של האזרח, ששילם כל השנים לפי תומו תשלומי ארנונה בייתר משום שלא העלה על דעתו כי העירייה תשלח אליו הודעות חיוב שגויות. הנטייה להעדיף בדרך כלל את האינטרס של כלל הציבור המחייב וודאות וסופיות של שומות הארנונה, כדי שלא לפגוע באינטרס ההסתמכות של העירייה, עם זאת, במקרים מתאימים, כאשר העוול הוא חמור במיוחד, וכאשר לא ניתן לייחס לאזרח אשם תורם כלשהו לתקלה שקרתה אצל העירייה, לא יעלה על הדעת שתביעתו של האזרח הנישום תושב ריקם משיקולים של יעילות כלכלית ושמירה על קופת הציבור. זו צריכה להבנות על גביית מס אמת, ולא על התעשרות שלא כדין על חשבוננו של הפרט.

חסימה מלהשיג על חיובי ארנונה - זאת בחלוף 90 יום, **הרי שהוראת ס' 3(ג) לחוק הערר, מאפשרות בכל הליך משפטי, ברשות בית המשפט, להעלות כל טענה בעניין הארנונה ולמחול על מחדלו באי הגשת ההשגה לפי חוק הערר, ובמקרים מתאימים, לאפשר לו להעלות בפני בית המשפט את הטענה שצריך היה להעלותה במסגרת הליכי ההשגה לפי חוק הערר, בדרך כלל לא ייטה בית המשפט לעשות שימוש בסמכות זו, שכן רצוי כי מחלוקות בתחום הארנונה תתבררנה על פי המתווה הקבוע בחוק הערר. הגם כאשר פתוחה בפני נישום דרך ההשגה, יש שלא תיסגר בפניו דרך הפנייה לבית המשפט, ולכן דרך הגנתו של מי שחויב בתשלום ארנונה אינה נחסמת לחלוטין בשל כך שלא הגיש השגה. מי שחויב בתשלום ארנונה ולא השיג תוך המועד הקבוע, רשאי בכל הליך משפטי, ברשות בית המשפט, להעלות טענה שהיה ניתן להעלותה בהשגה. פתיחת הערכאות השיפוטיות הרגילות בפני החייב בתשלום ארנונה נתונה כעת לשיקול דעתו של בית המשפט. כאשר מועלת בפניו טענה המנויה בסעיף 3 לחוק הערר, יש לשקול האם להתיר את העלאתה. נראה כי בנושאים עובדתיים וטכניים, הנטייה תהיה להגביל את האזרח להליכי ההשגה המנהלית ו**ככול שעולים נושאים עקרוניים בעלי חשיבות כללית וחשיבות ציבורית, הרשות להעלות טענות מסוג זה בערכאות השיפוטיות הרגילות תינתן ביתר קלות.** גם כאשר פתוחה בפני נישום דרך ההשגה, יש שלא תיסגר בפניו דרך הפנייה לבית המשפט. לבית המשפט נתונה הסמכות לדון בתובענה גם כאשר המחוקק קבע מסלול אחר לטפל בעניין, אלא שבית המשפט לא יפעיל סמכות זו כדבר שבשגרה, כאשר פתוחה בפני התובע דרך אחרת. לא בהכרח מוציאה דרך ההשגה את האפשרות לפנות לבית-משפט, במיוחד כאשר מדובר בנושאים בעלי חשיבות עקרונית או בהבטחה שלטונית נטענת, שיקולים נוספים הבאים בחשבון הם מידת מודעותו של האזרח להליכי ההשגה המנהלית ומידת הפגיעה ועיוות הדין שיגרמו לאזרח כתוצאה מחסימת דרכו לערכאות השיפוטיות הרגילות.**

ולאחר בחינת הפסיקה הרי בעניין החוזר הרטרואקטיבי לבעלי הנכס, נבחנות הטענות ל: רשלנות- טענה זו אינה יכולה להיטען כנגד העירייה מאחר וביצועה מדידה רק בשנת 2016 כשקודם מנעו ממנה בעלי הנכס לבצע זאת, יתרה מכך שנים רבות העירייה הסתמכה בחיוב שטחי הארנונה על תוספות הבניה שדווחו, ולא ניתן היה לראות, בדרך בדיקה רגילה, כי בבית פנימה בוצעו שינויים מהותיים והנכס פוצל ל-3 והושכר, וזו הייתה חובת בעלי הנכס לבוא ולהצהיר על שינויים ואף לקבל אישור, מה גם שבעבר בכל עת שבנכס זה בוצעו תוספות ושינויים, הרי שבעלי הנכס קודם פטירתם היו מבצעים אותה כחוק.

התיישנות- לגבי החוזר רטרואקטיבי אינה מתקיימת עדיין שכן מדובר משנת 2012-2016, כשלפני כן לא היה חיוב עודף, יתרה מכך בעלי הנכס ידעו ולא דיווחו כי הם נהנים משטחי ארנונה באופן מהותי, ללא כל פרופורציה להחזר, שיתכן ולו היו זכאים לו היו נוהגים בתום לב.

השבה רטרואקטיבית- נועדה לשרת בעת הסתמכות הרשות המקומית על נתונים שגויים, והבאת אינטרס הציבורי של גביית מס אמת ואינטרס הפרט בחשבון, אלא שכאן לעירייה לא היה סיבה לחשוד, כי בתוך הנכס מבוצעים פעולות בלתי חוקיות ובכך בעלי הנכס מבצעים הטעייה וגביית מס נמוך, כך שנגרם לה עוול.

חסימה מלהשיג על חיובי הארנונה- כאן אמנם היה ראוי כי במכתבי העירייה על חסימת האפשרות להשגה, היה רשום את זכותם לערער בבית המשפט ככול שהם מוצאים כי יש בכך חשיבות כללית וחשיבות ציבורית, אלא שגם כאן חזקת תום הלב אינה עומדת לזכותם.

מסקנה - נוכח זאת שהעירייה לא פעלה ברשלנות, שכן לא יכלה לדעת עד המדידה, כי בנכס בוצעו תוספות ושינויים, וכי לא היה מצב של הסתמכות על נתוני ארנונה שגויים שהעירייה קבעה, כאשר הנסיבה של אי ההבהרה לבעלי הנכס את זכותם לערער על החלטתה לאי מתן זיכוי רטרואקטיבי בפני בית הדין והנסיבה של אי הרלוונטיות של טענת התיישנות אינן מוסיפות או גורעות מקבלת המסקנה שבעלי הנכס כלל אינם זכאים להחזר רטרואקטיבי שהיה רק בין השנים 2012-2016 (והגיע לכדי 6,700 ₪).

גם זכותה של העירייה להחזיר רטרואקטיביים להיבחן באותם טעמים, מדובר למעשה בחיובי חסר ממועד לא ידוע ועד למדידה לפי מיטב השפיטה, תוך הסתמכות על מדידה בפועל כעבור כ-4 שנים.

רשלנות- טענה זו כאן יכולה להתקבל שכן על העירייה היה לחשוך לאחר המדידות שביצעה בכל הנכסים בעיר שבעלי הנכס מסתירים דבר מה, מעצם העובדה שלא אפשרו לה ביקור של מודד מטעמם, היה על מחלקת הגביה להעביר את הנושא לפיקח ההנדסי לבדיקה, מה גם שנמצאה סטייה ניכרת של שטחי החיוב קודם להערכה ולאחריה, (162 מ"ר).

התיישנות- כאן מדובר בתקופה של מעבר ל-7 שנים לפני 2012, וההנחה היא שהשינויים בנכס בוצעו לאחר פטירת האם ב-2007, וקבלת הנכס בירושה אצל הבת. וכאן טענת ההתיישנות אינה מתקיימת שכן העירייה ממבט חיצוני לא יכלה לדעת את 3 התנאים המצטברים, שכן היא לא ידעה על השינויים בנכס, השינויים בנכס לא הובאו לפתחה והיות ומדובר בשינויים בפנים הנכס היא לא יכלה למנעם.

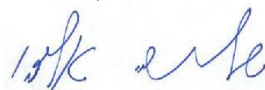
השבה רטרואקטיבית- עקרון היסוד של עשיית עושר ולא במשפט עומדת לזכותה של העירייה נוכח התנהלות בעלי הנכס שהסתירו היטב היטב את מעשיהם הנלוזים, הטעו את העירייה גרמו לגביית חסר ולעוול, בכך פגעו באינטרס הציבורי ולמעשה נחשפו רק כעת בבדיקה זו. חסימה מלהשיג על חיובי הארנונה- עניין זה אינו רלוונטי לתביעה להשבת הפרשי ארנונה.

מסקנה- בשל רשלנות העירייה שלא בחנה את הפערים בין השומה שקבעה ובין החיוב בפועל לאחר המדידות שביצעה, ובשל החלטה שבכל מקרה לא תפעל לבצע חיובים רטרואקטיביים לאחר ביצוע מדידה חדשה, הרי שנשללת זכותה להשבת כספים (כ-40,000 ₪).

7. תוצאות הבדיקה- מצביעות כי טענות 1א, ו-1 לגבי תוספות בניה בעבר שאושרו, ואי אישור החזר רטרואקטיבי נכונות, אלא שאין בהן כדי לחזק את טענות בעלי הנכס לזכות להחזר כספי, ולמדידות שגויות, נהפוך הוא העירייה חייבה את בעלי הנכס באופן תקין עפ"י גודלו במשך שנים, לאחר פטירת בעלת הנכס ירשה אתו הבת יחד עם בעלה, ונעשו שינויים והרחבות מעבר לזכויות הבניה המתאפשרות, כשהתנהגות בעלי הנכס העידה על חוסר תום לב, עוול התנהגות שלא ביושר ובהגינות ופגיעה באינטרס הציבורי. המלצות בעניין יימסרו לאגף ההנדסה ולמחלקת הגבייה.

עם זאת נוכח ציון מחלות של בעל הנכס, הרי עומדת זכותם לבחינת ההנחות המגיעות להם מתוקף המחלה שציינו כאן לראשונה, כמו כן אמנם בעלי הנכס טענו כי מגיע להם החזר של עשרות אלפי שקלים, טענה שנמצאה רחוקה מאוד מהמציאות, אך כבר עלה בפסיקה שלא קיימת חובת בעל הנכס להוכיח את סכום החזר המגיע לו, שכן בחזקת העירייה מצויים הנתונים בעניין הכספים שגבתה בגין הארנונה, ובהיותה גוף ציבורי הפועל בנאמנות לטובת כלל הציבור, ראוי שהעירייה תמציא את הנתונים העומדים ברשותה, ואכן כך נעשה וחושב, אך כאמור אין לבעלי הנכס כלל זכאות להחזר.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח
מבקר העירייה

וממונה על תלונות הציבור

העתק: מר יוסי שבו, ראש העיר

נספח 1- חיוב שטחי ארנונה							
חיוב שטחי ארנונה							
פרטי חיוב	עד 04/02/64	מ-05/02/64 עד 23/05/72	מ-24/05/72 עד 31/12/89	מ-01/01/90 עד 06/11/12	מ-07/11/12 עד 21/04/13	מ-21/04/13 עד 20/06/16	מ-21/06/16 עד הערות
מדוזח בארנונה- כולל				324	486	485	498
ב- 07/11/12 תוספת שטח לפי מיטב השפיטה							
ב- 15/05/16 עדכון שטח לפי מדידה בפועל							
לפי היתרים ומדידות שטח עיקרי:							
קומת כניסה	80.25	97.40	108.32	104.74			176.91
קומה א				103.74			131.74
ממד				7.97			7.97
מרתף							
מקלט				10.73			73.30
מחסן- בתוך המבנה	5.60	5.60	5.60	5.60			
שטחי עזר:	11.40	11.40	11.40				
סככה- קומת כניסה							3.72
מרפסת פתוחה קומת כניסה		28.30	28.30	15.18			19.56
מרפסות מקורות-קומה א				27.90			
מרפסת פתוחה				64.16			64.58
מרפסת מקורה קומת כניסה				12.24			
כניסות מקורות - קומת כניסה				7.75			11.67
חדר מדרגות				7.54			9.30
חניה כפולה				24.91			-
חניה מקורה				-			10.18
ס"ה	97.25	142.70	153.62	392.46	-	-	508.93
אחוז בניה משטח עיקרי	15.00%	16.20%	18.05%	39.00%			55.51%
שטח מגרש	600	600	600	556			556
שיעור בניה מותר				40%			40%
שינויים בנכס ללא הגשת בקשה להיתרים:							
1. הנכס פוצל ל-3 יחידות מגורים.							
2. בתכנית המאושרת משנת 1989 אין מרתף 73.3 מ"ר, יש מקלט 10.73 מ"ר.							
3. חניה מקורה בקומת כניסה בכיוון רח' נורדאו שנתה ליחידת מגורים.							
4. נבנתה חניה מקורה מרח' ההגנה (10.18 מ"ר) במקום שבתרשים המאושר מיועד להריסה.							
5. מרפסת פתוחה בקומת כניסה (15.13 מ"ר) לכיוון רח' נורדאו- הפכה לשטח מרוצף מקורה.							
6. מרפסת מקורה בקומת הכניסה הוכנסה לתוך יח' מגורים מושכרת. (12.24 = 6.8*1.8 מ"ר).							
7. מרפסות מקורות בקומה א הוכנסו לתוך יחידת המגורים							
8. נבנתה סככה ליד הממד (3.72 מ"ר).							
9. שטח המקלט נעלם מהווה חלק מהמרתף. (יתכן נבנה והוסתר, ולאחר האישור מ-1989 הורחב).							
10. מחסן (3.72 מ"ר) הוסר והוכנס לשטח מגורי הכירות בקומת הכניסה.							
11. קיימת חריגה מהותית בשטח העיקרי המותר לבנייה							

2.2. גביה באשראי ללא מתן הבהרה

א. כללי

פנייה מאב שטען כי מכרטיס האשראי שלו נגבו שני סכומים בלא שנתן הרשאה לכך, ובלא שצוין מהות הגביה, וכל שנרשם היה כי "הגבייה לטובת עיריית נס ציונה", עוד מסר כי יש לו חוב במסי ארנונה בסדר גודל דומה מתחילת השנה, אך תמה לאי קבלת הודעה על הגבייה.

ב. ממצאים מסקנות

במענה לבקשתי לברור במחלקת הגבייה נמסר כי מדובר בחיוב קייטנה לחודש יולי 2018 בגין שני ילדיו כאשר הניכוי עבור הקייטנה מתבצע בשתי פעימות, וכי הגבייה יצרה קשר עם ההורה והוסבר לו מהות החיוב.

ג. המלצה

נוכח אי הבהירות בסוג התשלום שנגבה, מומלץ כי בפרטי הגביה באשראי יצוין מהות התשלום.

2.3. הנחה בארנונה לניצולת שואה

א. כללי

הבדיקה בעקבות פנייה של בן לקשישה ניצולת שואה שטען כי אמו המחויבת בתשלומי ארנונה בהוראת קבע, חויבה לאחרונה בתשלומים מלאים ללא הנחה המגיעה לה, וללא אף הודעה מקדימה המסבירה זאת, ולמרות שההנחה הוסדרה בעבר.

ב. ממצאים מסקנות

העניין הועבר לבדיקת מנהל אגף שומה וגבייה ומנהל הארנונה והתברר כי בקובץ שהתקבל לאחרונה מביטוח לאומי (נתוני ביטוח לאומי של "נכי רדיפות הנאצים", שממנו נגזרות הנחות אוטומטיות) שמה של האם אינו מופיע, בניגוד לקובץ אשתקד ששמה כן היה רשום, ומשכך לא ניתנה הנחה השנה לארנונה. בעקבות בדיקתו הוא ביקש להעביר אליו אסמכתא על תשלום גמלה חודשית לאם ומשזו הועברה ניתנה ההנחה.

ראוי לציין כי בביקורת מבקר העירייה בשנת 2013 עלה נושא הממשק עם ביטוח לאומי (סעיף 8.2 הנחה רטרואקטיבית לגמלאי), כאשר נבדק מתן הנחה ישירה לגמלאי בלא צורך בפנייה לעירייה ושם נרשם:

"מההיבט החוקי משלא קיבל המבקש את ההנחה עליו לבוא ולבקשה עם המצאת מסמכים מאמתים ומילוי תנאי הזכאות הנדרשים (הכוללים את: היות הזכאי "מחזיק בנכס", היות הזכאי "אזרח ותיק", קבלת קצבה עפ"י חוק הביטוח הלאומי, קביעת ההנחה בצו המסים העירוני בהחלטת מועצה, תשלום מלוא הארנונה בשנת המס בהוראת קבע או מראש), יצוין כי אין זה מובן מאיליו שהגעה לגיל פרישה מזכה בקצבה אוטומטית מביטוח לאומי, שכן יש לעמוד בתנאי

הזכאות וגם אז אם תביעה המוגשת באיחור, ביטוח לאומי אינו מאפשר קבלת גמלה רטרואקטיבית של למעלה משנה, החשיבות להגשת הבקשה להנחה קיימת גם כי למחלקת הגבייה אין את המידע של גיל התושב, וגם גיל הפרישה אינו נתון שוטף הזמין בידיה, כשנדרש גם בדיקת תשלום סדיר של ארנונה, בדיקת העדר חובות, ואימות מצב משפחתי ומקום מגורים (היכול להשתנות כתוצאה ממעבר מגורים או להוסטל, או חו"ש במקרה של פטירה), וכן שינויים בהנחיות החוק לגבי מועד הפרישה. יש גם מצבים נוספים שיש לתת עליהם את הדעת והמראים עד כמה חיוני להגיש את הבקשה להנחה הכוללים מצבים בהם: לגמלאים זכות להנחה אך הנכס אינו רשום על שמו, שבני זוג נשואים אך בנכס רשום מספר משלם אחד בספרי הארנונה כשלכך חשיבות שכן הגדרת "מחזיק לצרכי ארנונה" עפ"י סעיף 1 ו-269 לפקודה הורחבה בפסיקה ושם נקבע כי ישנה "זכות הזיקה לנכס" והיא נתונה בידי מי שהכי קרוב לנכס (משתמש בו) ושהוא גם החייב בארנונה. בפסיקה נרשם שכול שלעירייה מידע המצטבר על התושבים, אין דרישה ממנה בחוק כי תבדוק מיוזמתה בהתקיים נסיבות מסוימות, את השינויים בזהות המחזיקים בנכסים בשטחה, וכי תכלית החוק שחובת הודעה שכזו (שהינה חובה סטטוטורית, הבאה גם מתוך חובת ההגינות כללית) מוטלת על האזרח והיא מינימלית במידת ההכבדה שהיא מטילה על האדם לעומת האינטרס הציבורי להקל על מערכת גביית מיסי העירייה ולהבאת חיסכון לקופה הציבורית בכך שאין צורך במנגנון מעקב אחר שינויים בשטח לצורך קביעת זהות המחזיקים בנכסים, יתרה מכך אף ידיעה אפשרית בפועל של מחלקות אחרות בעירייה על עובדת השינוי בחזקה בנכס, אינן גורעות מחובת ההודעה החלה על המחזיק, ואינן מעבירות נטל בדיקה לשכם הרשות הציבורית.

מסקנה- לא די במידע המצטבר בעירייה בכדי לספק את הנחת הגמלאי, וכי יש לפעול באופן יזום לקלוט את המידע מביטוח לאומי, לאמת את המצב הקיים והיעדר החובות, ומשכך החוק לא חייב עיריות לבצע בדיקה כזו הכרוכה בזמן ומשאבים רבים שאין היא יכולה לעמוד בהם, מה גם שמערכות הגבייה נועדו לגביית חובות בהתאם לנתונים עליהם מצהירים התושבים, לפיכך אין לראות במי שאינו מבצע בדיקה שכזו כמי שפעל ברשלנות בפזיזות או שביצע מחדל או טעות כלשהיא. נמצא שהעירייה פועלת בהגינות כלפי התושבים, ואין היא מתעלמת בהיותה נאמן הציבור מהמידע הזורם בתוכה, בכך שהיא מעדכנת לנוחות התושבים באופן אוטומטי את ההנחות מארנונה עפ"י נתוני הקבצים המועברים ישירות מהמוסד לביטוח הלאומי למרות שאין היא חייבת בכך עפ"י החוק, עדיין קיים חשש כפי שעלה בביקורת זו באשר לגמלאים מקבלי הנחות שאין הם זכאים כן, או לאלו שאינם מקבלים את ההנחה המגיעה להם, על כן המלצתי למחלקת הגבייה לערוך בדיקת הקבצים המגיעים ישירות מהמוסד לביטוח לאומי, ואכן התברר לאחר בדיקה כי היו מקרים של גמלאים שאינם זכאים להנחה, או כאלה הזכאים אך שלא מקבלים, על כן המלצתי תערך בדיקת התאמה קצבי קצבאות הזקנה המתקבלים מביטוח לאומי לספרים כזו אחת ל-3 חודשים". וכן תתוסף (התוספת בהדגשה) בטופס הנחה 1 לגבי סעיף 7 בהתייחס גם לאזרח ותיק בתנאים להנחה שבצו המסים: "זכאי להנחה לפי סעיפים 1,2,3 אשר נתונים על זכאותו מצויים בידי העירייה, יגיש בקשה לרשות המקומית לפי טופס 1, רק אם ההנחה לא ניתנה לו או אם חלה טעות בקביעת שיעור ההנחה, לא תינתן הנחה בלא מילוי הבקשה".

ג. המלצות

ככול שמתברר כי בקבצים הנשלחים מביטוח לאומי ישנם שגיאות, ולבל יחזרו עליהן, על העירייה להתריע על כך לביטוח לאומי באמצעות איש/אשת קשר שימונה בתוך האגף לטיפול בנושא כמו כן יש להמשיך ולקיים את מערך הבקרה הכולל של הקבצים ברוח הביקורת שנערכה בשנת 2013 בנושא. במקרים אלו יש גם למלא טופס הנחה (1), ושם יודגש כי ההנחה ניתנת בהתאם למידע המצוי בידי העירייה.

2.4. החזר תשלום שנגבה ביתר

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניית אם לבן פעוט ששולם עבורו מאז אשתקד בהוראת קבע עבור השמתו במעון יום שיקומי בבאר יעקב (מעון לאוטיסטים), בטופס ההשמה נרשמה תקופת תשלום 09/2017-08/2018, ב-20/09/2018 וכשהבן נמצא כבר במסגרת אחרת של גן תקשורת שעבורו שילמו בהוראת קבע נפרדת, גבתה העירייה סכום זהה לתשלום אשתקד, יום למחרת פנו ההורים לעו"ס באגף הרווחה המטפלת בהם וביקשו את החזר הגבייה ביתר, ומשבושש ההחזר להגיע פנו מספר פעמים נוספות ואף שלחו עדות של התשלום מחשבונם, לטענתם הובטח להם שהכסף יוחזר בהקדם, אלא שלא ניתן החזר והאם נדרשה להמציא אישור רשמי מהבנק שהחשבון שממנו העירייה גבתה את הוראת הקבע הוא החשבון שאליו יש להחזיר את הכסף.

ב. ממצאים מסקנות

מנהלת אגף הרווחה השיבה בעניין כי ברור שעשתה עם פקידת הזכאות, הרי בתוך שבוע מאז שנמסרה התלונה ולאחר קבלת המידע המבוקש הוחזר התשלום העודף. נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

2.5. בקשה להחזר כספי קייטנה עבור ילדים תאומים

א. כללי

התקבלה בקשה לבחינת זכאות אם להחזר מחצית הכספים ששילמה עבור ילדיה התאומים בני ה-5 בקייטנה בה היו רשומים, כיוון שהוציאה אותם משם במחצית תקופת הקייטנה, וכאשר ממחלקת גני ילדים התקבלה תשובה שלילית וכאשר לא קיבלה מענה מהגזבר.

האם הסבירה כי היא מודעת שחתמה על מסמך שאין החזרים כספיים לאחר הרישום, אך היא הוציאה אותם מכיוון שהקייטנה לטענתה הייתה ברמה ירודה (יוטיוב וטלוויזיה חופשי ללא הגבלה עם תכנים לא מתאימים, צוות המתחלף מידי יום ולא מכיר את הילדים, תכני לימוד כוללניים ולא פרטניים, יום אחד לא הייתה

קבלת פנים נאותה לילדים בבוקר, יום אחר ילדיה בכו ולא רצו ללכת לקייטנה, היא התקשרה לברר לשלומם והסייעת שענתה אמרה אין כאן שום תאומים-כך שלא הכירה אותם), על כן היא דורשת החזר כספי של שבועיים נוכח עוגמת הנפש שנגרמה לילדים.

ב. ממצאים מסקנות

מלימוד הפרסום העירוני טרם ההרשמה, נרשם כי "נושא הקייטנה השנה הוא "ילדות ישראלית", ובמסגרתו יחוו הילדים תכנים, פעילויות וסדנאות העשרה וייהנו מארוחת בוקר מזינה וארוחת צהרים חמה ובריאה". בפרסום נוסף נרשם כי מחירי הקייטנות בפיקוח ממשלתי ועיריית נס ציונה תישא בסבסוד העלות הריאלית בהפעלת הקייטנות", (בשנת 2017 נרשם נושא הלימוד " במהלך הקייטנה יטיילו הילדים בעולם הקסום של האגדות. הילדים יחוו וילמדו את ערכי החברות, הסבלנות והסובלנות בעזרת הדמויות הקסומות שיפגשו מהאגדות", ועוד נרשם "בפיקוח משרד החינוך, * פעילויות העשרה ויצירה, * הפעלות והצגות, * תכנית חינוכית, * חוגים).

מכאן שלנוכח מבנה עלויות הקבועות של הקייטנות, הרי שלא ניתן להיענות לבקשת האם להחזר כספי, וטוב שהטענה להחזר נדחתה על הסף, מה גם שהאם מציינת כי לאחר הרישום לא ניתן לקבל החזר.

ג. המלצות

יש לקיים חמ"ל בחינוך בכל תקופת הקייטנות, ולתת מענים להורים מודאגים, שכן מדובר על כ-2,000 נרשמים מידי שנה, וטוב לערוך בירורים ותיקונים בזמן אמת, כמו גם מתן הכשרה מקדמית לעובדי הקייטנות, ולהחליף במידת הצורך עובדים שלא תואמים את הדרישות במהלך עבודתם.

2.6. הנחת נכס ריק

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניה של תושב שעבר לגור בדירה שרכש בעיר, וטען כי קיבל את דירתו במצב לא סביר והיה צורך לבצע תיקון ליקויים והשלמות של התקנת מזגן והצבת ארונות ועוד, כך שבפועל הדירה אוכלסה כעבור 40 יום, עוד ציין כי כשבועיים לאחר קבלת הדירה הוא פנה לאגף הגבייה לצורך רישום הדירה והסדרת תשלומי הארנונה, ובמעמד זה ביקש וחתם על טופס "בקשה לקבלת הנחה מארנונה לנכס ריק", כשלושה שבועות לאחר האכלוס הוא הודיע לאגף הגבייה על מועד האכלוס, והמציא כפי בקשה מוקדמת צריכת מים ואישור צריכת חשמל מיום קבלת הדירה, אלא שכאן נמסר לו כי כתנאי לקבלת ההנחה הוא נדרש להציג

מסמכים נוספים (בין השאר קבלה על מועד הובלה ומועד חיבור לגז), ובכך מצא כי הדרישות ממנו בלתי מוצדקות, שכן הוא סבר שדי בהצהרתו על תקופה בה הדירה הייתה ריקה, הוסיף כי השירות בעיניו היה מתחכם ולא ענייני, וגם לא נענתה בקשתו לקבלת הסבר בכתב.

ב. ממצאים מסקנות

במהלך הבדיקה מסר הפונה כי קיבל מענה בנושא ממנהל אגף שומה וגבייה ומנהל הארנונה אך לדידו אין הוא מסכים לנימוקים שהעלה לדחיית מתן ההנחה, ובתוך כך הוא נשאל על ידי היכן הוא מצא כי השירות שקיבל אינו תקין ואיך הדבר מתיישב עם הנחיות הרשומות בטופס ההנחה, והוא הסביר כי בפגישה הראשונה עם אגף הגבייה (כשבועיים לאחר קבלת הדירה) נמסר לו שעליו להמציא במועד האכלוס מסמכי צריכת מים וחשמל לתקופה שבה הנכס היה ריק ולא התבקש להמציא מסמכים נוספים כפי שהתבקש לאחר שעבר לגור בנכס, מה גם שטען בפגישה הראשונה כי די בהצהרתו כי הדירה ריקה, שכן יש משמעות משפטית להצהרתו זו, עניין נוסף שעלה היה כי מנהל אגף שומה וגבייה ומנהל הארנונה אמר לו כי לא חלפו 30 יום הנדרשים לקבלת הנחה על נכס ריק, וכי דיירים אחרים בבניין החדש שבו הוא עבר להתגורר כן קיבלו הנחת נכס ריק, כמו כן בטופס ההנחה חסר אפשרות של רישום מועד האכלוס.

מעיון בטופס ההנחה עולה כי הטענות שהעלה אינם מוצדקות, שכן טופס ההנחה די מפורט ומעלה גם את כל הדרישות שהעלה בתלונתו, ובנוסף לאחר שהמציא את מסמכי החשמל עלתה תצרוכת בלתי סבירה לנכס ריק, ומכאן ברורה גם התעקשותו של מנהל אגף שומה וגבייה ומנהל הארנונה להמצאת מסמכים נוספים. נוכח זאת סיימה הביקורת את עבודתה ללא הערות.

2.7. בחינת הצורך בקופות קטנות באגפי העירייה

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניית עובד שקבל כי אין הוא מקבל חזרה כספים שהוציא עבור העירייה במסגרת עבודתו, למרות שהוא ביקש והציג קבלות, והמליץ כי טוב שיהיו קופות לאגפים במקום קופה מרכזית אחת הנמצאת בגזברות, שלמעשה חדלה מלפעול בהנחיית הגזבר. עובד אחר טען כי הגיש קבלה על הוצאת דלק שאבדה. עלי לציין את הביקורת שערכתי בגני הילדים בשנת 2013 ושתוצאותיה מהוות גם הן את הבסיס לבחינת הצורך בניהול קופות קטנות באגפים.

ב. ממצאים ומסקנות

לשם הבדיקה נבחן הצורך בקופות קטנות נוספות באגפים ע"י בחינת ההתנהלות בנושא ברשויות אחרות.

בעריית פתח תקוה יש נוהל לניהול מזומנים המיועד למימון ביחידות השונות, ושם נקבע כי חשב כל יחידה יהיה אחראי על הקופה ובכל יחידה ייבחר עובד ע"י מנהל היחידה והחשב לנהלה, למניעת סטיות ומעילות ואשר יקבל כתב מינוי ויחתום על טופס הצהרתי המאשר כי קיבל את הקופה ואת נהלי הביצוע לידיו, ינהל את הקופה עפ"י גיליון הוצאות ק.ק. (בה יפורטו התקבולים ההוצאות והיתרה), בנוהל נרשם כי הקופה תנוהל בשיטת "דמי מחזור" שבה לקופה יהיה סכום קבוע בפתיחתה והיא תקבל השלמות עד לסכום הקבוע (זאת לפני גמר הסכום העומד בקופה), בתום כל שנה הקופה תיסגר ע"י הפקדת יתרתה בבנק ותפתח מחדש בתחילת שנה, הקופה מיועדת בעיקר לרכישת מוצרים מתכלים, כיבוד קל בגבולות תקרת אש"ל שנקבעה בתקנות המס. חל איסור לרכוש מהקופה: רכוש קבוע, פריטים המצויים במחסן העירייה, הוצאות אחזקה ותיקון מבנים, תשלומים עבור מרצים סופרים וימי עיון והשתלמויות, תשלומים לספקים או נותני שירותים שעובדים באופן קבוע עם העירייה ומתנהל עבורם חשבון חו"ז, הוצאות לגביהן יש להכין הזמנות תקופתיות, תשלומים לעובד המבוצעים במסגרת שכרו כמו גם תשלום אשל ונסיעות עבורו, ונקבעה תקרה לתשלום אחד ובמקרה חריג יש לקבל אישור קודם הרכישה מהגזבר, ונקבעה תקרה להוצאה חודשית, אך כן הותר הוצאות נסיעה למתנדבים בגבולות תקרה שנקבעו. נקבע כי כל הוצאה מהקופה צריכה להיות מגובה באסמכתאות כדין: חשבונית מפורטת, סרט קופה רושמת במקור, קבלות במקור המעידים על תשלום במזומן, חל איסור לפצל חשבוניות. אישור על החשבונית יהיה בחתימת המקבל על גביה, רישום סעיף תקציבי, וחתימת מנהל אחראי.

בכפר סבא גם כן מנוהלים קופות קטנות ביחידות ושם בוצעה ביקורת ע"י מבקר העירייה שמצא ליקויים בניהולם שכן לכל קופה נפתח חשבון בנק ושולמו עבורם עמלות גבוהות, נמצא כי על פי רוב מנוצלת מקדמת הקופה לפני תום שנה בכדי להימנע מהצורך להפקיד את יתרתה בבנק, נמצאו חשבוניות ללא הסבר למהות הרכישה ולאילו פעילות עירונית היא קשורה, רכישות בעלות אופי קבוע ושוטף, רכישות עבור צרכים פנימיים המנוגדים לנוהל, ואי הקפדה על שיוך תקציבי, אצל הגזבר לא היו דוגמאות חתימה של הממונים על הקופות, וככלל לא קיימת הקפדה על שימוש תקין בכספי הקופות הקטנות דבר הנוגד את מהות נוהל קופות דמי מחזור.

ברמת גן גם כן מנוהלים קופות קטנות ביחידות השונות ושם ככלל נמצא כי התנהלות הקופות הייתה תקינה, עם זאת לא נמצא אצל האחרים על הקופות- נוהל קופה קטנה, רוב האחרים לא ידעו מהו התקציב החודשי המאושר ליחידתם, נמצאו כספי קופות המוחזקים בניגוד לנהלים בבית אחראית על הקופה ובקופה אחרת בארנק מנהל מחלקה, באחת היה עודף כתוצאה מהלוואת אחד העובדים לקופה, ולא היה רישום אחיד בדוח ק.ק..

באשר לסכנה מקיומם של קופות קטנות העלתה ביקורת חקירתית מקרה שאירע בחברה פרטית, שבו מנהלת החשבונות מעלה בכספי החברה בהיקף ניכר באמצעות השימוש בק.ק., על ידי זיוף סכומי רכישת בולי דואר, הוצאות דלק וביול חוזים, ונכתב כי קופה קטנה נועדה לענות על צרכים כספיים דחופים לרכישות יומיומיות בסכומים קטנים ואשר אינן מצדיקות התקשרות או הוצאת המחאות בגין אופיין והיקפן הנמוך, לקופה מוקצב סכום קבוע מראש המנוהל בשיטת דמי מחזור, אלא שבשנים האחרונות חלה עלייה במקרי המעילות באמצעות הקופה הקטנה מסיבות רבות ומגוונות, הכוללים: הנחת העובדים כי אף אחד לא יבדוק את ה"קופה הקטנה", היות שמדובר במצבור כספי קטן, זמינותם הכספיים וחוסר החשיבות שמייחסים לקופה. במקרה המעילה שתוארו היה מקרה שמנהלת חשבונות שינתה את סכומי התשלום שנרשמו על אסמכתאות התשלום ע"י הוספת ספרות, מנהלת חשבונות אחרת עשתה שימוש בחשבוניות שנשמרו כאסמכתאות בקופות של שנים קודמות והעבירה אותם לשנה נוכחית, עובד בעמותה דרש הוצאות אירוח במסעדת בשרים והגיש במועדים שונים 3 אסמכתאות שונות עבור אותה הוצאה, (חשבונית מס, חשבון עסקה ושובר כרטיס אשראי) ועם שמות אורחים שונים, עובד אחר הגיש 5 קבלות על החזר הוצאות נסיעה במונית בחוץ לארץ על פי שיטת "הסרט המצטבר", (בתום הנסיעה במונית מקבל הנוסע חשבון/קבלה, עבור הנסיעה שביצע בעצמו וכן חשבון של הנוסע הקודם במונית אשר נמצא על סרט המונה ולא נדרש על ידו), במאמר צוינו מספר שיטות המעילה שבם הביקורת החשבונאית הרגילה מתקשה להתמודד והכוללים: שימוש כפול בחשבוניות/צילום – מגישים פעם אחת חשבונית מקורית ולאחר מכן צילום של החשבונית כך שההוצאה יצאה בעבור אותה קנייה פעמיים; שימוש בכפל אסמכתאות (חשבונית + קבלה + ספח כרטיס האשראי), של אותה הוצאה, כך שההוצאה שולמה מספר פעמים; אירוח במסעדות בסוף השבוע – בקשת החזר הוצאות בימים בהם אין פעילות בחברה, אשר מצביע על הוצאות פרטיות; קבלת רצף חשבוניות, למשל: שימוש בחשבוניות מאותו פנקס חשבוניות שנלקח מעסק מסוים (בדומה לדוגמא עם המונית שהובאה לעיל); שינוי בסכומי החשבוניות על דרך של הוספת ספרות לסכום. כך לדוגמא, סכום של 50

ש"ח יכול בנקל להפוך ל- 150 ש"ח או 250 ש"ח, על ידי הוספת ספרה בכתב יד; שימוש בקבלה משנה קודמת תוך גזירת תאריך שינוי התאריך של הקבלה והתאמתו לתקופה הנוכחית, עם זאת אין המאמר שולל את קיומם של הקופות, אך מציין כי יש לנהלם ע"י נהלים ברורים ומסודרים כולל קביעת דמי מחזור קבועים מראש בהתאם לצרכים שנקבעו על ידי ההנהלה, ביזור תפקידים והפרדת אחריות, ביצוע רוטציה לעניין אחראי "קופה קטנה", אחת לתקופה, החתמת חותמת "שולם" על החשבוניות שנפרעו, בדיקת נאותות האסמכתאות המוצגות ב"קופה הקטנה", כלומר לוודא שהתשלום יבוצע אך ורק כנגד חשבונית מס מקורית, הגבלת מועד בקשת החזר ההוצאה לתקופה שלא תעלה על פרק זמן מוגדר וקבוע מראש ממועד ביצוע ההוצאה, בדיקות פתע תקופתיות, תוך כדי ספירה של ה"קופה הקטנה", השוואות מחזוריות של ה"קופה הקטנה" לתקופות מקבילות קודמות, ועבודה עם ספקים בהקפה על מנת לדלל את מחזור הקופה הקטנה.

כאמור נערכה על ידי ביקורת בשנת 2013 לגבי ניהול קופות קטנות בגני ילדים ושם עלה כי היו נהלים והנחיות לניהול קופה קטנה שלא עבדו על פיהן ולא נתנו להן משקל רגיש מספק לסכנות הכרוכות בניהולן, אירע שמנהלת צהרון משכה סחורה מהחנות בלא הסכמת הגנת שהייתה אחראית על כספי הקופה, מנהלת גני ילדים גילתה אדישות לאי התנהלות תקינה עפ"י ההנחיות של הקופה שגם היא לא פעלה על פיהן, וגנת שלא הייתה נחרצת דיה לעמוד מול מפעילת הצהרון ולדרוש שלא להוציא כספים שלא לצורך, לא פנתה בדרישה להפסיק ולספק סחורה לצהרון ולא פנתה להתלונן על התנהלות מנהלת גני הילדים בנושא, היו גם רכישות ומשיכות לא תקינות, הגזברות לא הטיבה עם קופות המתנהלות באופן תקין ומשחררות להן כספי תקציב במידי, אלא מתייחסת לכלל הקופות באופן כוללני ומענישה בכך את מי שמתנהל באופן תקין וגם לא קבעה נוהל טיפול בקופות החורגות מהתקציב ולא ציינה את מועד סיום בקרת הקופות והעברת התשלומים, וכן לא ביצעה הפרדה תקציבית מתבקשת של קופות הבוקר מהצהרונים, לא קבעה תקציב לניהול קופות הקייטנה והנחייה מפורטת לרכישת מזון מהקופה הקטנה לצהרונים, וכן לא רשמה בנוהל איסורי שימוש כגון: איסור רכישה בהקפה כפי שעלה מדוח הביקורת ולשם מניעת הליקויים נמסרו המלצות מפורטות.

לאחר מסירת המידע לגזבר העירייה הוא ציין כי עקרונית אין מניעה מפתחת קופה למחלקות שונות, אך אין הוא רואה כי כלל המנהלים יוכלו לנהל את הקופה ללא חריגות, בכל מקרה, החזרת כספים צריכה להיות לאחר אישור גזבר/ס. גזבר בלבד. לאחר מכן רשם כי נושא הקופה הקטנה נכתב כנוהל מיד עם כניסתו לתפקיד, (מופיעה בפורטל העובדים, ושם נקבע סכום 200 ₪ להוצאה, ו-1,500 ₪ דמי מחזור),

ובאשר לקבל הדלק שאבדה, הרי שהיא הייתה אמורה להימסר ישירות עם חתימת קבלה ובמקרה של אי אישור ההוצאה הוא הנחה להחזיר את מסמכי הדרישה, כמו כן הטענה כי הקופה הקטנה חדלה מלהתקיים בהוראתו אינה נכונה, וכי היא ממשיכה לתפקד, וכאן גם הוא הסתייג לחלוטין מהקמת קופות קטנות באגפים. בבירור עם תקציבן העירייה האחראי על הקופה הקטנה עלה כי העובד המתלונן הגיש רשימה של הוצאות לא משולמות, אך התקציבן טען אלו הוצאות חורגות ושחלקן באלפי שקלים המצריך התכנסות וועדת רכש אינן אמורות להיות משולמות במסגרת הקופה הקטנה, נמצא כי התקציבן אכן צדק בדחותו את התשלום לעובד שכן ההוצאות חרגו ממסגרת של 200 ₪ (אך נמצא מקרה של הוצאות נסיעה בו אישר 210 סכום של ₪).

ג. המלצה

נוכח הסייגים הרבים הנדרשים לניהול קופות קטנות, הממצאים של העדר משמעת של ציות לנהלים, והחשש של שימוש לרעה בכספי ציבור, אין הביקורת ממליצה על קיומם של קופות קטנות באגפים.

עם זאת ולאור חוסר הבהירות של העובדים באשר למותר והאסור ברכישה המזכה מהחזר מהקופה הקטנה, מומלץ כי הגזבר יוסיף וירחיב את הנוהל הקיים באשר למותר והאסור ברכישה, יוסיף כיצד יש לרכוש במקרים דחופים ויפיצו בקרב העובדים, מומלץ כי יציין שהקופה מיועדת בעיקר לרכישת מוצרים מתכלים וכיבוד קל בסכום מוגבל, ושחל איסור לקבל החזר עבור רכוש קבוע, פריטים המצויים במחסן העירייה, הוצאות אחזקה ותיקון מבנים, תשלומים עבור מרצים סופרים וימי עיון והשתלמויות, תשלומים לספקים או נותני שירותים שעובדים באופן קבוע עם העירייה ומתנהל עבורם חשבון חו"ז, הוצאות לגביהן יש להכין הזמנות תקופתיות, תשלומים לעובד המבוצעים במסגרת שכרו גם תשלום אשל ונסיעות עבורו, ולגבי תשלומים חריגים יש לקבל אישור קודם הרכישה מהגזבר, לקבוע תקרה חודשית להוצאה חודשית, לא יתקבלו צילומים לעדות על רכישה, ויוגבל מועד הגשת הבקשות להחזר ההוצאה לתקופה שלא תעלה על פרק זמן מוגדר וקבוע מראש ממועד ביצוע ההוצאה.

2.8. בקשה להחזר אגרת שמירה

א. כללי

תושבת קבלה כי נגבית ממנה אגרת שמירה כפולה, פעם בתשלום מראש לכל השנה ופעם בהוראת קבע מידי חודש, הודעתי לה שטענתה אינה מתאימה לדרך שבו העירייה פועלת בגביית אגרת שמירה, אך עם זאת אבקש את הבדיקה בעניינה.

ב. ממצאים ומסקנות

תשובת מחלקת הגבייה לתושבת הייתה אין היא משלמת את האגרה פעמיים, שכן התושבת נמצאת במסלול של הוראת קבע וכי אשתקד וגם השנה בחרה לשלם את הארנונה בלבד ללא אגרת שמירה מראש השנה. (בעת תשלום הארנונה הוצע לה לשלם מראש גם את אגרת השמירה לכל השנה, אך היא השיבה כי אינה מעוניינת), אלא שכאן התושבת טענה כי האגרה משולמת מבלי שתורגש רמת השירות והביטחון האומר להינתן, במחלקת הגבייה הוסבר לה כי מדובר בתשלום לפי חוק עזר עירוני על בסיס שטח הנכס, ועם זאת לא היה בתשובה שניתנה הסבר על העשייה של העירייה בתחום אספקת הביטחון לתושב, והתברר כי מלבד פרסום בחוברת השנתית, הרי שזה מזמן רב אין דיווח עירוני על עשייה בתחום הביטחון.

ג. המלצה

נוכח זאת ומתוך אותה מדיניות שקבע ראש העיר בדבר הרחבת הפרסום על עשיית העירייה למען תושביה, הומלץ להגביר את תחום הפרסום בכל הנוגע בעשייה למען ביטחון התושבים, ואכן הודיע הדובר כי כך אכן הוא יפעל.

2.9. אישור עירייה לרישום משכנתא

א. כללי

פניית תושב שקבל על אי הליך זורם ומהיר של מתן אישורים לטאבו, שכן באתר העירייה חסר הנחיות למבקשים, (אין מידע על התהליך ודרישה לאסמכתאות), בעירייה עצמה אין הכוונה נאותה (אביו ביקש "אישור עירייה לרישום משכנתא" אך ניתקל בקושי ופתחו 2 בקשות, בראשונה לא מסרו חובת המצאת מסמך העדר חובות מתאגיד המים, ומידע על ביצוע וסיום הליך, מה שגרם לו להגיע לעירייה למחלקת הגבייה וכאן פתחו בקשה נוספת שעמה הסתדר והוא קיבל את האישור. על כן הוא ביקש לבחון את מתן הנחיות באתר, ייעול ההליך ע"י מילוי טופס המציין את כלל ההליך כולל אסמכתאות נדרשות. והגשת בקשה מקוונת.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה השיב גזבר העירייה כי ניתנה תשובה לתושב, ונושא ייעול הליך מתן האישורים מצוי בטיפול. מתברר כי זה לא המקרה היחיד בו הייתה תלונה על מתן שירות זה, "בצור קשר" כתב תושב שקיבל יחס מזלזל שבא לידי ביטוי בפניות רבות למחלקת הגבייה שנתרו ללא מענה. במקרה נוסף בקשה לאישור שארכה מעבר ל-3 שבועות והתבקש בירור לרגל נסיעה לחו"ל.

בכל נושא של פרסום מידע באתר לקבלת אישורי טאבו, הרי שהטופס והמידע תקינים ומכילים את המידע שביקש המתלונן לדעת, באשר לאפשרות הגשת טופס

מקוון, זמינות קבלת המידע ויחס למבקשים, הרי שכאן יש צורך בשיפור, ואכן בביקורת שנעשתה ב-2016 בנושא חיובי היטלים הומלץ מקצה שיפורים הכולל נוהל מסודר שהחל להיכתב, אך ההליך נעצר, והמלצות לבעלי תפקידים ולמערכות מידע.

ג. המלצה

יש להמשיך ולקדם את נוהל מתן אישורים לטאבו לאחר שההליך הכתיבה נעצר, ולבחון את יישום ההמלצות שנמסרו בשנים 2016 ו-2017.

2.10. פניה חוזרת מ-2014 להחזר תשלום השבחה ביתר

א. כללי

פנייה חוזרת מאדם אשר פנה כבר בשנת 2014 שטען אז כי הוא מייצג חלק מבעלי קרקע בעסקת קומבינציה, אינו מצליח לסגור את חשבון היטלים ולשחרר ערבות לאחר קבלת שומה מכרעת ותשלום היתרה, שכן קודם השומה המכרעת שולם 50% ממנה ו ל-50% הנותרים הופקה ערבות בנקאית ע"י החברה הבונה עד להכרעת שמאי מכריע, ומשזו התקבלה שולמה היתרה, אך נוצר מצב של עודף תשלום שטרם הוחזר, ובקשתו הייתה לבדיקת החשבון ולשחרור הערבות, מבדיקת המקרה עלה כי חלק מהעובדות שהציג אינן מדויקות ואין יתרה להחזר ולא דווח לו לגבי החזר הערבות ותשלום היטלים של בעלים אחרים מטעמי צנעת הפרט, אלא שכעת פנה שוב והפנייה הועברה לבדיקה חוזרת.

ב. ממצאים ומסקנות

התברר כי פנייתו טופלה ע"י מנהלת מחלקת נכסים ומנהל מחלקת היטלי פיתוח והשבחה לאחר שהחברה הפונה כבר פנתה בנושא והשיב תשובה שלילית בכל הנוגע להחזר כספי, וגם כאן מידע לתשובה הקבלנית לא נמסרה לפונה מחמת צנעת הפרט.

2.11. בקשה לשחרור עיקול חשבון בנק של חברה

א. כללי

פניית מנהלת נכסים של חברות קבוצה לשחרור עיקול מחשבון הבנק, לטענתה הטלת העיקול לא הייתה מוצדקת כיוון שהחברה נוהגת לשלם לאורך שנים באופן שוטף את תשלומי הארנונה בדואר עם קבלת השוברים, וכך גם נהגו לגבי חודשים 9-10/2018 אשר בוצע ב- 4/11/2018 אלא שהתשלום לא נקלט בספרי העירייה, כך שחשבון החברה בעירייה לא היה מעודכן, וכשגם שובר עבור 11-12/2018 טרם התקבל אצלם, עם קבלת העקול פנתה מנהלת החשבונות של החברה למחלקת הגבייה ושלחה את אישור התשלום עבור חודשים 9-10/2018 בפקס אך לא זכתה למענה שהייה מצופה לאור בלימה בפעילות החברה, גם שיחה שניהלה עם מוקד התשלומים לא הניב תוצאות שכן נמסר לה כי היא מחויבת קודם לשלם החוב

(שלטענתה כבר שילמה אותו), ונענתה בשלילה כשביקשה לשוחח עם מנהלת המוקדניות, על כן בנוסף לבקשה לשחרור כספי העיקול ביקשה להתלונן על השירות שקיבלה.

ב. ממצאים ומסקנות

ממחלקת הגבייה נמסר כי הטענות כלפי השירות במוקד הועברו להתייחסות ההאחמשיית של מוקד, ולגבי התשלום שבוצע נמצא בבדיקה כולל הסרת עיקול. שלושה ימים אחר כך נמסר כי החברה פרעה את החוב והעיקול הוסר. אם כן כיצד קרה שחשבון 9-10/18 שולם אך לא השתקף בספרי העירייה? תשובה על כך נמצאת בפנייתם בסמיכות למועד התשלום שבו ביקשו לשנות את שם המשלם כיוון שהתאגדו בחברה חדשה, ובתקופת המעבר נקלט החיוב בחברה הישנה ובחברה החדשה נקלט התשלום. נוכח זאת סיימתי את הבדיקה.

2.12. בקשה להקדמת מועד תשלום

א. כללי

פניית קבלן, לטיפול דחוף לקבלת תשלום המגיע לו כמידי חודש עבור שירות שהוא מבצע באופן שוטף עבור העירייה, כשפנייתו באה נוכח היקלעותו למצוקה בה אף ביקש את התשלום, אלא שלא בדומה לפעמים קודמות לא נענה הפעם לבקשתו.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה השיבה הגזברות כי החשבונית נקלטה למעלה מחודש ושבוע מיום שהוכנה, הובטח לו תשלום במס"ב במועד הקרוב של התשלום לספקים, וככול שייחתם אף קודם כפי שהיה בעבר עת הייתה התחשבות במצב הספק. במקרה זה המס"ב נמסר לחתימה והיה צורך בחתימת רה"ע, הוסבר לו שהתשלום יבוצע תוך 5-6 ימים כשבמצב זה העירייה לא מאחרת במועד התשלום. נוכח זאת סיימתי את הבדיקה.

2.13. גביית חוב בכרטיס אשראי ללא הרשאה

א. כללי

פניית תושבת על כי זיהתה בריכוז התשלומים של בעלה בכרטיס ויזה גבייה עבור גני ילדים ללא רשות, שנגבה למעשה כבר 3 פעמים וכאשר הותר לגבות מכרטיס דיינרס, וכשפניותיה לא נענו זולת מענה מלפני ימים אחדים אלא שאז לא הובן על מה היא מלינה, על כן היא ביקשה בירור שכן אין היא מוכנה שייגבו כספים בכרטיס אשראי שלא ניתנה לגביו הרשאה.

ב. ממצאים ומסקנות

התברר כי הפונה ביטלה שימוש בכרטיס אשראי שבו נהגה לשלם את התשלום עבור גני הילדים בהיעדר תוקף, ביקשה לעדכן לכרטיס דיינרס, ובמעמד קודם הסדירה את חובה נוכח החזר חיובים שבו מסרה לגבייה חוזרת בכרטיס ויזה של בעלה, מאחר ומזכירת ג"י לא ערכה סריקת כרטיס חדש שניתן, המשיכה הגבייה בכרטיס ויזה (לאחר החזרת תשלומים בכרטיס הישן שלא בתוקף). לאחר בירור בוצע עדכון גבייה בכרטיס דיינרס. אם כך ישנה רגישות ככול שמתבקש שינוי אמצעי תשלום.

ג. המלצה

על מחלקת גני ילדים לגלות רגישות לפניות המקבלות לשינוי באמצעי תשלום, לעדכן ולעקוב בהתאם.

2.14. יחס לא נאות בעת פנייה לגביית חוב

א. כללי

תושבת התלוננה על מערכת האכיפה אשר יצרה קשר עמה בעת שבעלה שעמו היא נמצאת בהליכי גירושין היה נוכח בעת יצירת הקשר, והכתיב דיבור לא נאות, וזאת ידעה כיוון שקולו נשמע ברקע והוא הכתיב את אופן ניהול השיחה בנושא חובה לעירייה המהווה מחצית מהחוב הקיים, כשהשיחה לוותה באיומים ובאזכרת כל מקורות הכנסותיה שמהם יילקח הכסף, במקום שהשיחה הייתה אמורה להתנהל כשיחת הבהרה בקשר לחוב ובטון ראוי, מבחינתה הדבר היה בלתי מתקבל על הדעת, התקשרה למחלקת הגבייה ולא נענתה ועל כן פנתה אלי.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה השיבה הגובה למנהל אגף שומה וגביה ומנהל הארנונה כי בן הזוג היה בפגישה אצל מנהל גביה וגולל את הקושי בתשלום יתרת החוב של הנכס שבו הוא מתגורר יחדיו עם אשתו, שכן הוא ואשתו מצויים בהליכי גירושין אך היא מסרבת לשלם את חלקה בחוב, על כן הגיש בקשה לבית הדין הרבני לקבל החלטה בנושא, וסיכם עם מנהל הגבייה כי ישלם את מחצית החוב, ולאחר מכן תהייה פנייה לאישה לשלם את החצי השני וככול שלא תהיה היענות יבוצעו הליכי גבייה, לאחר הפגישה פעלה הגובה בהתאם לסיכום, אלא שכבר בתחילת השיחה האישה התרעמה בנוגע ליתרת החוב וטענה כי איננה מעוניינת לשלם כרגע, הובהר לה כי יתרת החוב נמצאת בהליכי גבייה וכי ללא תשלום ימשכו פעולות האכיפה אשר יתכן ויכללו עיקולי שכר ועוד, כשהפעולות יגילו את יתרת החוב מאחר והחוב נושא רביות והצמדות והוצאות אכיפה. הגובה הכחישה את טענות הפונה על איום כלשהו, אלא רק הצגת עובדות כפי שהן, והפנייה אליה היא לאחר שהבעל שילם בקופת העירייה את מחצית החוב, (וגם הייתה בדיקה שבחשבונו לא נותר כסף לגבות את החוב),

היא צילמה את הקבלה והתקשרה על מנת לגבות את היתרה כפי שסוכם, אלא שהאישה ניתקה השיחה פעמיים ולאחר מכן כלל לא ענתה, על כן הוחלט לבצע עיקול שכר, עוד הבהירה כי בשום שלב בעלה לא היה מולה ובטח לא הכתיב לה מה להגיד ואיך להתנהל, כשאימות לדברים ניתן לקבל מהבעל. נוכח המענה והמצאת מסמכים (בקשה למתן פסק דין בבית הדין הרבני להורות לאשה על תשלום מחצית מהוצאות הבית, הנחיות המנהל לגובה, תרשומת אירועים באוטומציה) המאששים את הטענות מצאתי כי פעולות הגבייה היו תקינות, וכי אין מקום למעורבות בנושא, נוכח זאת הסתיימה בדיקתי ללא הערות.

2.15. מועדים לגביית מסי ארנונה

א. כללי

תושב פנה אלי בדבר אי חוקיות גביית ארנונה מראש בחשבנות דו חודשיים שמשלם, שכן לטענתו כל עוד לא סופק שירות אין הוא מחויב בתשלום ארנונה, לכן לא ברור לו מדוע עליו לשלם מסי ארנונה לחודשים עד 14 לחודש הראשון של קבלת השירות.

ב. ממצאים ומסקנות

הצגתי בפניו את צו המסים על פיו חובת התשלום היא בתחילת השנה, והעירייה למעשה מקלה ומאפשרת חלוקת התשלום ב-6 תשלומים דו חודשיים, ולחלופין ניתן לשלם עבור כל חודש (סעיף 274 ג לפקודת העיריות- מועדים לתשלום, "המועצה רשאית לקבוע מועדים לתשלום ארנונה").

3. נגישות-

3.1. תחנות אוטובוס

3.1.1- תחנות אוטובוס- תובענה ייצוגית

א. כללי

בחודש פברואר 2018 הגישו עמותת ארגון נכי הפוליו בישראל ועמותת אלי"ה עמותת ישראלית לרווחת הנכה בקשות לבית המשפט המחוזי בלוד להכיר בתובענה שהגישו כייצוגית בהיקף של כ-13 מ' ש, בהתאם לסעיף 13 לחוק התובענות הייצוגיות, תשס"ו-2006, מהסיבה של הפרה בין היתר של סעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח-1998, וזאת עקב אי הנגשה ואו הנגשה חלקית של תחנות אוטובוס. נוכח ההפתעה החוצפה מעצם הגשת תביעה זו שכן העירייה נערכה ועמדה במועד בהנגשת התחנות, הנושא נבדק ופוקח ע"י יועץ הנגישות של העירייה, על כן ערכתי חריש עמוק שכלל את בדיקת טענות התביעה, ובדיקה יסודית של העמותות עצמן, תוצאות הבדיקה הועברו לעו"ד מטעם העירייה והיוו נדבך חשוב ובסיסי לכתב ההגנה. התובענה הוגשה באמצעות עו"ד ט.ל. (העו"ד שימש כיו"ר איגוד הכדוריד והודח ב-24/12/2017 כשאהד מחברי ההנהלה המכהנים משמש כמנהל התברואה בעיר).

ב. ממצאים ומסקנות

1. בדיקת מהות התביעה-

א. מתברר שמי שחתום על מסמכי התביעה הוא אותו נציג בשתי העמותות מר

ד.י.

ב. מר ד.י. נשא קלון שכן בתאריך 07/09/2006 קבעה השופטת להותיר את כתב האישום על כנו- פ (ת"א-006962/05), לאחר כתב אישום (קבלת דבר במרמה- ס' 415 לחוק העונשין, קשירת קשר לביצוע פשע-ס' 1449(1) לחוק העונשין, שבועת שקר-ס' 239 לחוק העונשין, איסור העסקה שלא כדין של עובד זר- ס' 1 יג לחוק עובדים זרים. 10 שנים הסתיימו ב-07/09/2016. ההשתלטות על העמותה ב-2015, כשהקלון עדיין קיים. (כך גם לגבי עמותת נכי הפוליו, ששם נבחר ליו"ר זמני ב-2015-בלא שהוא כלל חבר ובלא שהוא נכה פוליו, אם כי תנאי קבלה זה לא היה בתקנון האיגוד). לא מסר גילוי נאות לאחר המשפטים ב-2 העמותות על מצב זה ולאחר שנאסר עליו בלחץ הרשם לבצע פעילות כלשהי בעמותת הפוליו. (זו הסיבה שלא פעל מתוכה וחיפש עמותה אחרת עליה השתלט.

ג. התביעה ששני העמותות שונות המגישות תובענה שמי שחתום עליהם הוא יו"ר

כביכול שלהם מעוררת תמיהה נוכח זאת שאותו עו"ד הגיש את התובענה, התברר כי אלו אותם אנשים המגישים תביעות ייצוגיות רבות, (נמצאו עוד 4 תביעות שהגישו בניהם עיריית נתניה בסך 37.5 מ' ש, עיריית כרמיאל ששם לא נמצא אדם שיעיד כי הוא חווה קשיי נגישות בתחנות אוטובוס וכנגד עיריית טבריה). דינן של עמותות המרבנות להגיש תביעות ייצוגיות (כמו במקרה דנן), באופן חוזר ונשנה מכניס אותם לקטגוריה של עיסוק המחייב רישום כעוסק, שכן נעשה שימוש בידע מקצועי ובמיומנות לשם הפקת הכנסה, מה גם שההוצאה מזערית לעומת ההכנסה צפויה. המחוקק מסר בידי בית המשפט את האפשרות לתגמל את התובע הייצוגי יוזם ההליך, על מנת שיביא את העוולה הקבוצתית לבירור משפטי.

ד. הגשת התובענה הייצוגית לא עברה מנגנון הבקרה ככול שבאמת רצו לבוא ולתקן כפי שטענו, הרי שיכלו לפנות קודם ולהצביע על ליקוי כלשהו, ואם העירייה לא הייתה מתקנת או מתקנת באופן חלקי, יכלו אז לפנות ליחידת האכיפה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות. וטוב היה לפנות עוד קודם לרכז הנגישות (שלמרות פרסומו באתר כנכה פוליו, לא טרחו כלל לפנות אליו).

ה. לבדוק מטעם התביעה לא הייתה בידי הסמכה מקצועית. ביסוס הבקשה והסתמכות על חוות דעת של מומחה שאינו מורשה נגישות. (כשל של אי הלמות ייצוגית, בס' 8(א)(3) לחוק בתובענות הייצוגיות).

ו. עם הזמן חלק מסימני רחבת ההיערכות בתחנות דהו, אך אין בכך נסיבה להגיש בגינת תביעה ייצוגית. יש גם תחנות שיתכן והוחלפו מדרכות (גם ע"י תאגיד המים) ורחבת ההיערכות לא נצבעה מחדש או שנצבעה שלא בהתאם לתקן, ויתכן שהונחו מכשולים (עמודים, ספסלים - כפי שכבר התגלו בעבר), שאינם מאפשרים גישה נוחה לרחבת ההיערכות, אך זאת אינה נסיבה להגשת תובענות ייצוגיות בנושא. כמו כן התובענה מתבססת על מדגם תחנות, אך אלו אינן יכולות להעיד על הכלל מה גם שחלף זמן מעת הנגשתן ואז נכנסו הוראות חדשות.

לצד זה יצוין כי העו"ד מטעם העירייה ביקש לבדוק את 18 התחנות המופיעות בתובענה, ולבצע תיקונים ככול שאלו יתגלו, ואכן נעשתה בדיקה שבעיקר הצביעה על דהיית סימני רחבת ההיערכות ואלו נצבעו מחדש, מילוי מרווחים בין משטחי התחנות עם הסככות למדרכות, ובוצעו שאר תיקונים נדרשים.

ז. בתובענה צוין כי אין פסי הנחיה לתחנות האוטובוס לעיוורים, אך מה שלא צוין שרוויזיה חדשה של ת"י 1918 נכנסה לתוקף ב- 10/2012 (וחל רק על תחנות

שניבנו מאז שינוי התקן), ואילו העירייה לא נדרשה לתקן שכן הנגשת התחנות הייתה עוד קודם.

ח. מאמר שפורסם בעתון נרשם בעבר כי קבוצת אנשים עם מוגבלויות בדקה תחנות אוטובוס ברחבי העיר ומצאה אותן מונגשות.

ט. לבקשת העו"ד המייצג את העירייה בתביעה בחן יועץ הנגישות את מצב הנגשת התחנות ומסר את הדוח הבא :

בעירייה יש 107 תחנות אוטובוסים (בפועל 116), מתוכם 33 תחנות דגל (ללא סככה), בין השנים 2012-2013 בוצע סקר מקצועי של תחנות אוטובוסים ברחבי העיר, בסיומו הועברו הנחיות לביצוע התאמות נגישות לפי תקנות נגישות תחבורה ציבורית. ביצוע ההתאמות בוצע בין השנים 2013-2014, חלק גדול מתחנות האוטובוסים עומדים בדרישות הנגישות, ולאלו הונפק אישור נגישות, למקומות שלא סומנו במסגרת רחבת ההערכות נעשתה צביעה עפ"י תקן.

י. שילוט קווים אוטובוסים/שילוט בכתב ברייל נטען בתביעה לאחריות העירייה, (אחריות כוללת להנגשת התחנות), אלא שבפועל תקנה 7 (ב) ו (ג) לתקנות הנגישות מחלקת את נטל הנגשת תחנות קווי השירות בין הרשות המקומית (העירייה) למפעיל קו השירות (אגד) וקובעת כי רשות מקומית תנגיש תחנות וסככות המתנה המוצבות ברחובות שבתחום שיפוטה, בהתאם לתכנית ההנגשה, ותדווח למפקח על התעבורה, אחת לשנה, על התקדמות ביצוע התכנית, ובעל רישיון קו יפעיל את האוטובוסים הנגישים ויציב בתחנות ובסככות המתנה את השלטים כאמור בפרט 5 בתוספת השנייה, לפי תכנית ההנגשה, וידווח למפקח על התעבורה אחת לשישה חודשים, על התקדמות ביצוע התכנית.

יא. התביעה טענה כי המדרכות המובילות לתחנות כולל מעברי החציה אמורות להיות מונמכות ונגישות, אך חוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים), תשמ"ח-1988, אינו נזכר בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, אינו יכול לשמש בסיס לתובענה ייצוגית וכי סימן ט' לחוק השוויון אשר אכן נועד לחייב הנגשה של מדרכות ומעברי חצייה, טרם נכנס לתוקף. בעת הנגשת התחנות לא התבקשו ע"י יועץ הנגישות להנגיש את סביבת התחנות, עם זאת בכל שיפוץ מדרכות ובכל דרישה המתקבלת העירייה מבצעת הנמכה.

בשנת 2013 בבית המשפט המחוזי בנצרת נדחתה תביעה שכזו ושם נרשם כי הסדרה או אי הפעלה של החוק אינן עילה לייצוגיות. (הבקשה לאישור תביעה ייצוגית הוגשה על ידי תושבת מגדל העמק הסובלת מנכות קשה ומתניידת בעזרת כיסא גלגלים, שטענה כי בכל צומת שבו רשאים הולכי רגל לחצות את את הכביש ובכל מעבר חצייה מסומן, יש להנמיך את המדרכה, איי התנועה

ואבני השפה, באופן שמאפשר ירידה ועלייה נוחות בעגלת נכים, כך שהשיפוע לא יעלה על 10%. בית המשפט דחה את הבקשה לתביעה הייצוגית, בין היתר משום שחוק הרשויות המקומיות (סידורים לנכים) שעליו התבססה התביעה אינו נמנה על החוקים המאפשרים הגשת תביעה ייצוגית).

יב. התובעים ביקשו להקיש ממצבן של 18 התחנות שבדקו לאחרונה והנזכרות בחוות הדעת, על תחנות שהוכנו שנים קודם לכן עפ"י התקנים שהיו נהוגים אז, מה שמראה על כשל באפשרות הסבירה להוכחת התביעה, (ס' 8(א)(1) לחוק התובענות הייצוגיות).

יג. התביעה הוגשה ללא ציון בבקשת המידע כי מדובר בפניה מוקדמת לפני תובענה ייצוגית, והתברר כי רק עמותת איל"ה הגישה בקשה למידע בעוד נעדר מהבקשה שמה של עמותת ארגון נכי הפוליו. לבקשה למידע העו"ד לא צירף אישור העמותה, כי אכן היא מינתה אותו לייצגה בכל הנוגע לבקשה למידע.

יד. בתביעה עצמה נרשם שהעיר נס ציונה נמצאת ליד כרמיאל, (רשם גם על כביש עכו) על כן ייחוסה כעיר מחול ומשם גזרו את היקף המבקרים בעיר, לצורך הכנת תחשיבי סכומי התביעה הייצוגית.

טו. ה-"מומחה" בתביעה רשם כי נמצאו תחנות אוטובוס עם משטחים מוגבהים שאינם מאפשרים לאלו עם כסאות גלגלים לשהות בהן, אלא שלא צירף אף תחנה שבה הדבר קיים, יתרה מכך בביקורת שערך בעבר יועץ הנגישות הוא אכן מצא תחנות עם משטחים מוגבהים, אך אלו הונמכו למפלס המדרכה ע"י אגף שפ"ע.

טז. התביעה הוגשה למרות שלתביעה לא צורפה עדות של אדם עם מוגבלות מהעיר ואף מחוצה לה, שבא לטעון כי הוא השתמש/משתמש בתחבורה הציבורית וכי הוא נתקל בחסמים כלשהם המונעים ממנו שימוש נוח ושוויוני.

יח. המונחים שהתובעים השתמשו בהם לאורך התביעה היו פוגעניים ולא נכונים, שכן בהתייחסות באופן כללי לנכים הם כונו בעלי מוגבלויות בעוד שהמינוח שנקבע קבע כי הם אנשים עם מוגבלויות, שכן אין לאחד את האדם כפרט עם מוגבלותו.

יט. מבדיקתי במחלקת פניות הציבור ובמוקד העירוני לא התקבלו כל פניה ביחס לבעיית נגישות בתחנת אוטובוס כלשהי ואילו הייתה מתקבלת אזי היא הייתה נבדקת ואם הייתה נמצאת נכונה הייתה מטופלת מיד (בדומה לתלונות שהתקבלו אצלי לחסימת מדרכות לאחר שיפוץ ע"י ספסלים/עמודים).

כ. שתי העמותות שהגישו תביעות אינם מוכרות לעירייה, ואין להם כל פעילות למען תושבי העיר.

כא. העמותות ביקשו להכיר כי תביעתם תוכר תביעה של כלל הנכים, אך לא כך היא לגבי עמותת נכי הפוליו ששמה ומטרותיה מכוונות לנכי הפוליו בלבד (וגם אלו כמעט ואינם מסתייעים בתחבורה ציבורית), ולאלי"ה שעפ"י תקנונה מכוונת לנכים עם בעיות מוטוריות בלבד.

כב. עיון בדוחות הכספיים של העמותות מצביעה על פעילות נמוכה וזניחה.

2. בדיקת העמותות התובעות-

א. עמותת אלי"ה- עמותת ישראלית לרווחת הנכה

מהמידע שהופק מרשם העמותות התברר כי בשנת 2015 השתלטה קבוצה של אנשים עם מוגבלויות וד.י. בראשותם על העמותה, שהייתה בירושלים, ת"א, וחיפה, בעברה (הוקמה ב-1984) העמותה הייתה עשירה עם בתים רכבים ואף שילמה משכורות, פעילותה עם השנים ירדה, חברים נפטרו והשאר התבגרו ועייפו, ולפתע חייה מחדש בעיר נתניה, ולמרות שלא שינתה זהותה פעילותה הוולונטרית פחתה, (לא הייתה פעילות בסניפים, הכתובת של מרכז הפעילות לא שונתה לנתניה, פעילותה הייתה שולית, למרות שהגישה ייצוגיות ב-2015, לא כינסה אסיפה כללית ולא קיבלה החלטה על שינוי מדיניות, ולא הודיע בפומביות לכלל הנכים את כוונותיה החדשות, ולא ביקשה לקבל התנגדויות). וכך מארגון סיוע העמותה הפכה להיות ארגון תובע רשויות לאחר חבירה לאותו עו"ד שהגיש את התביעות (שהיה בתפקיד יו"ר איגוד הכדוריד זמן קצר והודח). ד.י. משמש כיו"ר העמותה מאז 2015. (כשאינן זכר לקשר או עשייה כלשהי שלו או של חבריו מעמותת הנכים מלפני שנה זו). לא נמצא במסמכי רשם העמותות כי נמסרה בקשה להצטרפות כחבר ואישור לקבלתו לעמותה באמצעות הוועד (ולא האסיפה הכללית),

ב. עמותת ארגון נכי הפוליו בישראל-

מדובר על עמותה שהוקמה ב-2007 עם מיסוד חוק נפגעי הפוליו, בבסיסה מנתה העמותה 7 חברים והחותם על כתב התביעה לא היה בין המייסדים, מקום מושבה היה בנתניה במשרדים שנודבו להם ע"י אדם פרטי בתנאי שלא יהיה במקום שימוש מסחרי, אלא שגבו דמי שכירות, הבעלים התנגד ותבע אותם למשפט, בשנת 2008 ד.י. היה יו"ר העמותה, ועקב הקלון (בין היתר קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין) הושעה מכל פעילות בלחץ רשם העמותות (אסור לכהן כחבר ועד או חבר בוועדת הביקורת לפי סעיף 33(א)4 לחוק העמותות), גם לא התאפשר לו להיות גורם מייעץ חיצוני לעמותה, (הרשם התנגד נמרצות ועד שהעמותה לא קיבלה החלטה ברורה להעבירו מתפקידו הרשם לא "נרגע"), למרות ההשעיה ואי היותו חבר בעמותה בשנת 2015 מונה כיו"ר זמני לשנה ובעל זכות חתימה, לאורך כל

השנים לא צוין כחבר ועד, מורשה חתימה וגם לא בוועדת הביקורת, למעשה פעל כגורם חיצוני, אך נהג להציג עצמו תמיד כיו"ר העמותה. (גם בכנסת) ולמרות גם שלא היה נכה פוליו (נכה ממחלת הסכרת שניסה וכשל לקשור אותה לפגיעה במקום עבודתו), הוא דאג לציין שהוא מייצג אותם. גם כאן העמותה לא פנתה לחבריה ולכלל נכי הפוליו בארץ אותם "כביכול" הם מייצגים בעניין שינוי המדיניות של הגשת תביעות ייצוגיות, וספציפית לא הייתה פנייה לכלל נכי הפוליו למרות שטען לייצוגם, ולו היה בודק היה מופתע לשמוע דווקא שביעות רצון של אנשים עם מוגבלויות לפעילויות של הנגשה שהעירייה מתכננת ומבצעת ברחבי העיר.

בכתב התביעה יוחסו לעירייה 5 הפרות ביחס ל-18 התחנות שנבדקו:

1. משטח תחנה מוגבה מגובה פני המדרכה מעל המותר בניגוד לתקן 1918 חלק 1 סעיף 2.9 ותקן 1918 חלק 2, הפרש הגבהים מהווה מכשול לדוגמא לאדם המתנייד עם כיסא גלגלים המבקש להיכנס לתחנה.

2. העדר סימן מוביל בשולי הדרך הנגישה, והעדר סימן מאתר שמטרתו לאפשר לאנשים עם ליקוי בראייה להתמצא בדרך לתחנה-כנדרש בפרק 1 [ד] לתוספת התשיעית וכמפורט בתקן 1918 חלק 2 וכן בניגוד לחלק 6.

3. העדר שילוט מישוש בתחנות המיועד לאדם עיוור או כבד ראייה, ובו יפורט מספר הקו, יעד הנסיעה לכל קו בנפרד, וכן מספר הקו בכתב ברייל כמפורט בתקן 1918 חלק 4.

4. העדר הנמכת מדרכה בסמוך לתחנת האוטובוס כנדרש בהתאם לתקנה 6א' וכמפורט בסעיף 1 בתוספת החמישית לתקנות השוויון, וכמפורט בתקן ת.י 1918 חלק 2 סעיף 2.6.

5. העדר סימון רחבת היערכות ואו סימון במיקום לא נכון בניגוד לתקנה 6ג' סעיף 2 סעיף קטן 2 בתוספת החמישית לתקנות השוויון, וכמפורט בתקן 1918 חלק 2 סעיף 2.9 סעיף קטן 2.9.3.

בעניינים אלו ניתנה תשובה מפורטת ומנומקת ע"י העו"ד המייצג (שהתבססה גם על עבודת הביקורת המפורטת לעיל, בית המשפט בהחלטתו מיום 11/11/18, כי לא הייתה אף הפרה והציע למבקש להסתלק מהתובענה, מצ"ב (נספח 1) פרוטוקול ישיבת בית המשפט.

לאחר הדיון וההחלטה מצא לנכון בא כוח המבקשים להגיש לי בקשה למידע בכל הנוגע להנגשת צמתים בעיקר עבור אנשים עם מוגבלות בראיה (שכלל אינה רלוונטית לתביעה המקורית), בקשתו מולאה בתוך 10 ימים, בהמשך בא הכוח מאין להסיר את תביעתו, והעלה טענות חדשות ונוספות.

ג. המלצות

בלא קשר לתביעה הייצוגית, אך בעטייה, טוב שאחת לשנה תעשה בדיקה של תחנות האוטובוס, בכדי לבדוק:

1. אם סימני רחבת ההיערכות דהו שאזי יש לצבעם מחדש.
2. אם בסביבת התחנות מונחים מכשולים (עמודים, ספסלים, פחי אשפה, תיבות דואר, ברזיות, מרצפות שלא עפ"י תקן למניעת החלקה, בורות חשופים, וכו'), שלא היו קודם ומונעים מאנשים עם מוגבלויות להגיע לתחנה. (מכשולים יכולים גם להיווצר ע"י תאגידי בעלי סמכות לפעולות תשתית ברחבי העיר (מי ציונה, בזק, חב' חשמל, חב' הגז ועו').
3. אם רחבת ההיערכות אינה קיימת נוכח כך שמדובר בתחנה חדשה, או שבוצע ריצוף מחדש של סביבת התחנה (מסיבה של פיתוח, עבודת תאגיד המים וטיפול במכשול), ואז יש צורך לצבוע אך זאת חייב להיות עפ"י הוראות תקן 1918 ובאישור והנחיית יועץ נגישות מתו"ס. (מבנים תשתיות וסביבה).
4. אם רוצפו פסי הכוונה לעיוורים לתחנות חדשות עפ"י הוראות תקן ישראלי 1918 שנקבע ברוויזיה חדשה ב-10/2012.
5. ככול שיימצא שילוט שאינו נגיש יש לפנות להנהלת חברת קווי האוטובוס (אגד).
6. בכל התחנות החדשות שבהן ממוקמת סככה יש לדאוג שמפלס הסככה הונמך וזוהה למפלס המדרכה, ובתחנות הקיימות עם סככות יש לבצע תיקונים ככול שנוצרו מרווחים קטנים בין המדרכה לסככה.
7. יש לבדוק הזזת עמודים ממקומם המקורי (ובכך לאי התאמת מרחק עם רחבת ההערכות ולהשיבם למקומם המקורי, לחלופין במידה והתחנה מוקמה מחדש בתאום עם אגד אזי לבדוק שרחבת ההערכות מסומנת לפי תקן.
8. ככול שיש תחנות שבוטלו יש לבדוק מחיקת רחבת ההערכות, הסרת סככות ועמודים ותיקון מדרכות במידת הצורך.
9. מבדיקת תחנות האוטובוס עלה כי לא ניתן לבצעה הנגשה לאחת מהתחנות, (קושי הנדסי-לא רשומה בתביעה), לפיכך נדרשת בחינת חלופה אחרת.
10. לצורך הבדיקה יש להתבסס על מאגר המידע שהכין עבור העירייה יועץ הנגישות.
11. ראוי כי כל מי שיוצב לבצע את בדיקת התחנות ראוי כי יוכשר לביצוע וילמד בין השאר את תקני הנגישות הרלוונטיים.

נספח 1- פרוטוקול ישיבת בית המשפט מיום 11/08/2018

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

11 נובמבר 2018

ת"צ 18-02-18287 ארגון נכי הפוליו בישראל ואח' נ'
עיריית נס ציונה

לפני כבוד השופטת מיכל נד"ב

המבקשים: 1. ארגון נכי הפוליו בישראל
2. עמותת איל"ה

נגד

המשיבה: עיריית נס ציונה

נוכחים:

ב"כ המבקשים עו"ד טל לביא
מר דורון יהודה, מר ששון עוזר ומר יגאל מסיקה
ב"כ המשיבה עו"ד רשף חן
מר שלמה אליהו – מבקר העיריה

פרוטוקול

ב"כ המבקשים:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11 אני שמעתי את הערות בית המשפט לעניין התייחסות המשיבה לחמש ההפרות הנתענות.
12 לגבי ההפרה הראשונה הנתענת שנושא הגבהת התחנה לעומת פני המדרכה שאינה מצוינת לגבי אף
13 אחת מהתחנות שנבדקו, בחוות דעת המומחה, אני משיב: כי אנחנו הגשנו דוח בדיקה, לצערי מפתת
14 קוצר זמן, קוצר תקציב, אנו לא יכולים לעשות את כל הבדיקה של כל ה-107 תחנות בשלב הראשוני
15 של ההליך.
16 לגבי 18 התחנות שנבדקו – יש מסמך משנת 2009 לפני שנכנסו לתוקף שסקר את המצב של התחנות,
17 לפני שנת 2014. אנו הגשנו על בסיס דוח בדיקה של 18 תחנות ועל זה אנו עומדים בשלב של הגשת
18 הבקשה, בשביל להוכיח. ההפרה של ההגבהה כפי שהיתה בשנת 2009 לא קיימת. אנו סבורים עדיין
19 שגם מהממצאים בשטח, שהיישור הוא לא מושלם לעולם של המוגבלים.
20 לגבי ההפרה השניה – העדר סימן מוביל וכן הלאה – אני מסכים עם בית המשפט שחייב זה חל על
21 מתקן מרכזי. אני מסכים שלגבי ההפרה השניה הנתענת, אכן אין הפרה כי זה חל רק על מתקן מרכזי.
22 לעניין ההפרה של העדר שילוט מישוש – בית המשפט מפנה אותי לסעיף 7' בתקנות שזה לכאורה חל
23 על חברת התחבורה הציבורית ולא על הרשות ובעניין זה אני משיב, כל רשות מקומית עורכת מכרזים
24 או כפופה לדיני המכרזים לבחירת המסיע העירוני, אותה חב' שמבצעת את ההסעות העירוניות. יש כ-
25 8 חברות בישראל למיטב ידיעתי. יש עניין חוזי בין הרשות המקומית לחב' המפעילה, לפני שאני הולך
26 באופן ישיר כנגד חב' ההסעות שנבחרה ולעתים חלק מהתקופה זו חב' אחת וחלק מהתקופה זו חב'
27 אחרת, אז לכן מבחינת ארגוני הנכים או בעל המוגבלות, הרשות המקומית אחראית גם על אכיפה זו.
28 בתיקים אחרים ראינו טענות של רשות מקומית שאותה רשות מקומית לבין חב' ההסעות יש הטחת
29 אחריות אחת לשנייה.
30 אם אגיש כנגד אגד, ייתכן כי אגד תטיח אשמות ברשות המקורית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

11 נובמבר 2018

ת"צ 18-02-18287 ארגון נכי הפוליו בישראל ואח' נ'
עיריית נס-ציונה

1 אני מסכים שכרגע אין עילה לגבי ההפרה השלישית.
2 באופן כללי אני מסכים לגבי העניין אבל במציאות, בשטח, הפינג פונג בין הרשויות אני סבור שזה נכון
3 לטעון את זה כנגד המשיבה, כי היא מזמינת האוטובוס.
4 לעניין ההפרה הרביעית – אני משיב לתגובת המשיבה שטענה שסימן ט' עדיין לא נכנס לתוקף מאחר
5 שטרם עודכנו תקנות בענייני ואני מפנה לעמדת הנציבות, שקבעה שהנושא של הנמכת המדרכות כרצף
6 של ההנגשה זה באחריות הרשות המקומית.
7 יש את תיקון מס' 2 של נגישות דרכים. גם אם לצורך העניין, חברי צודק ונניח שלצורך העניין מבחינת
8 התקנות זה לא נכנס לתוקף, עדיין יש את עמדת הנציבות.
9 בית המשפט מפנה אותי לתוספת השניה בחוק תובענות ייצוגיות, שעלי להוכיח עילה שנכנסת בגדר
10 התוספת השניה. בעניין זה אני מפנה לתיקון מס' 2 של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שמפנה
11 לסעיף ל"ט – נגישות דרכים.

ב"כ המשיבה:

12
13
14 אני מפנה לסעיף 19ב' לתיקון מספר 2, תשס"ה-2005, לחוק שהוגש לכנסת, לא בנו, חוק ששמו תיקון
15 מס' 19, (מפנה לסעיף 4.4.2 לתגובה שלנו ומצטט).
16 תקנות כאמור עדיין לא הותקנו.

ב"כ המבקשים:

17
18
19 לעניין ההפרה החמישית – אם הסימן דהה, צריך כמובן לחדש אותו. בסוף אנו מדברים על אנשים עם
20 מוגבלות שצריכים לראות את הסימן.

ב"כ המשיבה:

21
22
23 לעניין ההפרה החמישית אני מגיב, אין ספק שצריך לחדש מעת לעת את הסימון והם עושים את זה
24 והם עשו את זה ובדיקת למטרה הזו יש את הדרישה של פניה מוקדמת, שלא נעשתה במקרה הזה. לא
25 יתואר שהגוף שמתיימר להיות גוף ציבורי, היה פונה למשיבה ואומר לה בתחנה פלונית אלמונית
26 הסימון דהה, אז אני יודע בוודאות שהעירייה היתה שולחת לשם עובד עם צבע שהיה מחדש.
27 זו הסיבה שההלכה היא שצריך לפנות פניה מוקדמת לרשות ציבורית, על אחת כמה וכמה שעסקינן
28 בגוף שמתיימר לפעול בשם הציבור.
29 לכן, אני לא חושב שזה משהו שצריך להתייחס אליו בכלל.

ב"כ המבקשים:

30
31
32 ערכנו פניה לפי חוק חופש המידע לקבל את האינפורמציה.
33 אנו ביום שישי האחרון ערב הדיון עשינו ביקור בשטח. אנו מתייחסים לכל הליך באופן רציני, אין תיק
34 אחד שמוגש ללא דוח בדיקה. ביום שישי הגענו אני ומר מסיקה לרח' הבנים שזה אחד הרחובות
35 המרכזיים ועשינו בדיקה עדכנית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

11 נובמבר 2018

ת"צ 18-02-18287 ארגון נכי הפוליו בישראל ואח' נ'
עיריית נס-ציונה

1
2 אנו מבקשים שהות של 60 יום כדי לשקול בכבדות את דברי בית המשפט וניתן את עמדתנו.

3
4 **ב"כ המשיבה:**
5 אנחנו לא מוותרים על הוצאות. זו תביעה שלא היה צריך להגישה. העובדה שהתביעה הזו היא חלק
6 מסדרה של עשרות תביעות שהן פשוט שכפול. למעט חוות הדעת של אדם שהוא לא מורשה נגישות,
7 שמוגשת בשם מה שמתיימר להיות ארגון שפועל למטרת הציבור ושיש לכל הפחות ספק גדול לגבי
8 מידת האמת שבדבר הזה, בלי שיש שמץ של ראיה שנעשה איזשהו ניסיון למצוא תובע אמיתי.
9 מדובר בנסיבות יוצאות דופן של תביעת סרק.

10 אם בית המשפט הפתרון היחיד שלו לעניין זה לומר זו תביעה סרק תלכו בלי הוצאות, אז בית המשפט
11 מזמין שייפתחו תביעות כאלה שוב ושוב.
12 כל התביעה הזו היא שגויה משפטית וזה צריך לקבל משמעות בחיוב בהוצאות כדי שבינו.

13
14 **ב"כ המבקשים:**
15 חברי לצערי מפנה לתיקים אחרים בלי הפניה של תיק, הפניה כללית מדי.
16 התיק הזה המצב בשטח הוא לא נגיש, אין פה רצף של הנגשה, בעלי המוגבלויות עסוקים בבריאותם,
17 אין להם זמן ללכת גם לבית המשפט לאכוף חוקים משנת 2014. הפרה קטנה הינה כגדולה. רצף נגישות
18 הוא רצף נגישות ואם זה לא נגיש קצת, אז זה לא נגיש בכלל.
19 דווקא העמותה הזו החליטה, יש חוקים משנת 2014, היה 15 שנה להיערך להנגשה. אלה לא הפרות
20 מינוריות.

21 אנו סבורים שזה מסוג התיקים שהם כן צריכים להיות מוגשים ולהתנהל.
22 אנו מבקשים שהות של 60 יום.

23
24 **החלטה**

25
26 לאחר שבית המשפט שמע את הצדדים, הציע למבקש להסתלק מן התובענה נוכח היעדר לכאורה של
27 כל עילת תביעה.

28 מסקנה זו נתמכת בהעדרו של כתב תשובה כלשהו לכל הטענות שנטענו ולאי מתן תשובה מספקת
29 לשאלות שנשאלו היום באולם בית המשפט.

30 בית המשפט הביע דעתו לעניין סיכויי התובענה וזאת מבלי להידרש לשאלת התקיימות התנאי
31 שבסעיף 4, דהיינו לחוסר האפשרות למצוא תובע בודד.

32 אני סבורה כי גם משוכה זו היא גבוהה ביותר שיצטרכו המבקשים לעבור.
33 המבקשים יודיעו, וזאת בתוך 30 יום מהיום, אם הם עומדים על התובענה או אם הם מבקשים
34 להסתלק ממנה.
35
36

3.1.2- תחנת אוטובוס אהרון בוקסר 2

א. כללי

הבדיקה לאחר קבלת פניה ממנהל התברואה תחנת האוטובוס אינה עומדת בתקן הנדרש מבחינת נגישות, שכן 2 חניות שהוצבו במפרץ בקדמת התחנה, אינם מאפשרים עצירה בטוחה ברחבת ההיערכות, כך שאדם עם כיסא גלגלים אינו יכול לעלות בנוחות ובבטחה לאוטובוס נגיש. והמלצתו הייתה להעביר את החניות לסוף מפרץ החניה.

ב. ממצאים ומסקנות

התברר כי במקום החניה הוצבו מכלים למחזור שלא ניתן לפנותם כאשר חונים במקום רכבים, כך שישנה חשיבות נוספת לכך שמיקום החניות ישונה. העניין הופנה למנהלת מחלקת התנועה שלאחר בדיקתה שינתה את מיקום החניות. נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

3.2 הנגשת הכניסה לבית המרקחת ברח' ביאליק

א. כללי

ראש העיר מסר לי מכתב שקיבל מתושבת המתנועעת בקולנועית שציינה כי בכניסה לבית המרקחת נבנה כבס ללא אמצעי בטיחות, כך כאשר היא עלתה עליו בבואה לרכוש תרופות, הקולנועית התהפכה והיא נחבלה, ושלושה אנשים נחלצו לעזרתה הרימו אותה וייצבו את הקולנועית, ובקשתה הייתה לתקן את המקום כדי שאנשים יעלו שם בבטחה.

ב. ממצאים ומסקנות-

מתברר כי קופת חולים ובית המרקחת בבעלותה אינם עסק הטעון ברישיון עסק, לפיכך העביר מנכ"ל העירייה את הנושא לטיפול מנהל אגף בינוי ופיתוח ומ"מ מהנדס העיר, שמצא לנכון להתקין במקום מעקות, לאחר התקנתם סיירתי במקום ומצאתי כי אכן הותקנו מעקות המשמשים גם כמאחזי יד (בהתאם ל- ת"י 1918 חלק 2- נגישות הסביבה הבנויה - הסביבה שמחוץ לבניין). מצ"ב תמונות לאחר ההתקנה.

3.3 ביקורת הנציבות את מבני ציבור

א. כללי

במטרה לבחון את פעולות העירייה בעניין הנגשת מבני ציבור ועמידה בייעדי ההנגשה עפ"י פעימות הגיע השנה מפקח המחוז מטעם נציבות השוויון לבדוק את פעולות העירייה במבנים שברובם הצהירה העירייה עליהם כנגישים, את בדיקתו ביצע ב-2 שלבים במועדים שונים, בשלב א בחודש יוני בדק את המבנים הבאים שהוצהרו לנציבות השוויון כנגישים:

שלב א

1. אולם ספורט צימרמן,
2. אולם ספורט בן יהודה,
3. בית הנוער

לסיור שערך הצטרפתי יחד למנהלת מחלקת מבני חינוך, מהממצאים עלה כי:

1. אולם ספורט צימרמן-
  - א. במבואת הכניסה הוספת שתי כסאות נגישים.
  - ב. שירותי נכים- חסר קולב על הדלת ושלוט הכוונה (בדופן בחדר המתנה או בסמיכות תלוי בשרשרת).
  - ג. במדרגות ביצע חסר פסי סימון אזהרה המיועדים לאנשים עם לקות ראייה, (אב הבית קיבל הדרכת ביצוע מהפקח).
  - ד. במקלחת נגישה חסר ספסל נייד באורך 120 ס"מ, מזלף נייד ומושב מתקפל נגיש.
  - ה. בתום ההשלמות הצבת סמל נגישות בגודל 20*20 ס"מ המורה כי המבנה נגיש.

2. אולם ספורט בן יהודה-

- א. נדרש לולאת השראה למזנון בזמן תפעולו.
- ב. במתקן השתייה עלה צורך להחליף לברז וזמני מכופף.
- ג. שלוט הכוונה לשירותי נכים.
- ד. ב-2 שירותי הנכים (לגברים וגם בשירותי נשים) חסר קולב על הדלת.
- ה. באולם הספורט מדרגות היציע אינם צבועות בפס ניגודי.
- ו. קופה- אינה נגישה, בתחילה ביקש להסיר סורג ולבנות דלפק, אך קיבל עמדת העירייה לעמדה חלופית במבנה, למסירה ולמכירת כרטיסים בעמדה נגישה עם שולחן נגיש ולולאת השראה, כאשר יוצב שילוט מנחה מתאים בקופה בכניסה ובעמדה, ויוכן נוהל בנושא.
- ז. מקלחות- למפקח נמסר ע"י אב הבית כי המקלחות ייעודיות אך ורק לשחקנים, ועל כן אין צורך בשינוי.
- ח. הדרכת סגן מנהל מחלקת הספורט בנושא הנגישות- נוכח המשקל הרב שייחס המפקח לסגן המנהל שליווה אותו בבדיקה ושאותו הדריך לביצוע הליקויים, ולנוכח המידע החסר אצל הסגן בכל נושא הנגישות, עולה הצורך להדריך את כלל אבות הבית, וכלל עובדי העירייה שטרם קיבלו הדרכה בנושא.
- ט. בסיום ההשלמות הצבת בכניסה שלט עם סמל הנגישות הבינלאומי 20*20 המכריז כי המבנה נגיש.

3. בית הנוער-

- א. באולם בסמיכות לבמה אין מעלון אנכי, עם זאת נמצא מעלון תואם באודיטוריום החדש השוכן במרכז הפיס לאומנויות. המפקח ביקש צילום+ אישור התאמה מיועץ הנגישות.
- ב. הבמה עשויה מבטון, בעליה אליה חסר בתי אחיזה מ-2 צדדי המדרגות.
- ג. חסר 9 כיסאות נגישים- בבדיקה נמצא שההסתמכות ברכישה הייתה בדוח מרכז שהוכן בהנדסה, שם היה רשום כיסא במקום 10 כיסאות.
- ד. חניית נכים בכניסה לבית הנוער- חסרה, נמצא כי למרות שאשתקד מסר יועץ הנגישות דוח מנחה לביצוע, הרי שהוא לא נמסר למנהלת מחלקת התנועה, ובכך גם לא התאפשר קבלת אישור ביצע מוועדת תחבורה.
- ה. בשירותים חסר שילוט הכוונה בכניסה, סבוניה, מראה ומאחז יד לדלת. בנוסף עלה הצורך לעקוב אם מצוי אשפתון ומתקן ייבוש במקום.

- ו. במדרגות בכניסה מחוץ למבנה חסר פסים בניגוד חזותי. (אותם אפשר לבצע בהדבקה או בצביעה).
- ז. בכניסה מחוץ למבנה הוספת משטח אזהרה.
- ז. מערכות לולאת לשמיעה- מכיוון שהמקום אינו משמש לקבלת קהל, אזי לא עלה צורך ביישום.
- ח. בחינת צורך בהשלמות כעולה מדוח יועץ הנגישות של העירייה.
- ט. מול בית הנוער יש כניסה לחניה של החינוך עם מחסום שהותקן לאחרונה, נדרש בדיקת היתר כניסה למקום לאדם הנושא תג נכה.
- י. עדכון המפקח אם יש קבלת קהל במקום, או אז נדרש מספר התאמות, (שולן נגיש ולולאת השראה).
- יא. בסיום ההשלמות הצבת בכניסה שלט עם סמל הנגישות הבינלאומי 20*20 המכריז כי המבנה נגיש.
- ובשלב ב בחודש אוקטובר בדק את מבני הציבור הבאים שהוצהרו כנגישים :
4. יד לבנים-
- א. בשירותי הנכים חסר מאחז יד אופקי 60 ס"מ וקולב להתקנה עד 140 ס"מ לגובה.
- ב. במושבי האולם היה צורך שבשורה הראשונה שני הכיסאות בשני הקצוות יהיו מתקפלים כדי לאפשר מיקום לעגלות נכים, עם זאת הוסבר שיש מספיק מרווח ב- 2 צדדים לעגלות נכים, ולכן אין צורך בשינוי, והמפקח אכן קיבל הסבר זה.
5. מבנה שי"ל-
- א. בכניסה למבנה יש מדרגה בגובה 5 ס"מ, ועלה צורך לייצר שיפוע.
- ב. לולאת השראה לא הייתה בנמצא.
- ג. כיסא נגיש לקבלת קהל נמצא אחד בלבד ויש צורך בכיסא נגיש נוסף.
- ד. מיקום מכשיר ניהול תורים בכניסה היה צריך להיות בגובה של עד 140 ס"מ מהרצפה, אך אין צורך בשינוי.
- ה. בשירותים הנגישים הוצבה מראה לא תקנית והיה צורך שתהיה מגובה הכיור ועד 175 ס"מ. אך אין צורך בשינוי.

6. מועדונית שלוות נועם-

- א. בשירותים הנגישים חסר שילוט נגיש בכניסה וכן חסר מאחז יד אופקי 60 ס"מ והתקנת קולב עד 140 ס"מ גובה.

בנוסף החליט המפקח לבדוק את אולם קבלת קהל בגבייה אשר טרם הוצהר על נגישותו ומיועד להנגשה עד סוף הפעימה השלישית ב- 22/06/2019.

7. גביה-

- א. בשירותי נכים מיקום מראה שגוי, היה צריך להתחיל מגובה הכיור עד 175 ס"מ מהרצפה, אך אין צורך בביצוע שינוי.
- ב. בחדר ההמתנה החיצוני הוצבו 5 כיסאות ללא כיסא נגיש, יש צורך להציב כיסא נגיש. (בעמדות קבלת קהל הוצבו שתי כסאות נגישים בכל עמדה, לכן אפשר לקחת שתי כיסאות מתוך העמדות (ובמקום להניח שתי כסאות רגילים) להעבירם לכניסה למקום ההמתנה לעמדות, ושתי כיסאות מחוברים מחדר ההמתנה (שייוותרו) להעביר לעמדת המתנה בתוך האולם.
- ג. בקופה הייתה לולאת השראה אך זו לא הייתה מותקנת, הקופאית טענה "לא עובד ועושה קצר במחשב", ההסבר לא התקבל, יש שקע נוסף להציבו, ויש להפעילו. דלפק הקופה לא תקני (מעל 110 ס"מ) עשוי מקיר גבס ויש להחליפו, לחלופין אופציה עדיפה- עמדה לגביית כסף בתוך האולם עבור אנשים עם מוגבלויות עם שילוט תואם. המפקח בדק שעמדתו זו תואמת את דוח היועץ.
- ד. בעמדה 3 המסומנת בסמל כעמדה נגישה היה חסר לולאת שמע.
- ה. בעמדת המתנה הפנימית אין 10% כיסאות נגישים, אך מכיוון שכל העמדות נגישות ובכולם 2 כיסאות נגישים, אין צורך בשינוי.

8. מבני העירייה- (טרם הוצהר על הנגשתו)-

- א. בכניסה לעירייה יש 6 ויטרינות זכוכית ו-ארבעה דלתות, עפ"י ההנחיות יש צורך במדבקות עגולות מיוחדות לסימון מזהיר, וניתנה הנחייה להציב שתי מדבקות בצדדי הדלתות מעל 90 ס"מ ופחות מ- 170 ס"מ, ובמרחק לפחות 150 ס"מ מהסימונים הבאים, בסה"כ להציב מדבקות ב-4 דלתות.

ב. ממצאים ומסקנות-

ממצאי הבדיקה הועברו למנהלים האחראים, בוצע מעקב ועלה כי שלב א יושם במלואו ושלב ב' עדיין טעון בדיקה לחלק מהממצאים, התברר כי בבית הנוער אין קבלת קהל ובאשר לאישור התאמת המעלון הנייד לעלייה לבמה, תחילה בדק יועץ הנגישות את המפרט הטכני שקיבל מהספק אך לא אישר לנוכח אי עמידה בדרישות ת"י 2252 חלק 1-(כסלו התשס"ב, 11/2001) שכן מכון התקנים אישר תקינה למעלונים ריצפתיים מקובעים ולא למעלונים ניידים, אך לנוכח בדיקתי את נושא התקינה עלה כי ב-24/02/15 חל שינוי בהגדרת התקינה ובמקום מעלוני הרמה חשמליים למוגבלי תנועה, שונה הנוסח ל-מעלונים חשמליים לאנשים עם מוגבלות בתנועה, כמו כן המעלון עומד בתקינה אירופאית מחמירה, על כן מסר יועץ הנגישות את האישור הנדרש אך בהסתייגות כי המתקן הנייד אינו עומד בתקן ישראלי 2252 חלק 1. באשר לשלב ב' יצא מנהל האחזקה לבצע את הנדרש עפ"י הרשימה שעלתה בסיוור של המפקח. באשר לאולם הגבייה ביקש המפקח לאחר הסיוור בשטח וקבלת דוחות יועץ הנגישות לפעול בהתאם להנחיות היועץ שמצא כי יש צורך בהתקנת שילוט הכוונה, התקנת לחצן אינטרקום בגובה 120 ס"מ מפני ריצוף דלת כניסה משנית, התקנת סימן אזהרה לליקויי ראייה בדלת הכניסה השקופה בגובה 140-160 ס"מ מפני הריצוף, במדרגות מחוץ לבניין התקנת משטח אזהרה בראש ובתחתית המדרגות, ובכל מדרגה להתקין פס ברוחב 30 ס"מ בגוון ניגודי בולט לעין, ושינוי גובה בית האחיזה שכן נדרש שהוא יהיה בגובה 90 ס"מ מפני הריצוף, ולהשלים בתי אחיזה במקומות חסרים, ומכיוון שמיקום חניות הנכים העורפיות רחוקות מאולם הגביה (ברח' צהל) הוא המליץ על חניה נכים נוספת ברח' הבנים. באשר לבית יד לבנים הוא המליץ להצטייד במערכת עזר לשמיעה מיוחדת לאולמות אירועים, כשאפשר ניידת בעת הצורך, אלא שמבירור התברר כי במקום בוצעה הנגשה במערכות השמע.

ג. המלצות-

1. בעת הבדיקה הראשונית שלב א, העלה המפקח את הצורך כי העירייה תכין את עצמה לבדיקה, תערוך סיוור ותתקן ליקויים ואז לזמן את המפקח לבדיקה. הביקורת מאמצת המלצה זו,
2. יש לבחון את הצורך בקבלת אישור בטיחות למעלון מכיוון שפגה תקופת האחריית (בסמכות יועץ בטיחות או יועץ מעליות שקיבלו הכשרה בנושא),
3. יש לערוך בירור עם מערכת החינוך באשר לייתכנות חנייה עבור אנשים הנושאים תג נכה בחניית בית ספר הדר ואנתרופוסופי (הנמצא מול בית הנוער).
4. יש לערוך מפגשי הדרכה לאבות בית ומנהלי אולמות ספורט בכל הקשור להבנת

צרכי הנגישות ולטיפול בנושא במידת הצורך,

5. יש לבצע השלמת הנגשות בגבייה בהתאם להנחיות יועץ הנגישות.

6. יש להשלים לגבי שלב ב' את צרכי הנגישות הבאים:

א. יד לבנים- בשירותי נכים מאחז יד אופקי 60 ס"מ + קולב עד 140 ס"מ גובה.

ב. גביה- בחדר המתנה הצבת כיסא נגיש. בדלפק – הצבת שילוט כי גביית כסף

מתאפשרת בעמדה 3 באולם לאנשים עם מוגבלויות.

ג. שי"ל – יצירת שיפוע בכניסה, העברה למקום כיסא נגיש, והימצאות לולאת שמע במקום.

ד. מועדונית שלוות נועם- שילוט נגיש בכניסה ובשירותי נכים התקנת מאחז

מאחז יד אופקי 60 ס"מ והתקנת קולב עד קולב עד 140 ס"מ גובה.

3.4 פטור ממלווה לנכה

א. כללי

השנה התבקשו שני ברורים למתן כניסה בחינם לבריכת נס גלים, מאחר והייתה התלבטות באשר לזכות זו.

מקרה 1- לאדם עם עיוורון של 100%, לא נרשם בתעודת הנכה שהונפקה ע"י ביטוח לאומי לזכאותו לפטור עבור מלווה. (במקרה זה רעייתו).

מקרה 2- אם לבת בת 9 שלה נכות, ביקשה פטור בכניסה לבריכה, אך בכרטיס הפטור אינו רשום, ומביטוח לאומי נמסר לה כי רק מגיל 12 מדפיסים על הכרטיס את הפטור. (אשתקד עלה מקרה של תושב שבתו בת ה-12 סובלת מאוטיזם, אינה אוכלת לבד, וזקוקה להשגחה של 24 שעות, ובכרטיס ביטוח לאומי צוין שהיא פטורה מתור בלבד).

ב. ממצאים ומסקנות-

המענה שנמסר על ידי:

מקרה 1- פטור ממלווה חייב להיות מצוין על גבי הכרטיס, במצב זה מפנים את המבקש לבירור בביטוח לאומי, בתקופת ההסתגלות לחוק התאפשר כניסה חד פעמית פטורה, אך כעת יש להפנותם לביטוח לאומי, המלצתי בעבר להציב שלט מידע לציבור.

מקרה 2- פטור ממלווה מתחת לגיל 12- תשובת הנציבות- הפטור אינו חל על מלווים של ילדים עם מוגבלות מתחת לגיל 12 מאחר וילדים בגילאים אלו אינם נכנסים בדרך כלל למקומות ציבוריים בתשלום, ללא ליווי של אדם מבוגר. מאחר וקיים שוויון בין ילדים שאינם עם מוגבלות וילדים שהם עם מוגבלות, בגילאים אלו, אין צורך בהתאמה.

ובאשר לבדיקה אשתקד הרי שעלה כי אין מניעה שנותן שירות המעוניין לתת פטור מתשלום עבור כניסת מלווה או קדימות בתור לאנשים עם מוגבלות מעבר לדרישת התקנות, יעשה זאת. הובהר כי עפ"י האיגרת מהנציבות ניתן לדעת כי העירייה יכולה לנהוג עפ"י אמות המידה הרשומות בתקנות הנגישות, או שהיא גם יכולה להקל ככול שזו תהיה מדיניותה, ואין בהקלה פגיעה בציבור. ככלל בתקופת ההסתגלות להוראות החוק נקטה העירייה גישה מקלה המאפשרת כניסה חינם חד פעמית להורים לילדים נכים בגיל עד 12 שנה, ובמקביל הבהירה את הוראות החוק, גם עפ"י שלט שהוצב עפ"י המלצת הביקורת במקום.

ג. המלצה

ככול שמדובר בכניסה חד פעמית של מלווה לילד נכה, אזי מומלץ כי במקרה כזה תמשיך העירייה את מדיניותה מהעבר ותאפשר כניסה חד פעמית חינם למלווה.

3.5 סטייה בין ההנחיות להצבת תמרור המורה על חניית נכה

א. כללי

הבדיקה לברור התקבלה ממנהלת מחלקת התנועה, אשר הייתה בדילמה נוכח סתירה במידע המפורסם באשר למיקום עמוד חניה המורה כי מדובר בחניית נכה המקבילה למדרכה (תמרור 437), שכן בהנחיות עמותת נגישות ישראל נרשם כי הצבת עמוד תהיה בסוף הקצאת שטח החניה, אך לעומת זאת לפי תקנות משרד התחבורה התמרור יוצב בתחילת החניה.

ב. ממצאים ומסקנות-

מבדיקה עם יועץ הנגישות של העירייה הוא מסר כי הנחיות משרד התחבורה גוברות על כל הנחיות אחרות בנדון, הגם שהאינפורמציה של עמותת נגישות ישראל מתפרסמת התנסויות בשטח והם בגדר המלצה בלבד. ותשובה זו נמסרה למנהלת מחלקת התנועה.

3.6 נגישות לגינת כלבים

א. כללי

פנייה מאת עמותת נגישות ישראל לאחר שתושב המתנועע על כיסא גלגלים וביקש להנגיש גן שבו העירייה תחמה וייעדה את חלקו לכלבים, אלא ששם יש רמפה תלולה מאד מהחניה, שערים לא נגישים והיעדר שבילים.

ב. ממצאים ומסקנות-

בעניין זה השיב מנכ"ל העירייה כי הנושא בטיפול אגף תשתיות וכי הוא הנחה את אגף בינוי ופיתוח להנגיש את המקום, קיימת תכנית והקבלן האמור לבצע זאת, ויש

לעדכן את התושב בנושא, הועברה תשובה שבה נמסר כי גם יועץ הנגישות העירוני בוחן את העשייה בנושא. בבדיקת מעקב נמסר ע"י מנהל תחום פיתוח ותשתיות כי הוכנה הזמנה לביצוע וידווח בתום סיום עבודות ההנגשה.

3.7 הנגשת מבנה קריית התרבות

א. כללי

פנייה מזוג הורים כשהאב מתנועע בכיסא גלגלים אשר טענו כי סייעתי בעבר להנגיש עבורם גן ילדים בו התחנכה בתם הקטנה, וכעת מבקשים להנגיש את קריית התרבות, שכן היא כוללת מרכז חוגים גדול בו לומדים ילדיהם לאורך השנים, כשלמעשה הקריה אינה נגישה היות ורוב אולמות החוגים נמצאים בקומה הראשונה שאליהם עולים בגרם מדרגות שאין בו מעלון או מעלית, וכך קורה כי האב לא יכול ללוות את ילדיהם לחוגים ולהגיע לשיעורים לדוגמה המתקיימים מפעם לפעם, עוד הוסיפו כי יש במקום ליקויי נגישות רבים ותמוהים שחלקם הותקנו בשנים האחרונות מתוך התעלמות מחקיקת הנגישות, והם מביאים לדוגמא התקנת דלתות זכוכית כבדות וצרות במשרד הכרטיסים המונעות לחלוטין כניסה של כיסא גלגלים לקופות, וכן בהיכל עצמו המקומות לכיסאות גלגלים הם בשורה האחרונה באולם או ביציע, דבר הלא מתאים להורים עם ילדים קטנים הרוצים להגיע ולצפות בהצגה מבין ההצגות הרבות המתקיימות לילדים.

אלא שכאן ההורים לא המתינו למתן מענה ופנו לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות בתוך שבוע, וזו פנתה בנושא למפקח על המחוז לקבלת פרטים בכדי לפנות אלי.

ב. ממצאים ומסקנות-

הובהר לנציבות כי ההיכל שייך לחברה למוסדות חינוך וספורט והוקצה לשנים ארוכות לקריית התרבות וכי סוכם לאחר ביצוע סקר נגישות ע"י העירייה כי כל ההנגשה מחוץ לקריה תושתת על העירייה וההנגשה הפנימית על הקריה ואכן העירייה עמדה בסיכומים, על כן יש לפנות לקריה שלה גם יועץ נגישות משלה, משכך התבקשתי למסור לנציבות את תכנית ההנגשה.

בביקורי במקום הופתעתי לגלות כי דברי ההורה לאי הנגשת גרם המדרגות לא היו נכונות, שכן לגרם המדרגות הוצמד מעלון התואם את הוראות הנגישות, אך עם זאת נעשתה פנייה חוזרת של הנציבות למתן מענה, וזו הופנתה למנהל הקריה שטען כי לקריה אישור נגישות לכלל המבנה ומתן מענה יימסר בהתאם לנציבות. (כולל הספרייה העירונית המצויה אמנם בקריה אך חובת הנגשתה חלה על העירייה).

בקשה נוספת שהעלו ההורים הייתה להנגשת גינת השעשועים בגן נווה, שכן מדובר בפארק רחב ממדים שאינו מונגש לילדים ואנשים עם מוגבלות מכיוון שהוא מצוי על חול שאינו מאפשר התניידות וגם לא בילוי לילדים הרגישים לחול, מה גם שעפ"י החוק הגינה נכללת ברשימת המקומות העומדים לרשות הציבור והחייבים בנגישות. אלא שכאן מתברר כי הפנייה נסמכת על מידע מסויג שניתן לציבור ע"י הנציבות, כאשר הייתה התעלמות מהסייגים בה נרשם שרשימת המקומות אינה סגורה, ולכל סעיף יש הגדרה רחבה המתייחסת למהות המקום. מתברר כי העירייה פועלת בנדון בהתאם להוראות חוק שוויון לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח-1998, ובהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), תשע"ד-2013, לפיהם הועברו בין השאר רשימות של גנים המחויבים בהנגשה, כשהעירייה עומת בחובת ההנגשה עפ"י הפעילות שנקבעו בתקנות, ובבדיקה נמצא כי הגן מיועד להנגשה (במסגרת הנגשת המרחב של גנים ציבוריים) כולל הנגשת גינת המשחקים נשוא הבקשה, והותר שההנגשה תסתיים ב-01/11/2021. נוכח זאת סיימתי את בדיקתי בנושא.

3.8 בקשה למתן שירות בשפת הסימנים בבית ספר

א. כללי

פנייה מאם שלה לקות שמיעה וילדים ללא לקות שמיעתית הלומדים בביה"ס "ראשונים" בדבר זכאותה לקבלת שירות תרגום בשפת הסימנים בעת קיום: אספות הורים, מסיבות סיום, טקסים ועוד, וזאת על חשבון בית הספר וזאת בהתאם לתקנות התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה אשר פורסמו ברשומות ביום 30 ביולי 2018 ונכנסו לתוקף ביום 29 באוגוסט 2018, העוסקות בהתאמות הנגישות להן זכאים תלמידים עם מוגבלות הלומדים או נרשמים למערכת החינוך והורי תלמידים שהם אנשים עם מוגבלות, כאשר ההתאמות ניתנות לבקשת ההורה או התלמיד (להלן התקנות).

ב. ממצאים ומסקנות

בסעיף 18 לתקנות שבו נרשם בקשר להתאמות נגישות לתלמיד או הורה עם מוגבלות זכאות תלמיד או הורה עם מוגבלות להתאמות נגישות נוספות, לפי הצורך, בין השאר בהתחשב בתקן הישראלי, בהנחיות הטכניות, במטרה לאפשר לו נגישות למוסד החינוך ולשירות, בתוספת השנייה בסעיף 40 נרשם "שפת סימנים ותמלול", בסעיף 54 נרשם: "דרכים חלופיות לביצוע אסיפת הורים עם הורה עם מוגבלות כגון שיחת אודיו ויזואלית באמצעות מחשב ורשת האינטרנט", בסעיף 55 נרשם: "זימון לאספות הורים באופן הנגיש להורה עם מוגבלות", אך בכל מקרה יש למלא טופס

בקשה בהתאם לתוספת הראשונה שיועבר לעירייה ושלה יצורפו מסמכים רפואיים, תמצית סוגי ההתאמות המבוקשות, ופרוט זכאות לסיוע מגורם אחר: משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד הכלכלה, משרד החינוך דרך מערך החינוך המיוחד, תמיכה מסל שילוב או בדרך אחרת, הרשות המקומית, הביטוח הלאומי, עמותה פרטית או כל גוף אחר, או אז יש לצרף מסמכים המעידים על מהות הסיוע והיקפו, כאשר על העירייה לתת מענה בתוך 30 יום, וככול שתהיה מחלוקת ניתן לערער על ההחלטה בפני הממונה מטעם המדינה כנקבע בתקנות.

3.9 תפיסת חניית נכה בדואר המרכזי בידי עובד שלהם עם מוגבלות.

א. כללי

פנייה מאדם עם מוגבלות בניידות שקבל על תפיסת חניית הנכה הממוקמת בדואר המרכזי בעיר, במרבית היום ע"י עובד רשות הדואר, וביקש שהחניה תהיה פנויה גם לציבור עם מוגבלות המגיע לקבל שירות מהדואר, שכן במצב הנוכחי אלו המגיעים לקבל שירות מהדואר חונים בסמיכות על מדרכות או באדום לבן, הוסיף כי אותו עובד יכול להחנות את רכבו בתחום המגרש התחום של הרשום, וטוב היה לו הרשות היית מקצה לו מקום חניה קבוע עם מספר רכב ובמקביל דואגת שתוקצה חניית נכה לכלל הציבור.

ב. ממצאים ומסקנות

בשיחה שניהלתי עם הפונה, הוסבר לו שהרשות הדואר הינה גוף האחראי על הנגישות שלו, ומומלץ כי יפנה אליו ישירות בכדי שיפעלו הן לטובת העובד בהקצאת חנייה אישית במתחם הרשות והן לטובת הציבור בכך שחניית הנכה הפנויה תשרת את באי הדואר, ואכן מאז נשאר חניית הנכה בדואר פנויה לשימוש הציבור, נוכח זאת סיימתי את בדיקתי.

4. ביטחון-

4.1. תלונה על להדלפת מידע מהמוקד

א. כללי

עוזרת בית של משפחה המתגוררת בבית דו משפחתי התלוננה כי בעת שפנתה למוקד העירוני ודיווחה על נביחות מטרידות מבית השכן של כלב קטן למוקד העירוני, לא קיבלה מענה, אך אוימה ע"י בן השכן שאמר לה כי "הוא יודע היכן היא גרה", וזאת משום שילדיו של השכן עובדים בשיטור העירוני והיא חוששת לדליפת מידע מהמוקד העירוני לבניו של השכן.

מכיוון שמדובר בתלונה חמורה ביותר, זומן בנו של השכן שהוא פקח עירוני לחקירה, נבדקו הקלטות המוקד של המתלוננת, כשנבדק מדוע העוזרת היא זו הפונה במקום בעלי הנכס הגרים במקום.

ב. ממצאים ומסקנות

1. דליפת מידע מהמוקד העירוני- לשם הבדיקה רוכזו בטבלה כל התלונות בנושא לפי מועדם ומצורפים בנספח 1, מהתלונות נלמד ש :

א. העוזרת התלוננה על נביחות הכלב בתאריך 17/09/17 בהוריית בעלת הנכס וללא ידיעת הבעל,

ב. בתאריך 18/09/17 נערכה שיחת ועידה עם השכנים ואוזכר שמה של העוזרת.

ג. בתאריך 13/10/17 בשיחת משוב עם העוזרת היא קבלה לראשונה בפני המוקד על כך הנילון ידע כי התלוננה עליו.

מהממצאים עולה כי העוזרת התקשרה לראשונה מהטלפון הביתי של בעלת הנכס למוקד (לאחר חצות הליל) להתלונן על כי כלב של השכן נובח בלי ידיעת בעל הנכס (שהתקשר למחרת-גם כן לאחר חצות הליל) ובלא לציין כי היא איננה מתגוררת בנכס (מה שגרם לאחר מכן להתקשר אליה בשבת לקראת בוקר), מה שהביא כי שמה יעלה בשיחת הוועידה עם השכנים יום למחרת, וכאשר ציינה שהשכן ידע שהתלוננה, הרי זה מאותה שיחת ועידה, נהפוך הוא עשתה "יד אחת" עם בעלת הנכס, התלוננה בשמה בלבד את המוקד שסבר כל העת כי העוזרת היא בעלת הנכס, על כן המסקנה **שדליפת מידע מהמוקד לא הייתה.**

וטובים דבריו של מנהל המוקד שהשיב לשאלת הביקורת בנושא: "קליטת פניות בטעות על שם י.ל.: קליטת פניות בטעות על שם לוי ירדן נובע מזה שהיא התקשרה מהטלפון של הבית של מעסיקה – המערכת זיהתה את הטלפון וי. הזדהתה בשמה. כאשר ע.ג. (בעלת הנכס-ש.א.) התקשרה מהטלפונים המזוהים (ולא הזדהתה בשמה) היא זוהתה אוטומטית ע"י המערכת כ י.ל. המוקדנים הלא טובים (ראש קטן

ועצלנות) שקלטו פניות אלו לא טרחו לוודא מי הפונה ולכן הטעות לא תוקנה (אגב, כל המוקדנים האלה כבר לא אצלנו). כאשר מוקדן רציני עלה על הבעייתיות וביקש מע.ג. לעשות סדר היא סירבה למסור מידע כי כבר הייתה טעונה על המוקד כי חשבה שהמוקד מוסר פרטים לשכנה. בינתיים תיקנתי את הטעויות, אך אם המוקד לא מעודכן ע"י הפונים, אין לו דרך חוקית לוודא את הנתונים (מאגרי המידע של הארנונה למשל, חסומים לאחרים עפ"י חוק הגנת הפרטיות)".

ובאשר לחשש מדליפות מהמוקד הוא השיב :

- אני מחתים כל עובד על טופסי סודיות ועוד ונוקט בכל האמצעים למנוע זליגת מידע ולא נמנע מעימות עם פקחים, שוטרים, חוקרי משטרה, ממונים, מבקר ודובר. היו לי מספיק עימותים בנושא ולא וויתרתי, כי חוק זה חוק ויש לקיימו. לכל עובד תיק אישי עם החתמות אישיות על נהלים, הנחיות משרד המשפטים ועוד.
- מידע יוצא מהמוקד רק בצו שופט או באישור משרד המשפטים - רמו"ט (כך היה וכך יהיה כל זמן שאני אחראי על מאגר המידע של המוקד).
- אם יש עברייני - בין שזה מהמוקד, מהפיקוח, מהשיטור או אחר – מבקש בדיקתך כמבקר העירייה, לאתר אותו כי הוא מכשיל אותנו ואף מוציא שם רע למוקד ופוגע באמון התושבים בנו אשר סומכים על המוקד ומוסרים את פרטיהם האישיים למען טיפול בפניותיהם ולמקרי חירום.
- מרבית הפונים למוקד נותנים אמון שפרטיים יישארו חסויים ושנים רבות המוקד פועל ללא תקלות בנושא – אסור שאמון זה יפגע!".

2. אי שיבוץ נכון של סרט הקלטה- נמצא כי הקלטה השייכת לפניה ב-17/09/18 שויכה לפניה ב-17/09/17, הרי שמדובר בהתרשלות של מוקדן, ועל כך השיב מנהל המוקד :

"המוקדן י.פ. ש"עלה כיתה אך לא בבית ספרינו" ברגע שהבנתי שיש לו "קשיים", אכן התעלם...ברור לך שבזמן אמת בלתי אפשרי לעלות על כל תקלה ו"תחמוך" של מוקדן. אך תוך זמן סביר אני עולה עליהם ופועל לסיים את עבודתם אצלנו במסגרת האילוצים החוקיים. בעקבות כך, אנו כבר שינינו את שיטת העסקת המוקדנים כך שתהיה יותר גמישות ניהולית". עם זאת ערך בדיקה בעניין עם מנהלת המשמרות שבו העלה את כל ההקלטות ישירות מהמערכת של קולטק על סמך לוי"ז ומשתמשים במטרה לבחון הצמדת הקלטות לפניות, והוסיף כי תתכן בעיה בשל

בעיות טכניות ותפעוליות הנגרמות ממגבלות התוכנות (אינטגרציה בין 3 תוכנות – קומפיוצ'ר, סופטוק ומרכזיה).

3. טעויות ברישום שם המתלונן במוקד- הטעויות התגלו ב-17/09/17 (רשום בעל הנכס במקום העוזרת, וב-02/03/18, (רשום העוזרת במקום בעל הנכס), ואם במקרה הראשון מדובר בניסיון הטעיית המוקד ע"י בעלת הנכס והעוזרת, הרי במקרה השני המוקד היה ערני וביקש לתקן, אך בעלת הנכס סירבה לשתף פעולה ואף "תקפה בבוטות" את המוקדן.

על כך השיב מנהל המוקד: "בפנייה המוקדן ת. ביקש פרטים כי הבין שיש כאן בלבול בין בעלת הבית והעוזרת שלה - הפונה סירבה למסור מידע כי לטענתה היה איום על העוזרת שלה ולטענתה המוקד מדליף פרטים. דברי המוקדן: "כלל לא קשורה לי מלבד לעבוד איתה. בעלת הנכס טענה שאיימו עליה ועל י, לא מעוניינת למסור פרטים ואף לרדת מש"ר בעקבות תלונה כי מוקדן/ית מסר מידע על תושבת. בנוסף טוענת כי "איימו" על י. אדם מהפיקוח (ייתכן ומדובר בסכסוך שכנים). ברגע שהמוקדן דווח לי, ביקשתי שימסור לפונה שתפנה בתלונה רשמית למבקר העירייה לגבי הדלפות ולגבי איומים למשטרה"

4. השמעת טענה לאיומים במוקד- נשמעה הקלטה ב-02/03/18 שבה טענה בעלת הנכס אומרת על איום השכן נגדה ועל איום בן השכן ברצח של העוזרת, אשר בחרה שלא להתלונן במשטרה. חשוב להדגיש שמי שאמרה את הדברים היא קצינת משטרה שרזי החוק אמורים להיות ידועים לה. (היה חשוב לעוזרת בתלונתה אילי לציין כי מעסיקתה היא קצינה במשטרה).

אם כן, האם באמת מדובר במצב של איום? או שמא מדובר באמירת סרק שנועדה להגיע להישג כלשהו?

התגברות האלימות בארץ, הביאה את בתי המשפט לרגישות בכל הקשור לעבירות של איומים מכל הסוגים, שכן הם מנסים למגר ככל הניתן את תופעת האלימות ע"י החרפת הענישה וכתוצאה מכך עוד התנהגויות יכולות להתפרש באופן מאיים.

עבירת איום ויסודותיה- סעיף 192 לחוק העונשין מגדיר כך עבירות של איומים:

"המאיים על אדם **בכל דרך שהיא** (הדגשה לא במקור-ש.א.), בפגיעה בגופו,

בחירותו, בשמו הטוב או בפרנסתו שלו או של אדם אחר, הן במטרה להפחיד, להזיק

או להקניט – דינו מאסר שלוש שנים". אם כן הגדרת החוק כללית מאוד, והרבה

סוגים של התנהגויות יכולות להתפרש כאיומים. עם זאת מבחינת בתי המשפט ישנו

הבדל בין איומי סרק שאינם נחשבים לרציניים ובין איומים ממשיים של אדם כלפי

אדם אחר לפגוע בגופו, במוניטין שלו או בפרנסתו. בית המשפט העליון קבע, כי איום איננו כל מקרה המצוין בסעיף 192 לחוק העונשין. בהקשר זה, יש לתת את הדעת כי קיימים מקרים גבוליים, כאשר האיומים בוצעו לכאורה בצורה מרומזת, אך יחשבו לאיומים לכל דבר ועניין, כאשר הם נושאים מסר סמוי ומאיים, הכול בהתאם לנסיבות. מבחינת החוק אין זה משנה אם מדובר באיום שמומש או לא, שכן מספיק שהתקיים האיום ומספיק שהיה איום או הייתה הפחדה מצד גורם אחד כלפי גורם אחר. בנוסף יש את היסוד הנפשי, שכן יש להוכיח שהאיום נעשה תוך כוונה להפחיד או להקניט את האדם שעליו מאיימים. יש להוכיח בפני בית המשפט שהאדם שביצע את עבירת האיום אכן היה מודע לכך שדבריו או מעשיו יהוו איום והפחדה כלפי האדם שעליו הוא איים. עבירת איומים מוגדרת כעבירה התנהגותית, בניגוד לעבירה תוצאתית, משמע שעל מנת להרשיע בעבירת האיומים על התביעה להוכיח שהייתה קיימת מודעות לביצוע העבירה וכן על התביעה להוכיח כי הייתה קיימת כוונה להפחיד או להקניט את המתלונן/קורבן העבירה, ומספיקה הקביעה ש"האדם הסביר" היה חש מאוים.

לאיום בפועל של אדם כלפי אחר יכול להיחשב: איום הנעשה בעל פה ובצורה מילולית, איום הנעשה בכתב, איום שנעשה בשפת גוף. איומים יכולים להתקיים גם ברשתות החברתיות, באימיילים ואפילו במסרונים או בכל דרך תקשורת אחרת. בעבירות איומים מכל הסוגים קיימים יסוד עובדתי ויסוד נפשי: יסוד עובדתי- מספיק שאדם יתלונן על אדם אחר בפני המשטרה בנוגע לאיומים מיד הוא ייעצר וניתן יהיה לפתוח נגדו הליך פלילי. היסוד מדבר על מעשה העבירה עצמו, כלומר על האיום, בין אם הוא פיזי, מילולי או מועבר בכל דרך אחרת. יסוד הנפשי- מדובר על הכוונה לאיים על אדם מסוים ולהפחיד אותו. המאיים הציב לעצמו מטרה לאיים ולהפחיד אדם מסוים והיה מודע, לכל אורך הדרך למעשיו ולהשלכות שיכולות להיות להם. יש לא מעט מקרים בהם אדם מאיים על אחר אך האיום לא ממומש, אך גם כאן בפועל אדם עלול המאיים להיזק שכן המאום עלול להיות במצוקה לחוש פחד ולהתנהג באופן שונה מהרגיל. ההבדל בין איום לאזהרה- אזהרה נחשבת להרבה פחות חמורה לעומת איום, כלל המבחן בבתי משפט הינו האם למאיים שליטה או השפעה אפשרית להתממשותה. ההבדל בין איום לבין סחיטה באיומים- עבירות איומים הינם מצבים אשר הם כוונת המאיים להטיל אימה על הקורבן, עבירות סחיטה באיומים המטרה לא רק להפחיד אלא גם להניע את הקורבן לביצוע פעולה מסוימת שבו יש רצון מצד התוקף לגרום לקורבן לעשיית מעשה, ועבירה זו חמורה יותר.

האשמה בעבירות איומים- טבעי הדבר לנוכח ההגדרה הכללית והנרחבת של איום, שכל אדם עלול להיקלע סיטואציה מעין זו. וזוהי גם נקודת התורפה של החוק.

איום ברצח- סעיף 307 לחוק העונשין, מגדיר את עבירת האיומים לרצח, בכתב (ספציפית). לפי סעיף זה בחוק, אדם הגורם במישרין או בעקיפין, שאדם אחר יקבל איום ברצח שבוצע בכתב, כאשר אותו אדם (המאיים), מודע לתוכן המאיים, דינו מאסר שבע שנים. בעבירה זו נדרש כי המאיים ימסור בדרך כלשהי את מכתב האיום למאויים, ושהמאויים יקבל את האיום הכתוב ויחזה בו. משמעות הדבר היא, כי גם כאשר המדובר למעשה ב"שליח", אם הלה היה מודע לתוכן המאיים, יש ויורשע בעבירה. גם בעבירה זו, תבחן תוכן האמירה באופן אובייקטיבי על פי דוקטרינת "האדם הסביר". דהיינו - האם התוכן הכתוב נושא אופי מאיים בעיניי האדם הסביר, ולא על פי הרגשתו האישית של המתלונן. כמובן שבמקרה של איומים מפורשים ברצח בכתב, מעטים המקרים בהם לא יתפסו אלו כאיומים על פי דוקטרינת האדם הסביר.

שיקולי ענישה בעבירות איומים- בענישה אינדיבידואלית בהתאם לנסיבות המקרה. השיקולים המנחים יהיו מהות האיום, היקפו, מידת הכוונה של המאיים להוציא את האיומים אל הפועל, עברו הפלילי של המאיים, הנסיבות האישיות של המאיים וכו'. כמו ברוב העבירות, הבעת חרטה מצד הנאשם, לקיחת אחריות והבנת הפסול שבמעשים, כל אלו יכולים להוות שיקולים להקלה בעונש.

מניתוח המידע לעיל על המשגת האיום, ניתן לפרקה למבחנים הבאים:

- א. האדם הסביר החש מאויים- באמות מידה אובייקטיביות,
  - ב. איום מרומוז סמוי ומאיים- עפ"י תחושת האדם המרגיש מאויים,
  - ג. היסוד נפשי של הפחדה/הקנטה,
  - ד. מודעות המאיים לאיום ביצע וכוונתו להשיג יתרון כלשהו באמצעות שליטה או השפעת התממשות,
  - ה. אופן ביצוע האיום (בע"פ/בכתב, ביוזמה/באקראי, מקום האיום, תדירותו).
  - ו. מצוקת המאויים ומידת חרדתו
- אם כן עפ"י המבחן האובייקטיבי של מבחני "האיום" ייבחנו דבריה של בעלת הנכס כפי שהשמיעה אותם במוקד ודבריה של העוזרת שהשמיע אותם במוקד ובפניי.

מסקנות	ממצאים	טענות בעלת הנכס
<p>אין איום ישיר אלא רמיזה ולה פרשנות אישית (ללא חרדה), הבאה לא מהפחדה אלא להשגת יתרון, מדובר על מפגש בודד לא יזום ובאקראי, והמידע מצד ג'.</p> <p>מסקנה - אין איום</p>	<p>השכן ידע שהעוזרת התלוננה משיחת הוועידה ביוזמת המוקד, יום אחרי שהתלוננה. מידע על האיום מצד ג' המצוי בסכסוך שכנים ולא ממקור ראשון.</p>	<p>השכן איים על העוזרת ידע שהיא התלוננה, (02/03/18)</p>
<p>מסקנה - אין איום</p>	<p>אין הדלפת מידע, מי שדיווח בעורמה היו העוזרת ובעלת הנכס שלה סכסוך בעבר עם השכן.</p>	<p>השכן ידע שהעוזרת התלוננה, המוקד מוסר מידע לשכנים</p>
<p>לו נאמרו הדברים לאדם הסביר, היה עליו לפנות ולשאול אם הדברים שהשמיעו לו מהווים איום, הפונה לא נשמעה מפורחת ומאוימת בעת שיחתי עמה, וגם בחלוף חצי שנה שהמוקד שב אליה התקשתה לזכור את המקרה, מדובר בשיחת אקראי עם השכן ללא המשך והשגת תוצאה כלשהי למאיים, שכן הוא פעל בהתאם לרצון השכנים והכניס את הכלב לביתו. מסקנה - אין איום</p>	<p>מדובר במפגש אקראי שלא היה בו אלמנטים של איום מפורש, ושניתן לו פרשנות העוזרת</p>	<p>השכן איים</p>
<p>לא היה איום כנגד העוזרת ולבטח לא ברצח, בתחקיר עמוק של העוזרת, עניין "רצח" כלל לא עלה, הדברים שצד ג' השמיעה באו כדי להשיג יתרון מתוך התעסקותה המקצועית והבנת משמעותם, מסקנה - אין איום הפונה שקרה</p>	<p>מדובר בדיווח צד ג' ללא אישוש מצד העוזרת ששוחחה איתי, זוהי פרשנות של בעלת הנכס, שהינה קצינה במשטרה ורצתה להשיג יתרון להחליש את שכנה, שלה סכסוך רב שנים עמו, ואשר בן הנילון הכחיש את הדברים.</p>	<p>הבן של השכן עובד בעירייה ואיים על העוזרת ברצח, שמצדה בחרה שלא להתלונן במשטרה</p>

מבחני האיום מתוך דבריה של העוזרת,

מסקנות	ממצאים	טענות העוזרת
<p>העוזרת לא הבחינה בין תלונה במשטרה לבין ההודעה לשיטור המשולב, התנהגותה מול המוקד בשיתוף בעלת הנכס (קצינת משטרה) ראויה לגינוי, הרי שהקצינה אם אכן היה איום של בטח ברצח, כלפי העוזרת היא ידעה איך לפעול, ולא פעלה משום קמו יסודות האיום,</p> <p>מסקנה - אין איום</p>	<p>ב-04/11/17 שהמוקד יצר עמה קשר בטעות בשבת לקראת בוקר לא אזכרה את האיום נגדה. המתלוננת אינה מבחינה בין מוקד המשטרה למוקד העירוני. ניפחה כי רק ילד אחד מתגורר בעיר ועובד בפיקוח (לא בשיטור העירוני), ומבדיקה - כלל לא קשור לתלונה. האח השני אינו תושב העיר.</p>	<p>במוקד – בתאריך 13/10/17 טענה שהשכן התרגז שהתלוננה ואמר "לא נורא, מאיפה ידע פרטים שלי? אמר יודע ומכיר אותך, אמרו לו שהתלוננה, התלוננת במשטרה ואת גרה ברח'...., חושדת בילדים שלו עובדים בשיטור העירוני"</p>
<p>אדם סביר המאיים אינו שוכח, השכן עוד קודם ידע היכן מתגוררת, היה מפגש אקראי, ולפי הגישה התנהגותית האגרסיבית האופיינית לעוזרת היה הייתה משיבה לו באמת היה אירוע של איום. נוח היה לה לפרסם אמירה זו שלדעתה ולדעת בעלת הנכס היה משיג עבורנה יתרון, כמו ה "תחמנות" שנהגה בה עת התקשרה מבית בעלת הנכס ולא הציגה עצמה כעוזרת.</p> <p>מסקנה - אין איום</p>	<p>הבן אינו מתגורר עם הוריו, האב ידע עוד קודם היכן היא גרה ושהיא עוזרת קבועה המגיעה מידי שבועיים.</p>	<p>אצל המבקר בתאריך 23/10/17 טענה שבן השכן אמר "אני יודע איפה את גרה, ילדים שלך עובדים בשיטור העירוני".</p>

מסקנה - הטענה של איום כלפי העוזרת – אינו נכונה.

5. נאותות פעולות המוקדן עת שמע בשיחת משוב מבעלת הנכס כי בן השכן "איים ברצח" השכנה.

התבקשה בדיקה אם המוקדן עפ"י הנהלים המחמירים במוקד: נוהל 2 – קבלת שיחות ובדיקת שביעות רצון, נוהל מוקד עירוני 1- תפקיד המוקד העירוני ותהליך טיפול בפניה, נוהל מוקד 4- דיווח באירועים חריגים. במענה השיב מנהל המוקד- נוהל דווח באירועים חריגים עוסק בעיקר במקרים "בזמן אמת" ובכלל לא מתייחס למקרה הנדון. הפונה ביקשה שפנייתה תהיה ללא שביעות רצון ומשוב, על כן בדיקת שביעות רצון – אינה רלוואנטית. ככלל במקרה הנדון לא מצא תקלה בתפקוד המוקדן.

מסקנה כללית מהבדיקה - פעולות המוקד היו ראויות ונכונות, מלבד שיבוץ לא נכון של סרט הקלטה, כשליקוי זה כבר תוקן, ועל כן הדבר לא מעלה צורך במתן המלצה.

נספח - תלונות המתלוננים במוקד

מס' פניה	תאריך	פונה/משוב	שעה	מהות הפניה/משוב	נ. תשובות וממצאים
2007-09-1874	16/09/07	בעל הנכס	23: 16	לשכן כלב נובח ללא הפסקה	23: 22- הכלב הפסיק לנבוח.
2007-11-2455	22/11/07	בעל הנכס	23: 19	לשכן כלב נובח ללא הפסקה	23: 29- תורן מגיע לא שומע נביחות.
2008-03-0962	12/03/08	בעלת הנכס	18: 38	לשכן- כלב רוטוול, מוציא את ראשו מהגדר הפגומה	12: 45- למחרת, השכן קיבל התראה, קשר את הכלב, ותיקן את הגדר.
2017-09-2910	17/09/17	העוזרת בעל הנכס נשמע בהקלטה!	00: 02	לשכן-כלב לא מספיק לנבוח	00: 17- תורן מגיע לא שומע נביחות. פניית המוקד רשומה על שם עוזרת הבית ל.י., אך בהקלטה נשמע קולו של בעל הנכס! המוקדן י.פ. ש"עלה כיתה אך לא בבית ספרינו" ברגע שהבנתי שיש לו "קשיים", אכן התעלם...ברור לך שבזמן אמת בלתי אפשרי לעלות על כל תקלה ו"תחמוך" של מוקדן. אך תוך זמן סביר אני עולה עליהם ופועל לסיים את עבודתם אצלנו במסגרת האילוצים החוקים. בעקבות כך, אנו כבר שינינו את שיטת העסקת המוקדנים כך שתהיה יותר גמישות ניהולית.
2017-09-3174	18/09/17	בעל הנכס	01: 18	לשכן גור כלבים חדש- נובח	01: 27- תורן מגיע לא שומע נביחות 02: 01- תורן מוחזר עקב המשך נביחות 02: 07- תורן עורך שיחת ועידה בין השכנים, הכלב מוכנס לבית, ישלח דוח לבעל הכלב, בשיחה עם בעל הנכס נמסר לו כי י. העוזרת פנתה אמר "לא יודע מי זו".
2017-09-4335	25/09/17 13/10/17	עוזרת משוב	12: 10 08: 31	מטפלת כלב נובח כל הזמן שיחת המוקד עם העוזרת	12: 30- פקח הגיע לא שומע נביחות. הופסקו הנביחות מאז שהתלוננה, התרגו שהתלוננה לא נורא, מאיפה יודע פרטים שלה? אמר יודע ומכיר אותך, אמרו לו שהתלוננה, התלוננת במשטרה ואת גרה ברח'... חושדת בילדים שלו עובדים בשיטור העירוני, לא שמפחידים אותה, יש כאלה חסרי נאמנות.
2017-11-0426	04/11/17 04/11/17	בעלת הנכס משוב בעלת הנכס	05: 39 06: 48 06: 50	כלב שכן מיילל ובוכה מוקד התקשר לעוזרת "יי",	כלב של השכנים, בריב איתם, אם לא היו בריב לא הייתה מדברת בשעה זאת, נשאר בחוץ מיילל ובוכה, מתקשרת לא מפסיק לנבוח 05: 47- תורן מגיע לא שומע נביחות. רצו לברר פרטים. מבינה בהמשך שמדובר במעבידיה. 06: 51- פקח אומר- אין אכיפה בשעה זו.
2017-11-3521	23/11/17	בעלת הנכס	05: 59 06: 11	כלבה שלה מבוגרת ברחה	כל הזמן עושים במוקד טעות, מאז שהתקשרה העוזרת מביתה, כל פניות ע"ש העוזרת. ביקשה לבטל פניה, מצאו את הכלבה
מס' פניה	תאריך	פונה/משוב	שעה	מהות הפניה/משוב	נ. תשובות וממצאים

<p>2018-03-0095</p>	<p>02/03/18</p> <p>02/03/18</p>	<p>בעל הנכס טעות רשום עוזרת משוב</p>	<p>01: 32</p>	<p>רעש מסיבה</p> <p>בעלת הנכס</p> <p>שאלת הביקורת- פשר הבלבול תשובת מנהל המוקד-</p>	<p>תלונה נגד הדו של הנילון, נרשמה בטעות ע"ש העוזרת, המתלונן בפועל, השכן.</p> <p>העוזרת עובדת אצלה, לשנות את התלונה, להוריד את העוזרת מהתלונה, בעלה התקשר אתמול על רעש, אומרת שהמוקד לא בסדר מוסרים מידע על מי שמתלוננים, השכן איים על העוזרת ידעה שהיא התלוננה, מוסרים מידע על השכנים, רוצה לדעת מי המטומטם שאמר לפסיכי השכן שאנחנו זה שהתלוננו, אחר כך איים, הבן שלו עובד בעירייה, בעבר איים על העוזרת ברצח אך העוזרת בחרה שלא להתלונן במשטרה, אתם מטומטמים ומוסרים מידע לאנשים.</p> <p>בפנייה המוקדן ת. ביקש פרטים כי הבין שיש כאן בלבול בין בעלת הבית והעוזרת שלה - הפונה סירבה למסור מידע כי לטענתה היה איום על העוזרת שלה ולטענתה המוקד מדליף פרטים. דברי המוקדן: "בעלת הנכס כלל לא קשורה לעוזרת -י.ל מלבד העבודה איתה. בעלת הנכס טענה שאיימו עליה ועל י.ל, לא מעוניינת למסור פרטים ואף לרדת מש"ר (שבועות רצון) בעקבות תלונה כי מוקדן/ית מסר מידע על תושבת. בנוסף טוענת כי "איימו" על העוזרת י.ל. ע"י אדם מהפיקוח (ייתכן ומדובר בסכסוך שכנים). ברגע שהמוקדן דווח לי, ביקשתי שימסור לפונה שתפנה בתלונה רשמית למבקר העירייה לגבי הדלפות ולגבי איומים למשטרה.</p>
---------------------	---------------------------------	--	---------------	---	---

טענות הנילונים במוקד

מס' פניה	תאריך	פונה/משוב	שעה	מהות הפניה/משוב	נ. חשבות
2007-09-1282	10/09/07	שכנה	17: 29	כלב קטן של המתלונן עושה מוות, נובח על כל גבר, קמה באמצע הלילה בגללו	12: 49- שיטור הגיע למקום, הכלב שקט, אם כלב נובח לפעמים אין הרבה מה לעשות, דיבר עם בעל הכלב ידאג להשתיקו במידה וינבח באופן חריג.
2008-06-0398	03/06/08	שכן	15: 26	השכנים התקינו מזגנים על קיר ללא היתר	19/06/08- יועמ"ש- אין עניין לציבור 01/07/08- הפונה פנה שוב
2008-11-2246	23/08/08	שכנה	23: 30	2 כלבים נובחים 1 של השכן	23: 32- הכלב העיר את כלבי השכונה 23: 35- סכסוך שכנים.
2009-07-1412	11/07/09	שכנה	00: 06	נביחות כלבים של השכנים	00: 21- תורן- יש נביחות במקום 00: 25- הפונה פנתה שוב, שיטור לא היה, יש נביחות 00: 42- אין מענה מבעלים 10: 58- נרשמה התראה

4.2. שילוט בחניון "גולדה מאיר"

א. כללי

בפניית מתלוננת שהתקבלה מנציבות תלונות הציבור נטען באשר לחניון "גולדה מאיר" הגובל בחניון של העיר רחובות כי אין בו שילוט מתאים המאפשר התמצאות בו, כך שניתן להתבלבל בין 2 החניונים ולסבור כי נמצאים בחניון העיר רחובות, כשיש גם שוני בזמני התשלום עבור החניון שכן משעות הלילה לא גובים עבור החניון בעיר רחובות לעומת זה שבחניון גולדה מאיר גובים עד חצות הלילה, עוד נטען כי נהגים רבים מתבלבלים ולא משלמים וכי אם תתבצע בדיקה ניתן יהיה לראות כי 99% מהרכבים ששהו באותו יום בחניון קיבלו דוח מאותה סיבה של התבלבלות והעירייה במקום לתקן את המצב נהנית מהספק. כמו כן הועלתה טענה לתשובה מאוחרת לערעור, שכן לקח שנה עד שנמסר מענה מהעירייה, וכי יש לבצע מספר שיפורים נוכח הטענות שהועלו.

ב. ממצאים ומסקנות

באשר לטענה על תשובה מאוחרת לערעור עלה מבדיקתי כי בהוראות נוהל פנימי של העירייה מיום 19/11/08 נקבע 75 יום למתן מענה לערעור, שמתוכם 60 יום טיפול התובע העירוני. בהוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 (להלן החוק), נקבע מתן מענה לציבור לא יאוחר מ-45 יום, להוציא סייגים בהוראות המאפשרים מתן מענה במועדים אחרים (בניהם כשנושא הבקשה טעון חקירה על פי דין; כשהתברר, לאחר בדיקה, שהעניין נושא הבקשה טעון בדיקה או דיון נוספים), אך גם בסייגים נדרש מתן נימוק לתושב לא יאוחר גם כן מ-45 יום. בדוח ביקורת לשנת 2009 במסגרת הביקורת של אכיפת הסדרי החניה הומלץ על נוהל שבו יהיה כתוב כי תשובה על ערעורים תינתן עד 120 יום מעת הקבלה, כאשר טיפול התובעת בערעור לא יארך מעבר ל-60 יום. על כן התברר כי אכן חל עיכוב במתן מענה הנובע מחילופין שהיו באיוש המשרה ובפיגור קודם שנוצר אצל התובעת העירונית שסיימה עבודתה במהלך שנת 2017 (והיה תקופה של 3 חודשים ללא איוש המשרה 10-12/2017). לצד זאת יצוין כי חיוב הקנס הוחזר לסכומו המקורי. שחזור היקף הערעורים מתחילת מינוי התובע החדש- מצביע על הצטברות ערעורים של 1,738 ערעורים ל-01/01/18, משמע בכדי להגיע למצב שבו הזמן המקסימלי לטיפול בערעור יהיה 120 ימים אזי יש להגיע למצב שבוא ימתינו בכל עת עד-500 ערעורים לטיפול ולהתגבר בתקופה הקרובה על כ-1,200 ערעורים, ואוסיף כי התקבלה פנייה נוספת בעניין עיכוב ניכר של למעלה משנה למתן תשובה על ערעור שהוגש, מה שיצר

גם גידול בהוצאות הקנס שטרם שולם, וכשהיה מצופה מהעירייה לזרז את הליך מתן המענה לערעורים.

באשר לטענה של הטעיית הציבור בכך שהוא מבלבל בין החניונים עלה כי אכן החניון גובל בשטחה המוניציפלי של העיר רחובות, ואכן יש הבדל בתשלום עבור החניה, שכן ב"חניון גולדה מאיר" התשלום בימי א-ה הוא עד חצות הליל, ובחניון עיריית רחובות התשלום הינו עד השעה 19:00. אך יש שילוט בכניסה לכביש המוביל לחניה המצביע כי מדובר בשטחה של העיר נס ציונה וגם בכניסה לחניה שבו ממוקם שילוט המצביע כי מדובר בחניון של נס ציונה, כשגם במדחנים בתוך החניון נרשם כי זהו חניון של העיר נס ציונה. המתלוננת עצמה הודתה בערעורה כי זיהתה את השילוט בכניסה לחניון, אך חנתה במקום חניה מוסדר מבלי ששילמה דמי חניה כמתחייב בחוק, בעוד שיש כאמור תמרורים גלויים וברורים המציינים את אזור החניה ושעות החניה המחייבות בתשלום, מבחינה משפטית: קיימת חזקה לפיה חזקה על נהג שיבחין בתמרורים ושילוט המצויים בכיוון נסיעתו, בעת חיפוש חניה. על פי ההלכה הפסוקה (בית המשפט העליון) על בעל רכב המחנה את רכבו, להיות אקטיבי, לצאת מרכבו ולצעוד ולבחון האם מוצב תמרור המורה לו על מקום הימצאותו ועל חובת תשלום כשאסור לו להסתפק במבט רגעי. קיימת אף פסיקה נוספת של בית המשפט המחוזי לפיה על נהג להגדיל ולבחון תמרורים לאורך כל הרחוב גם בכיוון ההפוך. כרשות מנהלית עומדת לעירייה חזקת התקינות המנהלית שלא נסתרה מהמתלוננת, עניין ההטעיה ב"פנגו" או כד' נבחן העניין בערכאות משפטיות ביהמ"ש העליון) ונדחה. העירייה גם קבעה כי הערעורים מומרים באזהרה למי ששילם לרחובות והדוח ניתן עד שעה 19:15, שכן נשא בתשלום (ורחובות מעבירה לנס ציונה אותו), מעבר לשעה 19:15 הדוח לא מבוטל שכן לא שולמה אגרת חניה. עוד יצוין כי הוגשה עתירה מנהלית ת"צ 827-12-16 מאור בשן נגד עיריית נס ציונה, מר בשן ביקש להגיש תביעה ייצוגית נגד עיריית נס ציונה בטענה כי העירייה משיתה דוחות חניה שלא כדין לחונים בחניון "גולדה מאיר", וזאת על אף שהופעלו אפליקציות "פנגו" או "סלופארק" לתשלום בעד החניה, התביעה נמחקה נוכח עמדת בית המשפט העליון מ-08/01/18 לפיה הליך תובענה ייצוגית לא נועד לדיון בעתירות שעניינן קנסות פליליים.

בעניין זה ציין סגן מנהל אגף הביטחון ומנהל מחלקת פיקוח וחניה כי בכניסה לחניון יש שילוט מ-2 צדדיו המורה כי מדובר על חניון השייך לעיר נס ציונה, (אלא שבביקורי במקום מצאתי שלט אחד על העמוד בצד ימין שלט המורה על שם העיר, אך על העמוד השמאלי הוסר השלט והתברר כי נשלח לתיקון והגהה).

נבדקה גם ההגינות לפטור את אלו שחנו בחניון גולדה מאיר ושילמו את החניה בעיריית רחובות (עד 19:00) ולאחר מכן עד 19:15, ולקנוס את אלו שחנו בחניון ולא יכלו לשם עבור החניה לעיריית רחובות, שהרי גם אם רצו לשלם לא יכלו כי קיים פער של 5 שעות (19:00-21:00) בגבייה. לשם כך עיינתי בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה- ביטול הודעות תשלומי קנס הנחיות לתובעים, המפנה לסעיף 229(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ו-1982, ל-3 עילות והראשונה בניהם העילה "שלא נעברה עבירה" בהנחיה 4 לעילה זו נרשם: "אין ראיות מספיקות להוכיח מעל לכל ספק סביר (הדגשה לא במקור, ש.א.), כי מי שנמסרה לו הודעת הקנס עבר את העבירה" ולעילה שלישית "בנסיבות המקרה לעילת אין עניין לציבור להמשך ההליכים", ושם נרשם בהנחיה 3- "הרכב חנה בחניה מסודרת, מי שקיבל את הודעת תשלום הקנס הציג בחלון המכונית כרטיס חניה בר תוקף באותה רשות מקומית, אך טעה בצורת התלישה או הסימון לגבי פרט אחד (היום בחודש, היום בשבוע או השעה), והתובע שוכנע הדגשה לא במקור, ש.א.), שהתלישה או הסימון נעשו בטעות ובתום לב". ולהנחיה 7 שבה נרשם "הודעת תשלום הקנס ניתנה למי שחנה בחניה מסודרת ללא כרטיס חניה, והתובע שוכנע (הדגשה לא במקור, ש.א.), כי נבצר מהמבקש להציג כרטיס חניה בשל טעם סביר". אם כן כדי אכן לפטור גם את אלו שחנו ולא שילמו לאחר השעה 19:15, היה צריך התובע להשתכנע מעבר לכל ספק סביר כי אכן באמת כך היה, ומכיוון שהסבירות לשכנוע אינה אפשרית, וכי השילוט ומפת ההתמצאות אכן מורים כי החניון ממוקם בעיר נס ציונה, הרי שאין מקום לבטל דוחות לאחר 19:15 מהסברה כי נמצאים בחניון העיר רחובות. עוד נבדקה הטענה כי עיקר הקנסות שהושתתו באותו יום על הנהגים נובעת מהתבלבלותם בין החניונים, והתברר כי:

- באותו יום נרשמו 67 דוחות,
- מתוכם 53 דוחות לאחר 19:15,
- לאותו יום התקבלו 5 ערעורים בלבד ובניהם הערעור של המתלוננת,
- מתחילת השנה ועד למתן המענה (24/10/18) נרשמו בחניון 4,181 דוחות,
- לגביהם התקבלו 515 ערעורים,
- הדוחות שבוטלו/הומרו לאזרה 149 דוחות,
- בשנת 2018 (עד 27/10/18) הוגשו לכל החניונים 1186 ערעורים.
- החלטות לערעורים שנתנו בשנת 2018 (עד 27/10/18) כולל החלטות לדוחות משנים קודמות) 1135 החלטות.
- נכון ל- (27/10/18) היקף הערעורים לטיפול 1,789.
- נתוני שנים קודמות בכל העיר:

נושא	2016	2017
הסבות	1,347	553
ערעורים	1,929	1,660
בקשות להישפט	50	23
גזרי דין	77	19
סה"כ דוחות	10,449	9,658

מכאן נלמד כי 7% הגישו ערעורים במועד בו קיבלה את הדוח, לעומת 12% בממוצע במהלך השנה, שיעור הערעורים הכלל עירוני הממוצע דו שנתי (בשנים 2016-2017) 18%, ואם יילקח בחשבון גם בקשות ההסבה הרי מדובר בממוצע דו שנתי של 27%. מכאן שאם אכן רובם ככולם של הדוחות שנרשמו במועד בו קיבלה המתלוננת את הדוח היו כתוצאה מאלו שהתבלבלו, הרי סביר היה שהיקף הערעורים היה קרוב יותר לממוצע הרב שנתי ולא רחוק כל כך ממנו. על אף שהשילוט בחניון "גולדה מאיר" מספק, החליט הקב"ט לרכוש 2 שלטים גדולים שלטענתו התקנתם צפויה בקרוב.

מכאן המסקנה שאין בעיית התמצאות בחניון "גולדה מאיר", אך כן יש מקום לזרז את הטיפול בערעורים, עד כדי מצב שתשובה על ערעור לא תארך מעבר ל-4 חודשים.

ג. המלצה

על היועצת המשפטית לפעול לזירוז הליך מתן מענה לערעורים, עד כדי הגעה למצב שלא יוותרו יותר מ-500 ערעורים המחכים למענה, ובכל מקרה מתן המענה יהיה עד 4 חודשים.

להלן המענה שנמסר למתלוננת עם העתק לנציבות תלונות הציבור:

יום רביעי 14 נובמבר 2018
ו' כסלו, תשע"ט

לכבוד:

גב' ד.ד.

ג, נ.

הנדון: תלונתך בעניין שילוט בחניון "גולדה מאיר"

סימוכין: מכתב נציב תלונות הציבור מתאריך 16/08/2018, תיק מס' 1062684/1

מנציבות תלונות הציבור הגיעה אלי תלונתך, ולהלן תשובתי לאחר בדיקה שביצעתי עם בעלי התפקיד הרלוונטיים בעירייה, בחינת הוראות חוק וביקורי במקום:

1. באשר לטענה - תשובה מאוחרת לערעור,

בהוראות נוהל פנימי של העירייה מיום 19/11/08 נקבע 75 יום למתן מענה לערעור, שמתוכם 60 יום טיפול התובע העירוני.

בהוראות החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 (להלן החוק), נקבע מתן מענה לציבור לא יאוחר מ-45 יום, להוציא סייגים בהוראות המאפשרים מתן מענה במועדים אחרים (בניהם כשנושא הבקשה טעון חקירה על פי דין; כשהתברר, לאחר בדיקה, שהעניין נושא הבקשה טעון בדיקה או דיון נוספים), אך גם בסייגים נדרש מתן נימוק לתושב לא יאוחר גם כן מ-45 יום.

בדוח ביקורת לשנת 2009 במסגרת הביקורת של אכיפת הסדרי החניה הומלץ על נוהל שבו יהיה כתוב כי תשובה על ערעורים תינתן עד 120 יום מעת הקבלה, כאשר טיפול התובעת בערעור לא יארך מעבר ל-60 יום.

התברר כי - אכן חל עיכוב במתן מענה הנובע מחילופין שהיו באיוש המשרה.

2. באשר לטענות הבאות - הטעיית ציבור הנהגים החונים בחניון משום ש:

א. חניון ("גולדה מאיר") גובל בחניון של עיריית רחובות,

ב. בעניין תשלום החניה יש שוני בין 2 החניונים, בחניון "גולדה מאיר" גובים אך

בחניון של העיר רחובות לא גובים,

ג. אין שילוט מתאים המצביע על התמצאות בחניון "גולדה מאיר", לדברייך "מלבד

שלט קטן ולא ברור לא מוזכר כלל העניין שכעת אני לא נמצאת ברחובות אלא בנס

ציונה",

ד. סברת שאת נמצאת בחניון העיר רחובות ולכן לא שילמת,

ה. לטעמך נהגים רבים מתבלבלים ולא משלמים. לדברייך "אם תתבצע בדיקה ניתן

לראות כי 99% מהרכבים ששהו באותו חניון קיבלו דוח, כנראה מאותה סיבה

והעירייה במקום לתקן את המצב נהנית מהספק" לאחר שהוטעו לחשוב כי הם

חונים בחניון העיר רחובות.

תשובתי - אכן החניון גובל בשטחה המוניציפלי של העיר רחובות, ואכן יש הבדל בתשלום עבור החניה, שכן בחניון גולדה מאיר התשלום בימי א-ה הוא עד חצות הלילה, ובחניון עיריית רחובות התשלום הינו עד השעה 19:00. באשר לשילוט הרי שישנו בכניסה לכביש המוביל לחניה המצביע כי מדובר בשטחה של העיר נס ציונה ובכניסה לחניה ממוקם שילוט כי מדובר בחניון של נס ציונה, וכי גם במדחנים בתוך החניון נרשם כי זהו חניון של העיר נס ציונה.

מתברר כי חנית במקום חניה מוסדר מבלי ששילמת דמי חניה כמתחייב בחוק. לגופם של דברים, בכניסה לחניון "גולדה מאיר", בקרבת מקום בו חנית המתלוננת, קיימים תמרורים גלויים וברורים המציינים את אזור החניה ושעות החניה המחייבות בתשלום, כן קיים שילוט, מעבר לתמרור המציין "נס ציונה", **בערעורך הודית בקיומו של השילוט בכניסה לחניון**. יתרה מכך, מעבר לתמרורים בחניון מספר עמדות תשלום, עליהן גם כן מצוין "נס ציונה". מבחינה משפטית: קיימת חזקה לפיה חזקה על נהג שיבחין בתמרורים ושילוט המצויים בכיוון נסיעתו, בעת חיפוש חניה. כאמור במקרה דנן התמרורים מצויים בכניסה לחניון ואת יכולת להבחין בהם בנקיטת מאמץ קל בלבד. זאת ועוד, על פי ההלכה הפסוקה (בית המשפט העליון) על בעל רכב המחנה את רכבו, להיות אקטיבי, לצאת מרכבו ולצעוד ולבחון האם מוצב תמרור המורה לו על מקום הימצאותו ועל חובת תשלום כשאסור לו להסתפק במבט רגעי. קיימת אף פסיקה נוספת של בית המשפט המחוזי לפיה על נהג להגדיל ולבחון תמרורים לאורך כל הרחוב גם בכיוון ההפוך. אין כאן למעשה כל הטעיה, כרשות מנהלית עומדת לעירייה חזקת התקינות המנהלית שלא נסתרה על ידך, וככל שהנך מכוונת להטעיה בפגנו או כד', הרי שעניין זה נבחן בערכאות משפטיות ביהמ"ש העליון) ונדחה. אציין כי הערעורים מומרים באזהרה למי ששילם לרחובות והדוח ניתן עד שעה 19:15, שכן נשא בתשלום (ורחובות מעבירה לנס ציונה אותו), מעבר לשעה 19:15 הדוח לא מבוטל שכן לא שולמה אגרת חניה.

אוסף כי הוגשה עתירה מנהלית ת"צ 827-12-16 מאור בשן נגד עיריית נס ציונה, מר בשן ביקש להגיש תביעה ייצוגית נגד עיריית נס ציונה בטענה כי העירייה משיתה דוחות חניה שלא כדין לחונים בחניון "גולדה מאיר", וזאת על אף שהופעלו אפליקציות פגנו או סלופארק לתשלום בעד החניה, התביעה נמחקה נוכח עמדת בית המשפט העליון מ-08/01/18 לפיה הליך תובענה ייצוגית לא נועד לדיון בעתירות שעניינן קנסות פליליים.

מכאן מסקנתי שאין כל ממש בטענותיך.

3. שיפורים שלדעתך על העירייה לבצע:

א. לענות ולהקדים תשובות על ערעורים.

תשובתי- אכן אני מסכים טענה, כאשר בכוונתי להמליץ שמשך הטיפול בערעורים על דוחות חניה לא יארך מעבר ל-4 חודשים.

ב. ליצור מצב שבו כל נהג המגיע לחניון "גולדה מאיר" יידע זאת היטב וכלל לא יתבלבל לסבור כי החניון שייך לעיר רחובות.

תשובתי- עפ"י בדיקתי השילוט בחניון "גולדה מאיר", התמרורים, לרבות עמדות התשלום מאפשרים התמצאות בהחלט מספקת.

4. **מסקנותיי מהבדיקה** כי הטיפול בעניין הקנס שקיבל והערעור עליו היה תקין, עם זאת אכן עולה הצורך לזרז את הטיפול בערעורי חנייה שהוגשו.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח
מבקר העירייה

וממונה על תלונות הציבור

העתקים: מר יוסי שבו, ראש העיר
מר נדב צימרמן, עו"ד- עוזר למנהל נציבות תלונות הציבור

4.3. אי מתן מענה במחלקת החניה

א. כללי

תושבת שהתקשרה ללשכת ראש העיר והופנתה אלי על כי מזה שבוע לא עונים במחלקת פיקוח וחניה כשכל מבוקשה הוא תשלום דוח חניה שהלך אצלה לאיבוד, הוסיפה כי אם עונים אז מנתקים מיד או שמגיעה למענה קולי, על כן היא מבקשת תגובה על טענותיה לגבי המענה הטלפוני.

ב. ממצאים ומסקנות

עם מסירת התלונה, נעשו מספר ניסיונות להתקשרות עם הפונה, אלא שהדבר לא צלח, אי לכך הושארה הודעה במשיכון עם טלפון אישי של מנהלת הגבייה מטעם "מילגם" לחזרה אליה, והומלץ לשלוח בשנית לכתובת מגוריה את הדוח לתשלום.

4.4. אופן רכיבת פקחים על אופניים בעת ביצוע תפקידיהם

א. כללי

פניית תושבת לבירור על אופן הסיור באופניים של הפקחים ברחבי העיר, שכן לא היה ברור לה מדוע חלקם רוכבים על מדרכות וחלקם רוכבים על כבישים, ומדוע אין הם מצוידים בקסדות, עוד הוסיפה כי כשהם רוכבים על המדרכה וגם כשירדדים לכביש במעבר חציה הם לא בודקים אם הכביש פנוי ועושים זאת בהפתעה גמורה.

ב. ממצאים ומסקנות

הבירור הופנה לקב"ט שהשיב כי בשלב זה הפקחים לא נדרשים לרדת לכביש, וגם לא אוכפים רוכבי אופניים היורדים לכביש, לגבי חבישת קסדות הרי שטרם ישנה חובה מעל גיל 18, וככול שייקבע בחוק הפקחים יידרשו לרכב עם קסדות, כמו כן נוכח הביקורת שהתבקשה יועבר שוב ריענון בטיחות לפקחים.

עיון בהצעות חוק חדשות בנושא, מצביע על מגמת החמרה בהוראות החוק בכל הנוגע בנסיעה באופניים עם מנוע חשמלי וקורקינטים עם מנוע חשמלי נוכח המסוכנות וריבוי תאונות, במועד 26/11/2018 הוגשה הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (רישיון נהיגה לאופניים חשמליים), התשע"ט-2018, ושם מוצע להגביל מגיל 16 את הרכיבה, ובנוסף חיוב בהוצאת רישיון וחובת השתתפות בקורס הדרכה

לבטיחות ברכיבה לשם הכרת חוקי התעבורה ולעבור מבחן עיוני, הצעת חוק נוספת הוגשה ב-14/07/2018 לתיקון פקודת התעבורה (חובת חבישת קסדת מגן בעת רכיבה על אופניים חשמליים או על קורקינט ממונע), התשע"ט-2018, ובה נרשם כי היום לא חלה חובה לחבוש קסדת מגן על בגיר הרוכב על אופניים וקורקינט חשמליים בדרך עירונית (הייתה הוראת חוק עד 2011 שבוטלה, אך כעת המגמה התהפכה), אלא אם כן הוא מבצע פעילות ספורטיבית בעיקרה, הצעת החוק נועדה לחייב אותם בחבישת קסדת מגן, הקשורה ברצועה למניעת נפילתה, כאשר לאחר מכן ב-29/10/2018 עברה הצעת חוק להגדלת הקנס על אי חבישת סדה בעת רכיבה מ-250 ₪ ל-1,000 ש"ח. נוכח הצעות החוק וריענון הבטיחות המתוכנן לפקחים סיימה הביקורת את עבודתה בעניין ללא הערות.

4.5. ערעור על קנס בשל מען לא תקין

א. כללי

פניית תושב בקשר לדוח חניה על כי לא ערער במועד משום לא הגיע אליו וכעת קיבל קנס מוגדל, לטענתו נציגת השירות אפשרה לו אורכה של חודש, אך לאחר מכן מצא כי הייתה שגיאה בכתובת הנמען, (שגיאה בשם העיר) וכי קיימת התיישנות כאשר נלקח בחשבון הטעות בכתובת.

ב. ממצאים ומסקנות

סגן מנהל אגף הביטחון ומנהל מחלקת פיקוח וחניה מסר כי הדוח נמצא בערעור, באשר לחריגה במועד משלוח הקנס, כיוון שעל פי הצגת הנתונים על ידו חלפה מעל שנה ממועד מתן הדוח עד מועד המשלוח, נעשתה בדיקת רישומים עם מחלקת החניה ונמסר:

- ביצוע העבירה ביום 2/11/16.
- משלוח הודעת קנס לבעלי הרכב שלמה סיקס ביום 6/4/17
- התקבלה בקשה להסבה ע"ש חברה
- משלוח הודעת קנס לחברה ביום 3/12/17.
- התקבלה בקשה להסבה ע"ש הפונה
- משלוח הודעת קנס לפונה הייתה ביום 8/4/18.
- עפ"י החוק (סעיף 225א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982) הסבת דוחות ניתן לבצע עד שנתיים מתאריך העבירה, והייתה עמידה בלוח זמנים.
- כיום הדוח נמצא בערעור, ממתין להחלטת התובע העירוני.
- נוכח זאת לא נמצא מקום לטענת הפונה להתיישנות הדוח.

א. כללי

פנייה מהמוקד שנמסרה בהנחיית מנכ"ל לטפל בתלונה על מפגעי רעש בצדה הצפון מזרחי של העיר, בה טען התושב כי כבר פנה למשטרה ולמשרד לאיכות הסביבה והם הפנו אותו למוקד העירוני בעניין הקמת רעש באופן קבוע ומתמשך ע"י שכנו בשעות הלילה המאוחרות וכאשר השכן מוכר לשיטור והפיקוח העירוני כמי שעושה רעש, אך הוא יודע להתחמק מהשיטור בכל פעם שמגיעים לבדוק, על כן מבקש שיגיע גורם מקצועי לבדיקת רעשים.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה מסר הקב"ט כי אינו מכיר את המקרה ובסריקת המוקד מצא 2 פניות קודמות שלו בלבד, האחת סגרה המשטרה את מקור הרעש והשנייה השיטור הגיע והיה שקט. אלא שבבדיקתי את נתוני המוקד מדובר בדיווח חד פעמי לאותו מבנה, ולמעשה מי שהקים את הרעש היא דייר בשכירות. בדוח המוקד נרשם כי הפונה פנה בצהריים וטען כי מקור הרעש משיפוצים של השכן, על כן הוסבר לו כי כשיש שיפוצים אין אכיפה עד 20:00, אך לאחר ששמעתי את הקלטת השיחה כלל לא עלה עניין השיפוצים אלא הקמת רעש בשעות מאוחרות ובקשה לחדילתו. מכאן שישנה חשיבות לרישום מידע מדויק במוקד. נוכח הסתירות במידע ערכתי שיחה עם המתלונן אשר דיווח כי הבעיה טרם נפתרה, ומדובר במי שעורכת מסיבות קריוקי בביתה מלווה באלכוהול ובריח של סמים, מאמצע השבוע ועד סופו, הוגשו תלונות למוקד 100, שלא הביאו לריסון למרות דוחות שהוגשו, אך עם בקשה למעורבות הרווחה חלה ירידה בתדירות הקמת הרעשים, וכעת זה קורה אחת לשבוע.

בתקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג-1992 אשר הותקנו מתוקף החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 (להלן - החוק), נרשמו בסעיף 3 איסורים להקמת רעש בימי חול בשעות המנוחה 16:00-14:00, ובין השעות 07:00-23:00 למחרת, כשבין המקומות האסורים נכלל גם בניין שיש בו יחידות מגורים, כשהאיסורים כוללים: שירה, צעקות, הפעלת כלי נגינה, השמעת רעש ממקורות של: מקלטי רדיו, טלוויזיה, פטיפון, רמקול, מגביר קול, מכשירי קול וכו', באשר לרעש מתיקונים, משיפוצים ומבנייה הוסף איסור ב- תשע"א-2011 בין השעות 20:00 ל-7:00 בימי חול.

לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 הוסף סעיף 1א11 סמכות כניסה למקום לשם הפסקת רעש (תיקון מס' 8) תשע"ג-2013 ובו נרשם:

(א) - נוכח שוטר כי מתבצעת במקום מסוים, ובכלל זה בבית המשמש למגורים, עבירה של גרימת רעש לפי סעיף 11(א)(1), והיה לשוטר יסוד סביר לחשש כי המשך ביצוע העבירה גורם להפרעה ממשית לשלום הציבור, רשאי הוא להיכנס למקום כאמור בלא צו בית משפט לשם

הפסקת ביצוע העבירה, ובלבד שיש צורך שאינו סובל דיחוי בהפעלת הסמכות כאמור לשם הפסקת העבירה, ועיכוב בהפעלת הסמכות לשם קבלת צו בית משפט יסכל את האפשרות להפסקת העבירה באופן מידי.

(ב) לא יפעיל שוטר את סמכותו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שהזדהה לפני מי ששוהה במקום בציון שמו, כינויו הרשמי והיותו שוטר, ולא ניתנה לו רשות להיכנס למקום אף שדרש באופן ברור להפסיק את ביצוע העבירה ודרישתו לא נענתה.

(ג) נכנס שוטר למקום כאמור בסעיף קטן (א), ידרוש להפסיק את ביצוע העבירה; סירב מי ששוהה במקום להפסיק את ביצוע העבירה כאמור לאחר שנדרש לעשות זאת, רשאי שוטר לנקוט באמצעי חיוני הדרוש לשם הפסקת ביצוע העבירה.

בדוח הביקורת משנת 2014 בנושא גנן שהשתמש בשעות המנוחה במכוונות גינון מרעישות הועלה התייחסות הפסיקה לעניין מטרדי רעש ושם נרשם כי זוהי זכות אלמנטרית של התושבים שלא יופרעו ויוטרדו מהפקת הנאה מלאה מרכושם, שזו עולה על זכותו של עסק שלצורך פעילותו הוא מקים רעש פוגעני ומטריד, עם זאת על הפרעה זו להיות מוחשית, מהותית (עוצמתית), ויש חשיבות גם להישנותה ומידת פגיעתה, זאת עפ"י אמות מידה אובייקטיביים (גרימת סבל סביבתי).

בצו סדר הדין הפלילי עבירות קנס - מניעת רעש, התש"ס, 1-2000 נקבעו קנסות בתוקף בין השאר גם לרעש של שכנים.

ככלל מניעת מפגעי רעש נתונה בידי המשטרה, אך האם גם לפקחי העירייה סמכות אכיפה? מתברר כי שני חוקי עזר מתייחסים לנושא: חוק עזר לנס ציונה (מניעת רעש), התשי"ח-1958, וחוק עזר לנס ציונה (שמירת איכות הסביבה, מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון), התשס"ג-2003- הגדרת מפגע-רעש. משמע לשיטור העירוני יש סמכות אכיפה.

ג. המלצות

1. לאור שיתוף הפעולה בין המשטרה לפיקוח העירוני מומלץ שבמקרים של הפרעות רעש קשות ונשנות כגון מקרה זה על הקב"ט לכנס את נציג המשטרה המקומית, מנהלת אגף הרווחה, מנהלת המרכז לגישור והידברות בקהילה, בכדי לדון בדרכים להביא למניעת רעשים והטרדות לשכנים.
במענה להמלצה השיב הקב"ט "דיברתי עם הפונה כרגע ישנה רגיעה, הסברתי לו את החוק. אמרתי שיתקשר מתי שצריך למוקד העירוני ונטפל מדובר בקריוקי בעוצמה חזקה לא בשעות המנוחה".
2. כעולה מבדיקת תלונת מוקד שבו לא הייתה הלימה בין ההקלטה לבין הדיווח (שנרשם בטיפול המקרה), הרי שעל מנהל המוקד לבחון קיום של הלימה בין הרשום על אופן הטיפול, לבין המידע המסופח. (הקלטות).

4.7. אי קבלת קנס בשל אי עדכון כתובת מגורים

א. כללי

פניית תושב שקיבל דוח עבור השלכת פסולת מלפני 5 שנים ולטענתו התוודע אליו באופן מקרי עת היגיע לעירייה לבירור בנושא אחר, אז התברר לו כי הדוח נשלח לכתובת מגורים שגויה ושכלל לא הגיע לידיעתו, אלא שכאן נתקל באטימות ולכן מצא לנכון לפנות אלי. לגבי הדוח ציין כי קיבל אותו ביום הפינוי, הוצגה לו תמונה של ארגז מלא בדברים שבתוכו היה מסמך ששמו מופיע עליו, לטענתו כשביקש הסברים לא קיבל מידע עובדתי וממצא לשביעות רצונו, ונהפוך הוא העובדות היו מבולבלות, לא היה הסבר שמניח את הדעת מדוע לא קיבל את הדו"ח במהלך השנים מאז נרשם, ומה היה דבר העבירה ואיך הפקח הסיק שהפסולת שייכת לו, ויתכן שרק מעטפה אחת שלו השתרבה שם, הוסיף שהתבקש להמציא מסמכים ממשד הפנים לחיזוק טענותיו, אך בשל נכות זמנית התקשה בכך, אך גם איתם ניתקל בחוסר הבנה וחוסר הסבר לנסיבות המקרה, תוך שהוא נדרש לשלם את הקנס.

ב. ממצאים ומסקנות

סגן מנהל אגף הביטחון ומנהל מחלקת פיקוח וחניה העביר דיווח כי במהלך השנים נשלח הקנס במשך 6 פעמים לכתובת הרשומה במשרד הפנים, ובכל הפעמים חזרו המכתבים, מהסיבה "עזב", משמע- התושב לא דאג לעדכון כתובתו, ועל כן הוא חייב בתשלום הדוח. נוכח זאת סיימתי את בדיקתי.

4.8. בקשה לקבלת סרטון מתאונת דרכים

א. כללי

תושב שהיה מעורב בתאונה, ביקש עדות ע"י קבלת סרטון במועד בו הייתה התאונה, במעמד זה הוסבר לו כי ייתכן ויש צורך בקבלתו בהוראת המשטרה או באמצעות צו בית משפט, עקב מעורבות צד נוסף האמור לתת הסכמתו, לפיכך ביקש לשמר את סרט ההקלטה, עד להכרעה צפויה בבית המשפט.

ב. ממצאים ומסקנות

ואכן במענה השיב הקב"ט כי אכן מדיניות העירייה שלא לספק סרטי צילום, זולת בהוראת בית המשפט, ואו הוראת המשטרה, ולנוכח הבקשה הסרט בעת האירוע יישמר והועבר אף למשטרה.

5. הנדסה -

5.1. הצבה מחדש של תחנת אוטובוס ברח' העצמאות

א. כללי

תלונה שנמסרה מנציבות תלונות הציבור ובו קבל תושב על הצבה מחדש של תחנת אוטובוס בסמיכות לביתו ולמקום בו הייתה פעם קודמת ברח' העצמאות, טענותיו היו כי הצבת התחנה במקום אינה בטוחה משום שמדובר ברח' חד סטרי עם חניות רק בצד אחד של הכביש, הרחוב מתעגל כך שהאוטובוס כך שלא נראה למי שעומד בתחנה, ליד התחנה יש שביל גובל בפארק, וזה מהווה סכנה לילדים רבים החולפים במקום, 15 מ' מהתחנה יש גם גן ילדים ובבוקר כשמבאים את הילדים לגן יש הפרעת תנועה, 10 מ' מהתחנה יש בית כנסת ומקווה, כשגם שם מגיעים תושבים וחונים ברחוב, נוצר פקק גדול במצב שגם מורידים ילדים לגן, גם משאית זבל מגיעה וגם אוטובוס ואז הרחוב נחסם, טען גם להיווצרות בעיית תשתית שכן אין מפרץ חניה ובכל פעם שאוטובוס יעצור בתחנה הוא יחסום את התנועה ברחוב הצר, הוסיף כי אין צורך בתחנה שכן יש תחנה במרחק 4 דקות הליכה (400 מ'), ובמרחק 8 דקות יש 2 תחנות נוספות, ועוד 3 תחנות סמוכות, ולהחרפת מצוקת החניה שכן נלקחים 6 חניות במקום שבו יש מצוקת חניה כשגם אלו המגיעים לפארק הסמוך (ספורט כיף) חונים הרחוב, כך שיש פגיעה באיכות חיי התושבים.

ב. ממצאים ומסקנות

לצורך הבדיקה ערכתי סיור במקום והמענה שניתן כולל את הבדיקה בשטח, באשר לטענת אי הבטיחות בהצבת תחנת אוטובוס בסמיכות לבית המתלונן, הרי שמצב התנועה במקום תחנת אוטובוס הנ"ל לא מיוחד מכל הרחובות מסוג זה בעיר ובארץ, ישנם המון רחובות הדומים לרח' העצמאות כולל שימושי קרקע וגאומטריה ואין שום מניעה מלמקם תחנת אוטובוס ברחוב. הסכנה של מקומות ציבורים קרובים ושביל מעבר לא חריפה יותר מכל מקום אחר, אם משתמשי הקרקע מכבדים את כללי התנהגות (תקנות התעבורה) בכביש ובמדרכה אז אין שום סכנה. אחריות על בטיחות במקום הינה לא רק על רשות המקומית, אלא גם על משתמשי הדרך, עם זאת למרות שאין סכנה ביציאה מהשבילים למדרכות, הגם שאין הרבה שחולפים שם, תשקול מנהלת מחלקת התנועה הצבת מעקות בכניסה והיציאה מהם. באשר לתשתיות הרי שהסדרי התחנה נחשבים כמפרץ לא בנוי, האוטובוס צריך להתקרב לאבן הספא ואז הוא לא מפריע לזרימת התנועה, לעניין הצורך בתחנה הרי שהוא בא לאור פניות תושבים מבוגרים עקב הקושי להגיע אל התחנה הקרובה והצורך בתחנה שתחבר אותם למרכז העיר, מרחק הליכה סביר בין התחנות הינו 300-400 מ', לכן אם תבוטל התחנה הרי שהמרחק יהיה כ-800 וזה לא תקין. לכן

התחנה ממוקמת במרחק סביר בשטח בנוי. לעניין מצוקת החניה לרכב פרטי הרי שזו אינה מצדיקה ביטול תחנה של תחבורה הציבורית, המשרתת את כלל תושבי העיר, וכי לבתים הפרטיים ברחוב יש חניות פרטיות במגרשי הבית. בעניין הפגיעה באיכות חיים הרי שתחבורה ציבורית מהווה נדבך חשוב באיכות חיי התושבים, ולכן יש חשיבות רבה לנגישות לתחנות.

בדיקות נוספות שבוצעו היו:

א. הליך הפניות:

18/06/18 - פניה למוקד.

18/06/20 - פניה ב"צור קשר", שברישה כתבת אל "צוות יהיה

בסדר".

18/06/24 - פניה לנציבות תלונות הציבור.

מצאתי שאמירת המתלונן "צוות יהיה בסדר", מזלזלת, פוגענית ואינה יאה, שכן לא זו הדרך לפנות לעובדי ציבור, ויש בה יסוד להעלבה אישית, עוד טען כי לא קיבל מענה לשאלותיו, אלא שלא כך ציינה מנהלת מחלקת התנועה, כיוון שלא היה מוכן לשמוע שום הסבר מלבד פירוק התחנה.

ב. מידע נוסף על התחנה שהוקמה.

1. במקום הייתה חניית נכה שבוטלה.

2. בעבר מוקמה תחנה בסמיכות למקווה, לדברי מנהלת מחלקת התנועה התחנה שבוטלה הייתה במקום פחות מועיל ממקומה היום, כאשר הרישיון שניתן לאגד למיקום התחנה לא בוטל, ועם העלאת הצורך מוקמה התחנה החדשה לפי הרישיון הקיים ונעשה גם עפ"י קריטריונים של מרחק מתחנות אחרות. קודם הקמתה נעשתה בדיקת העירייה עם "אגד", והוסכם יחדיו שתוצב תחנה לטובת הציבור בסמיכות למקום שבו הייתה תחנה שנים רבות.

ג. שמיעת ההקלטה במוקד ומהתלונה נמצא כי באופן אישי הציק למתלונן שהתחנה ליד ביתו, כאשר הוא חושש שלא לו שיבקרו אותך בביתו לא יהיה להם מקום חניה, אלא שבתלונתו לא ציין כי בסמיכות לביתו יש מעבר שביל קצר לפארק שבו חניה בשפע ובחנים, ובסמיכות לביתו בוטלה חניית נכה, וגם שהחניה בתחנת האוטובוס מותרת לרכב פרטי מותרת מערב יום המנוחה (00:20) וביום המנוחה עד (00:16). לא נמצא הגיון לטענתו שאלו ההולכים לפארק חונים ברחוב, הרי מדובר ברח' שבו החניה היא רק בצד

ימין (ולמרות שבהמשכו יש חניון קטן הרי שהוא משרת את התושבים במקום, בעוד שלרשות אלו המגיעים לפארק עומד חניון גדול ורחב ידיים.

ד. על אף שכתב כי יבדוק ויתריע בהתאם למצוקה לאחר הקמת התחנה, הרי שבפועל לא עשה כן.

ה. התחנה אושרה בוועדת תמרור בהחלטה מס' 18/201801/2 בתאריך

30/01/18 עפ"י בקשת העירייה לאשר תחנת אוטובוס ברח'

העצמאות 41 א' לקו מס' 1 הקיים שבו הוועדה המליצה לאשר את

התחנה "לצורך הקטנת מרחקי ההליכה בין התחנות הקיימות ברח'

הנ"ל, כשצורף להחלטה תרשים לאישור משרד התחבורה, ואכן

העירייה קיבלה את אישור משרד התחבורה ב תאריך-23/05/18.

ו. בבדיקה בשטח נמצא כי לא סומנה רחבת ההערכות, אך לאחר

שהערת על כך, מסרה מנהלת מחלקת התנועה על סימון התחנה.

ז. לא התקבלו מהציבור תלונות נוספת בנושא.

תוך כדי הבדיקה פנתה מנהלת מחלקת התנועה למהנדס התנועה הראשי של אגד שהודיע כי ביקש להעביר את המק"ט במערכות הרישוי על מנת שנהגים יוכלו לעצור בתחנה בהקדם האפשרי, עוד ציין עצם קיומה של התחנה בשטח ולאור הביקוש, הנהגים עוצרים על דעת עצמם מעת לעת.

ג. המלצה

נוכח שינוי תפקידה של מי שהייתה ממונה כאשת קשר עם חברת אגד בכל הקשור לטיפול בתחנות אוטובוס (שינוי תחנות, הצבה חדשה, ביטול תחנות, בעיות בקשר לתנועה ועו'), אזי טוב למנות את מנהלת מחלקת התנועה כאשת קשר חדשה לכך, ואפשר שהתפקיד יושתת על מ"מ מנהלת תחום מערך תחבורה ואדמיניסטרציה באגף הנדסה.

להלן המענה שנמסר למתלונן, כשהעתק נמסר לנציבות תלונות הציבור :

יום רביעי 24 אוקטובר 2018
ט"ו חשוון, תשע"ט

לכבוד
מר ט.ק.

א, נ.

הנדון: תלונתך בעניין תחנת אוטובוס ברח' עצמאות 39

סימוכין: מכתב מנציב תלונות הציבור מתאריך 26/07/2018, תיק מס' 1061115/1

מנציבות תלונות הציבור הגיעה אלי תלונתך, בא התבקשתי להשיב לך ישירות, לפיכך רשמתי בפני את טענותיך, בחנתי את פנייתך במוקד ולמענה שקיבלת, רכזתי את המידע לצורך קבלת מענה מפורט, ולהלן תשובתי לאחר הבדיקה שביצעתי:

1. הטענות שהעלית:

א. **בטיחות:**

1. רח' חד סטרי עם חניות רק בצד אחד של הכביש, הרחוב מתעגל כך שהאוטובוס לא נראה למי שעומד בתחנה.
  2. ליד התחנה יש שביל גובל בפארק, וזה מהווה סכנה לילדים רבים החולפים במקום.
  3. 15 מ' מהתחנה יש גם גן ילדים ובבוקר כשמבאים את הילדים לגן יש הפרעת תנועה.
  4. 10 מ' מהתחנה יש בית כנסת ומקווה, כשגם שם מגיעים תושבים וחונים ברחוב.
  5. פקק גדול במצב שגם מורידים ילדים לגן, גם משאית זבל מגיעה וגם אוטובוס ואז הרחוב נחסם.
- ב. **תשתיות** - אין מפרץ חניה, כך שבכל פעם שהאוטובוס יעצור בתחנה הוא יחסום את התנועה ברחוב הצר.
- ג. **צורך** - אין צורך בתחנה החדשה, כי יש תחנה במרחק 4 דקות הליכה (400 מ'), ובמרחק 8 דקות יש 2 תחנות נוספות, (לאחר מכן הוסיף שיש עוד 3 תחנות: עצמאות 14, שד' אפרים/עצמאות, הבנים/ויצמן 2, מרגולין 2 תחנות בכל צד).
- ד. **מצוקת חניה** - המצוקה מחריפה כשלוקחים 6 חניות. כשגם אלו המגיעים לפארק הסמוך (ספורט כיף) חונים הרחוב.
- ה. פגיעה באיכות חיים.

2. המענה שהתקבל ממנהלת מחלקת התנועה עפ"י סדר הטענות לעיל:

- א. **בטיחות** - מצב התנועה במקום תחנת אוטובוס הנ"ל לא מיוחד מכל הרחובות מסוג זה בעיר ובארץ. ישנם המון רחובות הדומים לרח' העצמאות כולל גיאומטריה ושימושי קרקע. מכל הנתונים שכתבת בסעיף א אין שום מניע מלמקם תחנת אוטובוס ברחוב. הסכנה שאתה מתאר של מקומות ציבורים קרובים ושביל מעבר לא יותר חריפה מכל מקום אחר. אם משתמשי הקרקע מכבדים את כללי התנהגות (תקנות התעבורה) בכביש ובמדרכה אז אין שום סכנה. אחריות על בטיחות במקום הינה לא רק על רשות המקומית, אלא גם על משתמשי הדרך. למרות שאין סכנה ביציאה מהשבילים למדרכות, הגם שאין הרבה שחולפים שם, יישקל הצבת מעקות בכניסה והיציאה מהם.
- ב. **תשתיות** - הסדרי התחנה נחשבים כמפרץ לא בנוי, האוטובוס צריך להתקרב לאבן הספא ואז הוא לא מפריע לזרימת התנועה.
- ג. **צורך** - הסיבה להעברת נושא התחנה לוועדת תנועה המרכזית הינה פניות תושבים מבוגרים עקב הקושי להגיע אל התחנה הקרובה והצורך בתחנה שתחבר אותם למרכז העיר. מרחק הליכה סביר בין התחנות הינו 300-400 מ', לכן אם נבטל את תחנה הנ"ל מרחק יהיה כ 800 וזה לא תקין. התחנה ממוקמת במרחק סביר בשטח בנוי.
- ד. **מצוקת חניה** - מצוקת חניה לרכב פרטי במקום לא מצדיקה ביטול תחנה של

תחבורה הציבורית, המשרתת את כלל תושבי העיר. לבתים הפרטיים ברחוב יש חניות פרטיות במגרשי הבית.
ה. **פגיעה באיכות חיים** - תחבורה ציבורית מהווה נדבך חשוב באיכות חיי התושבים, ולכן יש חשיבות רבה לנגישות לתחנות.

3. בדיקות נוספות שביצעתי לאחר שגם סירתתי במקום.

א. הליך הפניות:

18/06/18 - פניה למוקד.

20/06/18 - פניה בצור קשר, שברישה כתבת אל "צוות יהיה בסדר".

24/06/18 - פניה לנציבות תלונות הציבור.

כממונה על תלונות הציבור אני מוצא שאמירה זו שלך היא מזלזלת ופוגענית, ואינה יאה, לא כך פונים לעובדי ציבור, ומניסיוני איני מכיר פניות מסוג זה, שיש בה יסוד להעלבה אישית, נא קח זאת לתשומת לבך.
בהקלטה במוקד אתה נשמע כמי שמציק לו שלא קיבל מענה לשאלות שהעלה, ומשום כך נשאלה מנהלת מחלקת התנועה ליחס שקיבלת, והיא מסרה "אין סיכוי שדיברתי עם הפונה לא יפה. פשוט הוא לא רוצה לשמוע שום הסבר, הוא רוצה שנבטל את התחנה ושום תשובה אחרת לא מספקת".

ב. מידע נוסף על התחנה שהוקמה.

1. במקום הייתה חניית נכה שבוטלה.

2. בעבר מוקמה תחנה בסמיכות למקווה, לדברי מנהלת מחלקת התנועה התחנה שבוטלה הייתה במקום פחות מועיל ממקומה היום, כאשר הרישיון שניתן לאגד למיקום התחנה לא בוטל, ועם העלאת הצורך מוקמה התחנה החדשה לפי הרישיון הקיים ונעשה גם עפ"י קריטריונים של מרחק מתחנות אחרות. קודם הקמתה נעשתה בדיקת העירייה עם "אגד", והוסכם יחדיו שתוצב תחנה לטובת הציבור בסמיכות למקום שבו הייתה תחנה שנים רבות.

ג. משמיעת ההקלטה במוקד ומתלונתך מצאתי כי באופן אישי הציק לך שהתחנה ליד הבית, שכן הנך חושש שלאילו שיבקרו אותך בביתך לא יהיה להם חניה, אלא שאינך מציין כי בסמיכות לביתך מעבר שביל קצר לפארק שבו חניה בשפע וחינם, וכי בסמיכות לביתך בוטלה חניית נכה, וגם שהחניה בתחנת האוטובוס מותרת לרכב פרטי מותרת מערב יום המנוחה (20:00) וביום המנוחה עד (16:00). כשאינך אני מוצא הגיון לטענתך שאלו ההולכים לפארק חונים ברחוב, שהרי מדובר ברח' שבו החניה היא רק בצד ימין (ולמרות שבהמשכו יש חניון קטן הרי שהוא משרת את התושבים במקום, בעוד שלרשות אלו המגיעים לפארק עומד חניון גדול ורחב ידיים.

ד. על אף שכתבת כי תבדוק ותתריע בהתאם למצוקה לאחר הקמת התחנה, הרי שבפועל לא פנית מאז.

ה. התחנה אושרה בוועדת תמרור בהחלטה מס' 18/201801/2 בתאריך 30/01/18 עפ"י בקשת העירייה לאשר תחנת אוטובוס ברח' העצמאות 41 א' לקו מס 1' הקיים שבו הוועדה המליצה לאשר את התחנה "לצורך הקטנת מרחקי ההליכה בין התחנות הקיימות ברח' הנ"ל, כשצורך להחלטה תרשים לאישור משרד התחבורה, ואכן העירייה קיבלה את אישור משרד התחבורה ב תאריך-23/05/18. לא התקבלה מהציבור תלונות נוספת בנושא.

4. **מסקנות** - לאחר בדיקתי את תלונתך לא מצאתי את טענותיך מוצדקות, התחנה שהייתה קיימת בעבר שנים רבות הוקמה מחדש כחוק לאור צרכי התושבים, כאשר היא באה לשרת את טובת הכלל ומן הסתם גם את טובת כל פרט ופרט. איני מקבל את עניין המסוכנות שאותה תיארת, בסה"כ מדובר בכביש חד סטרי רחב, המאפשר ב בטחה את חניית האוטובוס בתחנה, ללא כל הפרעה לתנועה זורמת, אין כביש המתעקל לפני התחנה היכול להוות הסתרת האוטובוס למי שעומד בתחנה ובכלל האוטובוס המתקרב נראה מרחוק, השבילים בין הבתים אינם מצביעים על מסוכנות במעברים, ביתך נמצא מול התחנה ומכאן אני מבין את פנייתך באשר לנוחיותך האישית.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח

5.2. היערמות פסולת בניה כתוצאה מעבודות הנדסיות

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניית תושב בטענה כי על רחבת החניה בקניון יש ערימות של פסולת בנייה, אבנים משתלבות וחומרי בניין שהונחו ע"י יחידת ההנדסה של העירייה, אל מול בית המתלונן, דבר שלטענתו מעכיר את הסביבה, וגורם לאבק ולכלוך, בפנייתו ליחידת ההנדסה נאמר לו, כי מדובר במצב זמני, אלא שמאז חלפו שלושה חודשים והערימה עדיין נמצאת, מה גם שמדובר בערימה הנמצאת על שטח פרטי.

ב. ממצאים ומסקנות

נמצא כי מדובר בעבודות תשתית של תאגיד מים וביוב- מי ציונה בע"מ, ומענה ניתן ע"י מהנדס התאגיד שהשיב כי במסגרת תכניות השקעות של התאגיד מבצעים החלפת תשתיות ישנות של מים וביוב ברחבי העיר. השנה הם ממשיכים בהחלפת קווי המים הישנים ברחובות ביל"ו, השריון ועמק השושנים, ונמצאים בעיצומו של הפרויקט. כרגע ישנה הפסקת עבודה מאולצת בשל הצורך בחידוש אישור הסדרי תנועה (עירייה + משטרה) אך בימים הקרובים נמשיך בעבודות. שטח ההתארגנות אושר לתאגיד באופן זמני ע"י גורמים בעירייה, הוגבל וגודר לשטח מצומצם ברחבת החנייה של הקניון. על מנת שהכבישים והמדרכות יישארו פנויים ונקיים כמו היום הם חייבים את שטח העירום הפסולת לטובת המשך העבודות. הערכה לסיום – 4 חודשים ולאחר הגמר הם יפנו וינקו את האתר. עוד הוסיף כי הם עושים מאמץ ניכר לבצע העבודות ללא הפרעה לתושבי האזור והעיר, והם יקפידו על ניקיון וסדר בשטח והגבלתו לשטח שהוגדר להם. נוכח זאת סיימתי בדיקתי ללא הערות.

5.3. מתן מענה- מפות לצרכי רישום

א. כללי

הבקשה לבדיקה ממנהלת פניות הציבור בקשר לאי מתן מענה לעו"ד-נוטריון אשר ביקש ממחלקת תכנון עיר אישור מפות לצרכי רישום, מדובר בתשובה מעוכבת במשך 9 חודשים (4-12/18). כאשר במשך תקופה זו פנה מספר פעמים, ובאחד המקרים ציין כי אני פי חוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 החובה לתן מענה לא יאוחר מ-45 יום מיום פנייתו, וככל שלא יקבל תשובה בתוך 10

ימים אעתור לבית המשפט למתן סעד. לבית המשפט הוא לא פנה, והבדיקה היא שלי מתוך כוונה לבחינת נאותות מתן המענה במחלקת תכנון עיר.

ב. ממצאים ומסקנות

לפונה ניתן מענה כעבור 4 חודשים ובו נמסר התנצלות והסבר כי בשל יציאת עובדת המחלקה לחופשת לידה נוצר עומס בלויז לבדיקת תכניות, וכי במהלך חודש אוגוסט יש חופשה מרוכזת של העירייה ועומס על בדיקת התיקים עוד יתגבר, כאשר החלקה עושה כמיטב יכולתה ומקווה שבמהלך חודש אוגוסט התצ"ר ייבדק.

בביקורת מעקב שנעשתה בשלהי 12/18 התברר כי טרם ניתן מענה ונמסר כי עיכוב של חודשים נוצר מאחר והמודד לא יצר עם המחלקה קשר, התכניות הגיעו בתאריך 25/12/2018, הן תיבדקנה בהקדם ותשלח התייחסות.

אם כן האם קיים נוהל מתן מענה במחלקת תכנון עיר, והאם מנהלים רישום בקשות ומתן מענה באופן מסודר?

נמצא כי בהנדסה יש נוהל לטיפול בבקשות למידע, כדלקמן:

- א. מבקש המידע ממלא טופס ומשלם בקופת העירייה בעבור המידע.
- ב. לאחר התשלום הבקשה נרשמת ונקלטת בטבלת מעקב (יפה)
- ג. מונפק מידע מתוך המערכת הממוחשבת (רוני).
- ד. בדיקת המידע במדור פיקוח (התייחסות עקרונית להליכים משפטיים)
- ה. בדיקת המידע במחלקת תכנון עיר (סמדר)
- ו. חתימות מנהל מח. רישוי, מהנדס העיר
- ז. הודעה למבקש כי הבקשה טופלה

מכאן ולנוכח הבדיקה אין במחלקת תכנון עיר נוהל ספציפי מסודר לקליטה וטיפול בבקשות למידע, אך למעשה לא ניתן לבקש קיומו של נוהל כזה במחלקה כל עוד אין חוצה ארגון באשר לטיפול בפניות ציבור, וכשהנוהל הקיים בהנדסה אינו מספק.

ג. המלצה

יש לערוך נוהל חוצה ארגון לטיפול בפניות הציבור חוצה אגפים ומחלקות, כמו כן יימשך המעקב אחר מתן מענה למבקש ע"י מחלקת תכנון עיר.

5.4. חשש תושב ממצוקת חניה ברחוב בו הוא מתגורר

א. כללי

פניית תושב נוכח חששו למצוקת חניה הרח' קטן בו הוא מתגורר שבו מעט בתים פרטיים, וזאת עקב המשך מתן אישורי בניה ברחוב, וכאשר כבר פנה ולא ניתן מענה לפנייתו, והסיבה שהוא פונה שוב כעת, היה שלט מלפני מספר ימים המודיע על

הכוונות לבניית בתים נוספים, וכאשר כבר היום ברח' שלהם יש מצוקת חניה ומבוקשו הוא שיימצא פתרון.

ב. ממצאים ומסקנות

במענה השיבה מנהלת מחלקת רישוי ופיקוח כי הדרכים שנקבעו הינם סטטוטוריים מכוח תב"ע קיימת, לכל יח"ד הדיור להן כבר יש היתר בניה, ניתנו פתרונות חניה בתחום החלקה, לנושא המגרשים הריקים, כרגע אין בקשות חדשות להיתר, אבל ככל שיבקשו, לא תהיה מניעה לאשרם בכפוף לעמידה בין היתר בזכויות הבניה, חניות בתחום החלקה וכדומה. נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

5.5. דרך גישה לבניינים חדשים

א. כללי

תושב הגר בבניין חדש במסגרת פרויקט התחדשות עירונית בצד הצפון מזרחי של העיר, הגיע נסער לאגף ההנדסה וטען לסכנה קיימת בסביבת מגוריו, ילד בן 3 ירד לכביש וכמעט ונדרס, לפיכך הוא זומן לשיחה בלשכתי והעלה את הטענות הבאות:

1. כביש הגישה לבניינים החדשים מעוקל ומסוכן, ולו מדרכה צרה הנמצאת רק בדופן אחת של הכביש, חלקה חסום בפחי אשפה, מה שמאלץ הולכים ושבים לרדת לכביש הגישה. (החשש קיים לאלו הגרים במקום והנוסעים ברכבם, ובעיקר אלו שאינם מכירים את תנאי הכביש ובאים לביקור), וצפיפות במקום קיימת עת לוקחים ומחזירים ילדים לגנים ומהגנים הנמצאים ברח' אלי כהן וירושלים.
2. לנוחות התושבים הולכי הרגל נסללה דרך מעבר חליפית, אך זו שהודקה לקרקע, בתוך חודשים וחצי אינה מאפשרת מעבר. (מה גם שקרבים לתחילת שנת הלימודים).
3. בכביש הגישה אין בטיחות מעבר לילדים לגן משחקים הצמוד לכביש שהוא עצמו אינו מטופח ומסוכן).
4. כיום מתגוררים במקום 57 משפחות, והאזור עומד לפני פיתוח, בתכנון מגורים לעוד כ-200 משפחות.
5. מכיוון שאין מעבר בשעות הבוקר לרח' ישראל שמיד בשעות הבוקר, משמש רח' אלי כהן לסוג של "יו טרן" לרכבים, ומגבירים את העומס בשעות הבוקר לכיוון היציאה לרח' מרגולין.
6. במקום סכנה ומטרד מטרקטורונים הנוסעים במהירות בכביש הגישה, ממשאיות חונות בלילות כשלא ידוע אם הם חונים שם

באישור. (שהרי מוקצה למשאיות חנייה במקומות מוסדרים),
וממעבר משאיות פיראטיות השופכות באזור פסולת בניין.
7. מכלי מחזוריות מרוקנים כל 3-4 חודשים.

ב. ממצאים מסקנות

בדיקת הטענות הועברה לאגף ההנדסה, זימתי נציגות של הדיירים, וערכתי סיור
במקום, ונמצא:

1. כי באמצע המדרכה המתפתלת הצרה ברחוב הוצבו 2 עמודי חסימה לירידה לכביש, כעל פניו לא נמצא סבירות וצורך בהצבה, יתכן ומדובר ביצירת מפגע, (תחילה נאמר כי ישנה מדרכה בצד השני של ע"י העירייה, אך התברר שלא), מנהל התברואה הסביר כי המעקות הוצבו מול היציאות מהבתים לבטיחות הולכי הרגל היוצאים משער הבית למדרכה צרה על מנת שלא יתפרצו לכביש,
2. על המדרכה היו 2 עגלות אשפה מול בתים 12 ו-14 שחסמו את המעבר במדרכה והוצע ליצור פילרים בחצר הבתים, מנהל מחלקת תברואה בדק ומסר כי מלבד בית מספר 12 כל העגלות בפילרים, אך לבית מספר 12 אין פילר והעגלה במדרכה, העניין הובא לידיעת המנכ"ל שמסר כי קיימת הנחיית ראש העיר שזו מדיניות העירייה לא לספק עגלות ללא נישה, במצב כזה התושבים אמורים להשתמש רק בפחים שחורים. במענה השיב מנהל התברואה- מדובר בניין עם 4 דיירים ובלתי אפשרי להציב את הפח במעבר כניסה לבית שכן תהיה חסימת מעבר לדיירים וכי הציבת פח שחור במקום עגלת אשפה תגרום לעירום זבל מדי יום שיונח על המדרכה הצרה, לכן הציע הציבת נישה מוסדרת בתוך חצר הבית במקום, אותה ניתן לרכוש באמצעות אחד הקבלנים שאנו עובדים איתם.
3. חסימת שביל המעבר ע"י מכוניות חונות, כאן ניתן פתרון להצבת מחסומי עמודים שלא יאפשרו זאת, כמו כן נסלל שביל מעבר תקין.
4. לגבי הפקק שנוצר בשעות הבוקר מסרה מנהלת התנועה כי יש הליך לבצע תנועה חד סטרית מעגלית שתמנע את ה- "פקק" בשעות הבוקר. בעניין כביש הגישה למבנים כתב המהנדס כי הוא בוצע בהתאם לתכניות שאושרו וכאשר יבוצע פרויקט פינוי בינוי הכביש יורחב, כך שיענה גם על הצרכים העתידיים.
5. לגבי מעבר טרקטורונים והמשאיות הפורקות באופן לא חוקי פסולת בניין העוברות שם, מסר הקב"ט על יצירת חסימות, ולגבי המשאיות יש מצלמות עם זאת גם על התושבים להרתיע (אלא שכאן התושבים חששו לשתף פעולה עם העירייה, וגם משום שחשבו כי השרות לתושב במקום אינו יעיל דיו), מבדיקה עם פקח המסתובב במקום בוא מסר כי התופעה של שפיכת פסולת בניין במקום כבר

אינה קיימת.

6. לגבי בטיחות גן המשחקים עלה ע"י נציגות הבניינים כי גם יש במקום גדרות לא בטיחותיות, וביקשו שיפור המצב, העניין הופנה לשפ"ע שטרם נתנו מענה, אך מהנדס העיר מסר כי בתכנון להקים גן חדש.

באשר ל"תרבות" שנוצרה ע"י באי המקום של חסימת המעבר ושביל הגישה שנסלל במיוחד בכדי להקל זמנית את מעבר הולכי הרגל, התרעתי להנהלת העיר בעת הבדיקה כי בשום פנים ואופן, אין לאפשר חסימת הדרך והמדרכה, - אלו מפגעים מסוכנים נוגדי לחוק (לא סתם קיים חשש של התושבים הן כנהגים והן כהולכי רגל לעבור במקום), וציטטתי מחוק עזר לנס ציונה (שמירת איכות הסביבה, מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון), התשס"ג-2003, פרק ח'- שימור רחובות, ס' 61א: "לא יניח אדם, לא ישאיר, לא יקים, לא יתלה, לא יטיל ברחוב ולא יבליט מעל הרחוב דבר העלול לגרום נזק לרחוב או להפריע לניקיונו או לתנועת הציבור שבו, אלא אם דרוש הדבר לשם טעינת הדבר או פריקתו ותוך כדי פריקתו או טעינתו ולא יותר מן הזמן הסביר הדרוש לכך או אם קיבל לכך היתר בכתב מראת ראש העירייה ובהתאם לתנאי ההיתר", והוספתי: **חלילה יקרה מקרה דריסה, זו תהיה אחריות העירייה, ואחריות אישית על כל מי שנותן יד למצב שכזה. אתם מסכנים את ראש העיר והמנכ"ל בהישארות במצב שכזה, על כן יש להביא לפתרון המצב.**

ג. המלצות

1. על אגף שפ"ע לדאוג בדחיפות להצבת פילר בבניין המצוי ברח' אלי כהן 12.
2. על אגף ההנדסה להבהיר לתושבי המקום (בנייני מעוז דניאל), את תכניות העירייה לגן משחקים במקום, תכנונו, מועדי ביצוע, וכך לדאוג בתאום עם אגף שפ"ע לשיפור הבטיחות של הגעה למקום ובטיחות גן הילדים (גדרות חבולות ומתנדנדות).

5.6. בניית קיר תומך למניעת מטרד לשכן.

א. כללי

תושב הגר בטירת שלום, התלונן על כי מאתר בנייה המתבצע מזה מספר שנים, בסמיכות לבית בו הוא מתגורר, זורמים מים לשטח ביתו, וכאשר שבוע לפני שהתלונן בעת חפירת יסודות, העבירו עם דחפור ערימת עפר גדולה למגרשו, כך שנתב זרימת מי הגשמים נחסם וגם הגשם זורם למגרשו, כשהמים נערמים ומציפים את הבית, שיחה עם בעל המגרש הסמוך הנמצא בבנייה לא הניבה תוצאות, שכן הלה טען כי הבניה בתיאום ואישור מהנדס העיר, אך זאת למרות

שמגרשו של הבונה גבוה ב 2-3 מטרים ממגרשו, וכשאינן קיר תומך. עניין נוסף היה ששכנו הבונה מסר לו כי צפוי שיהיה שביל גישה ועמוד חשמל בצמוד, בגובה של 2-3 מטרים מעליהם, מה שלדעתו מהווה בעיה רצינית באינן קיר תומך. נוכח זאת ומענה שקיבל המוזר בעיניו, הוא פנה למוקד 106 וביקשתי הגעת פקח הנדסי לבדוק את התכניות אל מול ביצוע בפועל.

ב. מסקנות וממצאים

במענה השיב מפקח על הבניה ומהנדס מבנים מסוכנים כי תשובה כבר נשלחה לפונה, חלק מעבודות הנדרשות כבר בוצעו, וחלק הקשור לבניית קיר התומך בהליך וייקח זמן, והתקבלה התייחסות מפונה עם תודה על הטיפול. נוכח זאת סיימתי את בדיקתי.

5.7. ניקוז קולטני גשם

א. כללי

תושב פנה בקשר לטיפול בכביש ברחוב השריון בסמיכות לבית מס' 19, וביקש הוספת קולטנים, במפרים, סימון מעברי חצייה ותוספת תאורה החלשה בשעות הלילה, הוסיף כי הכביש מוצף בחורף עד ללובי הבניין בו הוא מתגורר וגורם להפסקות חשמל, יתרה מכך נהגים נוסעים שם במהירות גבוהה, ויש הרבה פגיעות ברוכבי אופניים, כל יום חוצים את הכביש ילדי החטיבות והתיכונים ויש סכנת נפשות, בלילה נהגים לא רואים וילדים חוצים את הכביש בהיסוס ופחד. סיים כי פתח קריאות במוקד אך שום דבר לא נעשה.

ב. מסקנות וממצאים

בנושא פסי האטה השיבה מנהלת מחלקת התנועה כי הנושא נדון בוועדת תנועה המקומית מספר פעמים, וההחלטה הייתה לדחות את הבקשה, כיוון שאינן הצדק **תנועתי** (על פי הנחיות לתכנון רחובות בערים - תנועת רכב מנועי, רח' השריון מוגדר כרחוב **מאסף 2/עורק**. על פי ההנחיות, לא מומלץ למקם פסי האטה כאמצעי ריסון. בציר תנועתי רח' השריון נמצאות 6 כיכרות, מרחק בין מעגלי תנועה בצמתים ברח' השריון (כיכר שומר הגבעות, שד' מעפילים, רח' ההסתדרות, רח' הלב, רח' הטייסים, רח' ביליו) נע בין 120 ל-250 מטר, נוכחות 6 מעגלי תנועה ברצף בציר התנועה מהווים אלמנטים מאיטי וריסון תנועה. ובהם ניתן לחצות את הרחוב באופן בטיחותי). ואכן בביקורי במקום לא מצאתי את המסוכנות לתנועה, את התאורה הלקויה, ואת הצורך בצביעת סימונים בכבישים המבוצע כתחזוקה שוטפת פעמיים בשנה, וכך מצאתי גם את תוצאות בדיקתי חופפות למענה שקיבל בעת

פניותיו למוקד, כמו כן טענתו לפגיעת רוכבי אופניים הזויה לחלוטין (לא העלה טענה שכזו במוקד).

מה שכן בתחילת החורף השנה הכיכר בסמיכות לצומת הלב-עוגן הייתי עד להצפה בתחילת החורף, ובמוקד אף נמצאו עדויות להצפה השנה ובגשמים האחרונים אשתקד, בסמיכות לביתו, העניין נמסר לבדיקת מנהל מחלקת תשתיות שדיווח:

- מדובר בסתימת הקולטנים מהגשם ראשון (פלסטיקים, עלים, ...)
  - מקום הזה – שקיעה אבסולוטית ויש צורך בתחזוקה צמודה בזמן הגשם.
- ולפיכך הנחה אותו מהנדס העיר להפנות את הנושא לטיפול אגף שפע באופן קבוע לפני תקופת הגשמים על מנת לוודא שתבוצע תחזוקה שוטפת. אם כך תמוה בעיניי הדבר, כלום לא בוצעה תחזוקה במקום טרם בו הגשם הראשון? עדות במוקד על ההצפה נמצאה ממנו ביום הגשת התלונה, כ- 3 שבועות לאחר מכן וכ- 2 שבועות יותר מאוחר, בתלונות ביקש ניקוי קולטנים, בתלונה האחרונה נמסר על אופן הטיפול כי הקולטנים נוקו אתמול, אם כן הייתכן ולא בוצע במקום ניקוי קולטנים לקראת החורף? ולמרות שהמקום ידוע כמועד לפורענות בעת הצפה?

ג. המלצה

על אגף שפ"ע להמציא כל שנה במהלך חודשי הקיץ להנהלת העירייה תכנית למניעת נזקי חורף ובניהם ניקוי קולטים, אופן, מקום, זמן ביצוע, והארה על מסוכנות ומקומות המיועדים לפורענות נוכח ניסיון העבר (דוגמאת- נזקי ההצפה שאירעו ברח' העצמאות).

5.8. תחנת מוניות חדשה בשכונת ארגמן

א. כללי

תלונה שקיבלתי מנציבות תלונות הציבור שבו קבל תושב על הקמת תחנת מוניות פירטית ומיותרת בשכונת ארגמן ברחוב שבו ישנה גם כך מצוקת חנייה, וכאשר התבקשתי לתת מענה ישירות לתושב.

ב. מסקנות וממצאים

במענה השיבה מנהלת מחלקת התנועה כי תחום תחבורה ציבורית כולל מוניות בסמכות רשות המרכזית, וכי הקמת התחנה בוצעה כחוק, היה דיון ואישור לגביה בתאריך 25/07/2018 בוועדת תנועה מרכזית מקצועית מספר- 201804 והתקבל עבודה אישור ב-30/09/2018 ע"י המפקחת על התעבורה מחוזות ת"א והמרכז רשות תמרור מרכזית-משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, בתוקף סמכותה לפי תקנה 18 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, לצד זאת אציין כי מצוקת חניה אינה מהווה שיקול מספיק לאי קיומה של תחבורה ציבורית נוכח ראיית כלל צרכי התושבים.

מצ"ב המענה שנמסר לתושב שבו ציינתי כי דבריו החמורים אינם אמת ולווי באי
דיוק:

יום רביעי 16 ינואר 2019
י' שבט, תשע"ט

לכבוד:

מר נ.א.

נס ציונה

באמצעות מייל : nati7500@gmail.com

א, נ,

הנדון: תלונתך בעניין תחנת מוניות ומחסור במקומות חנייה ברחוב ראובן לרר
סימוכין: מכתב נציב תלונות הציבור מתאריך 16/12/2018, תיק מס' 1068987/1

מנציבות תלונות הציבור הגיעה תלונתך אלי, ולהלן תשובתי לאחר שעיינתי בפנייתך וביצעתי
בדיקה בעניין:

1. טענת לאי חוקיות ולמצוקת חניה.

2. מבדיקתי התברר כי התחנה הוקמה כחוק וקיבלה את האישורים הנדרשים, להלן המידע
בנושא, שריכזתי בטבלה:

תאריך	אירוע	נושא	החלטה
25/07/2018	ישיבת ועדת תנועה מרכזית מקצועית מספר- 201804	בקשת העירייה לאישור 2 עמדות חניה למוניות ברח' משה לרר	לאשר
30/09/2018	אישור המפקחת על התעבורה מחוזות ת"א והמרכז רשות תמרור מרכזית- משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	אישור בתוקף סמכותה לפי תקנה 18 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961	לאשר

3. אציין כי תחום תחבורה ציבורית כולל מוניות בסמכות רשות המרכזית.

4. לפיכך אין אמת בטענותיך באשר להצבת התחנה במקום, והיקף העמדות שאושרו (אושרו 2
עמדות, טענתה ל-3 עמדות).

5. לעניין מצוקת החניה, הרי שאין היא מהווה נסיבה מספקת לאי מתן שירותים הנחוצים לכלל
האוכלוסייה, כפי שהעירייה חושבת לנכון.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח
מבקר העירייה
וממונה על תלונות הציבור

העתקים : מר שמואל בוקסר, ראש העיר
הגב' ויקי רון, רכזת לשכה- נציבות תלונות הציבור אגף ד

5.9. השהייה בהנפקת תעודת עובד ציבור

א. כללי

תלונה מבת זוג, התובעת את בן זוגה עמו היא נמצאת בהליכים בעניין נכסי, על עיכוב מכוון מזה כשנה וארבע חודשים במתן תעודת עובד ציבור, על אף שתי החלטות בנידון שניתנו ע"י בית המשפט, וכאשר כשמונה חודשים עוד קודם לכן הוגשה בקשה לאגף ההנדסה לקבל את תיק הבניין הרלוונטי, אך העירייה סירבה למסרו, משכך התבקשה העירייה למסור מידע אודות הנכס במחלוקת, כאן התבקשה הפונה ע"י העירייה להמציא החלטת בית משפט שתורה על המצאת עובד ציבור, ואכן נעשתה פנייה לבית המשפט, אך גם לאחר קבלת הצו לא סיפקה העירייה את התעודה המבוקשת, על כן ביקש עו"ד המייצג את התובעת לזמן לעדות לשיבת הוכחות את מנהל אגף ההנדסה ואת מנהלת מחלקת הרישוי, כאשר בית המשפט החליט להוציא צו נוסף למתן תעודת עובד (בסה"כ 2 צוים).

ב. מסקנות וממצאים

לברור הנושא נבחן מהות הבקשה, ונעשתה בדיקה עם הגורמים הרלוונטיים, לגבי חסימה מערכתית שמנעה את מתן המענה.

במהותה תעודת עובד ציבור ניתנת עפ"י פקודת העיריות (נוסח חדש), תשל"א-1971, תוספת ראשונה, סעיף 24, לשם הגשתה כראיה ע"י עובד ציבור לבית המשפט, ובו רשומים פרטי העובד ומשרתו, פרטים על מקום עבודתו, פרטי התובע והנתבע, כאשר בתעודה מצהיר עובד הציבור על כי הוא מודע לעניין החוק הפלילי בדבר עדות שקר בשבועה בבית המשפט, וכי דין התעודה כשהיא חתומה על ידו כדין עדות בשבועה שנתן בבית המשפט.

נמצא כי לתעודת העובד נדרשו בירורים ופרטים נוספים ומשאלו הושלמו נמסרה תעודת העובד למיצגה של התובעת, אשר ברכה על מתן התעודה, נוכח זאת סיימתי בדיקתי את הנושא.

5.10. הצבת מראות הכוונה ביציאה מחניון בבניין מגורים

א. כללי

פנייה מתושב הגר בבניין חדש יחסית, בטענה כי היציאה מהחניון התת קרקעי מהבניין לרחוב מסוכנת מיפעת חוסר ראות, וכי כמעט היה שם מקרה דריסה, כל כן הוא מבקש מהעירייה להציב מראות ביציאה מהחניון.

ב. מסקנות וממצאים

לברור שערכתי השיבה מנהלת מחלקת התנועה כי מראה פנורמית המוצבת ביציאה מהחניון לרחוב העירוני עלולה לגרום להטעה בתפיסה של מצב התנועה, על כן מדיניות העירייה היא שלא להשתמש במראות כאבזר הבטיחות. מהתשובה שניתנה ניתן ללמוד שאין העירייה מוכנה לשאת באחריות בכל הנוגע לכניסה ויציאה של רכבים מחניונים פרטיים. עיון בהסבר כדאיות הרכישה הניתן ע"י מוכרי מראות פנורמיות נרשם כי חלק מהותי מצידוד הבטיחות של חניון הן מראות פנורמיות המגדילות את טווח הראיה של הנהגים והמשתמשים במקום, ובכך מונעות חבלות, תאונות ופגיעות ברכוש ונפש, חיוניותן באה לביטוי בייחוד בחניונים: סגורים, גדולים ורבי מפלסים, שם לא אחת, הניסיון לאופטימיזציה של המרחב הנתון ולהגדלת נפח החניות בא על חשבון רוחב הנתבים ושטח שדה הראיה של נהגים והולכי הרגל, כאשר כיסוי מגרעת זו אפשרית בעזרת מראות פנורמיות, והתקנתן נעשית בפניות, צמתים, מעברים בין מפלסים וביציאה וכניסה לחניון, ובכך מגדילות את שדה הראיה וממזערות שטחים מתים הנוצרים בגין מבנה החניון, כלי רכב, צמחיה ועוד מגוון אובייקטים אחרים. יתרה מכך, עצם הצבת המראה מהווה תמרור אזהרה לנהגים ומשתמשי המקום אודות נקודות בעייתיות מבחינה בטיחותית. המצאה חדשה שנועדה לעזור ולהאיר לנהג שטחים מתים הינה התקנת מצלמות צד על רכבים עם חיבור למסכי וידאו בתוך הרכבים שיראו לנהג את הנעשה בצדי המכונית ואחריה (מה שיביא לצריכת דלק פחותה עקב ייתור הצורך במראות צד). מהמענה ומהבדיקה ניתן ללמוד כי העירייה אמורה לשאת באחריות לגבי יציאה וכניסה מחניונים לאחר שבנייתם אושרה ע"י העירייה, וככול שיש כאלו הסוברים כי ישנם שטחים מתים לנהג במקומות פרטיים, הרי שזה עניינם לדאוג ולטפל בנושא ככול שהם מוצאים לנכון. לפיכך סיימתי בדיקתי.

5.11. חובת חיבור בתים עם בורות ספיגה למערכת הביוב העירונית

א. כללי

שוכר בבית הפרטי ביקש לברר את חובת החיבור, מאחר ובבית בו הוא מתגורר הביוב עלה על גדותיו, והמשכיר מתמהמה בהזמנת ביובית.

ב. מסקנות וממצאים

העניין הועבר לתאגיד המים שהשיב כי כל עוד קיימת מערכת ביוב עירונית ציבורית בקרבת הנכס ואין מניעה הנדסית, על בעל הנכס להתחבר למערכת הביוב העירונית, ומכתב התראה לחובת התחברות יצא למשכיר. עוד ציינו כי כל נכס שלו בור סופג מחויב לתחזק את הבור בהתאם להנחיות הגנ"ס. (כללי תאגידי מים וביוב-2013).

6. חינוך-

6.1. הגשת ערעור באיחור לשיבוץ בגן ילדים

א. כללי

אשתקד פנתה תושבת חדשה בעיר לנציבות תלונות הציבור, טרם תחילת שנת הלימודים, עקב אי הענות לשיבוץ ילדיה בבית ספר יסודי "ארגמן" במקום ה"אירוס" המרוחק יותר ממקום מגוריה, וזאת לאחר שפנתה באופן אגרסיבי לאגף החינוך, לא המתינה לתשובות אלא כתבה במיילים, התקשרה, הגיעה למערכת החינוך (יחדיו עם בעלה), ופנתה למשרד החינוך, העלתה טענות חדשות, כל זאת כדי שתתמלא בקשתה, הודתה שזו דרכה וראתה בפנייתה "מאבק", לא הייתה מוכנה לשמוע תשובה אחרת, טענה כי לא קיבלה מענה למרות שבפועל קיבלה יחס מיטבי אך המענים לא היו לרוחה, והפכה את פנייתה לסחרחרה. טענותיה נבדקו ביסודיות ולא נמצאו נכונות, ולא היה בהן בכדי להצדיק את שינוי השיבוץ, עם זאת עלו ליקויים בטיפול החינוך עיקרם אי עמידה בהוראות החוק וההנחיות לבקשת העברה ואי הבהרה להמשך טיפול במקרה של מענה שלילי, להלן פירוטם:

- המתלוננת לא הונחתה להגיש טופס בקשה להעברה עפ"י דגם בתוספת לתקנה 3 לתקנות חינוך ממלכתי (העברה), תשי"ט-1959.
- מערכת החינוך לא הבהירה לאם את מועדי מתן המענה, ואפשרה תכתובות שיצרו לחץ בלתי סביר של האם כנגד מערכת החינוך.
- נוכח ריבוי התלונות של שיהוי בחלוקת דואר וביקורת (2015) שזיהתה מכתבים רבים המגיעים לעירייה שאינם שייכים לה, אזי ראוי לשלוח מענים על בקשת העברות וערעורים בדואר רשום וטוב שיהיו עם אישור מסירה על אף שאין הנחיה חקוקה. (לחלופין ניתן להעביר את התשובה הפורמלית בטכנולוגיה חדשה של מסירה אלקטרונית עם אישור לקבלה).
- תשובות להעברות אינם נשלחים למוסד בו שובץ התלמיד, במידה והתשובה חיובית נמסרת רשימה לביה"ס הכוללת את אלו שהעברתם אושרה.
- תשובה הפורמלית של החינוך נרשם בנושא המכתב הנדון: "תשובה לערעורכם", אולם אין מדובר כאן בערעור, אלא בבקשת העברה, לפיכך ראוי שהיה נרשם: "תשובה לבקשת העברה"
- על החינוך היה לספק את המכתב הפורמלי לדחיית בקשת העברה, ולא לבאר להסביר או לפרש אותו.
- מערכת החינוך לא הבהירה לאם את זכותה לערער על דחיית בקשת העברה, ולא פרסמה טופס מתאים לערעורים אחר בקשות העברה, דבר שיצר עמימות ומתח נוסף אצל המתלוננת.

- במענה לערעור השני לא צוינה האפשרות של הגשת בקשה להעברה לידי מנהלת המחוז משרד החינוך.

- המענה של מנהלת אגף החינוך כי הרשות מספקת הסעות אינו מדויק וטוב (על אף הידע של האם בנושא) היה לציין כי ממקום מגורי המתלוננת מתאפשרת עד כיתה ג', ולכיתות ד-ו על בסיס מקום פנוי. (עפ"י החינוך ההסעה מתאפשרת גם להם כי יש הורים המסיעים את ילדיהם לביה"ס.

בעת הבדיקה הובהר למתלוננת כי היא עדיין לא מיצתה את כל ההליך לו היא זכאית, וכי היא יכולה לפנות ולערער למנהלת המחוז, וכך אכן עשתה. ולאחר מתן תשובה שלילית אפשרה מנהלת האגף (למרות שלא הייתה חובה) להצטרפות ילדיה להסעות על בסיס מקום פנוי. אלא שלאחר הבדיקה עלה כי הן מנהלת המחוז והן מנהלת אגף החינוך שגו כשכתבו כי המרחק מבית המתלוננת לבית ספר האירוס עומד על קילומטר וחצי, שכן בפועל הוא פחות מקילומטר, מערכת החינוך לא הבהירה בכל הבדיקה כי לא קיימת תחנת הסעה בסמיכות לביתה, והתחנה היחידה הקיימת היא במרחק כמעט זהה לבית ספר האירוס, הבהרה זו הייתה מונעת את אי הנעימות הנוספת לאחר הדחייה הסופית שנמסרה למשפחה. (שאותה טענה גם בתלונה זו- בו ציינה כי מנהלת האגף הבטיחה לה הסעות, אך כשהתחילה שנת לימודים גילו היא ובעלה שההסעות לא עוברות בשכונה ועד היום ילדיה נאלצים ללכת ברגל, כקילומטר).

כתוצאה מהבדיקה ניתנו המלצות נוכח זאת שהליך הטיפול בבקשת העברה לא התקיים באופן מובן ומסודר המונע חיכוכים ומתח עם הציבור, כשהומלץ: לערוך נוהל הגשת בקשות העברה וערעורים לכיתות ב-ו, צוין כי על מנהלת אגף החינוך לדייק בעובדות בעת מתן מענה להורים וראוי שעל אף שאין הנחיה חקוקה, כי מכתבי החינוך יישלחו לנמענים על בקשת העברות וערעורים בדואר רשום עם אישור מסירה ואו בשימוש במדיה אלקטרונית עם אישור לקבלה. מנהל בתי הספר ציין בתגובה להמלצות כי הם עורכים שינויים לעניין בקשות העברה בהתאם להמלצות הביקורת.

והשנה שוב פנתה האם אלי וגם לנציבות תלונות הציבור גבי שיבוץ בתה בת השלוש לגן "ליבנה" המרוחק מביתה, וכאשר הרשמה היא ביקשה לשבצה בגן "דיה" שנדחתה. היא הסבירה כי היא מגיעה מוקדם בבוקר לעבודתה (מתייצבת ב-00:07), ברשותם רכב אחד, בעלי מפזר את הבת מוקדם בבוקר כדי שיוכל להגיע גם הוא לעבודתו בזמן ולמצוא חניה, וכי היא מתקשה להחזירה לבית אחר הצהריים, כי הגן רחוק. בקשתה הייתה להתחשב במצבה. בהמשך ציינה כי לדיירת אחרת בבניין התאפשר שבתה תהיה בגן "דיה".

ב. מסקנות וממצאים

במענה ציינה מנהלת מחלקת גני ילדים כי על פי החלוקה לאזורי רישום הגנים המשויכים לאזור בה המתלוננת מתגוררת בשכבת הגיל של הילדה הם: "ליבנה" ו "דיה", בכל גן יש מקום למקסימום 35 ילדים משנתונים 2014 ו- 2015 כך שלמעשה אין מקום לשבץ לגן "דיה" את כל הילדים מהשכונה, ע"פ קריטריונים של השיבוץ יש קדימות לילדי 2014 על פני 2015 ובשיבוץ מנסים לאזן בין כמות הילדים הבוגרים והצעירים ובין בני ובנות מתוך אותו אזור רישום, כשהילדים הבוגרים שנתון 2014 נשארים באותו הגן לשנה שניה, באזור מקום מגוריה שובצו מספר ילדים לגן "ליבנה" למרות המרחק מהגן שעדיין קטן מהמותר ע"פ חוזר מנכ"ל משרד החינוך (מרחק של עד 2 ק"מ) ורוב הורים אלו פנו בערעור על השיבוץ. המתלוננת אכן שלחה ערעור ראשון, אך לא ניתן היה להיעתר לבקשתה משום שגן "דיה" היה כבר היה מלא. ערעור שני לא הגישה אלא פנתה לדבורה מזכירת מחלקת בתי הספר והערעור שלה לא התקבל במחלקת גני ילדים, כך שלא לקחו אותה בחשבון כשדנו בבקשות הערעור לגן "דיה" שהתפנה בו מקום בגלל עזיבה של ילדים, אלא שכעת אין בו מקום והגן מלא ב- 35 ילדים.

האם שהתשובה בעניין לא סיפקה אותה, פנתה שוב יומיים לפני תחילת שנת הלימודים, וציינה כי נודע לה שאם שפנתה אחריה למנהלת האגף, קיבלה שיבוץ לגן "דיה" במקום גן "ליבנה", בעוד שהיא הגישה את הערעור השני לפני ובכתב ולא זכתה למענה, גם שכנתה קיבלה שיבוץ בגן "דיה", כך שהיא רואה את עצמה מקופחת ודורשת נימוק בכתב, עת שאירע, ולאחר מכן טענה ששלחה את בעלה לאגף החינוך ושם הוסבר לו מידת אחריותם שכן לא פנו בערעור שני לגני הילדים, אלא למזכירת בתי הספר. כאן התברר כי פנתה אל המזכירה 4 ימים לפני תום החופשה המרוכזת, וכאשר המזכירה הבטיחה כי תעביר את פנייתה לג"י כשיחזרו מחופשה. (בפנייה זו הוסיפה כי אינה יכולה גם לסמוך על בתה שתיקח את ילדתה לגן "ליבנה", עקב מקומו בצד ההפוך של בית הספר, הרחוק ממילא מביתם).

מכיוון שאכן היה אמת בדבריה, כי ערעורה לא הועבר למחלקת ג"י, מצד שני גם לה אחריות בכך שלא המתינה לחזרה מפגרה ופנתה 4 ימים מאוחר יותר למחלקת ג"י, החליטה מנהלת האגף לבחון שיבוץ בגן אחר בסמיכות לביתה, מענה זה היה מקובל גם על נציבות תלונות הציבור, ולבסוף הוסכם בשיתוף המתלוננת ובעלה כי בתם תשובץ השנה לגן "אנקור" (הקרוב יותר לביתה מגן "ליבנה") ובשנה הבאה תשובץ לגן "דיה".

ג. המלצה

על אף שלא היה זה מחובת מזכירת בתי הספר להעביר את הערעור השני למחלקת גני הילדים, הרי טוב שמנהלת אגף החינוך תוציא הנחיה למזכירות לגלות רגישות בתקופת הגשת הערעורים לפני תחילת שנת הלימודים למכתבים/ערעורים המתקבלים במיילים אצלם בנושא גני הילדים ולדאוג להעבירם במידות למחלקה לפני תום ההחלטות בענייני הערעורים.

6.2. דחיית ערעור לבקשה להעברה לגן מועדף

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניית אם שטענה כי מזה חודש וחצי היא מנסה להתקשר למחלקת גני ילדים אך לא מקבלת מענה. סיבת פנייתה כי אין היא מסכימה לדחיית ערעורה להעביר את בתה בת ה-5 מגן "אגוז" לגן "אמיר" וזאת משום שבגן הקיים יש סיכון רגשי לפגיעה בילדים, ויש חוסר קשב, עוד הוסיפה כי היא ובעלה אינם יכולים להגיע פיזית לאגף החינוך משום עבודתם ומשרותיהם הבכירות.

ב. מסקנות וממצאים

תשובת מנהלת גני ילדים הייתה כי היא הגישה ערעור בדיוק כמו עוד 406 אנשים, וכל מי שפנה אלינו במייל או בטלפון וביקש פגישה זומן והייתה פגישה עימם באגף החינוך. הגן שהיא ביקשה להעביר את ביתה מבוקש מאוד, והתקבלו לגביו מעל 10 בקשות העברה, אך לא ניתן להיענות לכולם. בעניין הבקשות ישבה ועדה שהורכבה ממנהלת ג"י, מנהלת אגף החינוך ויו"ר פורם הורים אשר דנה בבקשות ודירגה אותם עפ"י הקריטריונים שנרשמו בחוברת הרישום, ואם האם מעוניינת בפגישה הרי שיכולה לשלוח אליה מייל ישירות.

מהבדיקה עלה כי ראוי היה לפונה להציג בערעור נימוקים סבירים אישיים לבקשה שאז יתכן ובחינת הערעור הייתה אחרת, ולא היה ראוי להשמיץ כסיבה למעבר גן הפועל בביקוח מערכת החינוך, כמו כן טענתה לאי המענה אינה מתקבלת וכי יכלה להתקשר בכתב דרך "צור קשר עירוני" למחלקת ג"י אשר עונים באופן נאות לפניות המגיעות משם, נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

6.3. הורות משותפת

א. כללי

התקבלה פניה מנציבות תלונות הציבור על אי מתן מענה לעמותת "הורות משותפת" = טובת הילד" לבקשת מידע של שליחת אישורי רישום לשני הורים גרושים המתגוררים בנפרד (ולא רק לאחד מהם) בהתאם להנחיות משרד החינוך בכל אחד

ממועדי הרישום, והמצאת נתוני אחוזי הילדים אשר הוריהם חיים בנפרד והרשות שלחה להורה האחר אישור על עצם ביצוע הרישום לגן ולכיתה א'. עוד ציינו כי יש רשויות שאשתקד בחרו לשלוח את כל המכתבים יחדיו בסוף אפריל, רק לאחר מועד הרישום האחרון ולא לאחר כל מועד רישום.

ב. ממצאים מסקנות

מנהלת אגף החינוך מסרה כי המידע כבר נשלח, ומזכירה באגף החינוך שטיפלה בנושא מסרה כי מכתבים לרישום כיתות א' תשע"ט נשלחו שבועיים לפני מועד הרישום שחל בתאריך 17/1/18 עד 6/2/18. רשימות הורים גרושים התקבלו ע"פ מרשם התושבים של משרד הפנים ומי שלא שינה סטטוס במשרד הפנים לא נשלח אליו מידע, הרשימה כללה 11 תלמידים ילידי 2012 שעלו לכיתה א' השנה שהוריהם גרים ב-2 כתובות שונות.

בעניין ההורות המשותפת הוכן דוח ביקורת בשנת 2011 בעקבות תלונת הורה גרוש לאי קבלת מידע לגבי רישום ושיבוץ שתי בנותיו לגנים שטען כמי שנושא באחריות שווה עם רעייתו לשעבר לגידול ילדיו זכאי שהעירייה את המידע גם לכתובתו ולא רק של גרושתו כפי שהעירייה נהגה, מה גם שהוא לא אינפורמציה מגרושתו, כך שלמעשה ברגע שהתגרש הוא נותק ממרבית המידע העירוני הקשור לילדיו, ההסכמות עם גרושתו הם רק דרך בית המשפט ופקידת סעד ורעייתו לשעבר אינה משמשת כמי שאחראיות להעביר את כל המידע אליו, ואין סיבה שהוא יהיה תלוי בנכונותן לשתף ולספק לו את המידע הנוגע לילדיו, מה גם שעפ"י התוספת בסעיף 18 (ב) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות התשכ"ב-1962 שפורסמה ברשומות ב-17/03/2010, (להלן – "התיקון לחוק") הורה הפונה בכתב לגוף המנוי בתוספת לחוק (בתוספת נכללה גם רשות מקומית) זכאי לקבל כל מידע בקשר לילדיו זולת אם בית המשפט הורה אחרת, להלן לשון החוק: 18ב. "גוף המנוי בתוספת ומחויב על פי הוראות כל דין למסור מידע בכתב להורה בעניין ילדו הקטין, וקיבל מהורה של הקטין הודעה בכתב על רצונו לקבל עותק מהמידע בנפרד מהמידע שנמסר להורה האחר של הקטין, ימסור את המידע גם לאותו הורה; ואולם נודע לגוף המנוי בתוספת, כי נשללה או הוגבלה האפוטרופסות של אחד ההורים בהחלטת בית משפט, לא יחול האמור בסעיף קטן זה אלא לגבי עניינים אשר נותרו נתונים לאפוטרופסיות של אותו הורה, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת; השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת". מהמקרה שנבדק עלה גם כי יתכן ולו ידע את נתוני הרישום היה חולק מצדו על הרשום לגנים, שכן הרשום הצריך הסכמת 2 בני הזוג. קודם לפרסום החוק, ניתנה התייחסות של נציב תלונות הציבור שבמשרד מבקר המדינה בדוח 35 לשנת 2008 שפורסם ב-17/06/09 לגבי שתי עיריות שלא העבירו מידע לבני זוג גרושים שלטענתם נבע מבעיות מחשביות טכניות, וכשאחת העיריות אף ציינה כי עשויה להיות מניעה משפטית למסירת

המידע, למשל בשל אופי האפוטרופסות על הילדים או בשל תוכן הסכם הגירושין בין הורי הילדים, מבקר המדינה ציין שעל פי חוק, שני ההורים הם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים, וכל אחד מההורים זכאי וגם חייב לדאוג לצורכי ילדיו, ובכלל זה לחינוכם וללימודיהם, בצד חובה זו זכאי כל הורה על פי החוק לקבל מידע הנוגע לחינוך של ילדו, אלא אם כן בית משפט או הסכם גירושין חתום קבע אחרת. גם כאשר ילד גר עם אחד ההורים ממשך ההורה השני להיות אפוטרופוסו הטבעי, הזכאי לקבל מידע על חינוכו. על כן המלצתו של נציג תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה הייתה שהרשות המקומית ומערכת החינוך צריכות לפעול באופן המתיישב עם זכות זו, כשבעיה טכנית אינה יכולה להיות סיבה למניעת קשר עם אחד ההורים, כמו כן אין צורך בקבלת הסכמת ההורה השני למשלוח המידע. במועד הבדיקה (2011) טרם נחקקו תקנות (לסעיף 18(ב)) לחוק הכשרות המשפטית ולא היה באגף החינוך נוהל מנחה כיצד יש לפעול עם התיקון לחוק, על כן הומלץ למנהלת האגף לנסח וליישם נוהל שכזה, בו יקבעו ההסדרים למסירת המידע להורים פרודים או גרושים או לאלו החיים בנפרד, ולמנות באגף נציג אחראי לקליטת ומסירת המידע, כשהבקשות למידע יימסרו בכתב בצירוף הסכם גירושין או פירוד מלווה בתצהיר עו"ד כי לא נשללה או הוגבלה מהם ע"י בית המשפט אפוטרופוסיותם, וכי המידע הנמסר על ידם הוא נכון, וכי העירייה רשאית לפעול במקרה שהמידע הנמסר לה אינו אמת. נבדק אז כי ישנה אפשרות במערכת הממוחשבת למסירת המידע ל-2 ההורים עם פעולה יזומה (לא באופן אוטומטי), כשקודם למשלוח תערך בדיקה ע"י גורם אחראי לבחינת קיומם של מגבלות חוקיות, העלולות למנוע את המשלוח.

מאז הבדיקה פורסם חוזר מנכ"ל משרד החינוך (חוזר תשע"ד/7(א)), א' אדר ב' התשע"ד, 03 במרץ 2014) ושם נמסרו הנחיות מפורטות למוסדות החינוך כיצד להתנהל עם משפחות תלמידים להורים פרודים או גרושים, בכפיפות להוראות "חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות". בהנחיות מסר אודות חשיבות מעורבות שני ההורים בתפקודו הלימודי ובהתפתחותו של ילדם והוא בא לענות על שאלות שעולות במצבים מורכבים הנוצרים בבית הספר שמקורן בגירושין או בפרדה של ההורים. בהנחיות נרשם כי:

1. על מנהל המוסד החינוכי לרענן פעם בשנה את הנוהל המופיע בחוזר זה במפגש עם כלל צוות המורים. על המפקחים הכוללים לוודא שתכנית העבודה הבית-ספרית כוללת את ריענון הנוהל.
2. מנהל המוסד החינוכי אחראי ליישום הנחיות חוזר המנכ"ל הן לעניין הרישום במערכת המנב"ס והן לעניין הקשר עם שני הורי התלמיד.

נקודות לציון שנרשמו בהנחיות :

- 2.1 **חובת השמירה על קשר עם שני ההורים**
  - 2.1.1 על המוסד החינוכי לקיים ככל האפשר קשר ישיר עם שני ההורים בכל הנושאים הקשורים לתפקוד הילד במוסד החינוכי.
  - 2.1.2 טרם פתיחת שנת הלימודים, או מיד עם היוודע על פרדה או על גירושין במהלך שנת הלימודים, על הגנת או על מחנך הכיתה לזמן את שני ההורים כדי להסדיר את הקשר עםם ואת אופן העברת המידע לכל אחד מהם בכתב ובעל-פה.
  - 2.1.3 חובה ליידע את ההורה שבית המשפט קבע שהקטין בחזקתו או במשמורתו ואת ההורה האחר בדבר זכויותיהם לפי האמור בחוזר זה, בכל הקשור בקבלת מידע על ילדם במסגרת החינוכית. בנוסף, על ההורים להמציא לידי המוסד החינוכי כל החלטה שיפוטית הנוגעת לחינוך הילד הרלוונטית למוסד החינוכי, וכן ליידע את המוסד החינוכי בדבר הסכמות בכל הנוגע להתנהלות שוטפת שהיא רלוונטית למוסד החינוכי.
- 2.2 **מילוי טופס ייעודי (המפורסם באתר משרד החינוך) ע"י ההורים טרם פתיחת שנת הלימודים או מיד עם היוודע דבר הפרדה או הגירושין, ויעדכנו את היועץ/או את המחנך או את הגנת בפרטים האלה :**
  - 2.2.1 ההסדרים הקיימים לטיפול בילד, ביניהם זמני שהות
  - 2.2.2 יידוע המוסד החינוכי בדבר החלטות שיפוטיות
  - 2.2.3 דרכי ההתקשרות עם כל אחד מההורים, לרבות עדכון הכתובות של שני ההורים במערכת המנב"ס בהתאם להנחיות לגבי :
  - 2.2.4 אחריות ההורים ביחד או לחוד בענייני חינוך הנוגעים למוסד החינוכי
  - 2.2.5 השתתפות ההורים באספות הורים ובפעילויות המוסד החינוכי.

כאמור בנושא ההורות המשותפת ישנן לעיתים מגבלות שיפוטיות, ולשם כך נרשמו הנחיות הבאות :

- 2.5 **יידוע המוסד החינוכי בדבר החלטות שיפוטיות :** המוסד החינוכי אינו מקבל לידי באופן ישיר החלטות שיפוטיות כגון צו הגנה, צו הרחקה וכד', וכן אין ביכולתו לבדוק את אמיתות ההחלטות. היות שהדיונים בבית המשפט מתנהלים בדלתיים סגורות, הורים הרוצים לעדכן את בית הספר על החלטות הנוגעות להתנהלות מול המוסד החינוכי צריכים לעשות זאת ביזמתם. אם הובא לידיעת המוסד החינוכי מידע כאמור עליו לפעול בהתאם להנחיות בדבר קבלת מידע, הנחיה 5), וכן מומלץ שמנהל המוסד החינוכי יברר מול גורמי הרווחה את תקפות ההחלטות בעניין הילד הנוגעות לענייני חינוך.
- 2.6 **איסור העברת מידע :** ההורה האחר זכאי לקבל כל מידע שההורה שנקבעה לגביו המשמורת מקבל, אלא אם כן ניתנה החלטה שיפוטית המורה אחרת.
- 2.7 **פנייה של עובד סוציאלי לסדרי דין :** אם הייתה פנייה בכתב אל המוסד החינוכי של עובד סוציאלי לסדרי דין (ראה הגדרת עובד סוציאלי לסדרי דין ב-1.1.9 לעיל) בעניינו של ילד שהוריו גרושים או פרודים או נמצאים בהליכים משפטיים לצורך עריכת תסקיר לפי צו של ערכאה משפטית, המוסד חייב לשתף פעולה עם העובד הסוציאלי לסדרי דין ולתת לו מידע על תפקוד הילד במוסד החינוכי. עובד הוראה שקיבל בקשה בכתב, בצירוף תצלום תעודה

מזהה של העובד הסוציאלי לסדרי דין, יפעל בעניין זה בשיתוף פעולה עם מנהל המוסד החינוכי, עם הפסיכולוג או עם היועץ.

נמסרו הנחיות לטיפול כאשר לא התקבלה הסכמת 2 ההורים :

2.9 הנחיות להתנהלות המוסד החינוכי במצבים שלא התקבלה הסכמת שני ההורים :

2.9.1 **כללי :** יובהר כי על פי חוק הכשרות המשפטית "די בהסכמה של הורה אחד לפעולה

של קטין, וחזקה כי ההורה האחר הסכים לה". עם זאת, כאשר ההורים פרודים או גרושים, יהיה הכלל שיש לקבל את הסכמת שני ההורים. במקרים שבהם תישלל או תוגבל האפוטרופסות של אחד ההורים לא תחול חובה זו על המוסד החינוכי.

2.9.2 **מצב שבו הורה אחד הסכים וההורה השני לא הגיב :** לאחר שהמוסד החינוכי ישלח מידע לשני ההורים, ואחד מההורים לא יגיב אף שניתן לו זמן סביר לעשות כן – חזקה עליו שהוא מסכים לעניין, וזאת בהתאם לסעיף 18(א) לחוק הכשרות המשפטית.

2.9.3 **מצב שבו קיימת מחלוקת בין ההורים לעניין ההסכמה :** במצב כזה על ההורים לפנות להכרעה שיפוטית בעניין.

2.9.4 **מקרה של אי-הסכמה :** במקרה ששני ההורים לא הסכימו ביניהם, לרבות אי-הסכמה לעניין הפניית המחלוקת להכרעה שיפוטית, יפעל המוסד החינוכי בהתאם לשיקול דעת כדלקמן :

א. במקרה שהמוסד החינוכי יידע את שני ההורים בדבר הפעילות החינוכית – כגון השתתפות בטיולים, בהצגות ובמסיבות וכו', ויתברר שיש מחלוקת ביניהם אשר התגלעה בסמיכות למועד קיום הפעילות החינוכית, יפעל הצוות הבין-מקצועי בהתאם לעיקרון של טובת הילד המעוגן באמנת האו"ם בדבר זכויות הילד שהובאה לעיל.

ב. כאשר מדובר בהחלטות משמעותיות יותר, ובעלות השלכה על הילד לטווח ארוך, כמו אבחון, קבלת טיפול רפואי, וכן במקרה של החלטה על שינוי מגמה וכד', יש לפעול בכל דרך לקבלת הסכמתם של שני ההורים, או לחלופין לקבל החלטה של בית המשפט, בהתאם לחוק הכשרות המשפטית ולכל דין אחר.

2.9.5 **אי-מעורבות בסכסוך :** על הצוות החינוכי להיות ממוקד בחינוכו של הילד ובדאגה לשלומם ולרווחתו במסגרת החינוכית, ועליו להימנע ממעורבות בסכסוך בין ההורים, אם קיים סכסוך.

בנושא של העברות מידע להורים נרשם :

3. העברת מידע בכתב להורים :

3.1 **תיקון חוק הכשרות המשפטית** – מסירת מידע בנפרד : על פי תיקון לחוק הכשרות המשפטית שהתקבל בשנת 2010 (תיקון 14) על המוסד החינוכי חלה חובה, בתנאי שלא קיימת מניעה משפטית, למסור מידע בכתב להורה האחר. זאת בתנאי שהוא הודיע

מראש בכתב למנהל המוסד החינוכי על רצונו לקבל בנפרד עותק של המידע שנמסר להורה המשמורן של התלמיד.

- 3.2 **יידוע** : על מנהל המוסד החינוכי ליידע את ההורה האחר על זכותו על פי דין לקבל מידע.
- 3.3 **סייג להעברת המידע במקרה של הגבלה או שלילת אפוטרופסות** : המוסד החינוכי לא ישלול או יגביל זכויות הורה כל עוד לא הומצאה לידי החלטה שיפוטית שאומתה על ידי לשכת הרווחה. במקרים שתישלל או תוגבל האפוטרופסות של אחד ההורים בהחלטה שיפוטית, והדבר ייודע למוסד החינוכי, יהיה על המוסד החינוכי לפעול לפי הנחיות בית המשפט. במקרים שאחד ההורים המציא לבית הספר מסמך משפטי רשמי בנוגע לילד ובו החלטה שיפוטית בעניינו על המוסד החינוכי ליצור קשר עם לשכת הרווחה לאימות המידע.
- 3.4 **ערוצי תקשורת חלופיים** : אם ההורה האחר לא הגיש בקשה בכתב למוסד החינוכי, ישאף המוסד החינוכי במידת האפשר ליצירת ערוצי תקשורת חלופיים עמו.
- 3.5 פירוט העברת המידע – כללי : המידע שיועבר יכלול את הנושאים הבאים, אלא אם קבע בית המשפט אחרת : ציונים ותעודות, נוכחות, ועדת שילוב, ועדת השמה (לעניין זה ראה את חוזר הוראות הקבע עד/5(א), סעיף 42-1.2, "יישום חוק החינוך המיוחד : ועדת שילוב מוסדות, ועדת השמה ביושבה כערר על ועדת שילוב, ועדת השמה וועדת ערר"), קבלה לתכניות ייחודיות (מחוננים), שינוי מגמות, העברה לכיתה אחרת או למוסד אחר, השעיה, טיולים, מסיבות, תשלומים עבור אירועים מיוחדים וחריגים.
- 3.6 **שלילה או הגבלה של האפוטרופסות** : במקרים שתישלל או תוגבל האפוטרופסות של אחד ההורים בהתאם להחלטה השיפוטית לא תחול החובה ב-3.5 על המוסד החינוכי.
- 3.7 **המצאת תעודות הערכה וציונים** : מנהל המוסד החינוכי ימציא לבקשת ההורה האחר תעודת הערכה/ציונים זהה למקור. במקרים שיש להורים משמורת משותפת ימציא המוסד החינוכי תעודת הערכה/ציונים זהה לשני ההורים בנפרד, אלא אם קיימת מניעה משפטית הידועה למוסד החינוכי.
- 3.8 **הפניה והעברה של מידע לגורמים טיפוליים** : במקרים שאין ההורים או הילד מעוניינים בהעברת המידע על הגירושין או הפרדה לגורמים נוספים במוסד החינוכי המידע לא יועבר, אולם אם הגננת או המחנך מתרשמים כי קיימים קשיים מיוחדים בתפקוד הילד הקשורים למצב המשפחתי עליהם לזמן את ההורים לשיחה ולהפנות אותם לגורמים המקצועיים-הטיפוליים במוסד החינוכי. במקרים אלה על הגננת או על המחנך להתייעץ עם היועץ או עם הפסיכולוג של המוסד החינוכי.

מסקנות- בחינת התנהלות מערכת החינוך בנושא עולה כי היא לא מינתה נציג אחראי מיומן שרכז ויעקוב אחרי התנהלות מוסדות החינוך בנושא בהתאם להמלצת הביקורת משנת 2011, באשר הכנת נוהל במערכת החינוך בנושא הרי שאין הדבר נדרש מיפעת הנוהל שנרשם במשרד החינוך.

ג. המלצה

אמנם הנוהל של משרד החינוך אינו דורש מאגף החינוך מינוי רכוז להורות משותפת, אך לנוכח הרגישות הרבה ומילוי הוראות החוק והנחיות משרד החינוך זהו צעד נדרש אשר יפעל ויעקוב אחר מוסדות החינוך בכל הנוגע למילוי הנחיות קשר של מוסדות החינוך עם הורים גרושים/פרודים ואשר יהיה מקשר עם אגף הרווחה לקבלה והעברת מידע, ידאג לריענון הידע בנושא מידי שנה במוסדות חינוך, ידאג לקבלת מידע על התאקלמות הילדים במוסדות חינוך, לבלימת הוצאות מיידעים ככול שאלו נאסרו/נמנעו ע"י בתי המשפט, למילוי טופסי רישום במועד עפ"י הנחיית משרד החינוך ואספקת מידע להורה שני וטיפול ככול בהתאם להנחיות ככל שקיימת אי הסכמה בין ההורים, וכן לטפל ככול שעולים קשיים בנושא במוסדות החינוך.

6.4. שיבוץ בגן שאינו בסמיכות לבית המבקשים

א. כללי

פניית הורים לבן ששובץ לגן "צבר" הרחוק מביתם (יותר מקילומטר) בעוד הם גרים לטענתם במרחק 15 מטרים בלבד מגן "רקפת", על כן הם העלו תהיות על אופן השיבוץ, ומוצאים את ההחלטה כלא סבירה, והוסיפו כי 2 גני עירייה שהיו בסמיכות הורחקו לאזור הדרי סמל, על כן בקשתם לשנות את השיבוץ לגן הנמצא בסמיכות לביתם.

ב. ממצאים מסקנות

לעניין זה התייחסה מנהלת גני ילדים וציינה כי מדובר באזור רישום מספר 1 השייך לבית ספר ראשוניים שבו יש שני גני טרום טרום חובה "רקפת" ו"צבר" ושלוש גני חובה, גן "צבר" הוא גן חדש שנפתח השנה בגלל ריבוי של ילדי גיל 3 באזור הרישום, השנה שתי מבנים לא עברו אישורי בטיחות, לכן החליטה העירייה להרוס את הגנים ולהעביר את גן "חצב" וגן "חבצלת" למיקום חדש, לאור המיפוי החדש של הגנים יש ריבוי של בקשות להעברה מגן "צבר" הממוקם ברחוב העוגן לצד גן חצב (גן חובה) השייך גם הוא לאותו אזור לגן "רקפת" ברחוב תל אביב, אך לא היה מקום בגן "רקפת" כדי להיענות לכל הבקשות העברה, עוד הוסיפה כי ע"פ חוזר מנכ"ל מותר לשבץ ילדים עד מרחק של 2 ק"מ מהבית ומעבר לכך נדרש לתת הסעה. נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

6.5. אי השתתפות במימון הסעות לתלמידי י"א-י"ב בתוך העיר.

א. כללי

בירור שהתבקש מאב לבן בכיתה יא, שעד שנה קודמת עת הבן היה בכיתה י' הוא קיבל מטעם העירייה כרטיסיות נסיעה באוטובוס, ואלו השנה בית הספר הודיע לו שהעירייה בהחלטה שקיבלה היא ביטלה מימון הסעות לתלמידים בכיתות יא-יב, לטענתו ההחלטה אינה שוויונית, מה גם שהדבר נודע לו באקראי.

ב. ממצאים מסקנות

פנייתו הועברה למנהל מחלקת היסעים שציין כי העירייה פועלת לפי קריטריונים של משרד החינוך ובהתאם לחוזר מנכ"ל. הרשות משתתפת בהוצאות נסיעה לזכאים עפ"י מרחק מגני חובה ועד כיתה י', ומענה נמסר בהתאם לאב. להלן ההנחיות משרד החינוך בנושא:

2.3 אוכלוסיות התלמידים הזכאים להשתתפות המשרד בהסעה

א. תלמידים בגיל חובה בחינוך הרגיל

- (1) בית המשפט העליון קבע (בערעור ע"ס 1761/12) כי "הזכות לחינוך חינם אינה כוללת את הזכות למימון הסעה לבית הספר". עם זאת, המשרד משתתף בהוצאות הסעה לגני חובה ולבתי ספר רשמיים בלבד, מכיתה א' עד כיתה י' ועד בכלל.
- (2) למרות הרחבת חוק חינוך חובה לגילאי 3-4 אין השתתפות במימון הסעות לילדים אלה עקב בעיות בטיחות הכרוכות בהסעתם. כמו כן, למרות הרחבת חוק חינוך חובה עד כיתה י"ב אין השתתפות במימון הסעות לתלמידי כיתות י"א-י"ב בתוך יישוב המגורים

6.6 מחסור בסייעת קבועה בצהרון

א. כללי

פניית אב שביקש מענה מזה למעלה מחודש ולא קיבל למחסור בסייעת קבועה בצהרון בו מתחנכת בתו מזה כחודש וחצי. הוא שב והתריע בעת שמובילת הצהרון הייתה חולה והיו 2 סייעות מחליפות, ועקב אי מתן מענה פנה אלי ובטרם המתין להשלמת הבדיקה, פנה גם לנציבות תלונות הציבור אשר הפנו את מתן המענה למנהלת האגף.

טענותיו היו כי בצהרון טרום טרום חובה שבו מתחנכים כ-30 ילדים בני 3, ישנה מובילת גן, סייעת רפואית צמודה לילדה, וסייעת לא קבועה ומתחלפת, כך שיש מחסור בסייעת קבועה מה שמונע הסתגלות של ילדים הקטנים לצהרון ומסוכן נוכח צמידות הסייעת הרפואית לילדה אחת, והוסיף כי חסר לו מידע באשר לתכנית החינוכית בצהרון, חופשות, גביה, תפריט, מה שבעניו מצביע על התנהלות כיד המקרה.

ב. ממצאים מסקנות

באשר למתן מענה לפנייתו מסרה מנהלת מחלקת גני ילדים כי כחלק מהמענה מנהלת הצהרונים שוחחה עם הפונה טלפונית והסבירה כי עקב מחסור בכוח אדם

העירייה לא הצליחה לגייס סייעת קבועה לצהרון זה, וכאשר ישנו קושי ארצי במציאת עובדות לצהרונים הנדרשות לעבוד בין השעות 13:00-17:00, בגן שבו לומדת בתו שובצה בתחילת השנה עובדת ואולם היא החליטה ברגע האחרון שהיא אינה מעוניינת במשרה, ולאחריה שובצה עובדת אחרת אך גם היא מסיבות אישיות עזבה את המערכת, בצהרון יש מובילה קבועה ומאז שובצו סייעות שונות שלא הסכימו לתת מענה קבוע לכל אורך התקופה ולכן לא הייתה רציפות של סייעות מאז פתיחת הצהרון השנה ובמשך זמן (של חודש ומחצה) העירייה המשיכה לחפש עובדות לצהרון ובמקביל שובצו סייעות מוכרות לעירייה לתת מענה זמני עד לשיבוצה של הסייעת הקבועה. והנה לאחרונה נמצאה סייעת קבועה שתתחיל לעבוד בקרוב, לפיכך מנהלת גני ילדים עדכנה את הפונה שזה מצדו הסיר את תלונתו (ציין "התלונה מתייתרת בחלוף זמן"), ובעקבות המענה שנמסר על ידה בכתב לנציבות תלונות הציבור הם הודיעו על הפסקת בירור התלונה.

6.7. מקום קבע לגן תקשורת לילדים על הרצף האוטיסטי

א. כללי

פניית קבוצת הורים ל-8 ילדים הנמצאים על הרצף האוטיסטי, לטענתם הגן "נוודד" זה 7 שנים ברחבי העיר כשעד כה העירייה לא מצאה לנכון למצוא מקום קבע לגן, כשהדבר חשוב שכן עם הנדידה ממבנה למבנה נוצרים ליקויים בטיחותיים, מחסור בציוד צורך בתיקונים והתאמות, כך שבכל שנה הם מוצאים את עצמם פונים לאגף החינוך בבקשה לסייע להם, וכאשר צוות הגן התריע בטרם פתיחת שנת הלימודים, הליקויים עליהם הם הצביעו כללו:

ליקויים בטיחותיים

1. התקנת דלת נמוכה למטבח הגן – ילדים על הרצף האוטיסטי הם בעלי בעיה בוויסות חושי וחוסר הבנה בסכנות וכך יכולים לגשת באין מפריע לסכינים ולקומקום חשמלי הנמצאים במטבח.
2. קיבוע ארונות ציוד לקירות – הילדים אינם מודעים לסכנות. כאשר ילד שאינו מדבר ומתקשר מעוניין בצעצוע, הוא פשוט מנסה לטפס ולקחת את מבוקשו.
3. שידות לא בטיחותיות - תיקון רגלי ארונות ושידות שפורקו במעבר הגן בקיץ מההיבט הבטיחותי.
4. חיפוי גבס - בניית חיפוי גבס סביב מערכת אוורור בממ"ד המשמש כחדר טיפולים, הילדים יכולים להיפצע מהבליטות במכשיר ומדובר גם במפגע אסתטי.
5. אנטנה בגג הגן - על גג הגן מוצבת אנטנה, (ביקשו לברר את מהותה).

חוסר בציוד והתקנות נדרשות

1. העברת הטלוויזיה החכמה מהגן הקודם ששירת את הילדים.

2. הובלת כסאות ששימשו בעבר להדרכת הורים וישיבות צוות. (שכן לא ניתן לשבת בהדרכות הורים ובישיבות צוות שנמשכות זמן רב על כסאות של ילדים בני שלוש). העברת מדף ציוד פיזיותרפיה שהועבר בטעות לגן אחר, העברת ציוד מהגן הקודם ששייך לעמותה לילדים בסיכון ואותו לא ניתן להוביל במכוניות פרטיות של ההורים, מה גם שהגן אשתקד נעול וסגור בשנת הלימודים הנוכחית.
3. מדידת והתקנת קורה לתליית נדנדה/ערסל לחדר ריפוי בעיסוק, שכן זהו צורך פסיכולוגי הכרחי ומוכר בספרות הרפואית לטובת ויסות חושי והרגעת ילדים על הרצף האוטיסטי.
4. התקנת מדפים ולוחות ברחבי הגן שזהו צורך דידקטי שכן הילדים לומדים בצורה ויזואלית.
5. העברת נקודות חשמל למבואה עבור מחשב ונקודה עבור טלוויזיה חכמה לילדים על הרצף האוטיסטי שכן קל להם תקשר באמצעים ויזואליים דיגיטליים, והדבר מוכח מדעית ורפואית שהדבר עוזר לקדם את תחום השפה והתקשורת.
6. התקנת וילונות בחלונות הגן, שכן לילדים בעיה בוויסות חושי, ישנם ילדים שעדיין ישנים שנת צהריים או שסובלים מאור חזק מדי.

ב. ממצאים מסקנות

התברר כי מנהלת גני ילדים הופתעה מפנייתו זו לבירור, שכן לא הייתה פנייה אליה בנושא מנציגות ההורים, ומסרה כי עם קבלת פנייתו היא יצרה קשר עמה, שוחחה עמה ארוכות בטלפון לגבי המכתב ורשימת הליקויים, כמו כן מנהלת הגן העבירה אליה עוד קודם 2 מיילים עם רשימת דרישות בנושא ב- 9/10/2018 וב- 8/12/2018 ואשר הועברו על ידה לטיפול אגף שפ"ע אלא שהם לא טופלו עד כה, הוסיפה כי דאגה מיד לנסוע עם מנהל האחזקה לגן בכדי לפגוש את מנהלת הגן ולשמוע ממנה על הצרכים והליקויים, אשר בתום הפגישה נשלחו ל: אחזקה, הנדסה, מחסן ורכש לצורך טיפול דחוף, ומתוכנן לכנס את אנשי האחזקה במידי לטפל במירב הליקויים הבטיחותיים, והועברה בקשה לרכש לשלוח איש וילונות לביצוע מדידה ולמנהל איכות הסביבה לבחון את סוגיית האנטנה ומתקן של חברת חשמל, לאחר הביקור היא שוחחה עם נציגת ועד הגן ועדכנה אותה לגבי הטיפול, תוך שהיא מציינת כי תמשיך לעקוב אחר צרכי גן המיוחד זה. בהמשך הודו נציגי ההורים על הטיפול, ונוכח זאת סיימתי את בדיקתי בנושא.

א. כללי

בשנת 2016 נערכה בדיקת מעקב נוספת לאור תלונות ללשכת ראש העיר על אי היענות החינוך לשיחות טלפון, כאשר נאמר כי לאחר ההתקשרות השיחה מתנתקת כעבור מספר דקות, ואכן בהתקשרותי אז למרכזיית החינוך לא ניתן מענה, באותה שנה אם טענה כי לא ניתן לה מענה עת ביקשה זה מסי ימים לבטל צהרון הגם שהתקשרה עם ניסיונות חוזרים למספר שלוחות, בביקור בחינוך אז נכחתי לדעת כי שיחות שלא נענו מנותבות לסגנית מנהלת מנהל ואמרכלות, אלא שגם היא לא יכלה לענות לכל הטלפונים. גם בדוח הביקורת 2015 נעשתה בדיקה לאור תלונה בנושא, אלא שאז נמצא כי המתלונן לא נענה בזמן פגרת הקיץ. ביקורת בנושא נעשו בשנים 2012 ו-2010 ונמצאה בעיה בהיענות לטלפון במחלקת גני ילדים, לאור זאת הוחלפה המרכזייה בתקווה שיימצא פתרון, אלא שחלופות טכניות (יצירתיים) של מעברי שיחות ושימוש בתיבות קוליות לא סיפקו פתרון שכן לא בוצע מעקב שיחות שלא נענו, ובכל פעם ממשיכה הבעיה לצוץ מחדש. במסקנות הבדיקה נרשם כי קבלת קהל בחינוך והיענות לטלפון אינה מאורגנת ומחולקת עפ"י שעות קבלה והיענות, אלא מתבצעת במשך כל שעות היום, עיקר הלחץ הוא מעת ההרשמה ועד לאחר חגי תשרי (קרוב ל-10 חודשים), היענות ע"י מוקד חיצוני אינה ריאלית מהסיבה של אי יכולת וידע מקצועי, וכן גם כאשר מקבלים קהל מאוד קשה לשלב קבלת שיחות טלפוניות. במסגרת ההמלצות הומלץ להסדיר את ההיענות הטלפונית וקבלת קהל, כך שיהיו שעות קבלה בנפרד משעות מענה לטלפון ומשעות עבודה משרדית, מתן מענה בתבניות קבועות, ככול שיש שאלות שאין בהם ממש (קיטבג), כך שהמענה יהיה מהיר, ויתרכזו לבירורים באמת זקוקים לטיפול, עידוד תושבים לשימוש באימייל ב- "צור קשר", פינוי טלפונים לתושבים בלבד ע"י עידוד גורמים פנימיים (גננות, סייעות, מורות, אבות בית ועו'), להשתמש בתקשורת ממוחשבת כך שהשימוש שלהם בטלפון יהיה מינימאלי ויסייע להתגבר בכך על שיחות המתקבלות מתושבים.

ב. ממצאים מסקנות והמלצות

בדיקה חוזרת פיזית בחינוך העלתה כי כאשר תושבים מתקשרים לקו המרכזי אזי במקרים של אי מתן מענה/צליל תפוס מועברת השיחה למוקד חיצון, אך בשאר השלוחות (המופצות לציבור) השיחות נופלות ככול שאין מענה או הקווים תפוסים, על כן אני ממליץ לאמץ את המלצות משנת 2016, ובנוסף להמשיך ולפרסם את מספרי השלוחות וליצור תקן מענה אנושי בחינוך (וטוב שיועסק אדם עם מוגבלות-לאחר הכשרה) בתקופות הרישום (ההמלצה זכתה לתהודה חיובית ממנהלת האגף).

7. רווחה-

7.1. טיפול העירייה בהתמכרויות

א. כללי

הבדיקה לאור בקשת ראש העיר לתת מענה לביקורת שערך מבקר המדינה בכל הנוגע לטיפול העירייה בהתמכרויות, על פי ממצאיו עיריית נס ציונה דחתה את הצעת משרד הרווחה להקים מסגרת של טיפול בהתמכרויות, כולל תקן לעו"ס מתמחה בתחום, לא ניתן מענה לטיפול במכורים מבוגרים בקהילה, לא מבצעת איתור יזום של מכורים, בהיעדר יחידת התמכרויות ועו"ס התמכרויות ספק אם ניתן לדרבנם לקבל טיפול נוכח מוטיבציה נמוכה, הפניית מכורים לקבל טיפול ביחידות אזוריות הנמצאות בערים אחרות מביאה לקיפוחם נוכח העדפת הטיפול במקומיים והקושי להגיע למרכזים באופן רצוף למסגרת טיפולית שאינה באזור מגוריהם, לסיכום מציין המבקר כי הרשות המקומית אחראית לטפל בנזקקים בתחומיה, סירובה לפתח מענים לטיפול במכורים, על אף שמשרד הרווחה מצא אותן מתאימות לפי הקריטריונים, (וגם מוכן לתקצב 75% מעלות השירות), עלול להביא לפגיעה במכורים הנדרשים לטיפול ובמשפחותיהם הגרים בתחומן של אותן רשויות ולאי מילוי חובתן לטפל בנזקקים.

ב. ממצאים מסקנות

מהבדיקה עלה כי העירייה לא דחתה את ההצעה, אלא ציינה שבכוונתה לקיים בחינה יסודית בנושא, לאחר מועד הבחירות. עיתוי קבלת הבקשה היה בשנת בחירות, שבה על העירייה להתנהל לפי חוזר מנכ"ל (01/18-ניהול מערך משאבי אנוש ברשויות המקומיות בשנת בחירות), האוסר על איוש משרות מוניציפאליות חדשות (הגם שאינן משרות בכירות) בתקופה השנייה של שנת הבחירות (6 חודשים לפני מועד הבחירות). בכוונת אגף הרווחה לבדוק הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 ולגייס כ"א לצורך כך. וכי ככול שהצעת משרד הרווחה תהיה בתוקף הרשות תהיה מעוניינת להשלים את המימון שיידרש להקמת היחידה.

נמצא כי כל המכורים המטופלים באגף הרווחה ומקבלים מענה מעובדת סוציאלית לאחר בחינת אפיון ההתמכרות וסוג הטיפול הנדרש, העובדת דואגת להפנות אותם ליחידות האזוריות הסמוכות המפוקחות ע"י משרד הרווחה בהתאם להתמחותן בסוג ההתמכרות.

באשר לאי איתור יזום של מכורים הרי שהטיפול מתבצע גם ע"י אירועים מדווחים ופניות מוקד, סקירת המוקד לא העלתה פניות של מכורים או עליהם. לעניין דרבון המטופלים הרי שזו סברה של המבקר כי יח' התמכרות ועובדת סוציאלית מתמחה בתחום תעלה את המוטיבציה לקבלת טיפול, שכן גורמיה

השורשיים של התמכרות אינם נובעים ממשמעת עצמית (אופי חלש וחוסר רצון) או השפעות חברתיות או בעיות גנטיות, אלא כאב נפשי מטראומות שבעקבותיהן התפתחה תחושה של חוסר יכולת להתמודד עם רגשות ומצבים, והדרך האולטימטיבית לברוח מהכאב ולמלא את תחושת הריקנות היא התמכרות כפייתית גם אם קיימות השלכות שליליות ואפילו הרסניות, כי דרך המוצא אינה נראית, ומכאן היסוד לטיפול מנוקשות ל- חמלה ואמפתיה. יצירת מוטיבציה נעשת ע"י הינע לבצע שינוי הנובע מתוך מפגש בין הרצון הפנימי לזה החיצוני, ותלוי מיומנות נותן השירות, סוג ההתמכרות וגיל המתמכר (80% מבני הנוער המכורים לסמים מגיעים ממניעים חיצוניים עם מוטיבציה הפנימית נמוכה לשינוי מתוך חוסר ערנות לסיכון), גם אלו שהמוטיבציה הפנימית חזקה, זקוקים באופן פרטני להגברת תהליך התערבויות שלא בדרך התעמתות, אלא בגישה חיובית. יש גם להביא בחשבון שמהלך הטיפול ישנם גם מעידות וירידות. מוטיבציה פנימית לשינוי יעילה לטווח ארוך בעוד מוטיבציה חיצונית לשינוי תועלתה בטווח הקצר, ועלולה להוביל במשך הזמן לחזרה על דפוסי התנהגות. לכן קיימת חשיבות רבה לנגישות הטיפול, אך גם למוטיבציה לקבל טיפול בסביבת המגורים, שכן יתכן דווקא שיתפתח מניע שלילי להצטרפות במקום מגורים קרוב, והוא הבושה לקבלת טיפול מקומי (בעיר קטנה, שכן- מה תגיד המשפחה, מה יגידו חברים, מה יגיד השכנים), בנוסף במקום שבו מכורים רבים מקבלים טיפול, הרי שיש ייתכנות ותועלות ליצירת קבוצות תמיכה פעילות חברתית ותחת השגחה באמצעות מפגשים, ושימוש במערכות אלקטרוניות, בטיפול המשקל הרב ביותר אינו קירבת מקום המגורים לסביבה הטיפולית, אלא לפיתוח המוטיבציה הפנימית התורמת להצלחת הטיפול באופן משמעותי, ויתכן שגם בעת מיון מתן טיפול יעלה יעלה צורך בקבלת תמיכה אזורית בהתאם לאפיון ההתמכרות בכדי להגיע לתוצאות מיטביות.

באשר לקשיים להגיע למרכזים האזוריים באופן רצוף והעדפת טיפול במקומיים על פניהם הרי שהם די קרובים לעיר, הטיפול שם צריך להיות מדויק בהתאם לסוג ההתמכרות, (מכאן החשיבות לאבחון והפניה מדויקת למרכז הנכון), אין להוציא בחשבון כי קיים תעדוף בשירות ביחידות האזוריות לתושבים המקומיים, עם זאת לא נמצאו תלונות בנושא.

סיכום הבדיקה - לדעת המבקר סירוב העירייה לפתח מענים לטיפול במכורים, על אף ששרד הרווחה מצא אותן מתאימות לפי הקריטריונים, ומוכן היה לתקצב 75% מעלות השירות, עלול להביא לפגיעה במכורים ובמשפחותיהם ולאי מילוי חובת הטיפול בנזקקים, וכאן ניתן מענה כי העירייה לוקחת לתשומת לבה את

ממצאי המבקר, ובכוונתה לבחון הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019.

ג. המלצה

ומכאן גם ההמלצה שעל מנהלת אגף הרווחה לבחון הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 ולגייס במידת הצורך כ"א מתאים לשם כך.

להלן המענה שניתן למבקר המדינה:

יום ראשון 11 נובמבר 2018
ג' כסלו, תשע"ט

לכבוד
הגב' תמר מנס
מנהלת אגף בכירה
אגף ב' לביקורת השלטון המקומי
משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור
רח' הארבעה 19, תל-אביב
ת"ד 7024, תל-אביב 61070
ג.נ.

הנדון: **היבטים בטיפול העירייה בהתמכרויות**
סימוכין: מכתבם לראש העיר מיום 17 אוקטובר

מכתבכם שבסימוכין נמסר לטיפול ע"י ראש העירייה ולהלן תשובתי:

א. ממצאי המבקר

1. **ממצאי המבקר** - 13 רשויות מקומיות מתוך 72 (בניהם עיריית נס ציונה) דחו את ההצעות של השירות (השירות להתמכרויות במשרד הרווחה) להקים או לעבות מסגרות טיפול במכורים.

תשובה-

עיריית נס ציונה לא דחתה את ההצעה, אלא ציינה שבכוונתה לקיים בחינה יסודית בנושא, לאחר מועד הבחירות. עיתוי קבלת הבקשה היה בשנת בחירות, שבה על העירייה להתנהל לפי חוזר מנכ"ל (01/18-ניהול מערך משאבי אנוש ברשויות המקומיות בשנת בחירות), האוסר על איוש משרות מוניציפאליות חדשות (הגם שאינן משרות בכירות) בתקופה השנייה של שנת הבחירות (6 חודשים לפני מועד הבחירות). בכונת אגף הרווחה לבדוק הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 ולגייס כ"א לצורך כך. וכי ככול שהצעת משרד הרווחה תהיה בתוקף הרשות תהיה מעוניינת להשלים את המימון שיידרש להקמת היחידה.

2. **ממצאי המבקר** - במועד הביקורת היו רשומים כמה עשרות תושבים עם נזקקות של התמכרויות (47 איש), ולא היו בה מענים לטיפול במכורים מבוגרים בקהילה.

תשובה-

כל המכורים המטופלים באגף הרווחה קיבלו ומקבלים מענה מעובדת סוציאלית, אין מכור שאינו מקבל מענה נכון ומדויק, לאחר בחינת אפיון ההתמכרות וסוג הטיפול הנדרש, העובדת דואגת להפנות אותם ליחידות האזוריות הסמוכות והמפוקחות ע"י משרד הרווחה בהתאם להתמחותן בסוג ההתמכרות, (כך לדוגמא - מכורים לאלכוהול מופנים למרכז אשדוד). עוד אציין כי המכורים זוכים לתשומת לב באמצעות סיוע באמצעות מזון לקראת ראש השנה ובחג הפסח.

3. **ממצאי המבקר** - איתור יזום ("שיחור") אחר מכורים בעיר.

תשובה - אגף הרווחה מטפל בנזקקים, גם ע"י אירועים מדווחים ופניות מוקד, מסקירת המוקד לא נמצאו כקיימות פניות של מכורים ואו עליהם, אך בהחלט יילקח בחשבון בעת טיפול במכורים, (כגון קבלת ידע מהם על מכורים אחרים).

4. **ממצאי המבקר** - למכורים מוטיבציה נמוכה לשנות את מצבם, יש צורך בדרבונם להצטרף לתהליך הטיפולי, על כן אחד מתפקידיו של ע"ס ההתמכרויות ברשות המקומית הוא לטעת במכור את המוטיבציה לטיפול, אולם בהעדר יחידת התמכרויות וע"ס התמכרויות, ספק אם

ניתן לממש תפקיד זה.

תשובה - אדגיש מושגים מנחים*

גורמיה השורשיים של התמכרות- הגורמים אינם נובעים ממשמעת עצמית (אופי חלש וחוסר רצון) או השפעות חברתיות או בעיות גנטיות, אלא כאב נפשי מטראומות שבעקבותיהן התפתחה תחושה של חוסר יכולת להתמודד עם רגשות ומצבים, והדרך האולטימטיבית לברוח מהכאב ולמלא את תחושת הריקנות היא התמכרות כפייתית גם אם קיימות השלכות שליליות ואפילו הרסניות, כי דרך המוצא אינה נראית, ומכאן היסוד לטיפול מנוקשות ל- חמלה ואמפתיה.

מוטיבציה-הינע לבצע שינוי הנובע מתוך מפגש בין הרצון הפנימי לזה החיצוני, ותלוי מיומנות נותן השירות, סוג ההתמכרות וגיל המתמכר (80% מבני הנוער המכורים לסמים מגיעים ממניעים חיצוניים עם מוטיבציה הפנימית נמוכה לשינוי מתוך חוסר ערנות לסיכון), גם אלו שהמוטיבציה הפנימית חזקה, זקוקים באופן פרטני להגברת תהליך התערבויות שלא בדרך התעמתות, אלא בגישה חיובית. יש גם להביא בחשבון שמהלך הטיפול ישנם גם מעידות וירידות. יצוין גם מוטיבציה פנימית לשינוי יעילה לטווח ארוך בעוד מוטיבציה חיצונית לשינוי תועלתה בטווח הקצר, ועלולה להוביל במשך הזמן לחזרה על דפוסי התנהגות. אם כן קיימת חשיבות רבה לנגישות הטיפול, אך גם למוטיבציה לקבל טיפול בסביבת המגורים, שכן יתכן דווקא שיתפתח מניע שלילי להצטרפות במקום מגורים קרוב, והוא הבושה לקבלת טיפול מקומי (בעיר קטנה, שכן- מה תגיד המשפחה, מה יגידו חברים, מה יגיד השכנים), בנוסף במקום שבו מכורים רבים מקבלים טיפול, הרי שיש ייתכנות ותועלות ליצירת קבוצות תמיכה פעילות חברתית ותחת השגחה באמצעות מפגשים, ושימוש במערכות אלקטרוניות, בטיפול המשקל הרב ביותר אינו קירבת מקום המגורים לסביבה הטיפולית, אלא לפיתוח המוטיבציה הפנימית התורמת להצלחת הטיפול באופן משמעותי. ואין כאן חלילה הבעת התנגדות לטיפול תומך מקומי, אלא שיתכן שגם בעת מיון מתן הטיפול יעלה צורך בקבלת תמיכה אזורית בהתאם לאפיון ההתמכרות בכדי לקבל תוצאות מיטביות.

*- אציין כי תשובתי בנושא באה גם מתוך הכשרותיי באימון מתקדם, NLP- מאסטר, גישור והנחיית קבוצות, ומוצא בהם כלים מועילים בעבודת הביקורת וכממונה על תלונות הציבור.

5. **ממצאי המבקר-** מתוך בדיקה של רשות אחרת עלה כי ללא תקן של עו"ס התמכרויות ספק אם הניסיונות לשכנוע שאר הרשומים בעיר כמכורים היה מספק, גם מנהל השירות לטיפול בהתמכרויות ציין באשר לשירות ביחידות האזוריות כי המודל לא עובד באופן מיטבי כיוון שהיחידות האזוריות נותנות עדיפות לתושביהן על פני רשויות אחרות, וכי המכורים שאינם תושבים מתקשים להגיע באופן רצוף למסגרת טיפולית שאינה באזור מגוריהם.

תשובה- מבחינת הנגישות ליחידות האזוריות הסביבתיות, הרי שהן די קרובות לעיר נס ציונה (שבה האוכלוסייה מתחת ל-50,000 תושב לעומת אוכלוסיות רבות יותר בערים הסמוכות), אך אין בכך די שכן קיימת חשיבות לסוג ההתמכרות, אין להוציא בחשבון כי קיים תעדוף בשירות ביחידות האזוריות לתושבים המקומיים, עם זאת לא התקבלו בעירייה תלונות בנושא, לצד זאת אציין במסגרת הכשרתי כמנחה קבוצות, הנחתי בתקופה של כ-3 חודשים במועדון לעיוורים בראשון לציון, המשמש גם כמועדון אזורי, ומעולם **לא מצאתי איזשהו יחס מפלה** כלפי חברים שלא הגיעו מהעיר ראשון לציון, ואוסיף כי ליחידות האזוריות תועלות רבות מעצם הטיפול הייחודי שנעשה בהן, (לפני כ-40 שנה עבדתי בתור סטודנט במוסד שבו חסו מגוון רחב של מטופלים ללא קשר, וזה פשוט היה נורא...).

6. **ממצאי המבקר- סיכום-** הרשות המקומית אחראית לטפל בנזקקים בתחומיה, סירוב של רשויות לפתח מענים לטיפול במכורים, על אף שמשדד הרווחה מצא אותן מתאימות לפי הקריטריונים, (וגם מוכן לתקצב 75% מעלות השירות), ובפועל רשומים ברשות תושבים עם נזקקות של התמכרויות, עלול להביא לפגיעה במכורים הנדרשים לטיפול ובמשפחותיהם הגרים בתחומן של אותן רשויות ולאי מילוי חובתן לטפל בנזקקים.

תשובה- העירייה לוקחת לתשומת לבה את ממצאי המבקר, ובכוונתה לבחון הקמת יחידה מקומית לטיפול במכורים במהלך 2019 ולגייס כ"א לצורך כך.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח
מבקר העירייה

וממונה על תלונות הציבור

א. כללי

הבדיקה לאור תלונת תושבת העיר סטודנטית לחינוך מיוחד במכללת תל חי, שלטענתה לא זכתה למענה ראוי מסגן ראש העיר בנושא אופן הטיפול בבקשתה למלגה. לדבריה היא התנדבה בפרויקט פר"ח בקריית שמונה, ופנתה לקבלת מלגה מהעירייה שכן עפ"י פרסומי העירייה מי שעושה פרויקט פר"ח או פרויקט יד לילד המיוחד זכאי למלגה מהעירייה בנוסף למלגה מהעמותה, על כן שלחה בקשה באופן מקוון עם אישור פעילותה בפר"ח בקריית שמונה, אלא שהמענה שקיבלה היה כי עלה לבצע פעילות התנדבותית בעיר, (והיא אכן בחרה ואושר לה להתנדב בספרייה העירונית), כאשר היא סיימה את פעילותה ההתנדבותית בספרייה במשך 25 שעות, נמסר לה מלשכת סגן ראש העיר (לאחר פנייתה לוודא שטופסי התנדבותה בספרייה הגיעו) כי התנדבותה הנוספת בעיר הייתה מיותרת והיא יכלה לקבל את המענק בלעדיה. בקשתה הייתה לדעת:

- מדוע אישור ההתנדבות שמסרה מפר"ח דרך הדוח המקוון לא נבדק?
  - מדוע שלאחר מכן שוחחה עם לשכת סגן ראש העיר, והיא הודיע את דבר התנדבותה לא נאמר מה כי זכאית למענק באופן אוטומטי?
  - מדוע גם כאשר היא הודיע כי היא עושה פעילות התנדבותית בספרייה העירונית שוב לא נבדק כי היא עושה פעילות התנדבותית בפר"ח בקריית שמונה?
- עוד קבלה על הטרחה והזמן שהשקיע, שכן הגיעה במיוחד לעיר מקריית שמונה לבצע כאן את הפעילות ההתנדבותית, תוך שהיא מציינת כי היא פספסה שעות בהן הייתה אמורה ללמוד להכין עבודות ולהתכונן לבחינות, נוכח תלונה זו היא ביקשה מענק ואו פיצוי כספי ולא רק מכתב התנצלות שלדעתה היא זכאית לו.

ב. ממצאים מסקנות

המענה שנמסר מסגן ראש העיר היה כי בפרסום לקבלת המלגה נרשם " השתתפות באחד מהפרויקטים: פר"ח, עמותת יד לילד המיוחד, 25 שעות פרויקט קהילתי", בטופס שנשלח במיילים לסטודנטים נרשם: "....קבלת המלגה הינה בתנאי להשתתפות באחד מן הפרויקטים הבאים:....", וכן נרשם: "עבור הפרויקטים הבאים פר"ח ו-"יד לילד המיוחד", בנוסף לסכום המלגה מהעמותות תינתן מלגה נוספת מהעירייה...". והוסיף שבמשרדו אין יכולת לעבור על כל הסטודנטים באופן פרטני, ולבדוק את עשייתו ואת כמות השעות שמשקיע, אלא רק בסוף השנה כאשר הסטודנט מעביר אישור סיום פרויקט, וכי ישנם סטודנטים המתחילים פרויקטים מפסיקים ואינם מסיימים בלא שמשרדו יודע על כך, הוסיף כי בכל 4 השנים

האחרונות, זו פעם ראשונה שנוצר מצב של חוסר הבנת הפרסום, וכי לא ניתן כפל מלגות ועל המקרה הזה הוא מיצר.

מבדיקתי את המקרה עלה כי לא הבינה את הנקרא באשר לקבלת מלגה מהעירייה עבור פרויקט פר"ח ויד לילד המיוחד שכן היא הייתה אמורה להשקיע שם 116 שעות ו-120 שעות בהתאמה, עם זאת צודקת הפונה כי אין התייחסות בפרסומים למי שכבר מתנדב או התנדב לאחרונה בפרויקט פר"ח. לעניין המענק או הפיצוי הכספי שנדרש על ידה, הרי אין לכך מקום בראייה של הקופה הציבורית ותקציב המלגות המגיע מתמיכות, וגם רב חלקה בכפילות ההתנדבות שביצעה, שכן היה מצופה ממנה שלא רק תשלח מסמכים על התנדבותה האחרת אלא **לשאל בפירוש** אם היא זכאית לפטור מהתנדבות, נוכח התנדבותה בפרויקט פר"ח בקריית שמונה.

ג. המלצה

בפרסומי העירייה יש להבהיר בכל הנוגע לזכאות למלגה, כי מי שמבצע פעילות התנדבותית בפרויקט פר"ח או יד לילד המיוחד, בהיקף של 25 שעות (הגם שאינה בעיר) הוא זכאי למלגה בתום התקופה, ללא צורך בפעילות התנדבותית נוספת.

7.3. אי מתן מענה בטלפון באגף הרווחה

א. כללי

אדם המתגורר ביבנה טען כי מזה יותר מחודשיים לא ענו לו לטלפון, גם לא כשהתקשר לשלוחות, כשמבוקשו היה עניין משפחתי בתוך העיר עצמה.

ב. ממצאים מסקנות

התברר כי האדם כלל לא יצר קשר עם מזכירות הרווחה, (ומן הסתם לו פנה כן היה זוכה למענה), מה גם שלעובדות הסוציאליות יש תפקיד חשוב גם מחוץ למבנה העירייה, ובשביל זה טוב היה ליצור קשר עם המזכירות, מנהלת האגף אליה פניתי, מסרה כי עם קבלת פנייתי האגף יצר קשר עם הפונה. נוכח זאת סיימתי בדיקתי.

8. תרבות תורנית ומוסדות דת

8.1 בדיקת התנהלות עמותת "בית הכנסת בן פורת יוסף"

א. כללי

הבדיקה התבקשה ע"י ראש העיר בכדי לבחון המשך הקצאת נוספת של מבנה בית הכנסת לעמותת "בן פורת יוסף", (להלן העמותה), נוכח מחלוקות ואי הסכמות בין קב' מתפללים לבין הנהלת העמותה.

לצורך הבדיקה נבחנו ספרי העמותה, תושאלו מתפללים, נכחתי בכינוסים שונים שנערכו, ונעשה ניתוח של פרוטוקולים משיבת הנהלת העמותה בשנים 2015-2017.

(נספח¹)

ב. ממצאים מסקנות

התנהלות העמותה - בכללי העמותה מנהלת ספרי חשבונות ומדווחת לרשויות ולרשם העמותות על פעילותה. לעמותה עודף כספי שהצטבר בשנים קודמות. העמותה מקפידה לקיים ישיבות ועד אך אינה עוקבת אחר יישום ההחלטות המתקבלות בה, להנהלת העמותה אין שליטה על התנהלות המתפללים, וכך נמצא (נספח²) שממ"ד בית הכנסת היה סגור לאורך שנים שכן הופקד בידי מתפלל אחד שאחסן בו מזון ופתח אותו כרצונו, מה שבעת מלחמה עלול היה להוות סכנה ממשית (מאידך טען כי היו כאלו ששתו לשכרה מבקבוקי שתיה חריפה שהיו שם באמצע תפילה ובנשפים ליליים), אוחסנו חפצים אישיים במרתף בית הכנסת דבר שהנהלת העמותה לא הצליחה למנוע, התאפשרה לינת אורחים ומתפללים במרתף, יומן אירועים לא היה נגיש להנהלת העמותה והופקד בהחלטתה בידי אדם אחד. התקבלו כספי תרומות שלא הגיעו לקופת בית הכנסת, תקנון העמותה המעודכן לא היה חתום ונושא תאריך, וכן חסר מס' עמותה, מען וכתובת למשלוחי דואר, התקנון לא נבחן על מנת ליישב סתירות מול התקנון הכללי, בעמותה מונו במקביל שני גבאים מה שהיווה מקור חיכוך וגרימת אווירה לא נאותה בבית הכנסת, גבאי שפרש לא הודיע על פרישתו להנהלת העמותה, העמותה נהגה בשמרנות בכל הקשור לצירוף חברים חדשים למרות גידול ניכר במספר המתפללים בעלי זיקה לבית הכנסת, נוכח המחלוקות שהיו בחרה העמותה רב ליישום הלכות בית הכנסת, אלא שהלז העמיק את מידת החיכוכים בין המתפללים לעמותה נוכח מעורבותו גם בעניינים ניהוליים, חבר ועדת ביקורת פוטר כיוון שעמד על דרישתו לקבלת מידע מחוץ לכותלי בית הכנסת, דבר שהעמיק את החיכוך הקיים, בישיבות ועד העמותה הייתה נוכחות דלה, קוימו אירועים שאינם למטרות דת מלאות, ומפתחות בית הכנסת הושארו לא אחת במקום ידוע לגורמים רבים, ולא תמיד הייתה השגחה על הבאים ובאלו שעות, העמותה קיימה אסיפה כללית, אך לא פרסמה את תקצור

האסיפה במלואו, אלא תיארה אותה לפי ראות ההנהלה, מכיוון שבית הכנסת משמש גם לאורחים חד פעמיים ההנהלה לא הציבה שילוט למניעת חילול שבת (שימוש בטלפונים סלולריים), מה שהעמיק שם את החיכוך.

במענה לטענות ולהתנהלות בית הכנסת השיב הרב- מורה ההלכה כי נבחר ע"י הנהלת העמותה לשמש רב בית הכנסת, (אך לא קיבל את עמדתם להדיחו), בבית הכנסת ישנו ניהול כוחני ולא שוויוני, רוב באי בית הכנסת אינם מרוצים מניהולו, ההנהלה מכהנת שתי קדנציות וצריכה לפנות את הניהול גם לאחרים מקרב המתפללים שאין לבטל את דעתם והתסיסה כי הם אינם חשים שייכים, נוצר מצב של חוסר שקיפות ופחות קבלת תרומות, ההנהלה גילתה קשיחות באשר לנוחות המתפללות, וככול שרוב המתפללים (ולא חברי העמותה יחליטו שאין הוא ראוי לשמש רב המקום, הוא יכבד את ההחלטה ויכבד החלטות ככול שפסיקותיו ההלכתיות אינן מקובלות). עם זאת יש להביא בחשבון את מעורבותו אל מול המתפללים שכן לעיתים אלו סומכים או חוששים להמרות פיו וככול שיש אצלו גם מניעים אישיים, כך שלא תמיד דרך הבחירה עפ"י קהל המתפללים היא נכונה.

ובאשר לרב בית הכנסת, האם באמת עולה הצורך בכהונה זו? עפ"י הנהלת העמותה נוכח החיכוכים הרבים אפשר שלא, ישנה דעה רווחת בציבור כי עיקר פעילותו של רב הקהילה הוא להיות "טכנאי ההלכה" של הקהילה: לדאוג לתחזוקת בית הכנסת, לענות על שאלות הלכתיות ולהעביר שיעורים ודרשות, כדוגמת מש"ק הדת בצבא שמחלק תפילין ודואג לקיומם של התפילות בבסיס ולכשרות המזון, אלא שזהו רק תפקיד בסיסי וצר, שכן תפקידו העיקרי הוא הנהגה רוחנית, עליו לדעת לדבר, אך לא פחות מכך גם לדעת להקשיב, עליו לרומם את קהילתו ולהתוות להם חזון ודרך, להנחיל לציבור את הערכים בהם הוא דוגל, ובמקביל לזהות את הצרכים המטרידים את בני קהילתו, במיוחד כשתחושות הניכור והבדידות מתעצמות, עליו לדאוג לגיבוש הקהילה ולהגברת תשומת הלב לפרט ולמועקותיו תוך חיזוק רגש האכפתיות והאחריות ההדדית, בהתאם לכך הוא משמש ככתובת לשיחה ולייעוץ במגוון נושאים: זוגיות, אלימות במשפחה, יחסי הורים-ילדים, סכסוכים חברתיים ומשברים אישיים שונים, להקדיש חייו לאנשי קהילתו: בהקשבה ובנוכחות בחייהם, ביצירת "משמעות יהודית" ברגעים הקטנים והגדולים של חיי הפרט והקהילה, בהעצמת בני הקהילה ובפיתוח מערכת של תמיכה וסעד, ובהעשרת אורח החיים היהודי של בני קהילתו, לכן מוטל עליו להקשיב לדופק החיים של קהילתו, לעקוב אחר המתרחש בה ולחפש נתיבים חדשים ללבבות, גם על ידי הרחבת תפקידי הרבנות והחלתם על שטחים רבים ומגוונים, עליו להוות מודל לחיקוי מבחינה

ערכית ורוחנית כך שיוכלו להזדהות אתו ולצעוד אחריו. למעשה הוא שליח ציבור הצריך להכיר ולהבין את רחשי הציבור, והכל לאור החזון ותפישת התפקיד עימם הוא מגיע ושבאמצעותם עליו להרים ולדחוף את בני קהילתו, לכן טבעי שהתפקיד ייבנה מתוך תיאום עם בני הקהילה תוך כדי תנועה, מתוך זיהוי הצרכים הייחודיים ומטען הציפיות המסוימות של בני הקהילה.

אם כן גם לרב הקהילה חלק בכישלון והבאה לחיכוכים עם הנהלת בית הכנסת, אסור היה לו לנקוט צד, אלא לפעול לחנך לנווט ולהדריך ברוחניות מתוך שלום ורעות, הגם שדרך זו בעיניו היא קשה ותוצאותיה איטיות, כי מה שקרה בפועל הוא שעם הזמן הוא עורר את חשדם של הנהלת העמותה שמניעיו אינם טהורים.

הממצאים הובאו לידיעת ראש העיר אשר החליט נוכח החיכוכים בבית הכנסת להאריך לתקופות קצרות את רשות השימוש עד לסיום נוהל ההקצאה וקבלת החלטה בדבר הגוף המפעיל ועל מנת לאפשר המשכיות ורציפות בפעילות בית הכנסת, עפ"י ההסכם הקיים של העמותה עם העירייה. (נספח 3).

המשך החיכוכים הביא גם למעורבותו של רב העיר במטרה להשכין שלום, והנושא הגיע אף לדיון בבית המשפט ערב ט' באב.

לנוכח זאת שטרם התקבלה החלטה אחרת לניהול המקום, מנועה הביקורת להביא מידע והמלצות העלולות להשפיע על אופן הבחירה, אך לצד זאת אציין כי הועלתה בפניי הצעה כי העירייה תעלה הצעה להשכרת המקום לגורם שישלם שכירות וינהלה בשנים הקרובות תחת מעקב, וטוב בכל מקרה שההנהלה תקבל החלטה מושכלת נוכח ממצאי בדיקה זו.

נספח 1- טבלת ממצאי ביקורת ומעקב אחריהן

בית כנסת – בין פורת יוסף- ניתוח פרוטוקולים בשנים 2015-2017.

הניתוח נועד לשקף את מוקדי החיכוך והאפשרות למניעתם.

תאריך	אירוע	תגובות	הערות לבדיקה	נוכחות
12/01/15	<p>- ישיבה התעכבה חצי שעה, התקשרו לגבאי (זקרי) לא ענה.</p> <p>- היו"ר ערך שיחות עם רבים מהמתפללים עקב תחושת חוסר נוחות ומתח בין גבאים אשר התעצם בימים האחרונים.</p> <p>- לאחר דיון התקבלה החלטה לאמץ את התקנון ושהגבאים יאשו תפקיד אחד בלבד.</p> <p>- היה חוסר תיאום ברישומי היומן והייתה אי נעימות מול משפחה שהזמינה אירוע לשבת.</p> <p>- אירועי קהילה עפ"י דרישות הלכתיות.</p>	<p>רבים מחברי העמותה ביקשו ליישם את התקנון החדש במניעת כפילות תפקידים של גבאי בית הכנסת ובו זמנית לשמש גם כחבר ועד.</p> <p>היו"ר- מביא את הנושא לדיון פתוח.</p> <p>ברק- תומך להפריד את כפילות התפקידים מזה זמן רב.</p> <p>משה- תומך בהפרדה, יש למצוא הרמוניה בין הגבאים ולא כשלים.</p> <p>להפסיק התנהגות לא ראויה של הגבאים.</p> <p>עזיזה- תומך בהפרדה, שיחליטו חבר ועד או גבאי, זקרי לא קיבל ברוח טובה את החלטת 2 גבאים.</p> <p>גלעד- הפרדת הכפילות לא תפתור את הבעיות. חיפשו כשלים האחד של השני והביעו בקולי קולות. התקבלה החלטה להפסיק תיקוני קריאת תורה אך מזעקי (גבאי) בשלו ממשיך.</p> <p>זיקרי - בישיבה שנערכה מיד לאחר אישור תקנון העמותה זיקרי ביקש שלא ליישם סעיף זה</p> <p>מזעקי- מתנצל על פגיעתו במשה, מאשר הפרדת כפילות תפקידים.</p> <p>יו"ר- כצעד מניעה רישומי היומן יופקדו בידי עזיזה, וכל מי שיבקש לתאם אירוע עליו לעשות מול האחראי.</p> <p>ברק- יכין רשימה מסודרת.</p>	<p>מניני 2 גבאים</p> <p>צעד לקוי- מוביל לחיכוך</p> <p>חיכוכים בעליה לתורה הוסיפו לאווירה שלילית</p> <p>לא נמסרו הנחיות לניהול הזמנות-ליקוי</p>	5
02/07/15	<p>- גרעון שנתי 64,763 ₪, היו"ר לקיים ועדה מצומצמת בת 3 חברים לבניית סל מזון לסעודה שלישית.</p> <p>סל תרבות תורנית באחריות ברק התקבלה, ועדה לקביעת סל מזון סעודה שלישית הצעה התקבלה.</p>	<p>הוצע לחסוך במזון, בשליח ציבור, במקום תפילה, בהעלאת התרומות, שמעון- יש כוחנות יתר בעניין קניות מזון, קיימת תופעת שתיית משקאות חריפים ויש להפסיקה. לפתוח את הממ"ד, כשהוא סגור זה פסול בטיחותית וביטחונית.</p> <p>ברק- לשם חסכון לאתר מבנה חלל לתפילות בימי חול. לקבוע תקציב תורני שיחייב את בית הכנסת וגם תקציב למזון. עלות נסיעה למירון נמוכה מאוד. מבקש להפסיק הפעלת מיחס בשבת, והפסקת ההתגברות של שתיה חריפה. מבקש להתקין דלת חוצצת בין המבואה לאולם</p>	<p>סגירת ממ"ד פסולה</p>	9

		התפילה אך לא התקבל.		
5			בעיקר הסכמות להכנת רשימת מזון מידי שבוע במקום ריכוזית, צמצום הוצאות חזנות, ונערים לומדי תורה, סגירת מיחס בערב שבת.	22/07/15
4			הכנות לחגי ראש השנה- הסכמות	11/08/15
5	ליקוי בעצם מינוי 2 גבאים.		הסכמות לניהול החגים, אך מוקד חיכוך בחלוקת תפקוד הגבאים בראש השנה, בערב החג סרב מזעקי לנהל את התפילות, לבסוף הושגה פשרה.	30/09/15
6	ליקוי בעצם מינוי 2 גבאים. התנהלות תקינה של סעודה שלישית	עזיזה- צריך לטפל בסכסוך שבין הגבאים, גורם נזק חמור לתדמית בית הכנסת ולאווירה במקום. לכן יש לבצע חלוקה שוויונית בניהם, זקרי- אני מרגיש שבכל אסיפה יש כוונות מראש לפגוע בי. משה- מי שתורם סעודה שלישית אין צורך להוסיף מקופת העמותה, יוצר כפילות בהוצאות ללא כל צורך. עזיזה- הוחלט בית הכנסת יממן 200 ₪ לסעודה שלישית, וכל תרומה נוספת של המתפללים לצורך הסעודה תיכנס לקופת העמותה. מזעקי- הסכום שנקבע 200 ₪, מעבר לזה כל תרומה לסעודה שלישית תכנס לקופת העמותה. זקרי- צריך סכום מסוים לסעודה שלישית וכל סכום שייתרם יהיה לבית הכנסת.	הפקת לקחים עתידית- תכנון חלוקת תורנות בין גבאים, ויש לפעול לגביית חובות, היו"ר – יקבע סדר חלוקה שוויונית, כל חריגה תלווה בסנקציות. אני נחוש להפסיק סכסוך מיותר זה. ניהול כספי סעודה שלישית היו"ר- נקבע 200 ₪ לסעודה שלישית מקופת העמותה. הסכומים הנוספים שייתרמו מתפללי בית הכנסת יכנסו לחשבון העמותה באמצעות הגזברות. ועד העמותה יעקוב אחר הנושא לצורך פיקוח והפקת לקחים.	13/10/15
5	העמותה יכלה לבחון הגדלת כמות חברים לשם יצירת אוירה נינוחה		קבלת חבר חדש נוכח פטירת חבר, 7 מועמדים.	11/11/15
6	סגירת ממ"ד פסולה אווירה מתוחה		היו"ר – סקירה כללית: החלפת מנקה, תשלומי הוצאות, קביעת גזבר חבר עמותה, הצעה לקניין עמותה. חדר ניהול העמותה- הממ"ד נועד לשמש בין היתר חדר ניהול, בפועל עזיזה משתמש בו כמחסן מזון, לקיים ישיבה על מנת לארגן מחדש את המקום. מכתב התראה מהעירייה על שריפת מכולה, לאחר זריקת גחלים לוחשות. הלכי רוח- בחודשים האחרונים אווירה מתוחה, לקיים דיון מיוחד, תוך קבלת החלטות קשות למיגור תופעות פסולות במידה וקיימות.	29/12/15
4			- קיימת חוסר בהירות לגבי סמכויות הגבאים, קיימת מגמה של הסרת גבולות, נגלה חוסר סבלנות בכל חריגה. - יותר ויותר אנשים פוקדים את בית הכנסת שלא בשעות התפילה, הפעילות לא מבוקרת ולרוב לא לצורך תפילה, הוועד החליט שלא לאפשר נוכחות זו, יישקל החלפת מנעולים בדלתות הכניסה.	04/05/16

	יושם? המשיך להתקיים למרות האיסור		ברק לא יישא דברים מעבר ל-10 דקות בערבי שישי. מניין שני נאסר נוכח עלויות יקרות, אם אדם יהיה מעוניין יעלה 400 ₪. תקנון העמותה קובע כהונת גבאות לשנתיים, ותערך בחירה בהתאם. אלי אגסי הוסמך כאיש קשר בין המתפללים לוועד העמותה.	
24/08/16		אגסי- ככול שתמשך המגמה אפשר להשקיע בשיפור בית הכנסת. ברק- מבקש לשקול רכישת דלתות בין לובי לחלל התפילה. באחריותו לרכוש שופר מהודר. קיים פער בין חברי העמותה, יש הטוענים כי חזות בית הכנסת תיפגע ולא יועיל ליצירת שקט, לעומת אלו הטוענים לרעש בכניסה. הנושא יטופל ויקודם.	ב-2015 עודף 23,353 ₪, עלו טענות לגרוע חברים הנעדרים זמן רב ולא משתתפים באספות מוצדק. ישלחו מכתבי הפסקה.	
14/09/16	הפסקה ללא התראה פסול, ראוי להוסיף חברים חדשים.		הוקצה 300 ₪ לסעודה שלישית במקום 200 ₪. באחריות עזיזה. תרומות מתפללים לסעודה שלישית לא תהיינה ע"ח התחייבותם בנדר אחר. שעות פעילות אך ורק במהלך תפילת שחרית ועד חצי שעה לאחר מכן, ואלו תפילות מנחה וערבית בזמן שיקבע ברק ועד חצי שעה לאחר ערבית. בשאר הזמנים בית הכנסת יהיה נעול ותיאסר כניסה אליו. יוחלפו מנעולים בכניסות הראשיות. באחריות ברק לרכוש שופר. דרישות ודברי תורה יאמרו רק על ידיו. נקבעו החלטות לקראת החגים.	
26/10/16		אגסי- גבאי בית הכנסת עשה דין לעצמו, וקיבל החלטות מנוגדות להחלטות הוועד. הגבאי השני נעדר ללא סיבה ידועה.	דיון בנושאים שהפריעו לניהול תקין בחגי תשרי. הוחלט לבטל את תפקיד הגבאי. ואת תפקידים ימלא ברק כממלא מקום. היו"ר מציג צורך באתר אינטרנט, שינגיש יותר את המקום לקהילה. הודחו 3 חברי ועד הנעדרים מעל 3 שנים. הנצחה בהיכל הקודש שעלותה 120 א' ₪ סורבה.	
15/03/17	יושם? מה עם האתר?	ברק- לבדוק הכנסות מאירועים ביחס לשנים קודמות	גרעון שוטף 20,000 ₪, ויש הוצ' נוספות. אירועים חריגים בהתנהלות היום יומית בבית הכנסת ובמהלך התפילות (ברק) עד פורים הכול היה בסדר מלבד קטעים עם דוד זקרי (יבדק ע"י ועד העמותה). אישור משטרה לאירועי ל"ג בעומר באחריות ברק ספרי תורה בבית הכנסת יבדקו ע"י ברק סעודות בר בי קיו בבית הכנסת-לאסור אירועים מסוג זה, בשל כיבוד המקום והשלכות סביבתיות. מנין שני – לאסור, אלא באישור יו"ר העמותה ובעלות 400 ₪. אתר אינטרנט- הנושא על סף סיום.	
03/05/17		העד יבקש חוות דעת מיידועי ציבור בנושא הילכתי.	לאור העימותים החוזרים בין ברק וזקרי, יש כינוס מיוחד (רק עם 3 חברים), בסיס העימות קריאת תחנון ביום העצמאות או קריאת הלל,	

			<p>לשנות תקנון העמותה שלא יהיו בעלי תפקיד שיש להם רוב מיוחד לשינוי מעמדם. לזמן את ברק ולדון בסמכויות המוקנות לו, הוא חורג באופן בולט מהתקנון. לזמן את ברק וזיקרי לביורר בגין העימות בניהם, הועד רואה זו בחומרה ויטפל בהתאם. נשלחו מכתבי הדחה ל-3 חברים, במקומם ידונו מועמדים להחלפה.</p>	
5			<p>ב-5 חודשים גרעון 43 א' ש' ועד העמותה מינה את משה לוי לגבאי ועד העמותה לא יאשר שימוש במבנה לצורך כנסים ומניינים נוספים, למעט תפילות סדירות.</p>	04/06/17
4		<p>ברק- לסגור קריאת תורה ומגורים לחזן אערוך שיעורים גלעד, אגסי, אלבז מסכימים, ברק- מסכים שהוועד אחראי על תפעול, הייתה הסכמה שינהל זאת מול עזיזה. מבקש להרחיב אירועים מתוכננים, אם יש צורך ידאג לתשלום בחריגות. ברק- במידה ולא ארגיש חופשי לומר כל שעל לבי לומר כולל אנשי ציבור, אעזוב את בית הכנסת.</p>	<p>התדיינות לקראת יום כיפור, מתבקש שברק יקיים שיעור –משמעויות 9 באב מתקיימים אירועים בבית הכנסת ללא ידיעה ואישור מוקדם, בסתירה לתקנון, והוא נחוש להפסיקם. היו"ר- מאשר 2 אירועים מתוכננים, מעבר לכך אין אישור, אלא אם הובאה בקשה לאישור מוקדם. יקבע בהסדר סך אירועים שנתיים מאושרים וברק יעודכן בנושא. לאור האירועים האחרונים מבקש להבהיר לכל דורשי הדרשות, לא יותר לאף גורם להסית או לפגוע ברשות ממלכתית או מקומית, נושאי הדברים מדברים בשם העמותה ולא יתכן שהבמה תשמש להתקפות מילוליות כנגד גורמים מוניציפאליים או ממשלתיים. ברק מתבקש לעדכן את הדורשים. לאחר תגובת ברק-לא רואה קשר בין הדברים, אך זו החלטת הרב. שימוש אולם בית הכנסת בשבתות, יטופל ע"י היו"ר ועזיזה מנין שני-יבקש מעזיזה לחדול ממניין שני.</p>	19/07/17
19 (אסיפה)		<p>ברק- אין שליטה לנעשה באולם, חילול שבת מובהק גם במניין שני בימי חול –חוסר שליטה ובלגן שמואל (ועדת ביורת)- ביקש לצלם חומרים אך לא אושר, גלעד (ועדת ביקורת)- עיינתי בבית הכנסת.</p>	<p>אסיפה שנתי- גרעון 4,563 ש', היו"ר –שמואל לומד בכולל ולא משתתף בדיונים, החומר בבית הכנסת נבחרו 3 חברי עמותה מתוך 5 מעומדים, במעטפות הבחירה נרשם, נגד קריאה לאלימות או שבח לאלימות, ע"י חברי עמותה ואו בעלי תפקידים או אורחים, לנקוט כל צעד נגד כך, כולל דברי ביקורת ופגיעה ברשות ציבורית ממלכתית או עירונית. מאחר והמתפללים מסורתיים להביא את עיקרון אהדת הציונות כחלק מרכזי בעמותה. תנאי לקבלת חברים חדשים הצגת תעודת יושר . תפילה ביום עצמאות-תחנן בשילוב הלל/2 מניינים/הלל. היו"ר- שברק יחזור מדבריו, לא מסכים להתנהלות זו. היו"ר לאחר הצבעה החלטות התקבלו ברוב, ליום העצמאות – תחנן והלל.</p>	27/07/17
		<p>ברק-המסמך מכוון נגדי, רואה בו רצף דברי בלע ושקר, לא מקבל מה שמצוין, נודף ריח אנטישמיות. אלבז- מבקש לעזוב, לא יתכן שברק ידבר בסגנון זה, אני בן לניצולי שואה, דבריו פוגעים בי. מוטי כהן- הכול מכור וידוע מראש, עוזה האסיפה.</p>		

4		<p>ברק- טרם רכשתי שופר איסור בהלכה להשתמש בכלי נגינה במהלך התפילה, חושב לא להשתתף, לא יודע לציין איסורים בכלי נגינה אך ידוע שיש איסור בהלכה, מעריך שגם בתקנון יש איסור. אלבז- אם אינך יכול לציין היכן קיים האיסור נפנה לרב העיר לקבל סיוע הילכתי.</p> <p>ברק- מגיב בזלזול ופונה לאסוף חן "אתה מבין מול מי אני עובד".</p> <p>גלעד- שמואל אומר כי ביקש ולא קיבל חומרים, טען שלא הוזמן לאף ישיבת ועד בשנה אחרונה, מבקש לדעת אם מומשו החלטות הועד דוגמת דלתות הפרדה בין הלובי לאולם התפילה. מבקש הזדמנות נוספת עבור שמואל.</p>	<p>הערכות לחגי תשרי היו"ר- התקיים אירוע סליחות עם נגנים</p> <p>היו"ר- בכדי לא לגרום למשבר בדיון, אני לא מגיב, מציין בהיעדר אסמכתא הלכתית נפנה לרב העיר. מבקש שיחה שלא לפרוטוקול עם ברק.</p> <p>היו"ר- חבר ועדת ביקורת טרם חתם על הדוח הכספי, כיוון שטרם עיין בחומרים. כל הפעולות בהתאם לתקנון, החומר לא יצא משערי בית הכנסת, יעמוד לרשותו בכל שאלה, לא חייב לזמנו לישיבות רק את היו"ר. ובשל התנאים האובייקטיביים שהוא לומד מחוץ לעיר, החליט להזמין את גלעד לישיבות, הוא התבקש להכין דוח מילולי ולא הכין, טענותיו משיקולים זרים, פנה רק לאחר 10 ח', חבר עמותה חותם על תצהיר המחייב לקיים החלטות, לכן יש להדיחו לאלתר. מאשר הזדמנות נוספת עד 15/08/17, אם יסרב לחתום, תהיה הצבעה טלפונית. מצורף אסף חן כחבר זמני.</p>	13/08/17
4			<p>לקראת חגי תשרי, דוח כספי 2016 טרם נחתם, היו חילופי מכתבים בין היו"ר לדמרי, בתום דיון היו"ר הציע להדיח את שמואל בגין אי מילוי חובה לקיים החלטות אסיפה כללית. שמואל יוזמן לשימוע. היה עדכון מספר מתפללים ניסו להקים עמותה חדשה ולנסות להדיח את העמותה הקיימת. מדובר בחתרנות ומנהל לא תקין, ואם יתברר כי מדובר בחבר/בעל תפקיד ינקטו צעדים נגדו.</p>	24/08/17
7		<p>דניאל – ההחלטה לא להוציא מסמכים אינה חוקית היו צריכים לזמנו לישיבות עפ"י חוק</p>	<p>שימוע הדחה של שמואל עפ"י התקנון.</p> <p>היו"ר- מה שקובע תקנון בית הכנסת ס' 10 ולא תקנון 18 הכללי.</p> <p>היו"ר- לשמואל ארכה 30 יום לביסוס טענותיו.</p>	30/08/17
14 (אסיפה)			<p>אסיפה כללית- היו"ר- מציג דו"ח 2016, היו"ר- משנת 2017 דוח מילולי באחריותי התקבלו הסכמות ליישם את הליקויים של מבקר העירייה, בפועל לא יושמו.</p>	26/12/17
			<p>תלונה –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. קבי' מתפללים הפוקדים את בית הכנסת באופן קבוע, לא מתאפשר להם להתקבל לשורות העמותה. 2. אין קריטריונים קבועים לקבלת חברים. 3. אין למתפללים שאינם חברי עמותה עמדה בענייני החלטות העמותה. 4. חלק מחברי העמותה לא נמנים מבין המתפללים הקבועים, 5. נעשות פעולות במבנה ובכספי התרומות שאין מקובלות על מרבית 	3/01/18

			<p>המתפללים.</p> <p>6. רוב רובם של חברי העמותה ואף ועד העמותה לא פוקדים את בית הכנסת, במהלך ימי החול, וחלקם לא מגיעים בשבתות באופן סדיר.</p> <p>7. בהוראות רשם העמותות – יש לאפשר למתפללי בית הכנסת להתקבל לשורותיה עפ"י קריטריונים שוויוניים.</p> <p>8. יש אפליה חמורה בקבלת חברים ללא נימוק סביר,</p> <p>9. ניצול לא סביר של כוח בידי העמותה.</p> <p>10. הוראות ההקצאה קובעות שמבנה עירוני יוקצה למפעיל את המבנה העירוני באופן מרבי ויגיש פעילותיו לכלל האוכלוסייה.</p> <p>11. התנהלות העמותה מדירה רגליהם של רבים מתושבי השכונות שמסביב ויוצרת תסיסה רבתי בקרב המתפללים עם עלבון עמוק. כאשר אלו נדחים שוב ושוב מחברותם.</p> <p>12. הוגשו כמה פעמים רשימות של מתפללי בית הכנסת קבועים והעמותה לא טורחת לדון בבקשתם להצטרפות, ב-2 אסיפות שנערכו לאחרונה.</p> <p>13. החליטו להכניס 2 חברים בלבד לאור כמות המתפללים המבקשת להיכנס לשורות העמותה.</p> <p>14. משמה העמותה לניהול בית הכנסת, לא ניתן להקים עמותה מקבילה,</p> <p>15. חבר ועדת ביקורת הודח.</p>	
		<p>בפועל ממד סגור, יומן אירועים לא עבר לוועד, מתקיים ניהול קופה נוספת, חפצים אישיים לא הוצאו.</p>	<p>במענה למכתב מבקר העירייה יקוימו ההחלטות,</p>	<p>14/01/18</p>

מסקנות-

1. החלטה לקויה של מינוי 2 גבאים, גרמה לחיכוכים וסכסוכים, שהעכירו את האווירה בבית הכנסת. להנהלת הוועד לא הייתה הבנה לערוך מלכתחילה חלוקת תפקידים, ולא הייתה הבנה שלא להביא למחלוקות עתידיות.
2. גבאי אחד שפרש, לא הודיע על פרישתו, (הבינו לבד), גם בנו שמשמש מורה הלכה לא הודיע על כך.
3. החלטות ועד מרובות לא מיושמות. חלקן הגדול חשיבות רבה להמשך ניהול בית הכנסת. (הוכן פירוט 31 במספר).
4. נעילת כמות חברים הביאה לתסיסת שאר המתפללים. (קולם לא נשמע). בוחרים חברים אחרי פטירה/נטישה/סילוק, לא מגדילים ומרחיבים.
5. ניהול היומן הופקד בהחלטת הוועד בידי אחד החברים, לא הייתה החלטת וועד השוללת ממנו בהמשך, וכשקיבל אין הנחיות כיצד ינהל ומה אסור ומה מותר.
6. בחירת מורה מנחה לבית הכנסת שהקצין את עמדותיו, גרם למחלוקות ולא לחיבוק, קיבל תפקידים ניהוליים, למרות שהיה צריך לשמש רק מורה הלכה בטוב טעם ובהתאם לאפיון באי בית הכנסת.
7. במצב של סתירה בין התקנון לבין התקנון הכללי היה ראוי שתיבחן משפטית, ובכל מקרה יגבר החוק, לא טוב להגיע למקום סתירות בין התקנונים. ולא טוב היה לפטר חבר ועדת הביקורת, שגם הוא הביא לתסיסה.
8. נוכחות נמוכה בהשתתפות ישיבות ועד.
9. ניהול קופה כפולה (דווקא היה תקין בעבר (ישיבות 13/10/15)).

תוצאה סופית- לא באי בית הכנסת הם שגרמו למהומה, אלא אי יישום החלטות וועד (שחלקן חשובות להמשך הקיום), חסימת חברים חדשים, חוסר בחירה נאותה של בעלי תפקידים שהגבירו תככים מריבות ויריבות. והקשחת יתר בתקנון העמותה לעומת החוק יצרו מצב של חוסר יכולת ניהולית ועייפות החומר.

החלטות לא מיושמות או לא ברור עם יושמו-

1. 12/01/15- הגבאים יאיישו תפקיד אחד. - תוצר- החיכוך המשיך. (תיעוד ישיבות : 30/09/15, 13/10/15, 29/12/15, 04/05/16, 26/10/16, 15/03/17).
2. 12/01/15- אירועי קהילה עפ"י דרישה הלכתית- חל על מורה ההלכה, יושם?
3. 12/01/15- מסירת יומן אירועים לעזיזה- בלא מתן הנחיות ברורות.
4. 02/07/15- סל מזון לסעודה שלישית, (גם לריסון שתיה חריפה), יושם?
5. 02/07/15- סל תרבות תורנית (תקציב תורני) באחריות מורה הלכה יושם?
6. 02/07/15- פתיחת ממד, יושם?
7. 29/12/15- ממ"ד סגור.
8. 04/05/16- מניעת פעילות חברתית שלא לשם תפילה, יושם?
9. 04/05/16- מורה מנחה לא יישא דברים בליל שבת מעבר ל-10 ד', יושם?
10. 04/05/16- מנין שני נאסר, לחלופין ב-400 נה, יושם?
11. 14/09/16- תקציב סעודה שלישית עלה ב-50%, מדוע ם כן הייתה זליגה לניהול קופה נפרדת?

12. 14/09/16 - מורה מנחה התבקש לרכוש שופר מהודר, יושם?
13. 14/09/16 - בית הכנסת סגור בזמן שאין תפילות, יושם?
14. 14/09/16 - דרישות ודברי תורה רק ע"י מורה מנחה, יושם? נראה החלטה לא מכבדת אחרים.
15. 26/10/16 - אתר אינטרנט, יושם?
16. 15/03/17 - סעודות בר בי קיו יאסרו, יושם?
17. 15/03/17 - מנין שני יאסר, יושם?
18. 15/03/17 - אתר אינטרנט יושם?
19. 15/03/17 - ספרי תורה יבדקו ע"י מורה ההלכה, יושם?
20. 03/05/17 - חיכוכים בין מורה הלכה לחבר ועד, קביעת סמכויות מורה הלכה יושמו (לאחר שחרג)?
21. 04/06/17 - איסור כנסים ומניינים נוספים, יושם?
22. 19/07/17 - אירועים בבית הכנסת ללא ידיעה ואישור מוקדם.
23. 23/07/17 - דרשות לא מתלהמות מיושם?
24. 23/07/17 - חדילת חבר ועד ממנין שני מיושם? יש בלגן
25. 23/07/17 - שליטה באולם למניעת חילל שבת מיושם?
26. 27/07/17 - כלום תקנון בית הכנסת אינו עומד בסתירה לתקנון הכללי (הוצאת מסמכים), ראוי שהיה נבחן באופן משפטי.
27. 27/07/17 - מורה הלכה שכח שדבריו אמורים להיות מכוונים לכלל הציבור, למילים רעות ושליליות אין מקום.
28. 13/08/17 - החלטה גרועה של מורה הלכה - שלא באה מתוך ביסוס הלכתי, וטוב היה שהולך ללמוד להתנצל על הזלזול במתפללים שומעי דבריו.
29. 13/08/17 - מורה הלכה טרם רכש שופר.
30. 24/08/17 - הדחת חבר ועדת ביקורת הביאה להמשך התסיסה, מדוע היו"ר לא גילה אותה אמיצות בהחלטות חשובות שלא יושמו?
31. 26/12/17 - רוב הליקויים שהמבקר הצביע עליהם לא יושמו.
32. 07/06/18 - משיחה עם מחזיק מפתח הממד הוא טען ממ"ד סגור רק בשבת, כי אנשים שותים משקה חריף באמצע תפילה, טען שפינה מיטה ומאוורר, (לפי יו"ר יש עוד רכוש פרטי להוציא, והכוונה רכוש לא של בית הכנסת יסומן ויוצא). טענה לשימוש לילי בבית הכנסת שבאים לשתות שתיה חריפה התבררה ככזוה, משאירים מפתח מעל דלת הכניסה. לכן ממד סגור, מחזיק מפתח הממד טען עיקר ויכוח רב ההלכה ליו"ר וכי אין סתם סעודות יש סעודת ראש חודש, סעודת עניים ובודדים שבת בבוקר שלא מקופת בית הכנסת, וגם חשוב לקרב אנשים לא מסורתיים לבית הכנסת. היו"ר מסכים בשלב הבא להגדיל חברים מ-25 ל-40, אך רוצה ליווי צמוד של העירייה.

נספח 2 - טבלת ממצאי ביקורת ומעקב אחריהן

בית כנסת – בין פורת יוסף

ביקורת מבקר העירייה

רשימת ממצאים

ממצא	מועד גילוי ליקוי	תיקון	הערות
ממ"ד בית הכנסת - סגור	03/01/18	כן	ניתן לרכוש מפתחות לארונות
חפצים אישיים מאוחסנים בשטח בית הכנסת	03/01/18	כן	הוצאו
לינת אורחים ומתפללים בקומה תחתונה של בית הכנסת	03/01/18	כן	כולל מחו"ל, הובהר שאסור
יומן אירועים אינו מנוהל בשקיפות	03/01/18	כן	נמצא בשערי בי הכנסת
ניהול קופה לסעודות ואירועים ללא רישום בספרי העמותה	03/01/18	כן	הופסק
תקנון עמותה מעודכן – אינו חתום ואינו נושא תאריך עדכון	03/06/18	לא	טרם הומצא
תקנון העמותה מעודכן- חסר מס' עמותה, מען, וכתובת למשלוחי דואר	03/06/18	לא	טרם הומצא
תקנון עמותה- בחינה משפטית גם ליישוב סתירות מול התקנון הכללי	03/06/18	לא	
תקנון עמותה מעודכן- משלוח חתום לרשם העמותות	03/06/18	לא	
מינוי 2 גבאים גרם לחיכוכים ומחלוקות	20/06/18	כן	מומלץ גבאי וסגנים בכפיפות
גבאי שפרש לא הודיע להנהלה על פרישתו וסיום תפקידו	20/06/18	לא	אחד מ-2 הגבאים שמונו
31 החלטות ועד לא יושמו	20/06/18	לא	יש לעקוב וליישם החלטות
הגדלת כמות חברי העמותה	20/06/18	לא	יש להרחיב את כמות החברים
בחירת רב הלכה לבית הכנסת מתוך העמיקה מחלוקות.	20/06/18	בדיון משפטי	תפקידים ניהוליים יצרו מחלוקת תוואי דרך לא מקובל על הכלל
פיטורים מהעמותה חבר ועדת ביקורת	20/06/18	לא	
נוכחות נמוכה בישיבות ועד	20/06/18	לא	
נינוחות לבאים בשערי בית הכנסת לתפילות דברי תורה	20/06/18	חלקי	להיות קשובים לצרכי הבאים בשערי בית הכנסת וליישם.
מניעת התכנסויות שלא למטרת תפילה ודברי תורה	20/06/18	לא	לא להשאיר מפתח מעל משקוף בית הכנסת
אסיפה כללי של העמותה - פרסום תקצור	06/06/18	לא	לפרסם תקצור
קביעת שילוט למניעת חילול שבת וחג	18/06/18	לא	מקור לחיכוכים

יום רביעי 18 יולי 2018

ו' אב, תשע"ח

לכבוד,

מר דוד דמרי

יו"ר עמותת "ביה"כ בן פורת יוסף"

השייטת 2 נס ציונה

הנדון: תום תקופת שימוש במבנה ביה"כ בן פורת יוסף

חווה בין עיריית נס ציונה לבין עמותת ביה"כ "בן פורת יוסף" מיום 04/02/13

בהמשך למכתב מנהל אגף הנכסים מיום 06/05/18 בדבר תום תקופת השימוש ביום 29/09/18, ולמכתבי אליכם מיום 03/01/18 בדבר המצאת מידע על השימוש שנעשה בנכס נוכח החשש לאי שימוש תקין במבנה ואי קיום פעילות תקינה כעמותה, נוכחתי לדעת כי העמותה קיבלה את המלצותי לתיקון הליקויים במהלך תקופת הבדיקה. עם זאת נוכח המצב שבו קיימת התנגדות קבוצת מתפללים לאופן ניהול העמותה שהגיע עד לפתחו של בית המשפט, החליט ראש העיר כי כל עוד לא הסתיימו הדיונים ולא התקבלה החלטת בית משפט בנדון, תאפשר העירייה את המשך השימוש בבית הכנסת לעמותה, ותאורך תקופת ההקצאה בהתאם.

בכבוד רב,

שלמה אליהו, רו"ח

מבקר העירייה

וממונה על תלונות הציבור

העתק:

ראש העיר - מר יוסי שבו

מנהל אגף הנכסים - מר דרור מרגלית

רב העיר - אברהם צוראל

יו"ר מועצה דתית - מר עופר עוזי

יום רביעי 03 ינואר 2018
ט"ז טבת, תשע"ח

לכבוד,
מר דוד דמרי
יו"ר עמותת "ביה"כ בן פורת יוסף"
השיטת 2 נס ציונה

הנדון: ביקורת לקראת תום חוזה הקצאה

לאחר שנועדתי עמך ועם חבר הנהלה נוסף היום בלשכתי, החלטתי לפתוח בהליך של בדיקת תקינות השימוש שנעשה במבנה שהוקצה לשימוש בית הכנסת, זאת נוכח מידע המעלה חשש לאי שימוש נאות במתקן וסביבתו, וכן אי קיום פעילות תקינה כעמותה. אציין כי הקצאת המבנה לעמותה תוחם אותה למסגרת "גוף עירוני מבוקר" עפ"י סעיף 170א. (ב) לפקודת העיריות הנתון לביקורת מבקר העירייה, ובנוסף בהתאם לחוזה עם העמותה מיום 04/02/2013, עליה לספק לעירייה כל מידע הקשור לפעילותה. עוד אציין כי תוקף השימוש בהקצאת הקרקע לעמותה עומד להסתיים ביום 29/09/2018, (זאת 5 שנים מעת שאישר שר הפנים את חוזה השימוש עם העירייה, האישור ביום 29/09/2013 לחוזה שנחתם ביום 04/02/2013), ומאחר ועפ"י החוזה אופציית הארכה נתונה בידי העירייה ככול שזו תקיים את ההתחייבויות עפ"י החוזה, וייעשה שימוש במבנה עפ"י ייעודו. כפי שציינתי בפניך לתוצאות הבדיקה עלולות להיות השלכות לגבי אי מתן המשך הרשאה, כך שבמקרה זה יהיה עליכם להיערך להחזרת בית הכנסת לעירייה.

לפיכך הנך מתבקש להעביר ללשכתי בתוך 14 יום:

1. פרוטוקולים של ישיבות ההנהלה החל מ-01/01/2015.
2. דוחות כספיים לשנים 2015-2017.
3. מידע (בכתב) באשר לשימוש הנעשה בממ"ד המצוי במתקן.
4. הסבר לגבי הרשאה ללינת מתפללים במתחם בית הכנסת.
5. אי הימצאות יומן אירועים בידי ההנהלה.
6. ניהול קופה נוספת שאינה מוצהרת לסעודות ופעילויות אחרות!
7. הכנסה ואחסון חפצים אישיים למתחם בית הכנסת.

אי מתן מענה לבקשה, ישמש כעילה להמלצתי שלא לאפשר את המשך ניהולכם את המקום באופן מידי, ולהמליץ על תביעת נזיקין ככול שזו נגרמה לעירייה.

בכבוד רב,
שלמה אליהו, רו"ח

מבקר העירייה
וממונה על תלונות הציבור

העתק:
ראש העיר- מר יוסי שבו
מנהל אגף הנכסים- מר דרור מרגלית
קב"ט העירייה- ירון לוי
רב העיר- אברהם צוראל
יו"ר מועצה דתית – מר עופר עוזי

א. כללי

לידי התקבלו השנה 2 מקרים בעניין הטרדות מיניות, כדלקמן:

1. תלונה דרך "צור קשר"

מדובר בתלונה שהופנתה למנהלת מחלקת משאבי אנוש ואלי כעותק דרך "צור קשר", של עובד שפוטר והתלונן על כי הממונה עליו שפיטר אותו השמיע "התבטאויות מניות בצורה ישרה או עקיפה" כלפי עובדות הנתונות למרותו בשימוש חוזר ובשפה לא הולמת הרומזת על רמזים מיניים, ובנוסף שוחח עמן על חיי הזוגיות שלהן ושאל שאלות טורדניות, תוך הצעת "טיפים" וזאת לאחר שהוא יוצר יחסי אמון, כאשר גם בראיונות הוא מדבר עם מועמדות על חיי הזוגיות שלהן, והוסיף כי התופעה מתרחשת כבר זמן רב ומצריכה התייחסות מידית.

2. פנייה מראש העיר למתן מענה

ראש העיר ביקש שאבדוק פניית מורה במשרה חלקית שהואשם אשתקד בהטרדה מינית, אך לאחר בדיקת הממונה לפי חוק על הטרדות מיניות התברר כי אין המדובר באירועים המוגדרים כהטרדה מינית כמשמעה בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, התוצאות הועברו למשרד החינוך ולפקידת הסעד ברווחה וזו העבירה דיווח למשטרה. המורה סיים אשתקד את עבודתו ועבר לעבוד בעיר אחרת, אלא שכאן הופסקה עבודתו ע"י משרד החינוך משום שתיקו עדיין תלוי ועומד במשטרה בחשדות שיוחסו לו. על כן הוא פנה לראש העיר וביקש מכתב כי לא פוטר במהלך עבודתו בעירייה וכי אין חקירה המתנהלת בעניינו, וזאת לשם הצגת המענה בדיון שאמור היה להתקיים בעניינו במשרד החינוך.

ב. ממצאים מסקנות

1. נמצא שמנהלת מחלקת משאבי אנוש העבירה את התלונה לממונה לפי חוק למניעת הטרדה מינית, שבדקה ולא מצאה ממש בטענות. לכך אוסיף כי הפונה פוטר נוכח התנהגות שאינה הולמת ואי עמידה בהנחיות הביצוע, הפנייה בעניין הטרדה הגיע לא מצד מהמקור-"הנפגעות" כביכול אלא מצד ג' ששמע ופירש התנהגות לתפיסתו שאינה עומדת במבחן הפרשנות האובייקטיבית של הדברים, את טענותיו השמיע לעוד מספר עובדים ובכך עבר הוא על חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, וכל מטרתו הייתה לפגוע ולנקום בעובד הממונה וליצור "כאוס" שמן הסתם ניסה ליצור גם במהלך עבודתו ובעטייה הייתה גם הסיבה לפיטוריו. לכך אוסיף כי מבקר המדינה בבואו לבחון

תלונה בודק גם ההצדקה ואם אין היא מונעת משיקולים זרים שכן במקרים אלו התלונות אינן נבדקות, וגם במקרה זה היו שיקולים זרים בהגשת התלונה ולא האמת הראויה והמתבקשת.

2. לאחר בדיקתי (גם עם משרד החינוך) מצאתי כי בענייניו מתקיים הליך משפטי, ומעין משפטי במשרד החינוך, כאשר ההליכים טרם מוצו, ועל כן העירייה אינה יכולה להיענות לבקשתו. לאחר מתן התשובה החליט לתבוע את העירייה בכך שמנעה כביכול את המשך העסקתו, ומכאן סבורני שכל תשובה אחרת שהייתה ניתנת הייתה מסבכת את העירייה בעניין שאינו נוגע לה.

9.2 מעורבות עובד בתקופת בחירות

א. כללי

הבדיקה לבקשת ראש העיר לאור פניית הגב' עפרה ברכה מנהלת אגף בכיר לביקורת ברשויות המקומיות והממונה על החשבונות, בה ציינה כי התקבלה פניה באגף שממנה עולה חשש לכאורה להטיית תוצאות הבחירות, וזאת עקב כך שהעובד משכנע אזרחים הנזקקים לשירותי העירייה לתלות שלטים לבחירת מועמד ספציפי, כאשר חוזרי מנכ"ל משרד הפנים והנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנושא התנהלות הרשויות ועובדי הרשויות בתקופת הבחירות מחייבים בין היתר את העובדים לשמירת תדמית ניטרלית, שאינה משועבדת להשקפה פוליטית מוגדרת, ולהקפיד שמעשיהם והתנהגותם לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של רשימה כלשהי או מועמד מסוים, ובסיפא ציינה כי ככול שיתחזק החשש לכאורה לשימוש שלא כדין בכספי עירייה, המשרד יבחן הפעלת נוהל חיוב אישי בנושא, כמו כן נדרש ראש העיר להנחות את הנוגעים בדבר בהתאם.

ב. ממצאים ומסקנות

לצורך מתן המענה ביקשתי את כל המידע בנושא המצוי במשרד הפנים, והתברר כי התקבל מכתב אנונימי לאגף הבכיר לביקורת במשרד הפנים במשרד הפנים ועל פיו נשלח המכתב לראש העיר, בבירור עלה כי המכתב נשלח ממרפאת שיניים הממוקמת במגדלי עזריאלי בראשון לציון, מבדיקת תוכן המכתב עלה כי לא היו בו דברי אמת ולא צורף עדות או מידע שיש בו בכדי לבסס את הטענות החמורות והמעיד אחרת, היה רצון נואל לפגוע בעובד מסור נוכח בחירות לראש עיר חדש, העובד עצמו הכחיש את הטענות ואף ציין וביצע פעילות הפוכה מהנאמר, לא התקבל מידע פנימי הסותר את ממצאי הבדיקה וההכחשה, ומלבד התלונה האנונימית לא התקבלו לגבי תלונות נוספות בעניין, אי לכך ניתן מענה בהתאם למשרד הפנים, ופנייתם נסגרה למעשה.

ג. המלצות

על אף שלמעשה לא היה ממש בדברי התלונה, ומלימוד הדרך בה מודעים לעובדים על האיסורים החלים עליהם בתקופת הבחירות, הרי טוב שלא להסתפק בפרסום הנשלח לעובדים במייל עפ"י חוזרי מנכ"ל והנחיות היועץ המשפטי לממשלה, ולנוכח אופציות התקשורת החדשות (פייסבוק, ווטסאפ ואח"), הרי טוב שהעירייה תפעל בערוצים נוספים להפיץ את האיסורים ותחיל בכך בתחילת שנת בחירות, כשבין הערוצים הנוספים אפשר שיהיה: מכתב לעובד המצורף לתלוש השכר, הדרכות כוללניות למנהלים, והדרכות פנימיות באגפים כשנוכחות העובדים חובה, מינוי רכז לנושא שיטפל בתלונות ופניות הבהרה של עובדים.

9.3 מעקב- חובת מילוי הצהרות הון לבכירים ונבחרים

א. כללי

אשתקד נעשתה בדיקה לאור הוראות חוק שירות הציבור (הצהרת הון), תשע"ז-2016* (להלן חוק) ששם נקבע כי כל "בעל תפקיד בכיר" המנוי בטור א' בתוספת הראשונה, יגיש "הצהרת הון אישית", הכוללת פרטים על הנכסים והחובות שלו ושל בן זוגו החי עמו וילדיו הסמוכים על שולחנו, כאשר ההצהרה תהיה ערוכה לפי טופס שנקבע בתוספת השנייה לחוק, את ההצהרה הייתה חובה להגיש בתוך 90 ימים מיום מינויו, ואו בתום כל שש שנים ממועד הגשת הצהרת הון קודמת, או ככול שחל שינוי משמעותי-קרי (גידול מעל 1 מיליון ₪- צמוד מדד המתעדכן מידי שנה), הצהרה נוספת יש להגיש בתוך 90 ימים מתום כהונתו, זולת אם עבר לתפקיד אחר שבו חלה עליו חובה להגיש הצהרת הון עפ"י חוק שירות המדינה (מינויים), או אחד מחוקי נושאי משרה שיפוטית, עוד נקבע כי הגשת הצהרת הון הראשונה תוגש עד 90 יום מיום תחילת החוק (לאחר מכן התאפשר להגיש עד 31/07/2017). מי שאחראי להודיע לעובדים על חובתם הוא אגף מש"א, (כשלא נמסרה בחוק חובת מעקב), אך עפ"י משרד הפנים האגף אחראי על הביצוע והדיווח למפקחת מטעם משרד הפנים שמונתה עפ"י חוק לכך, (שופטת כהגדרתה בחוק ראש הרשות המקומית וסגניו (הצהרת הון), התשנ"ד-1993), ואחראיות לריכוז המידע מהרשויות המקומיות והעברתו לבחינת המפקחת היא יחידת ההון האנושי ברשומ"ק (במשרד הפנים). נוכח כניסת הוראות החוק לתוקף נדרשו כל בעלי התפקידים המכהנים בעירייה שהוגדרו בחוק למלא דוח הצהרת הון, או לחלופין לשלוח הצהרת הון קודמות שמילאו לצרכי מס הכנסה, (כל עוד לא חלף הזמן למילוי ההצהרה החדשה- 6 שנים), ולצרף הצהרה כי לא חל שינוי מהותי הצהרת ההון שמילאו למס הכנסה. ולאחר הביצוע (שבו לא הייתה חריגה מהמועד הנדרש לדיווח) הוכנה טבלת מעקב

מסודרת שבה נרשמו שמות החייבים בהגשה, מועד ההגשה, וכתובת המייל שלהם, והומלץ לאגף משאבי אנוש כי בנהלים של תחילת וסיום עבודתו יכללו הדרישות למילוי הצהרת ההון, ישלח מכתב ריענון מידי שנה לבעלי התפקיד הבכיר, שיאזכר להם כי אם חל "שינוי משמעותי" בהונם כהגדרתו בחוק אזי עליהם למלא הצהרת הון נוספת ולעדכנם בדבר חובת הגשה הבאה, קרי 31/07/23 זולת אם פרישתם מהעבודה תחול קודם, עוד הומלץ לפתוח תיק מעקב הצהרות הון.

ב. ממצאים מסקנות

אלא שהשנה בעקבות בחירתו של ראש עיר חדש ולנוכח השינויים הפרסונליים הרבים עקב פרישה והיבחרות חדשה, ועקב מינוי סגנים חדשים ופרישת הקודמים, וכן טרם איוש משרת מנהל מש"א עקב הבחירות שהיו בחודש 10/18, מצאה הביקורת לנכון להתריע בפני אגף מש"א על חיוב הוראות החוק על קיום הוראות חוק ראש הרשות המקומיות וסגניו (הצהרת הון), התשנ"ד-1993 הקובע כי על ראש הרשות וסגניו חלה חובה להגיש הצהרת הון בתוך 60 יום מיום היבחרם, וכן גם תוך 60 יום ממועד סיום הכהונה וכל אימת שחל, לדעתם, שינוי משמעותי בתוכן ההצהרה, הוכנה רשימה מסודרת של החייבים ושל הפורשים, ונמסרה לבחינה ובדיקה של אגף מש"א. יצוין כי לאי מילוי הצהרת הון לבכירים נקבעו סנקציות במישור המשמעותי, ולאי מילוי הצהרת הון לנבחרים נקבעו סנקציות במישור הכספי.

ג. המלצות

הביקורת ממשיכה להמליץ על קיום נוהל מסודר לבחינה מעקב ודיווח למשרד הפנים ולראש העיר בכל הקשור למילוי הצהרות ההון, ריענון לעובדים החייבים בדיווח אחת לשנה את חובת הצהרת ההון וקבלת הצהרתם בדבר בחינת הונם אם חל בו גידול משמעותי (מעל 1 מ' ש"ח צמוד מיום פרסום החוק), בחינת חלוף הזמן לפטור זמני במידה וניתן (ככול שהוגשה הצהרת הון למס הכנסה ב-6 השנים האחרונות), והכללת הדרישה בנוהל קבלת עובד ובפרישתו.

10. חופש המידע

10.1- עתירות עקב אי מסירת מידע

א. כללי

טיפול הממונה על חופש המידע בבקשות למידע שעליהן הוגשו עתירות

1. כללי- הבדיקה בעקבות בקשת ראש העיר לבחון כיצד אירע שלשתי בקשות למידע הוגשו עתירות על אי מסירת מידע, וכעת מוטל חוב על העירייה בכדי להסירם, והאם ניתן היה למנוע מצבים אלו.

העתירות המדוברות הן:

א. גל ורד משרד עו"ד נ' עיריית נס-ציונה, עת"מ 17-07-43978, מיום 07/08/18.

ב. עורכי דין לקידום מנהל תקין נ' הממונה על חוק חופש המידע בעיריית נס ציונה ואח'. מיום 23/10/18, עת"מ 18-10-26541.

1.1. הוראות חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998

הגדרות

"רשות ציבורית"- (6) רשות מקומית.

ממונה

3. ראש רשות ציבורית ימנה, מקרב עובדי הרשות, ממונה על העמדת מידע לרשות הציבור, על טיפול בבקשות לקבלת מידע ועל יישום הוראות חוק זה.

נוהל הגשת בקשות והטיפול בהן

7. (א) בקשה לקבלת מידע תוגש בכתב לממונה, או למי שהוסמך לכך על ידו; אין המבקש חייב לציין את הטעם לבקשתו.

(ב) הרשות הציבורית תודיע למבקש המידע ללא שיהוי, ולא יאוחר מ-30 ימים מקבלת הבקשה, על החלטתה בבקשתו; ראש הרשות הציבורית, או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי להאריך את התקופה האמורה, במקרה הצורך, ב-30 ימים נוספים, ובלבד שהודיע על כך למבקש בכתב, ונימק את הצורך בהארכת התקופה.

(ג) ראש הרשות הציבורית רשאי להאריך, הארכה נוספת, את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), בהחלטה מנומקת אשר תישלח למבקש תוך התקופה האמורה, אם בשל היקפו או מורכבותו של המידע המבוקש יש צורך להאריך את התקופה; ההארכה הנוספת לא תעלה על התקופה המתחייבת מהטעמים האמורים, ובכל מקרה לא תעלה על 60 ימים.

(ד) החליטה הרשות הציבורית להעמיד את המידע לרשות המבקש, תבוצע החלטתה תוך זמן סביר בנסיבות העניין אך לא יאוחר מ-15 ימים, זולת אם קבע הממונה, מטעמים מיוחדים, כי החלטה תבוצע במועד מאוחר יותר; הרשות תודיע למבקש היכן ומתי יעמוד המידע לרשותו.

(ה) המידע יועמד לרשות המבקש כפי שהוא מצוי בידי הרשות הציבורית ואין הרשות חייבת לעבד את המידע לצרכיו של המבקש; היה המידע ממוחשב, הוא יופק עבור המבקש באמצעים המשמשים דרך קבע את הרשות.

תקנות חופש המידע (אגרות), תשנ"ט-1999

6. (א) מידע שאדם מבקש על אודות עצמו וזכויותיו, פטור מאגרת בקשה, וכן מאגרת טיפול בעד 4 שעות עבודה החל בשעה הרביעית. תק' תשע"ד-2014

(ב) מידע שמבקש נציג של עמותה רשומה כמשמעותה בחוק העמותות, התש"ס-1980, או חברה לתועלת הציבור כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, שהציג אישור ניהול תקין מאת הרשם המוסמך על פי דין, ופועלת לקידום מטרה ציבורית, וכן מידע שמבקש אדם הדרוש לו לצורך מחקר אקדמי, פטורים מאגרת

בקשה ומאגרת טיפול בעד 4 שעות העבודה הראשונות החל בשעה הרביעית; לעניין תקנת משנה זו, "מטרה ציבורית" – כהגדרתה בסעיף 9(2)ב לפקודת מס הכנסה.

(ג) תקי' תשע"ד-2014- הודיע המבקש כי אין ביכולתו לשלם את האגרה והציג אישור על קבלת גמלה, פטור מאגרת בקשה ומאגרת טיפול בעד 4 שעות העבודה הראשונות החל בשעה הרביעית; בתקנה משנה זו, "גמלה" – אחת מאלה:

- (1) גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980;
  - (2) תשלום לפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972;
  - (3) תגמול לפי הכנסה לפי סעיף 1ג4 לחוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957, או לפי סעיף 4ד לחוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954;
  - (4) תשלום לפי סעיף 11 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992;
  - (5) קצבה חודשית מלאה לפי פרק ט' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, שניתנת לנכה הזכאי אשר דרגת אי-כושר השתכרותו היא בשיעור 75 אחוזים ומעלה.
- (ד) תקי' תשע"ד-2014 - רשות ציבורית לא תגבה אגרת הפקה אם סכומה אינו עולה על 10 שקלים חדשים.

1.1. נהלים ועבודות ביצוע-

משרד המשפטים- היחידה הממשלתית לחופש המידע- מועדים לטיפול בבקשות למידע- משפט שווה (פרסום 29/10/15)

1. רשות שאינה עומדת בלוחות זמנים שנקבעו בסעיף 7 לחוק, לרבות אי ביצוע הארכת מועד, היא תהיה מנועה מגביית אגרות טיפול והפקה (תקנה לתקנות חופש המידע (אגרות), תשנ"ט-1999 (להלן התקנות). השלכה נוספת הינה האפשרות לחיוב הרשות בהוצאות ע"י בית המשפט אם מוגשת עתירה כנגדה (עת"מ 113-09-207).

2. תקנה 9 לתקנות קובעת, כי המועדים בסעיף 7 לחוק יימנו מיום קבלת הבקשה ע"י הממונה או מיום תשלום האגרה לפי המאוחר. מניין הימים שבסעיף 7 לחוק ייעצר, עד למילוי דרישות מסוימות של הממונה בעניין האגרות.

מצב בפועל- עפ"י העתירות המוגשות כנגד רשויות ציבוריות קיימת בעיה של אי הקפדה על לוחות זמנים הקבועים בחוק. קיימת אי בהירות בקרב הרשויות ובקרב האזרחים בדבר חישוב ימי חגים והמועדים לפי ס' 7 לחוק, בחלק מהחודשים הקלנדרים, ימי העבודה בפועל בניכוי חגים ומועדים הינו בין 12 ל-17 ימים. אין הוראה ייחודית המחייבת את הרשות לאשר קבלת הבקשה. לא קיימת בחוק או בתקנות המתייחסות או חובה על הרשות להודיע למבקש המידע ללא שיהוי על עניינים המונעים את הטיפול בבקשה.

משרד במשפטים- נהלי חופש המידע, נוהל מס' 3.1 דרישות המענה בדחיית בקשת חופש המידע, סעיף 9ב(8) הרשות אינה יכולה לבסס את החלטה לדחות את הבקשה לגילוי המידע רק על העובדה שהמידע נוגע ל"שיטות עבודה ונהלים של רשות ציבורית העוסקת באכיפת החוק, או שיש לה סמכות חקירה או ביקורת או בירור תלונות על פי דין". על מנת להיכנס לגדר הסייג על הרשות לבסס את החלטתה על כך שגילוי המידע המבוקש, המקיים את הרישאה של סעיף 9ב(8) עלול לגרום לאחד מהדברים הבאים -

א- פגיעה בפעולות האכיפה או הביקורת או בירור התלונות של הרשות;

ב- פגיעה בהליכי חקירה או משפט או בזכותו של אדם למשפט הוגן;

ג- גילוי או מתן אפשרות לגלות את קיומו או זהותו של מקור מידע חסוי;

יתר הסייגים הקבועים בחוק מגנים על אינטרסים שאינם דורשים הערכה מבוססת כמותית ביסוס אמפירי לקיומם או הוכחת פגיעה מסתברת בשל חשיפת המידע. רשות המבקשת לדחות בקשה בהתבסס על סעיפים אלו, צריכה לבחון אם המידע חוסה תחת הסייג הקונקרטי בהתאם ליסוד העובדתי המפורט באותו סעיף.

1.3 ביקורות קודמות של מבקר העירייה-

2017- לא פורסם

תלונה על אי מסירת מידע עפ"י חוק חופש המידע נציבות תלונות הציבור פנתה אל הממונה על פי חוק חופש המידע בדבר תלונה על אי מסירת מידע למתלוננת שהיא סטודנטית במחלקה לפוליטיקה ותקשורת במכללה האקדמית הדסה ירושלים, כשהמידע נדרש לצורך מחקר אקדמי המתבצע במסגרת המכללה. התברר כי המידע הוגש בפעם הראשונה דרך ממשל זמין (משרד

המשפטים היחידה לחופש המידע), אך כאן על אף הנאמר לא צורף קובץ באשר למהות הבקשה, אי לכך החומר נשלח לבדיקת יחידת המחשוב אשר אוששו כי אין בנמצא קובץ בקשה למידע. נעשתה פנייה ישירה למתלוננת והיא ציינה כי יש באג בהעברת מידע ממשל זמין, אך למרות שהיא הייתה מודעת לתקלה לא מצאה לנכון לפנות ישירות לעירייה דרך צור קשר באתר העירוני ולצרף שם את הקובץ, לפיכך ביקשתי לקבל ממנה ישירות את הקובץ וכשזה הועבר, הוא נמסר לממונה על חופש המידע לטיפול מידי, תוך שאני נמצא בקשר ישיר עמה למתן מענה, ואכן בתוך פחות מ-30 יום הועבר המידע למתלוננת. **לצד זאת יצוין כי לשם מניעת עיכוב במתן תשובות עפ"י חוק חופש המידע הורה ראש העירייה למנהלי האגפים לספק מידע בתוך 14 יום מעת קבלת פניית הממונה אליהם בנידון.**

2014-

טענות לאי מסירת מידע של התנגדויות לתכנית מלפני כ-20 שנה והקשורה לתחום ההנדסי. נמצא כי למרות מאמצי חיפוש מרובים, לא נמצאו המסמכים בארכיב שכן הליך התנגדויות התנהל בוועדה המחוזית, ומה גם שאין העירייה מחויבת עפ"י חוק לשמירת המידע מעבר ל-10 שנים.

2. ממצאים:

א. א. גל ורד משרד עו"ד נ' עיריית נס-ציונה, עת"מ 17-07-43978, מיום 07/08/18.

1. 17/05/18 - מועד משלוח הבקשה. מהות הבקשה - תחשיב חוק עזר לנס ציונה

(שמירה, אבטחה וסדר ציבורי), התשע"ז-2016. הבקשה התקבלה

בפקס.

2. 29/08/18 - מכתב נוסף של הפונה, נוכח תקלה באתר התשלומים, בצירוף שק

העברת בקשה למידע במייל ע"י הממונה על חוק חופש המידע

(להלן הממונה) ליועמ"ש, העברה לבחינת מנהל אגף שומה וגביה

ומנהל הארנונה בחינת תקלה בתשלומים דרך האתר.

קבלת מענה מהיועמ"ש לקבלת מידע מגזבר לקב"ט/מנהל אגף

הביטחון.

3. 31/05/18 - מענה מהגזבר לממונה "אין מניעה להעברת חומרים".

4. 03/06/18 - קבלת המכתב הנוסף בעירייה.

5. 05/06/18 - תשלום אגרת חופש המידע (20 ₪). משלוח תזכורת ע"י הממונה

לגזבר ולקב"ט/מנהל אגף הביטחון להעברת החומר המבוקש.

6. 12/06/18 - תזכורת נוספת של הממונה לגזבר ולקב"ט/מנהל אגף הביטחון

להעברת החומר המבוקש.

7. 03/07/18 - מכתב הפונה על אי מתן מענה - ובו אזהרה למתן מענה בתוך 14

יום, שככל שלא תענה תיעשה פניה על ידם לבית המשפט ללא

התראות נוספות.

8. 18/07/18 - הגשת עתירה מנהלית.

9. 07/08/18 - החלטה על פתיחת עתירה בבית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים.
10. 21/08/18 - מכתב הממונה ליועמ"ש על ימי הטיפול בבקשה :
במהלך חודש יוני עבדה 15 יום.
בחודש יולי עד הגשת העתירה 7 ימי עבודה בפועל, עקב היעדרות של 6 ימי מחלה.
11. 16/09/18 - מכתב היועמ"ש לפונה בדבר הסכמתו למתן ארכה לתגובה, וצירוף החומר המבוקש.
12. 01/10/18 - המועד שנקבע בעתירה להגשת תגובה.
13. 01/11/18 - הארכת המועד להגשת תגובה ב-30 יום בהסכמת הצדדים לאור בקשת היועמ"ש.
- ב. עורכי דין לקידום מנהל תקין נ' הממונה על חוק חופש המידע בעיריית נס ציונה ואח'. מיום 23/10/18.
1. 16/07/18 - הגשת בקשה למידע
2. 19/08/18 - מועד קבלתו בעירייה, שליחת המידע למבקר.
3. 04/09/18 - התראה על אי קבלת מידע ויידוע המבקר. הממונה התבקשה לבקש ארכה, נמסרו נימוקים לבקשה והיא הודיע כי תבקש ארכה לפי חוק- 45 יום נוספים).
4. 16/10/18 - קבלת עתירה
5. 28/10/18 - הכנה ומשלוח המידע לממונה למתן מענה.
6. 29/10/18 - קבלת מידע על הגשת עתירה.
7. 31/10/18 - משלוח המידע המבוקש.
8. 05/11/18 - הסכמה להסכם פשרה.
9. 04/12/18 - מועד למתן תגובה.

3. מסקנות-

א. אופן טיפול הממונה על חופש המידע בבקשות-

במקרה א- גל ורד עו"ד, ראשית הטיפול היה תקין, הממונה קיבלה בקשה שניה לאור תקלה במערך התשלומים, והחלה לטפל בו ביום למרות שהחובה חלה עליה שבוע לאחר מכן, לפי מועד התשלום (לפי תקנה 9 לתקנות חופש המידע (אגרות), תשנ"ט-1999, המועד הקובע לתחילת מניין הימים מועד קבלת הבקשה או מועד תשלום האגרה לפי המאוחר), יתרה מכך במועד זה התריע בפני מנהל אגף שומה וגביה ומנהל הארנונה על התקלה במערך התשלומים. שבוע לאחר התשלום הטיפול היה תקין שכן ניתנה תזכורת (כשנותרו עוד 23 ימים למענה). אלא שכאן נעצר ההליך, נמסר ע"י הממונה כי המענה מתעכב וטרם הועבר מהיועמ"ש אליה נמסר החומר לאישור לאחר ריכוזו. כאן היה מצופה **לבצע הפרדה בין הטיפול הפנימי בעירייה לזה החיצוני**, שכן לגבי הטיפול החיצוני היה על הממונה להמשיך לספור את הימים עד מתן המענה, ולבקש ארכה שלעוד 30 יום ולידע בכך את היועמ"ש, וכן לידע את מבקש הבקשה כי חלה טעות אצלו של יומיים בספירת הימים, שכן תחילת הספירה מיום הפקדת השק. לגבי הטיפול הפנימי בתקופת מניין 30 הימים הנוספים היא הייתה אמורה לשלוח ליועמ"ש **מכתב אזהרה** כי חלף מניין הימים הראשוני למסירת המידע, וככול שלא יימסר מענה עד לתום המניין החדש, הרי שיש לפעול להגיש בקשה מנומקת לעוד 60 ימים (ס' 7ג לחוק חופש המידע), או לחלופין היא תוחזק כאחראית לכל נזק שיגרם לעירייה מאי מתן מענה במועד. ומה באשר להיעדרות ימים רבים בתקופה של מתן המענה? לכך יצוין שאין ההיעדרות מוחלטת, שומה היה עליה להודיע למבקש המידע טלפונית בדבר מצבה ולבקש ארכה נוספת.

במקרה ב- היה מקרה מיוחד שכן הבקשה הגיעה לפני פגרת הקיץ והתקבלה למעלה מחודש לאחר מכן, שליחתה למבקר לא זכתה להיענות, אלא רק ביום ההתראה השנייה כך שלא נעשה מעקב מתחילת הקבלה ועד למועד ההתראה, היה ראוי כי לשם המעקב אחר הטיפול, שכאשר נשלח מייל לקבלת מידע, יהיה תיעוד בידי הממונה על מועד פתיחתו וקריאתו. במועד ההתראה התבקשה

לבקש אורכה עפ"י החוק, אלא שפועל בקשה לא הוגשה, ומשיחה עם מגיש הבקשה, היענות טלפונית הייתה מאפשרת דחיה ארוכה מהטווח שהחוק מאפשר. וכאן נמסר כי חלק ממבקשי המידע בעת אי הענות, פונים באופן לא פורמלי והם מסכימים למתן אורכה, אך על כך לא ניתן לסמוך, נוכח עתירות המוגשות לאחרונה שתכליתם לא קבלת המידע עצמו, אלא האפשרות לתפוס את הרשויות באי הערכות נאותה בכל הקשור למתן מידע, שכן על אף הצהרה על טוהר המידות הם פועלים בפריסה רוחבית בכלל הרשויות, ו- "תופסות" רשויות שעדיין לא התרגלו למצב החדש. עניין זה גם נלמד שעד לאחרונה על אף הליקויים במתן המידע, לא נתקלה העירייה בסיטואציה של הגשת עתירות כה מהירות. (חודש וחצי עד חודשים ממועד קבלת הפניה).

בעניין זה יש להוסיף כי גם פרקליטות המדינה ערה לתופעות חדשות אלו, וכי

בתשובה לעתירות מנהלתיות עליהם לבחון את ההיבטים הבאים:

1. לא נעשה מצד העותרים תהליך "מיצוי הליכים" כמקובל- לא פנו באופן לא פורמלי טלפונית לבדוק מדוע לא נענו, לא שאלו האם הבקשה התקבלה ומטופלת, האם יש סיבה מיוחדת לעיכוב בתשובה וכד'.
2. המידע שביקשו קיים גם באתר העירוני / במשרד הפנים ולכן יכלו לפנות לקבלו גם משם- מדובר בבזבוז "זמן שיפוטי" מיותר במקום לפנות לעירייה ולהסדיר את העניין.
3. מאחר והמידע נמסר להם מיידית עם הגשת העתירה ללא עיכוב או דחייה או הצגת סיבות לדחייה- זה מוכיח שלא הייתה כוונה לעכב או לדחות את הבקשה אלא מדובר בעיכוב טכני בלבד.
4. מדובר בעירייה שהיא רשות קטנה ללא משאבים מרובים ולכן מדובר בצעד מיותר וקנטרני מאחר ומדובר בבזבוז מיותר של כספי ציבור.
5. מדובר בימים ספורים בלבד של איחור- (במידה והייתה פגרה/חופש/מחלה) ולכן לא מוצדק להגיש את העתירה.
6. במידה ומגיעים לביהמ"ש חשוב ומומלץ להתנצל לביהמ"ש על מתן המענה באיחור אך להדגיש שהמענה התעכב מסיבות טכניות ולא מתוך כוונה לסרב למסור את המידע.

ב. אופן טיפול העובדים מקבלי הבקשות- העובדים המקבלים את הבקשות לטיפול

לא היו ערים דיים לסכנות החדשות, של מתן מידע תוך 30 יום ואי מתן בקשה לממונה על תקופה נדרשת נוספת (להוציא את המבקר שהתריע וביקש). והגם שהממונה התריעה על וראש העיר וכן המנכ"ל דרשו מהעובדים לתת חשיבות והיענות מיידית הדבר לא בוצע.

ג. היעדר מערכת מעקב אחר בקשות- בחינת קבלת הבקשות וטיפולם עולה שאין מערכת העוקבת לספירת הימים מעת הבקשה או התשלום ועד למסירת המידע, אין מערכת התראה לימים, ואין הודעות לעובדים בדבר הסכנה להפרת מתן המידע ולאחריותם האישית על כך. עם זאת יצוין לקולה שאף גורם ממשלתי לא חשב שיש צורך לסייע לממונים ברשויות הציבוריות ולבנות עבורם מערכת של הליכי ביצוע מפורטת יותר מזו שיצרו. (לטענת הממונה היא לא נענתה את פנתה למנמ"ר בנושא).

ד. היעדר הדרכת עובדים בנושא חוק חופש המידע ומשמעותו- בפרסום באתר המשפטים- היחידה הממשלתית לחופש המידע, קיים סרטון הדרכה שראוי היה כי הממונה הייתה מפיצה אותו בקרב העובדים, ומקיימת מידי פעם בפעם הדרכות להבנת הוראות החוק ומשמעותו.

4. סיכום-

בסיכומה של הבדיקה עולה כי הממונה על חופש המידע לא הגיבה נכון ויעיל על אותן בקשות למידע שהפכו לעתירות, שכן היא לא יצרה קשר עם מבקשי המידע בטרם חלף המועד, והגם שלדבריה התעכב קבלת המידע הרי שהיא לא ספרה ימים והתריע באופן תדיר לעובדים מספקי המידע בדבר הזמן האוּזל למתן מענה, ולא ציינה את אחריותם כולל זו האישית למסירת המידע. לקולה יש לציין כי מדובר בתופעה חדשה הזרה לעירייה, שבם הוגשו עתירות מהירות תוך חודשיים ואף בפחות לבקשות למידע, עד היום לא עלו ליקויים בתפקודה (כולל עבודתה העיקרית כמנהלת פניות הציבור ומסייעת בלשכת ראש העיר), לא קיים נוהל המסדיר את הליכי הביצוע באופן פרטני, גם לא ממשרד המשפטים שפרסו חסותם גם על הממונים ברשויות המקומיות, לא ניתן לממונים מערכת מסייעת להבניה ומעקב אחר מתן מענה לפונים והוריית חובה למתן הדרכה, לא נערכה בעירייה הטמעה ארגונית החשובה להכרת החוק והסדריו, ליצירת אינטגרציה ונכונות העובדים להכין ולמסור מידע ובכך לסייע ביישומו, אף להבין ולהשתתף בהליך, ולהזהיר מפני ההשלכות של מתן המידע.

עם זאת וכעולה ממסקנות הבדיקה הומלץ למנהל כ"א להנפיק מכתב התראה לממונה על חופש המידע, כי נוכח הגשת עתירות בשל אי ניהול מסודר של לוחות זמנים ואי יצירת קשר עם הפונים, הרי שחובה עליה לנהל את תיקי הבקשות באופן פרטני ומרוכז, כך שבכל עת שיש סכנה לחלוף המועד למענה עליה לבקש מהפונים אורכות בהתאם לחוק, ולפנות בכתב לספקי המידע בעירייה, ולהתריע בפניהם על הזמן שנותר למתן המענה, וכי באי היענותם עלולה להביאם לידי אחריות אישית על כל המשתמע מכך. כמו כן יצוין בהתראה כי העירייה לא תהיה מוכנה לקרות מקרה נוסף מעין אלו.

תרחישים לאחר הביקורת-

עבודת הביקורת הייתה לקראת סיום הקדנציה של ראש העיר, ולאחר שנבחר ראש העיר החדש הוא החליט כי גורם אחר יטפל בחוק חופש המידע.

5. המלצות-

- א. יש למנות מקרב עובדי העירייה ממונה על חוק חופש המידע, עם אחריות להעמדת מידע לרשות הציבור, ולטיפול בבקשות מידע, ויישום הוראות החוק.
- ב. יש לדאוג שלא יהיה ניגוד עניינים פוטנציאלי בין תפקיד הממונה לתפקידים האחרים המתבצעים ע"י העובד/ת.
- ג. יש לקיים הדרכת עובדים בכדי להטמיע את הוראות החוק וליצירת אינטגרציה בין העובדים והממונה שתסייע ליישום החוק.
- ד. יש להודיע למשרד המשפטים- היחידה הממשלתית לחופש המידע על הבחירה החדשה.
- ה. יש להודיע בכל פרסומי העירייה כולל: האתר עירוני על הבחירה, ועל מקום מושבו/ה כולל מען, כתובת מייל וטלפון.
- ז. על הממונה על חופש המידע החדשה לעבור הכשרה מקצועית, לעיין בחומר מקצועי ולבנות כללי מתן מענה שהם מבחינת מדיניות העירייה (ובניהם לשם דיוק במתן המידע: אבחון וצרכיו), וכן ליצירת אינטגרציה עם העובדים.
- ח. יש למסד נוהל- הליכי ביצוע עפ"י חוק חופש המידע ואפשר להסתייע בנוהל של יחידת חופש המידע במשרד המשפטים.

10.2- בחינת מתן מענה ע"י הממונה על חוק חופש המידע.

א. כללי

נוכח המקרים של אי מתן מענה במועד עפ"י חוק חופש המידע שבעתיים הוגשו עתירות, עיינתי בספרות מקצועית וערכתי בחינה של הבקשות שטרם נמסר עליהם מענה, ונלמד כי חוק חופש המידע שנחקק בשנת 1998 נועד להשביח את איכויות הביצוע של הרשויות הכפופות לחוק, בכך שעבודת הרשות שקופה יותר, לא ניתן לטעון לבעלות המידע שכן הוא שייך לציבור, ובמתן המידע הציבור משתתף בהליך הדמוקרטי, ומאפשר את חירות הציבור ע"י הבעת עמדות אישיות באמצעות חופש הביטוי. לצד זאת ישנם סייגים למבקשי מידע וסייגים למתן מידע המעוגנים בחוק, ועם זאת אין המחסומים עומדים בפני עצמם הנטייה היא מסירת המידע ועל המחסומים להיבחן מחדש בכל הגשת בקשה מחדש.

בהליך למתן המידע נמצאו הבקשות הבאות, כשלכל אחד מהם ניתנה התייחסות ספציפית בכל אשר לניתוח הבקשה ותן המידע:

1. ביצוע אכיפה לפי חוק חופש המידע.
2. תקן ותקציב עבור הקהילה האתיופית.
3. בקשה למידע הנדסי מיורשים.
4. מידע על התראות שקדמו להטלת קנס.
5. עיון וצילום תיקי בניין.
6. בקשת מידע שאינו מקור ומנוהל ע"י רשות אחרת.
7. עיכובים במתן מידע.

ב. ממצאים מסקנות

1. ביצוע אכיפה לפי חוק חופש המידע.
התקבלה בקשה למידע באשר לנתונים של ביצוע אכיפה ע"י העירייה. משכך הוכן המידע ע"י הגזבר ומנהל אגף שומה וגביה ומנהל הארנונה ונמסר למבקשים.
2. תקן ותקציב עבור הקהילה האתיופית.
לאחר אספקת המידע טען המבקש כי המידע אינו מספק אותו שכן:
א. הוא ביקש לקבל מידע גם ל יוצאי אתיופיה ילידי הארץ,
ב. תקציב ההוצאות שנמסר אינו תואם מידע שנמסר לו בע"פ.
התברר כי המבקש לא מסר בקשה ממוקדת למידע (ציין שהוא מבקש מידע על עובדים מקרב האוכלוסייה האתיופית, ולא הדגיש כי בקשתו גם על מי שאחד

מהוריו יוצאי אתיופיה), הגם כך מידע על עובדים שנולדו אין במש"א ולפיכך גם לא ניתן ולמסור. ולא ציין את המידע (בע"פ) שברשותו לעירייה לשם בחינתו בטרם יקבל מענה, לפיכך המידע שנמסר לו היה מדויק בהתאם לבקשה שהוגשה.

3. בקשה למידע הנדסי מיורשים.

הבקשה התקבלה מאחד היורשים שפנה באמצעות מייצג, לקבל מידע על כתב אישום מלפני 26 שנה, וכן ביקש פרוטוקולים ועיון בתיק פיקוח, לצורך עריכת שמאות, כשתקופת הבקשה הייתה כבר מעבר ל-90 יום והמידע טרם סופק. בבדיקה עלה כי המבקש הוא אחד מששה יורשים חלקו בירושה עומד על 20%, וכאשר הוא לא מסר אישור משאר היורשים למתן המידע, לפיכך ניהלתי עם המייצג שיחה בעניין, והוא הודיע שהמידע המבוקש איננו חיוני, והתבקש למעשה ע"י שמאית המקרקעין שהסתדרה בלעדיו. הודעתי לו כי ככול שבכל זאת יתבקש המידע אזי עליו לקבל הסכמת שאר היורשים.

4. מידע על התראות שקדמו להטלת קנס.

בקשה למידע מתושב שקיבל קנס לאחר התראה על אי פינוי אזבסט, ולאחר שביקש מידע פנימי מאגף הביטחון והמוקד העירוני וסורב על השתלשלות האירועים שהובילה להטלת הקנס. נמצא כי עניינו נמצא בהליך ערעור, ויש במסירת המידע בטרם הושלמו הליכי בדיקת התובע בכדי להטות ואו להשפיע על מתן החלטתו, על כן אפשר שהמידע יימסר, עם מיצוי הליך הערעור.

5. עיון וצילום תיקי בניין.

התקבלה בקשה מחברה לקבלת כל החומרים ההנדסיים בתיקי בניין בקשר עם ארבעה חלקות לצורך צילום החומר, וזאת מאחר שהמידע באתר ההנדסי לא היה מספק. עיון בדרישת המבקש בעלה כי מדובר בלפחות עשרה תיקי בניין, שכן מדובר באזור תעשייה ויכולים להיות מספר כרכים לכל תיק, מכאן שהבקשה מטילה נטל רב מידי על הרשות, לא ניתן גם למסור המידע לידי המבקש ללא השגחה צמודה, והובהר כי ככול שהמידע המתבקש יהיה ממוקד, או אז תערך בחינה מחדש למתן המידע.

6. בקשת מידע שאינו מקור ומנוהל ע"י רשות אחרת.

הבקשה מעו"ד שפעל כמייצג וביקש קבלת מידע נרחב המצוי במשרדי המועצה הארצית לתכנון ובנייה.

התברר כי מדובר בהיקף גדול של חומר, המצוי כמקור ראשון בוועדה המחוזית, ומשהתברר כי המבקש פנה במקביל גם לוועדה המחוזית, נסגרה הבקשה.

7. עיכובים במתן מידע.

מדובר בשני מקרים נפרדים :

א. עו"ד שביקש מסמכים שונים בקשר לתכנית בניה, פנה בבקשה לזרז את מתן המידע נוכח חלוף המועד למסירתו. לאחר בירור הנושא והנסיבות לעיכוב מתן המידע, נמסר לו המידע לשביעות רצונו.

ב. בקשה למידע משפטי הכוללת פסק דין וביצוע אכיפה שעוכבה אצל מפקח בניה שהיה אמור להעביר את המידע לממונה, אך טען שללא אישור היועצת המשפטית אין הוא מוסמך להוציאו. לאחר שניהלתי שיח עמו הוא העביר את המידע ליועצת, בתוך כך לא קיימת חובה להיוועצות, ושיקול דעת הממונה הוא הקובע בקשר להספקת המידע.

11. לשכה משפטית

11.1 - בקשה למידע בהליך פלילי

א. כללי

הבדיקה לאור פניית אם אשר ביקשה ולטענתה לא נענתה לקבלת חומר ראיות עליהן נסמכת העירייה בתביעתה הפלילית נגדה ונגד בעלה (לאחר הליך שימוע-אי פקידת הבת את בית הספר), והוסיפה כי עפ"י חוק העירייה מחויבת למסירת המידע.

ב. ממצאים מסקנות

התובע העירוני השיב בנושא כי בהחלטת ביהמ"ש נקבע בין היתר שההורים יוכלו לפנות למאשימה (העירייה) לקבלת חומר החקירה, אלא שהם כלל לא פנו בצורה מסודרת בדרישה לקבל לידיהם את חומר החקירה וככול שיפנו ייקבע עמם מועד למסירתו, ומבירור שנעשה החומר שביקשו נמסר להם, נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה.

11.2 - הטיפול בערעורים לאחר קבלת מידע נוסף

א. כללי

הבדיקה בעקבות פניית תושבת שקיבלה קנסות על שוטטות כלבה נדחתה בערעור, וביקשה בחינה מחודשת נוכח מצבה, התברר כי בערעור שהגישה לא נכלל צו כינוס נכסים, מידע על מצב רפואי בתהליך ירידה שכן היא עברה להתנועע בכיסא גלגלים. כמו הציגה קנסות נוספים ע"י בת זוגתה.

ב. ממצאים מסקנות

נמצא כי היה מדובר ב-6 דוחות שקיבלה, ואלו הופנו לתובע העירוני, בבקשה לבחינה מחודשת נוכח המידע הנוסף שלא נמסר בערעור, וכאשר 4 דוחות נוספים ע"ש בת זוגתה לא הועברו מחדש לבחינת התובע.

ואכן התובע המיר באזהרה את 6 הדוחות שהיו תחת שמה ושמה בלבד לאור המסמכים החדשים שהוצגו, ובדגש על כך שלא יבוטלו דוחות נוספים בגין ביצוע אותה עבירה.

הודעה על כך נמסרה לפונה שהבטיחה להסדיר את החובות ע"ש בת זוגתה.

אלא שלאחר 4 חודשים פנתה אלי שוב, והפעם באופן תוקפני, לאחר שנדחתה ע"י התובע העירוני לאור בקשתה החדשה כי גם דוחות בת הזוג שלה יומרו בהזהרה, מכורח צו כינוס הנכסים שברשותה ולאור חוק השיתוף שלטענתה משליך על פטור מחובות המגיע גם לבת זוגתה (ניהול אורך חיים משותף שבס החובות והזכויות חד המה), וכאשר החובות שאותן התכוונה לשלם יותר מאשר הכפילו את עצמם נוכח

הצמדתם, בעוד שהיא ובת הזוג מתקשים לכלכל את חייהם נוכח מצבה כפושטת רגל, על כן דרשה ממני לקבל את המסמכים שמסרה באמצעות העובדת הסוציאלית המטפלת בה שתבוא לקחתם שכן היא עומדת לפעול בנושא, התברר כי בין השאר מצאה לנכון לפנות ישירות ללשכה המשפטית, אשר דרשה מענה בקשר להליך שבוצע.

במענה נמסר ללשכה המשפטית כי אכן התובע צדק בדחייתו את בקשת ההמרה של 4 הדוחות הנוספים של בת הזוג, שכן :

1. הליך ההפטר אינו פוטר מחוב קנסות לעירייה. (נועדו לשמור על שלטון החוק).
2. למצבה הרפואי שלא הוצג קודם היה משקל רב בביטול הקנסות.
3. הקנסות שנדחו הם ע"ש בת הזוג, והיא גם רשומה כבעלת הכלב, (על אף שהפונה ניסתה לטשטש זאת).
4. מאז נקבע חוק יחסי ממון בין בני זוג 1974- נקבע שם איזון זכויות שאין בהם קדימות בזכויות ובחובות זולת במקרה פטירה או גרושים, לפיכך לא ניתן להשתית את חוב הקנסות על מי שקיבלה הפטר כל עוד יש שיתוף בחיים תקינים (וזאת בניגוד ל"עצות" שקיבלה).
5. לאחר ביטול חובותיה המלצתי לה למהר ולהסדיר את יתר החובות ע"ש בת הזוג, והיא אמרה שכך תעשה ותבקש כסף מההורים...
6. עם זאת הוסבר לה שככול והיא חושבת שהיא זכאית לפטור מחובות בת הזוג היא רשאית לפנות לבית המשפט בעניין.

ולמענה זה הוסיף התובע העירוני כי מצב כלכלי כזה או אחר מלכתחילה אינו מקנה היתר לביצוע עבירות חוזרות ונשנות על החוק בפרט מאותו הסוג.

התברר גם כי שיקרה בציינה שחובות בת הזוג הגיעו לכדי 4,000 ₪. שכן בדיקתי העלתה כי מדובר ב-4 דוחות בסך של $4 \times 761.25 = 2,945$ ₪. מכאן שלא באמת מצאה לנכון לבדוק את היקף החובות ולשלמם כפי שהודיע לי. נוכח זאת סיימה הביקורת את בדיקתה ללא הערות.

א. כללי

גורמים שאינם מקצועיים פונים מפעם לפעם לעירייה ומבקשים התייחסות לעצם בדיקתם, לצורך פרסום וקידום אישי, או לצרכי לימוד, וכל זאת מבלי שהם מכירים ומבינים באופן מעמיק את נושא בדיקתם, וכאשר גם ההדרכה אותה הם מקבלים אינה יעילה ומקצועית, מה שמביא לפגימה מהותית בתוצאות בדיקתם, למסקנות לקויות הנגזרות ממנה, ולהפצת מידע מטעה לציבור, כך לדוגמה פנתה עמותת "אור ירוק" בבקשה להתייחסות למסקנות בדיקת מתנדביהם לגבי תקינות מדרכות בטרם פרסום, כשעל פי תוצאות הבדיקה נמצאו 50% ממדרכות שאינן עומדות בתקן, כשמבין הפרמטרים המרכזיים שבדקו היו: תקינות רוחב המדרכה – על המדרכה להיות ברוחב 130 ס"מ לפחות על פי תקן התכנון של משרד הבינוי והשיכון ומשרד התחבורה, הימצאות חסמים ומפגעים המפריעים להולכי הרגל, (כגון: פחי זבל על המדרכות, מכוניות על מדרכות, עמודי חשמל באמצע הדרך שאינם מאפשרים מעבר), אך התברר כי בדיקת לא לקחה בשקלול את המועד בו נסללה המדרכה, שכן חלו שינויים רבים עם השנים ויש אילוצים והוראות מאפשרות כגון: האפשרות כי נכה יחנה על מדרכה ללא הפרעה לתנועה וכי עיקר החסמים ע"י גורמים ממשלתיים משרתי ציבור (חב' חשמל, בזק, חב' גז), האמורים להיות מעורבים גם הם, והוסיפה לעניין מנכ"לית העירייה כי הסדרת כלל מדרכות העיר בהתאם לתקנים החדשים הנו פרויקט כלל רשותי המחייב תקציבים משמעותיים, ייבחן ויטופל בהתאם לסדר העדיפויות ומדיניות העיר. במקרה נוסף פנו השנה תלמידי כיתה יא על אי הנגשת מסעדות, בעוד שלא צרפו עדויות של תוצאות בדיקתם, ולא מסרו אם מדובר בהנגשת השירות או הנגשת התשתיות או שניהם יחדיו, אם שטח המסעדה מעל 100 מטר ואז מחויבת ההנגשה או בפחות, אם מדובר בתוך מבנה מאז שנת 2009 או קודם לו הזכאי לפטור, אם מדובר בהנגשת המרחב קרי בצורך בחניות נכים בסמיכות למסעדה ובדרך נגישה אליה, ועוד. החייב בהנגשה או בשטח אין הם מבדילים כי קיים בחוק הוראות שוני לגבי גודל המסעדה, והבניין שבו היא נמצאת.

ב. ממצאים מסקנות והמלצה

נוכח פניות מאין אלו שפרסומן עלול להביך, אם כי אין בהכרח הם נכונות, מתבקש מיחידת הדוברות לקבל את המידע הכולל תוצאות בדיקה מפורטות וכן הסתמכות החוקית של עצם הבדיקה ולהעבירן ליחידות השונות לבדיקה בהתאם, כשמענה העירייה יהיה בהסתמך על הוראות החוק ולאחר בחינה פרטנית של תוצאות הבדיקה שנעשתה על ידי הגורם הפונה.